

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Pohl_Frederick-02_Za
horizontem modrého jevu.PDB

PDB Name: 2 Za horizontem_modrého_jevu

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXT

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 6.9.2001

Modification Date: 6.9.2001

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

Frederic Pohl

Za horizontem modrého jevu

1 Wan.

Nebylo snadné být mladý a žít tak úplně osaměle.

"Jdi do zlaté, Wane, ukradni, co chceš, uč se. Neboj se," říkali mu Mrtví. Ale jak se mohl nebát? Zlaté cesty používali i ti hloupí, ale úzkostliví Staří. Mohli by tam být všude, s největší pravděpodobností na koncích chodeb, kde se zlaté spleti symbolů nekonečně noří do středu věcí. Tedy právě tam, kam ho přemlouvali Mrtví, aby šel.

Věděl, že tam bude muset jít, ale nemohl si pomoci, bál se.

Wan nevěděl, co by se stalo, kdyby ho Staří někdy chytili.

Mrtví to určitě věděli, ale jejich poznámky nepochopil. Jednou, hrozně dávno, když byl Wan ještě mrně - když ještě jeho rodiče žili, bylo to tak dávno - tak jeho tátu chytili. Strašně dlouho byl pryč a pak se vrátil do jejich zeleně osvětleného domu. Trásl se a dvouletý Wan poznal, že se jeho táta bál. Křičel a hulákal, protože ho to vyděsilo.

Ale musel jít do zlaté, ať už tam ti vážní Staří s žabími čelistmi byli nebo ne, protože právě tam byly knížky. Mrtví byli docela spokojení. Ale byli hrozně fádni a nedůtkliví a často i posedlí.

Nejlepším zdrojem vědomostí byly knížky, a aby je Wan získal, musel jít tam, kde byly.

Knížky byly v chodbách, co svítily zlatě. Vedly tam ještě další chodby, zelené a červené a modré, ale v těch zase nebyly knížky.

Modré chodby Wan rád neměl; byly studené a mrtvé, ale tam byli Mrtví. Zelené byly vyčerpané. Většinu času trávil tam, kde se červeně blikající pavučiny světél odrážely na stěnách a kde v kontejnerech pořád ještě bylo jídlo. Byl si jistý, že tam ho nebude nikdo otravovat, ale taky byl opuštěný. Zlaté se pořád používaly, proto byly užitečné a proto byly také nebezpečné. A teď tu byl a sám sebe proklínal - ale šeptem - protože byl v pěkný rejži. Sakramentský Mrtví! Proč poslouchal jejich žvanění? Schoulil se a trásl se za keřem angreštu, který ho ukrýval nedostatečně, zatímco dva blázniví Staří zamyšleně na druhé straně šhubali bobule a kladli si je přesně do svých žabích úst. Bylo skutečně neobvyklé, že mohli takhle zahálet. Jedním z důvodů, proč Wan Starými opovrhoval, byl ten, že vždycky měli spoustu práce, vždycky někam směřovali, něčím se uchvacovali a švitořili, jako by byli natažení na klíček. A přesto se tihle dva poflakovali jako Wan.

Oba měli řídkou bradku, ale jeden z nich měl taky prsa. Wan poznal, že je to samice, kterou už předtím několikrát viděl; byla jednou z nejpříčinlivějších, co si na svoje sárí nebo na svoji bledou skvrnitou sukni lepila barevné pruhy čehosi - byl to papír nebo umělá hmota? Nemyslel si, že ho uvidí, ale strašně se mu ulevilo, když se po chvíli otočili a odešli spolu. Nemluvili. Wan skoro nikdy neslyšel mluvit žádného z těch vážných Starých se žabími čelistmi. Když mluvili, tak jim nerozuměl. Wan ovládal slušně šest jazyků - otcovu španělštinu, matčinu angličtinu, němčinu, ruštinu, kantonské nářečí a finštinu jednoho nebo dvou Mrtvých. Ale jak mluvily žabí čelisti, to vůbec nechápal.

Hned jak zašli do zlaté chodby - rychle, úprkem, šup! Wan popadl tři knížky a už byl ten tam, zpátky v bezpečí červené chodby.

Možná ho Staří viděli a možná ne. Reagovali pomalu. Právě proto se mu dařilo vyhýbat se jim tak dlouho. Několik dní strávil v chodbách a pak pryč. Ve chvíli, kdy si uvědomili, že tam je, už tam zase nebyl. To už letěl lodí pryč odtud. Přinesl si knížky do lodi, položil je do proutěného koše na potravinové baličky. Palubní zásobníky byly skoro plné. Mohl letět, kam se mu jen zachtělo, ale bylo lepší je všechny doplnit a nepřípadalo mu, že je třeba nějak zvlášť pospíchat. Víc než hodinu strávil tím, že si na tu únavnou cestu plnil plastické sáčky vodou.

Škoda, že v lodi s ním nejsou žádná čtecí zařízení, aby to nebyla taková otrava. A potom, když byl práci unaven, se rozhodl rozloučit se s Mrtvými. Mohli nebo nemuseli odpovědět, nebo se na něj mohli dokonce vykašlat. Ale neměl nikoho, s kým by si popovídal.

* * *

Wanovi bylo patnáct, byl vysoký, šlachovitý, od přírody velmi tmavý a ještě tmavší plet' získal od světél lodi, kde strávil tolik času.

Byl silný a samostatný. Musel být. V rezervoárech bylo vždycky jídlo a další věci, co si mohl vzít, pokud si troufal.

Jednou nebo dvakrát za rok, když si Mrtví vzpomněli, tak ho chytili do malého mobilního stroje a vzali ho do pokojíku v modrých chodbách. Tam strávil nudný den, kdy ho komplexně lékařsky vyšetřili, někdy mu zaplombovali zub, obvykle

dostal dlouhodobě působící vitamínové a minerální injekce a jednou mu taky dali brejle. Ale on je nechtěl nosit. Taky mu připomínali, když to dlouho zanedbával, aby studoval a učil se, obojí od nich a ze studnice vědění v knihách. Nebylo třeba, aby mu to nějak zvlášť připomínali. Učil se rád. Kromě toho byl odkázán sám na sebe.

Když chtěl šaty, tak šel do zlaté chodby a ukradl je Starým. Když se nudil, tak vymýšlel, co by měl dělat. Pár dní v chodbách, pár týdnů v lodi, o pár dní déle na jiném místě, potom zase zpátky a zase znovu.

Čas ubíhal. Neměl žádnou společnost, a to už od čtyř let, kdy jeho rodiče zmizeli. Skoro zapomněl, jaké to je mít kamaráda. Nevadilo mu to. Tenhle život mu vyhovoval, protože jej nemohl srovnávat s žádným jiným.

Někdy si myslel, že by bylo hezké usadit se na jednom místě, ale to bylo jen jeho snění. Nikdy se nevypracoval k realizaci tohoto záměru. Víc než jedenáct let takhle poletoval sem a tam. To další místo mělo věci, které civilizace neměla. Bylo tam místo pro snění, tam si mohl lehnout, když byl vysílený, zavřít oči a necítit se tak sám.

Ale nemohl tam žít, i když tam bylo dost jídla a žádné nebezpečí, protože jediný zásobník s vodou jenom kapal.

Civilizace měla hodně věcí, které tohle vzdálené místo postrádalo: Mrtvé a knížky, hrůzu vzbuzující objevné výpravy a odvážné výpady pro šaty nebo nějaké drobnosti, něco se tam dělo. Ale přesto by tam nemohl žít, protože dříve nebo později by ho žabí čelisti určitě chytily.

Tak byl pořád v pohybu.

Hlavní dveře do chodby v místě, kde žili Mrtví, se neotevřely, když Wan stoupl na pedál. Skoro se uhodil do nosu. Byl překvapen, zastavil se a potom opatrně strčil do dveří, potom silněji. Musel se do nich zapřít celou svou silou, aby je otevřel. Wan je nikdy předtím nemusel otevírat rukou, i když občas tohle zařízení váhalo a vydávalo zmatené zvuky. To bylo k zlosti. Wan měl zkušenosti se stroji, co se už rozbily dřív; právě proto už zelené chodby nebyly moc užitečné. Ale šlo jenom o jídlo a teplo, a toho bylo v červených a dokonce i ve zlatých chodbách dost. Šlo mu na nervy, že se nesmělo s Mrtvými nic zhatit, protože kdyby to s nimi nevyšlo, neměl by nikoho jiného.

Zatím ale všechno vypadalo normálně; místo s konzolami bylo jasně osvětlené, teplota byla výborná a slyšel slabé bzučení a občasné cvaknutí Mrtvých za panely, jak spřádali své osamělé, šílené myšlenky a dělali všechno, co dělali, když s nimi nemluvil. Seděl na své židli, snažil se jako vždycky přizpůsobit zadek špatně tvarovanému sedadlu a přetáhl si sluchátka přes uši.

"Teď jedu do nejzazšího místa," řekl.

Žádná odpověď. Tu větu opakoval ve všech jazycích, které znal, ale nevypadalo to, že by s ním někdo chtěl mluvit. To bylo zklamání. Někdy se dva nebo tři drali o to, aby mu mohli dělat společnost, možná jich bylo i víc. Potom si všichni pěkně dlouho pokecali a bylo to, jako by ve skutečnosti nebyl vůbec sám. Skoro jako by byl součástí "rodiny". To slovo znal z knížek a taky mu o tom říkali Mrtví, ale jen stěží si je uvědomoval jako realitu. To bylo dobré.

Skoro tak dobré, jako když byl na místě snů, kde směl mít na chvíli iluzi, že je součástí stovky rodin, miliónu rodin.

Spousty lidí! Ale bylo to víc, než s čím se dlouhou dobu dovedl vypořádat. A tak když musel tohle vzdálené místo opustit, aby se vrátil pro vodu a pro hmatatelnou společnost Mrtvých, nikdy mu to nebylo líto. Ale vždycky se chtěl vrátit na úzký gauč se sametovou kovovou příkrývkou, co ho zakryla, a do snů.

Čekal na něj; ale rozhodl se, že dá Mrtvým ještě možnost. I přes to, že se jim nechtělo moc mluvit, někdy projeví větší zájem, když je oslovil přímo. Chvilí přemýšlel a potom vytočil číslo padesát sedm.

Smutný, vzdálený hlas v jeho uchu si pro sebe mumlal: "... zkoušela říct o ty ztracený hromadě. Hromada! Jediný, co měl v hlavě, byla hromada dvaceti kil trávy a šoustání! Tu děvku Doris. Jeden se na ní podívá a hned - o, je, chlapče, zapomeň na výpravu, zapomeň na mě..." Wan se mračil a už měl připravený prst, aby zrušil spojení.

Padesát sedm byla takovej protiva! Rád ji poslouchal, když byla rozumná, protože ten její hlas mu tak trochu připomínal hlas jeho matky, jak si jej pamatoval. Ale vypadalo to tak, že vždycky od astrofyziky a vesmírných letů a dalších zajímavých předmětů odbočí a přejde rovnou ke svým vlastním problémům. Plivnul na panel na místo, za nímž, jak se domníval, padesát sedm žila - to byl trik, který se naučil od Starých - doufal, že mu poví něco zajímavého.

Ale nevypadalo to, že se jí do toho chce. Číslo padesát sedm - když normálně logicky uvažovala, tak si přála, aby jí říkali Henrietta - žvanila dál o rudých posuvech a Arnoldově cizoložství s Doris. Ať už byli, kdo chtěli. "Mohli jsme být hrdinové," vzlykala, "a mohli jsme získat odměnu deset miliónů dolarů, možná i víc, kdo ví, kolik by nám ta cesta vynesla. Ale oni to pořád tajně dělali v přistávacím modulu a - Kdo jsi?" "Wan," řekl chlapec, povzbudivě se usmál, přestože věděl, že ho nemůže vidět. Vypadalo to, že se dostane do jednoho ze svých zářivých dní. Obvykle nevěděla, že s ní mluví. "Prosím tě, pokračuj." Dlouho bylo ticho a potom řekla: "NGC 1199, Sřelec A západ." Wan zdvořile čekal.

Další dlouhá pauza a potom se ozvala: "Určitý pohyby mu byly úplně fuk. Všechno provozoval s Doris. Byla o polovinu mladší než on! A mozeček úplně prázdný). Především nikdy nebyla na výpravě -" Pokýval hlavou jako Starý se žabí čelistí. "Jsi děsně nudná," řekl vážně a vypnul ji. Zaváhal a pak vytočil profesora, číslo čtrnáct: "...i když Eliot ještě neabsolvoval Harvard, měl představivost dospělého člověka. A byl v tomto směru geniální. Jako bych byl pár nekoordinovaných klepet." Sebeopodceňování člověka z davu dovedené k symbolické hranici. Jak vidí sám sebe? Ne pouze jako korýše.

Dokonce ani jako korýše, jen jako samotnou abstrakci korýše: klepeta.

A navíc nekoordinovaná. Na další řádce vidíme -" Wan zase plivnul na panel, když ho odpojoval; celá stěna byla pokryta stopami jeho nevole. Měl rád, když Doc recitoval básně, ne když o poezii mluvil. S těmi nejbáznivějšími z Mrtvých, jako jsou čtrnáctka a padesát sedmička, jste neměli možnost volby. Málokdy odpovíeděli a skoro nikdy ne tak, aby to bylo relevantní, a vy jste tedy buď mohli poslouchat, co zrovna říkali, nebo jste je mohli vypnout.

Už byl skoro čas, aby šel, ale ještě jednou to zkusil: jediný s trojmístným číslem byl jeho zvláštní kamarád Tiny Jim.

"Ahoj, Wane." Hlas měl smutný a sladký. Bodal ho do mysli, bylo to, jako kdyby mu najednou běhal mráz po zádech, když byl v blízkosti Starých. "Jseš to ty, Wane, vid'?" "To je blbá otázka. Kdo jinej by to mohl bejt?" "Jeden nepřestává doufat, Wane." Pak byla pauza a po ní se Tiny Jim najednou zachichotal. "Už jsem ti říkal ten o knězi,

rabínovi a dervišovi když jim došlo jídlo na planetě, co byla celá z vepřovýho masa?" "Myslím, že jo. Stejně nechci teď poslouchat žádný vtipy." Neviditelný reproduktor chvíli cvakal a bužel a potom mrtvý člověk řekl: "Zase ta stará věc, Wane? Zase chceš, abych ti povídal o sexu?" Chlapec si na tváři zachoval bezbarvý výraz, ale to známé bodnutí pod břichem se ohlásilo samo.

"To bysme taky mohli, Tiny Jime." "Na svůj věk jseš pěkně sprostěj chuligán, Wane," řekl Mrtvý a pak pokračoval: "Mám ti říct, jak jsem se při sexuálníh hříchu skoro oddělal? Bylo to horký jako peklo. Jel jsem domů nočním vlakem do Roselle Park a ta holka jela taky. Seděla přes uličku, dala si nohy nahoru a začala se ovívat sukni. No, co bys dělal? Já se díval, víš? A ona pokračovala a já taky a nakonec někde kolem Highlands si postěžovala průvodčímu a ten mě z vlaku vyhodil. A víš, co byla sranda?" Wan byl zhloubaný. "Ne, Tiny Jime," nadýchl se. "Sranda byla, že jsem zmeškal svůj pravidelnej vlak. Měl jsem čas, a tak jsem ho šel zabít do města, do porno kina. Dvě hodiny poloh, který si jen dovedeš představit. Jedinej způsob, jak jsem mohl vidět něco víc, bylo použít rektoskop, tak proč jsem se hrbil nad ostrůvkem, co jí čučel z bílejš kalhotek? Ale víš, co byla ještě větší sranda?" "Ne, Tiny Jime." "Měla pravdu! Já čuměl, dobře. Já se jen díval na ty rozlehlý místa v jejím rozkroku, ale nemohl jsem oči odtrhnout! Ale to ještě nebyla ta největší sranda. Chceš, abych ti řekl tu největší srandu na tom všem?" "Ano, chci, Tiny Jime. Říkej." "Tak teda vystoupila z toho vlaku se mnou! A vzala mě k sobě domů, chlapečku, a dělali jsme to furt dokola, celou noc. Nikdy jsem si nezapamatoval její jméno. Co tomu říkáš, Wane?" "Říkám jen - je to pravda, Tiny Jime?" Pauza. "Hm. Ne. Ty zkazíš každou srandu." Wan řekl vážně: "Tiny Jime, já nechci slyšet vymyšlený příběhy. Já se chci dozvědět fakta." Wan se zlobil a pomýšlel na to, že Mrtvého vypne, aby ho tak potrestal, ale nebyl si docela jist, koho by vlastně potrestal. "Chtěl bych, abys byl hodný, Tiny Jime," přemlouval ho.

"No -" nehmotná mysl chvíli cvakala a šeptala si pro sebe, třídila si konverzační gambity. Potom řekla: "Chceš vědět, jak kačeři divoký znásilňují svoje samičky?" "Ne" "A stejně si myslím, že chceš, Wane. Je to zajímavý. Nemůžeš pochopit primární chování, dokud neporozumíš celému spektru strategií reprodukce. I když jsou někdy zvláštní. Dokonce i co se týče acanthocephalanových červů. Ty taky praktikujou znásilňování. A víš, co dělá Moniliformis dubius? Nejen, že znásilňuje svoje samičky, dokonce znásilňuje i svoje samčí soupeře. A má ho jako ze sádry! Takže chudákovi tomu druhému červovi to nahoru nejde!" "Já tohle slyšet nechci, Tiny Jime." "Ale vždyť je to sranda, Wane! Určitě proto jim říkáj 'pochybný' /dubius = pochybný/!" Mrtvý se mechanicky chechtal, aha! A-haha! "Přestaň, Tiny Jime!" Ale Wan už se tolik nezlobil. Chytil se na háček. Bylo to jeho oblíbené téma, stejně tak Tiny Jim o tom moc rád mluvil, což bylo příčinou toho, že se stal Wanovým nejoblíbenějším z Mrtvých. Wan si rozbalil jídlo, přezvykoval a řekl: "Co chci opravdu slyšet, je to, jak se to dělá, Tiny Jime, prosím tě." Kdyby měl ten Mrtvý obličej, tak by určitě udělal grimasu, aby se nerozesmál, ale řekl laskavě: "Dobře, synečku. Víš, že pořád doufáš. Tak jedem, říkal jsem ti, že se jí máš dívat do očí?" "Ano, Tiny Jime. Říkal jsi, že když se jí panenky rozšíří, znamená to, že je sexuálně vzrušená." "Dobrý. A zmínil jsem se o existenci sexuálně dimorfních struktur v mozku?" "Nevím přesně, co to znamená." "No, já taky ne, ale anatomicky to tak je. Jsou různý, Wane, vnitřní a vnější." "Prosím tě, Tiny Jime, povídej mi o rozdílech!" Mrtvý tedy povídal a Wan zaujatě naslouchal. Na to, aby šel do lodě, byl vždycky čas a Tiny Jim dnes uvažoval nezvykle logicky.

Všichni Mrtví měli svá speciální témata, na která se soustředili, jako by každému z nich myšlenky okupovalo právě jen tohle téma. Ale ani u oblíbených témat nebylo zaručeno, že promluvy budou smysluplné.

Wan odstrčil mobilní jednotku, kterou používali, aby ho chytili - když byla v činnosti - a rozplácnul se na podlaze, bradu držel v dlaních, zatímco Mrtvý tlachal a vzpomínal a vysvětloval postup při námluvách a obdarovávání a jak se rozpohtybovat.

Bylo to fascinující, dokonce i když už to slyšel předtím.

Poslouchal, dokud Mrtvý nezpomalil, pak zaváhal a přestal mluvit.

Chlapec na potvrzení teorie řekl: "Uč mě, Tiny Jime. Četl jsem knížky, ve kterých muž a žena kopulovali. On ji praštil do hlavy a kopuloval, když ona byla v bezvědomí. To mi připadá jako vhodný způsob 'lásky', Tiny Jime. Ale v jiných příbězích to trvá mnohem dýl. Proč?" "To nebyla láska, synku. To bylo to, o čem jsem ti říkal.

Znásilnění. Znásilnění je děsně blbej lidskej výmysl, dokonce i když to funguje u divokejš kačeřů." Wan přikývl a znovu se ptal: "Proč, Tiny Jime?" Pauza. "Předvedu ti to matematicky, Wane," řekl nakonec Mrtvý. "Atraktivní sexuální objekt lze definovat jako ženu, pokud není o víc než pět let mladší než ty a není starší víc než o patnáct let než ty. Tato čísla jsou přizpůsobena tvému současnému věku a jsou taky jen přibližná. Atraktivní sexuální objekty lze dále charakterizovat podle toho, jak působí na tvůj zrak, čich, hmat a sluch, v klesajícím pořadí významu načrtnutém proti pravděpodobnosti úspěchu. Zatím mi rozumíš?" "Ne tak docela." Pauza. "No, to je zatím v pořádku. A teď dávej pozor. Na základě těchto čtyř předběžných rysů tě některé ženy upoutají. Až do chvíle, kdy se s ní dostaneš do kontaktu, nebudeš znát její další vlastnosti, kterými tě může odrazit, odmítnout nebo které mohou způsobit tvoje opadnutí. 5 z 28 subjektů bude menstruuat, 3 z 87 budou mít kapavku, 2 z 95 syfilis, 1 ze 17 bude nadměrně porostlá srstí, bude mít ošklivou pleť nebo jiné fyzické deformace skryté ošacením. A nakonec 2 ze 71 se při samotném styku budou chovat nepříjemně, 1 ze 16 bude nepříjemně zapáchat, 3 ze 7 se budou tolik bránit, že tě připraví o veškerou radost; tohle jsou subjektivní hodnoty kvantifikované tak, aby odpovídaly tvému psychologickému profilu.

Když si to všechno dáš dohromady, tak máš šanci šest ku jedné, že ze znásilnění nebudeš mít maximální zážitek." "Pak ale nesmím se ženou kopulovat, aniž bych se jí nedvořil?" "Přesně tak, chlapče. Nehleď na to, že je to protiprávní."

Wan chvíli mlčky přemýšlel, pak se vzpamatoval, aby se zeptal: "Je to pravda, Tiny Jime?" Škodolibý chechtot.

"Tentokrát jsem tě, děťátko, nachytil! Slovo od slova je to pravda pravdoucí." Wan svěsil koutky jako žabí čelist.

"Tiny Jime, to nebylo moc vzrušující. Vlastně jsi způsobil moje opadnutí." "A co čekáš, děťátko?" řekl Tiny Jim podrážděně. "Říkal jsi, abych si nevymýšlel. Proč jsi teď tak rozladěnej?" "Chystám se odletět. Už nemám moc času."

"Nemáš ani nic jinýho!" chichotal se Tiny Jim.

"A ty zase mi nemáš co říct, nic, co bych chtěl slyšet," řekl Wan krutě. Všechny je odpojil, nazlobeně odešel do lodi a stiskl startovací tlačítko. Ani mu nedošlo, že byl hrubý k jediným přátelům, které ve vesmíru měl. Nikdy ho nenapadlo, že by jejich pocity měly nějaký význam.

2 Na cestě k Oortovu oblaku.

Velké vzrušení do tisíců dvoustého osmdesátého druhého dne našeho plně placeného letu pro potěšení na cestě k Oortově oblaku přinesla pošta. Věra radostně zacinkala a my se všichni shromáždili, abychom si poštu vyzvedli. Šest dopisů bylo pro moji nadřazenou nevlastní švagrovou od známých filmových hvězd - no, všichni zase filmový hvězdy nejsou. Jsou to prostě známí a dobře vypadající svalovci, co jim píše. Je jí totiž teprve čtrnáct a potřebuje mít nějaký mužský objekt, o němž by snila a který jí odepíše - aspoň já si to myslím - protože jeho tiskové agent mu řekl, že to bude dobrá reklama. Dopis ze staré vlasti pro Paytera, můjho tchána. Byl dlouhý, psaný německy. Chtěli, aby se vrátil do Dortmundu a aby vykonával funkci starosty nebo bürgermeistera nebo tak něco. Samozřejmě za předpokladu, že po návratu bude ještě žít, což je u kohokoli z nás čtyř pouhý předpoklad. Ale oni to nevzdávají. Dva soukromé dopisy pro moji manželku Lurvy, řekl bych, že od bývalých milenců. A dopis pro nás všechny od chudáka vdovce po Trish Boverové. Nebo manžela.

Záleží to na tom, jestli považujete Trish za živou nebo mrtvou: Nenarazili jste na nějakou stopu po Trishině lodi? Hanson Bover Bylo to stručný a sladký, protože víc si nemohl dovolit. Řekl jsem Věře aby mu poslala odpověď jako vždycky - "Bohužel, ne." Měl jsem dost času věnovat se týhle korespondenci, protože v poště nebylo nic pro Paula C. Halla, což jsem já.

Obvykle mi moc pošty nechodí, což je jeden z důvodů, proč hodně hraju šachy. Payter říká, že mám kliku, že jsem se vůbec na výpravu dostal a řekl bych, že bych tu kliku neměl, kdyby on do toho nedal peníze. Finančně podpořil celou rodinu. A přidal i svoji zručnost, ale to my všichni. Payter je dobrý chemik. Já jsem konstruktér. Moje žena Dorema - je lepší jí takhle neříkat, většinou jí říkáme "Lurvy" - je pilot. Taký sakra dobrá. Lurvy je mladší než já, ale byla šest let na Gateway. Nikdy nic neubrala, vrátila se skoro bez peněz, ale spoustu se toho naučila. Nejen o pilotování. Někdy se dívám na její paže s pěti náramky z Venku, každý za jednu výpravu z Gateway, na její ruce, pevné a jisté na ovladačích lodi, horké a rozpalující, když se mne dotýkají... Nevím toho moc o tom, co se jí stalo na Gateway. Třeba bych to ani vědět neměl.

A ta druhá kočička je její nevlastní sestra Janine. Jo, Janine! Někdy jí bylo čtrnáct a někdy čtyřicet. Když jí bylo čtrnáct, psala ty svoje sentimentální dopisy filmovým hvězdám a hrála si s hračkama - rozdrbaným vycpaným pásovcem, modlitebním vějířem Heechee (opravdickým) a ohnivou perlou (napodobeninou), co jí koupil její táta, aby ji zlákal na cestu. Když jí bylo čtyřicet, tak si většinou chtěla hrát se mnou. A jsme u toho. Všichni těsně vedle sebe po dobu tří a půl roku. Snaha nezavraždit se navzájem.

Nebyli jsme ve vesmíru sami. Jednou za čas jsme dostali vzkaz od našich nejbližších sousedů ze základny Triton nebo z průzkumné lodi, která zabloudila. Ale Triton s Neptunem byl pěkně před námi na své oběžné dráze - cesta signálu tam a zpět trvala tři týdny. A průzkumník neměl energii, kterou by mohl plýtvat na nás, i když teď ta loď byla jen padesát světelných hodin od nás. Nebylo to přátelský klábosení jako přes živý plot mezi zahradama.

Takže jsem hodně hrál šachy s naším palubním počítačem.

Na cestě k Oortu není zrovna spousta věcí na práci kromě hraní her a navíc to byl výborný způsob, jak zůstat civilistou ve válce dvou žen, která soustavně zuřila na palubě naší malé lodi. Můžu vystát svého tchána, když je to nutný.

Většinou se uklidí stranou, jak mu to jen dovoluje čtyři sta metrů krychlových. Ne vždycky jsem ale schopen vystát dvě bláznivé dcery, i když je mám obě rád.

Všechno by bylo snazší, kdybysme měli víc místa - to jsem si říkal - ale když jste v lodi, tak nemáte možnost projít se a uklidnit se na vycházce kolem domu. Občas bylo třeba rychle vystoupit do kosmu, zkontrolovat postranní náklad, to ano, a potom jsem se mohl rozhlédnout - Slunce bylo ve své konstelaci pořád tou nejjasnější hvězdou, ale bylo to jen tak tak; Sirius před námi byl jasnější, stejně tak jako Alfa Centauri pod ekliptikou trochu stranou. Ale to trvalo jen hodinu a pak zase zpátky do lodi. Nebyla to luxusní loď. Byla to starožitnost mezi raketami, kterou vyrobili lidé. Nikdy se nepočítalo s tím, že by letěla na výpravu delší než půl roku a ne že se do ní nacpeme na tři a půl roku. Pane bože! Museli jsme se zbláznit, že jsme to podepsali. K čemu je pár milionů dolarů, když pro to, abyste je získali, se musíte zbláznit? S naším palubním mozkem se dalo vyjít mnohem jednodušeji.

Když jsem s ním hrál šachy, nahnutý nad konzolí a s velkými sluchátky na uších, tak jsem neslyšel Lurvy a Janine. Ten mozek se jmenoval Věra, což nebyl můj nápad a nemělo to co dělat s ní, totiž s tím, s rodem. Nebo s její věrností, protože jsem jí dal takové instrukce, aby se mnou mohla občas žertovat. Když byla Věra spojena s velkými počítači na oběžné dráze nebo na Zemi, byla hodně, hodně bystrá. Ale bez nich nebyla schopná pokračovat v konverzaci v podobném duchu, protože doba odezvy při komunikaci byla 25 dní, takže když nebyla na lince, byla hodně, hodně hloupá - "Pěšec na A4, Věro." "Děkuji..." Dlouhá pauza, kdy si kontrolovala moje parametry, aby se ubezpečila, s kým mluví, a aby si uvědomila, co se od ní očekává. "Paule. Střelec bere koně." Mohl jsem Věru v šachách porazit, pokud nešvindlovala. Jak švindlovala? No, když jsem ji porazil asi tak dvěstěkrát, ona vyhrála jednou. Potom jsem vyhrál asi tak padesát her, a dalších dvacet her jsme na tom byli přibližně stejně a potom mě začala drtit v každý hře.

Až jsem přišel na to, jak to dělala. Vysílala polohy a plány do velkých počítačů na Zemi a potom, když jsme přerušili hru, což jsme občas dělali, protože Payter nebo některé z děvčat mě odtáhli od přijímače, měla čas, aby si od nich vyžádala expertizu svých plánů a downlinkem jejich návrhy na doplnění strategie. Velké stroje řekly Věře, jaká by mohla být podle předpokladu moje strategie a jak ji čelit; a pak Věra provedla analýzu a většinou mě odhadla dobře a tak mě dostala. Nikdy jsem se nesnažil jí v tom zabránit. Prostě jsem už nepřerušoval hry a za nějakou dobu jsme se dostali tak daleko, že jednoduše neměla čas požádat o pomoc a já zase vyhrával každou hru.

A šachy byly taky jediná hra, kterou jsem ty tři a půl roku vyhrával. Neexistoval způsob, jak bych cokoliv vyhrál ve velké hře, kterou neustále hrála moje žena Lurvy a její nadřazená čtrnáctiletá nevlastní sestra Janine. Starý Payter v tom žil už léta a Lurvy se snažila být Janine matkou, a ta se zase snažila být Lurvy nepřitelem. A to se jí dařilo. Všechna vina ale nebyla jen na straně Janine. Lurvy si dala pár panáků - tak se zbavovala nudy - a pak třeba přišla na to, že Janine s nechutí udělala něco, co jí řekli, že udělat má, a umyla přípravnou jídel dřív, než to tam začalo smrdět, ale nedala organické látky do vyhřívací komory. A už byly v sobě. Občas předváděly rituály ženských hovorů přerušované explozemi - "Tyhle modré kalhoty se mi na tobě fakt líbí, Janine. Chceš, abych ti tenhle šev povolila?" "No dobře, tak teda tloustnu, to chceš říct, vid? Ale je to lepší, než abych celou dobu pila a blbla z toho!" - a pak si znovu vjely do vlasů. A já zase šel hrát s Věrou šachy. To byla jediná bezpečná věc, co se dala dělat. Pokaždý, když jsem se pokusil zasáhnout, jsem docílil jen toho, že se spojily proti mně: "Ty podělaný šovinistický prase, proč třeba ty nevydrhneš podlahu v kuchyni?" Divný bylo to, že jsem je měl obě rád. Každou jinak, samozřejmě, i když jsem měl dost velký trable tohle vysvětlit Janine.

Když jsme se upsali k téhle výpravě, řekli nám, do čeho jdeme.

Kromě běžných psychiatrických pozorování před dlouhou cestou jsme všichni čtyři absolvovali v době před odletem tučet hodin přednášek o problémech a zjednodušeně nám ten cvokař řekl, abysme "dělali, co můžeme". A v procesu obnovy rodiny se stalo, že jsem se musel naučit být rodičem. Payter byl moc starý, i kdyby byl biologickým otcem. Lurvy byla zdivočelá, jak se taky dalo čekat od bývalého pilota na Gateway. Bylo to na mně; ten cvokař to řekl úplně jasně, jenže nám neřekl, jak to máme zařídít.

Tak v tomhle jsem lítal já, v jednačtyřiceti letech, milióny a milióny kilometrů od Země, na cestě daleko za oběžnou dráhu Pluta, asi patnáct stupňů od roviny ekliptiky, pokoušel jsem se nemilovat se s nevlastní švagrovou, snažil jsem se žít v klidu se svojí ženou, snažil jsem se udržet příměří mezi sebou a tchánem. To byly ty velké věci, se kterejma jsem se probouzel (vždycky mi dovolily usnout), hned jak jsem procítil do nového dne. Abych se jich zbavil, pokoušel jsem se myslet na dva milióny dolarů na každého, co bysme měli dostat, jestli se nám podaří tuhle výpravu ukončit úspěšně. Když ani tohle nepomáhalo, snažil jsem se myslet na dalekosáhlou důležitost naší mise nejen pro nás, ale pro každého živoucího člověka. A to byla pravda. Kdyby to všechno vyšlo, tak bysme zachránili většinu lidského rodu před smrtí hladem.

To bylo pochopitelně důležité. Někdy to dokonce i vypadalo důležité. Ale byla to právě lidská rasa, která nás všechny nacpala do tohoto smradlavého koncentráku a jak to vypadalo, asi navždycky; a byly chvíle, kdy - chápete - jsem tak nějak doufal, že by mohli umřít hladu.

1283. den. Zrovna jsem vstával, když jsem slyšel Věru, jak si bzučí a cvaká pro sebe tak, jak to dělá, když přijímá zprávu. Rozepnul jsem ochrannou plachtu a vysoukal jsem se z našeho odděleného prostoru, ale starý Payter se už skláněl nad tiskárnou.

Skřípavě klel. "Gott sei dammt! Měníme kurs." Chytil jsem se zábradlí a posunul jsem se tak, abych viděl, ale Janine, když si v rychlosti zkontrolovala stav uhrů na tvářích v zrcadle na stěně, se tam dostala dřív než já. Naklonila hlavu před Payterovu, četla zprávu a opovržlivě se odtáhla. Payter chvíli pohyboval pusou a potom řekl vztekle: "Tebe to nezajímá?" Janine pokrčila rameny a ani se na něj nepodívala.

Lurvy přicházela z našeho prostoru za mnou, zapínala si trikot.

"Nech ji být, tati," řekla. "Paule, obleč si něco." Bylo lepší udělat, co řekla. A navíc měla pravdu. Nejlepší způsob, jak se vyhnout problémům s Janine bylo chovat se jako puritán. Než jsem vyndal kraťasy z hromady hadrů, Lurvy už četla zprávu. To bylo vcelku rozumný; byla naším pilotem. Vzhledla a usmívala se. "Paule! Asi tak během jedenácti hodin budeme muset udělat korekci a dost možná, že bude poslední! Zpátky," nařídila Payterovi, který pořád ještě visel nad terminálem, a cpala se dolů ke klávesám Věřiny kalkulačky.

Pozorovala, jak se tvořily dráhy, stiskla řešení a pak zajásala: "Sedmdesát tři hodin osm minut do přistání!" "To jsem mohl udělat taky," stěžoval si otec.

"Nebud' nabručeněj, tati. Tři dny a jsme tam. Ale ovšem, musíme to vidět na obrazovkách radiolokátoru, až se budem obracet!" Janine, která si už zase prohlížela, jak vypadá její pleť, to komentovala přes rameno: "To jsme mohli vidět už kolik měsíců, kdyby někdo nezničil velký teleskop." "Janine!" Lurvy byla nádherná, když se kontrolovala - pokud to vůbec dokázala - a tentokrát se jí podařilo držet svůj temperament na uzdě. Řekla klidným rozumným hlasem: "Nemáš pocit, že v téhle situaci by bylo lepší říct, že je důvod k oslavě a ne k hádkám? Samozřejmě, že ano, Janine. Navrhuj, abysme se všichni napili - ty taky." Rychle jsem k nim přišel a zapínal jsem si pásek na šortkách - bylo mi jasný, jak tenhle scénář dopadne. "Chceš použít chemické rakety, Lurvy? Dobře, pak tedy já s Janine budeme muset jít ven a zkontrolovat boční náklad. Proč bysme se nenapili, až se vrátíme?" Lurvy se oslnivě usmála. "To je dobrý nápad. Ale snad bych si já s tátou mohla, teď dát aspoň trochu - a pak si ještě dáme s vámi jednou dokola, jestli chceš." "Do skafandru," nařídil jsem Janine, abych jí zabránil říct jakoukoli buřičskou poznámku, co ji mohla napadnout. Bylo jasně vidět, že se smířila se situací, protože udělala, co jsem jí řekl, a bez komentáře. Zkontrolovali jsme si navzájem hermetické uzavření obleků, nechali jsme ještě Lurvy a Paytera, aby nás znovu překontrolovali, oba jsme se připravili k východu a vrhli jsme se na jisticích lanech do vesmíru. První, co jsme oba udělali, bylo, že jsme se podívali k domovu - nebylo to příliš uspokojivé; Slunce bylo jedinou jasnou hvězdou a Zemi jsem vůbec neviděl, i když Janine obvykle prohlašovala, že ji vidí. Dál jsme se pak podívali k Továrně na potraviny, ale tam jsme neviděli nic. Hvězdy vypadaly hodně podobně, hlavně ty u dolní hranice svítivosti, kterých je na nebi asi padesát nebo šedesát tisíc.

Janine pracovala rychle a efektivně, poklepávala šrouby na velkých iontových pomocných raketách připevněných na boku naší lodi, zatímco já jsem kontroloval pevnost ocelových popruhů. Janine fakt nebyla špatný dítě. Bylo jí čtrnáct a byla sexuálně vzrušivá, doopravdy, ale to, že neměla nikoho, na kom by si mohla vyzkoušet svoje ženství, vůbec nebyla její chyba. Byl jsem tam jenom já a ještě její táta, ten jí vyhovoval ještě míň.

Samozřejmě jsme se pečlivě přesvědčili, že jsme všechno zkontrolovali. Čekala na mě u pahýlu velkého podstavce teleskopu, než jsem dokončil svoji práci, a znakem její dobré nálady bylo to, že neřekla nic o tom, kdo to nechal uvolnit a odplout v tom bláznivém čase. Pustil jsem ji do lodi první. Ukradl jsem si ještě pár minut, než jsem nastoupil do lodi. Ne proto, že by se mi nějak zvlášť líbil ten pohled. Jen proto, že ty minuty ve vesmíru byly asi jedinou chvílí za těch tři a půl roku, kdy jsem byl úplně sám.

Pořád jsme letěli rychlostí vyšší než tři kilometry za sekundu, ale to samozřejmě nevnímáte, pokud kolem vás není nic, s čím byste ten pohyb mohli porovnat. Měl jsem spíš pocit, že se nepohybujeme vůbec. Ten pocit jsem měl celých tři a půl roku. Jeden z příběhů, který jsme celou dobu poslouchali od starého Petera - on to vyslovoval Payter - byl o jeho otci S.S. Vlkodlakovi. Vlkodlakovi nemohlo být víc než šestnáct, když Ten Velký zemřel. Jeho zvláštním zaměstnáním byla přeprava tryskových motorů do letky Luftwaffe, kterou právě vybavili ME-dvěstě desítkama. Payter říká, že jeho táta šel na smrt a omlouval se za to, že nedodal motory ty letce v době, kdy potírala lidi z Lacashire a kdy B-sedmnáctky zvrátily výsledek války. Všichni jsme si mysleli, že je to docela sranda - aspoň když jsme to slyšeli poprvé. Ale to nebyla ta nejsrandovnější pasáž. Opravdická sranda byla, jak je ten starej nácek dopravoval. V potahu. Ale ne koňma. Volama. Dokonce ani ne na voze - byly to sáně! V tu dobu to nejnovější, co v technice existovalo, byly tryskové turbíny - a to, co je uvádělo do chodu, bylo dítě s kudrnatými vlasy, vrbovým proutkem, po kotníky hluboko v bahně. Jak jsme tam tak viseli a plazili se vesmírem, na cestě, kterou by loď Heechee urazila za den - kdybysme nějakou měli nebo kdybysme ji uměli udělat - cítil jsem určitou soustrast s Payterovým starým člověkem. Od nás se zase tolik nelišil. Jediný, co jsme postrádali, bylo bahno.

1284. den. Změna kursu proběhla hladce. Všichni jsme se vpravili do svých systémů pro udržení života a natlačili jsme se do akceleračních sedadel pečlivě vybavených přívodem vzduchu a balíčky poslední záchrany. Vezmeme-li v úvahu, o jak malou deltu V se jednalo, ani to za to úsilí nestálo. A to už vůbec nemluvím o tom, že by ani nemělo smysl použít balíčky poslední záchrany, pokud by se nám něco přihodilo - pět tisíc astronomických jednotek od domova.

Ale jednali jsme podle návodu, protože tak jsme se chovali po celou dobu tři a půl let.

A když jsme se otočili a chemické rakety provedly, co provést měly a zastavily se, aby se iontové pomocné rakety zase připojily, a poté, co Věra nepřetržitě mluvila a kvokala a váhavě oznamovala, že všechno je v pořádku, nakolik to ovšem mohla posoudit, (samozřejmě odložila potvrzení celé situace o několik týdnů až po spojení se Zemí) uviděli jsme to! Lurvy vyskočila ze sedadla jako první a vrhla se k optice a ve vteřině ji nasměrovala do ohniska.

Viseli jsme nad tím a upřeně jsme se na to dívali. Továrna na potraviny! Protivně se to ve speku chvělo, bylo těžké dostat to do ohniska. Dokonce i iontová raketa trochu napomáhala vibraci lodi a pořád jsme ještě byli strašně daleko. Ale bylo to tam. Třpytilo se to mdlou modrou barvou, v temnotě porušované hvězdami, a mělo to divný tvar. Bylo to velké jako administrativní budova a byl to spíš obdélník než cokoli jiného. Ale jeden konec byl zaoblený a na jedné straně to mělo zahnutý vyčnívající výstupek. "Myslíš, že do toho něco narazilo?" zeptala se Lurvy s obavou.

"Ani náhodou," okamžitě reagoval její otec. "Takhle to bylo postavený! Co my víme o projektech Heechee?" "Jak to můžeš vědět?" zeptala se Lurvy, ale otec jí na to neodpověděl; nemusel, všem nám bylo jasné, že to vědět nemohl, řekl to jen s nadějí, protože, jestli to bylo poškozené, tak to jsme byli v pěkný bryndě. Naše odměny byly dost vysoké už jen proto, že jsme se tam vydali, ale naše naděje na skutečnou výši honoráře za sedmiletou cestu plnou potíží se upíraly na to, že Továrna na potraviny bude v provozu. Nebo že aspoň bude možný ji prozkoumat a okopírovat.

"Paule!" řekla Lurvy najednou. "Podívej se na tu vyčnívající stranu - nejsou to lodě?" Díval jsem se přímhouřenýma očima a pokoušel jsem se zaostřit zrak na to, co viděla. Na dlouhé rovné straně artefaktu bylo šest vypuklin, tři nebo čtyři menší a dvě docela veliký. Vypadaly jako obrázky z povrchu gatewayského asteroidu, co jsem viděl, přesně tak, pokud to tak můžu říct. Ale - "Jsi bývalý prospektor," řekl jsem. "Co myslíš?" "Myslím, že by to mohly být lodě. Ale, proboha, viděl jsi ty dvě na konci? Byly obrovské. Byla jsem v Jedničkách a Trojkách a viděla jsem spoustu Pětek. Ale nic takovýhleho! Vešlo by se do nich, nevím, snad padesát lidí! Kdybysme tak, Paule, měli takové lodě - Kdybysme měli takové lodě - "Kdyby, kdyby," vrčel její otec. "Kdybysme měli takové lodě a kdybysme je uměli donutit k tomu, aby letěly, kam chceme, jo, to by byl celý svět náš! Doufáme, že pořád ještě fungují. Doufáme, že aspoň něco z nich funguje!" "Bude to fungovat, tati," zpíval vesele sladký hlas za námi, otočili jsme se a viděli jsme Janine, jedním kolenem opřenou o stěnu pod hadicí digestoře, v ruce držela stlačitelnou láhev našeho nejlepšího domácího originálního recyklovaného neutrálního alkoholu. "Řekla bych, že tohle vysloveně volá po oslavě." Smála se.

Lurvy se na ni zamyšleně podívala, ale ovládala se a jenom řekla: "To je bezva nápad, Janine. Dej láhev kolovat."

Janine si dala jeden malej dámskej doušek a podala láhev tátovi. "Myslela jsem si, že ty a Lurvy si třeba budete chtít dát šláiftruňk," řekla, když si odkašlala - právě složila maturitní zkoušku z pití tvrdého alkoholu v den svých čtrnáctých narozenin, nechutnalo jí to, ale trvala na tom, protože to byla výsada dospělých.

"Dobřej nápad," přikývl Payter. "Teď už jsem vzhůru, kolik asi, jo, skoro dvacet hodin. Všichni si budeme potřebovat odpočinout, až přistaneme," dodal, když podával láhev mojí ženě, ta do svého vycvičeného hrdla nasála dvě unce a řekla: "Zatím se mi ani nechce spát. Víte, co bych chtěla dělat? Chtěla bych si znovu přehrát pásek Trish Boverové."

"Pane bože, Lurvy! Všichni jsme to viděli miliónkrát!" "Já vím, Janine. Nemusíš se dívat, když nechceš, ale pořád pochybuji o tom, že jedna z těch lodí byla Trishina a - no, prostě, chci se na to znovu podívat." Janine stáhla rty, ale geny byly silné a ovládala se stejně dobře jako její sestra, když chtěla - to byla jedna z věcí, které nám měřili, než jsme se upsali k výpravě. "Já to navolím," řekla a hrnula se k Věrině klávesnici. Payter pokýval hlavou a odešel do svého prostoru, zatáhl harmonikovou zástěnu, aby se nás zbavil, a my ostatní jsme se shromáždili kolem konzoly. Protože to byl pásek, který jsme mohli přijímat vizuálně i sluchem; asi v deseti sekundách to cvaklo a uviděli jsme chudáka rozloženou Trish Boverovou, jak říká do kamery svá poslední slova, která kdy někdo uslyší.

Tragédie může být tragická jen po určitou dobu a my jsme to celé poslouchali tři a půl roku. Občas jsme si ten pásek přehrávali a dívali se na scény, které pro nás s kamerou v ruce připravila. A pozorovali jsme je. A viděli všechno, záběr

po záběru celý její neúspěch, ne proto, že bysme si mysleli, že z nich dokážeme vytřeptat víc informací, než kolik už měli lidi z Korporace Gateway - i když člověk nikdy neví. Jen proto, že jsme se chtěli ubezpečit, že to za to stálo. Skutečná tragédie spočívala v tom, že Trish nevěděla, co našla.

"Toto je zpráva z letu nula sedmdesát čtyři dé devatenáct," začala docela pevným hlasem. Její smutný pošetilý obličej se dokonce pokoušel o úsměv. "Vypadá to, že jsem se dostala do potíží. Doletěla jsem na nějakou věc, je to jakoby artefakt Heechee, a přistála jsem.

Ted' se odtud nemůžu dostat pryč. Přistávací modul funguje. Ale hlavní loď ne. A já tu nechci zůstat, dokud nezemřu hladu." Zemřít hladu! Když ty chytrý hlavy prošly Trishiny fotky, identifikovaly "artefakt", který našla, jako Továrnu na výrobu CHONpotravín, kterou už strašně dlouho hledaly.

Ale ať už to mělo nějakou cenu nebo ne, pořád to byla otevřená otázka a Trish si docela určitě nemyslela, že to za něco stálo.

Myslela si jen, že tam umře pro nic za nic, dokonce si ani nemyslela, že za tu cestu dostane nějakou odměnu. A pak se nakonec pokusila vrátit se zpátky v přistávacím modulu.

Dostala se do něj, namířila ho ke Slunci, spustila motory a vzala si tabletu. Vzala si spoustu tablet, všechny, co měla s sebou.

Mrazák zapnula na maximum, vstoupila do něj a zavřela za sebou dveře. "Rozmrazte mě, až mě najdete," řekla, "a pamatujte na moji odměnu." A třeba to někdo udělá. Až ji najdou. Jestli ji najdou. Což se pravděpodobně stane asi tak za deset tisíc let. V době, kdy její slabý radiový signál někdo slyšel, opakovaný automaticky snad pět set krát, bylo příliš pozdě, aby to pro Trish něco znamenalo; nikdy neodpověděla.

Věra dokončila přehrávku pásku a tiše ho převinula, když obrazovka ztmavla.

"Jestli Trish byla skutečný pilot a ne jeden z těch riskujících prospektem z Gateway, co naskočili do lodi, stiskli tlačítko a nechali loď, ať dělá, co umí," řekla Lurvy, nikoli poprvé, "měla to udělat líp.

Měla použít malou deltu V, co měla v přistávacím modulu, aby vyrušila moment hybnosti, místo aby s ním hazardovala tak, že ho prostě namíří přímo." "Díky, zkušený raketový pilot," řekl jsem, taky ne poprvé.

"Takže měla počítat s tím, že bude v pásnu asteroidů mnohem dřív, že jo? Možná přinejmenším tak šest nebo sedm tisíc let." Lurvy pokrčila rameny. "Jdu spát," řekla a dala si posledního loka z láhve. "Paule, jdeš taky?" "Ale, dej mi šanci, jo?" Janine se do toho vmísila. "Chtěla jsem, aby mi Paul pomohl překontrolovat zapalování iontových pomocných raket." Lurvy okamžitě zbystrila pozornost. "Jseš si jistá, že to je přesně to, co chceš, aby překontroloval? Netvař se tak, Janine.

Sama víš, že jsi to projela už kolikrát a stejně je to Paulova práce." "A co když to Paul nebude moct dělat?" zeptala se Janine. "Jak víme, že se nedostanem do bláznivého času, zrovna když to budeme dělat?" No, to nemohl vědět nikdo a já jsem mimochodem začínal mít dojem, že bysme to vědět měli. Přicházelo to cyklicky na dobu asi tak po sto třiceti dnech, plus mínus dvanáct dní. Blížili jsme se k té době.

Řekl jsem: "Fakt, jsem trochu unavenej, Janine. Slibuju ti, že to uděláme zejtra." Nebo až bude kdokoli jinej vzhůru - důležitý bylo nezůstat s Janine o samotě. Byli byste překvapeni, jak je těžký zařídit to v lodi o velikosti motelového pokoje. Není to těžký. Je to prakticky nemožný.

Ale ve skutečnosti jsem unavenej nebyl a když Lurvy ležela vedle mě a bylo po všem, její dech byl příliš tichý na to, aby se dal nazvat chrápáním, ale spánek to stejně byl, natáhl jsem se na posteli, úplně vzhůru a počítal jsem naše výtky. Potřeboval jsem to dělat aspoň jednou denně. Když jsem měl co počítat.

Tentokrát jsem přišel na jednu moc dobrou. Čtyři tisíce a něco astronomických jednotek, to je dlouhá cesta - a to je vzdušnou čarou.

Nebo vlastně jak lítat fotony, protože je jasný, že v blízkém interstelárním vesmíru není zrovna moc vzduchu. Řekněme polovina trilionu kilometrů, to je skoro dost. Ale my, abychom se tam dostali, jsme letěli kolem Slunce po spirále, což představuje delší dráhu, takže jsme neurazili 25 světelných dní, ale spíš 60. A i když jsme celou cestu letěli na plné obrátky, nepřiblížili jsme se k ničemu podobnému rychlosti světla. Tři a půl roku... a celou cestu jsme přemýšleli.

Ježkovy oči, třeba někdo spočítá, že tam Heechee doletí dřív, než se tam dostaneme my. To by nám ani trochu nepomohlo. Bylo by to mnohem víc než tři a půl roku, než se dostanou k tomu, aby udělali všechno, co chtěli udělat, když se to stalo. A hádejte, kde na tom seznamu dalších prací budeme my? Takže klad, co jsem na tom našel, byl ten, že aspoň jsme neměli zjistit, že tahle naše cesta nebyla k ničemu, protože jsme tam už skoro doletěli! Všechno, co zbývalo, bylo shodit na to dolů velký iontový pomocný rakety... sledovat, jestli to funguje... vydat se pomalu na zpáteční cestu, vrazit tu věc zpátky k Zemi... a nějak přežít, než se tam dostanem. Řekněme, no, další čtyři roky - Zase jsem si v duchu opakoval ten fakt, že už jsme skoro tam, kde být máme.

* * *

Myšlenka dolovat na kometách jídlo nebyla nová, pocházela už od Kraffta Ehrického z 50. let 20. století, jenže to, co navrhoval, bylo, aby lidé tyhle komety kolonizovali. To dávalo smysl. Dodat trochu železa a stopových prvků - železo na výstavbu místa, kde by se dalo žít, stopové prvky, aby se žrádlo CHON přeměnilo v quiche lorraine nebo na hamburgery - a na dobu neurčitou jste mohli žít z jídla, co bylo kolem vás. Protože to jsou látky, z nichž se komety skládají. Trochu prachu, trochu kamení a strašná spousta zmrzlejších plynů. A co jsou ty plyny? Kyslík. Dusík. Vodík. Kysličník uhličitý.

Voda. Metan. Čpavek. Pořád dokola ty čtyři prvky. CHON. Uhlík (Carbon), vodík (Hydrogen), kyslík (Oxygen), dusík (Nitrogen) a jak se píše CHON? Chyba. Komety jsou tvořeny týmiž prvky jako vy a C-H-O-N znamená "jídlo".

Oortův oblak byl vytvořený z miliónu megatunových dávek žrádla. Na Zemi bylo deset nebo dvanáct miliard hladovějících lidí, co se na to těšili a olizovali se.

Pořád ale ještě kolovala spousta dohadů o tom, co tam ty komety dělají, v tom oblaku. Pořád ještě bylo diskutabilní,

jestli se vůbec dostaly do seskupení. Ůpik před sto lety řekl, že více než polovina komet, co kdy byly spatřeny, se hodila do pevně stanovených skupin, a právě tam, a všichni jeho pokračovatelé od té doby tvrdili totéž. Whipple řekl blbinu, že neexistuje jediná skupina, kterou by bylo možné identifikovat tak, že obsahuje víc než tři komety. A totéž tvrdili jeho stoupenci. Potom se objevil Oort, aby se pokusil dát tomu nějaký smysl. Jeho myšlenka spočívala v tom, že existovala tahle velká formace komet kolem celého solárního systému a čas od času vyhlédlo Slunce, jednu vytrhlo a ta se lehce vznášela v perihéliu. Pak můžeme mít třeba Halleyovu kometu nebo tu, která se považuje za hvězdu Betléma nebo tak něco. Pak se v tomhle začalo štrachat pár chlápků a ptali se, proč se stalo právě tohle. A vyšlo najevo, že se to stát nemohlo - pokud nepředpokládáte Maxwellovo rozložení Oortova oblaku. Ve skutečnosti, pokud předpokládáte normální rozložení, tak musíte především předpokládat, že není žádný Oortův oblak.

Nemůžete pozorovat skoro parabolické oběžné dráhy kolem Oortova oblaku, jak řekl R.A. Lyttleton. Ale pak zase někdo jiný řekl, no, kdo tvrdí, že rozložení nemůže být nemaxwellovské? A tak se to pomalu zdokonalovalo. Je to všechno velice těžkopádné. Existují shluky komet a na druhé straně velké prostory vesmíru, kde nejsou skoro žádné. A zatím nepochybně Heechee sestavili svoje továrny tak, aby se popásaly na bohatých pastvinách komet, bylo to před mnoha sty a tisíci lety a teď tam byl jistý druh kometové pouště. Jestli to fungovalo, tak to trochu fungovalo i dál. (Možná, že to komety vyjedlo úplně?) Usnul jsem a kladl jsem si otázku, jak asi chutná jídlo CHON.

Nemohlo to být o nic horší než to, co jsme jedli my tři a půl roku, a to bylo všechno recyklované.

1285. den. Janine mě dneska skoro dostala. Hrál jsem s Věrou šachy, všichni spali, byl jsem docela šťastnej, když vtom její ruce projely kolem mých velkých sluchátek a zakryly mi oči. "Nech toho, Janine," řekl jsem jí. Když jsem se otočil, špulila na mě pusou.

"Chtěla jsem jenom na něco použít Věru." "Na co? Další láskyplnej dopis jedný z těch tvejch filmovejch hvězd?"

"Jednáš se mnou jako s dítětem," odpověděla mi. Kupodivu byla úplně oblečená; obličej jí svítil, vlasy měla mokré a rozpuštěné po zádech. Vypadala jako vážně zamyšlená adolescentní modelka.

"Chtěla jsem s Věrou projít nastavení pomocných raket. Když ty mi nepomůžeš." Jeden z důvodů, proč s námi Janine letěla, byl ten, že byla bystrá - všichni jsme byli bystří; to jsme museli, aby nás na výpravu pustili. A jedna z věcí, na které byla hodně bystrá, byla, jak mě dostat.

"Dobře," řekl jsem, "máš pravdu, co mám říct? Věro? Přerušíme hru a dej nám program, podle kterého budeme postupovat při udělení rychlosti Továrně na potraviny." "Samozřejmě," řekla, "...Paule." A šachovnice zmizela a na její místo promítla hologram Továrny na potraviny. Údaje zaktualizovala podle výsledků teleskopických snímků, co jsme prováděli, a tak se to na monitoru objevilo všechno i s prachovým oblakem a s kopečkem špinavé sněhové koule přilepené k jedné straně. "Odstraň ten oblak, Věro," nařídil jsem jí, skvrna zmizela a Továrna na potraviny se nám teď ukázala jako technický výkres.

"Dobře, Janine. Jaký je první krok?" "Spojíme se," řekla. "Budeme doufat, že kopie přístávacího modulu bude vyhovovat a provedeme spojení. Pokud to nebude možné, tak dosedneme výztužemi do nějakého bodu na povrchu, kdekoliv. Naše loď se stane pevnou součástí struktury, takže budeme moci využít svůj tah pro ovládání polohy." "Dál?" "Všichni spustíme pomocnou raketu číslo jedna a opřeme ji o zadní sekci továrny - tamhle." Ukázala to místo na holografickém zobrazení. Tady ji připojíme a jakmile bude nainstalovaná, aktivujeme ji." "Řízení?" "Věra nám dá koordináty - jů, pardon, Paule." Ukazovala mi naši orientaci na mně a na Věře, chytila mě za rameno a zarazila se. Ruku mi nechala na rameni. "Potom zopakujeme celou tuhle proceduru s dalšími pěti raketami. Než přepravíme všech šest, bude naše delta V dva metry za sekundu, i při vypnutém plutoniovém generátoru. Potom začneme roztahovat zrcadlové fólie -" "Ne." "No, jasně, překontrolujeme všechna tažná lana a řetězy, abysme se napřed přesvědčili, že drží pod pomocnou raketou; no, to samozřejmě předpokládám. Potom začneme využívat solární sílu a když všechno rozprostřeme, budeme nad tím tak dva a čtvrt metru -" "Především, Janine. Čím blíž se dostaneme, tím větší sílu získáme. Dobře. A teď si probereme hardware. Naše loď je opřena o skořápku kovu Heechee; jak s tím naložíš?" A ona mi to řekla a povídala pořád dál; a já to všechno věděl sakra dobře. Akorát, že její ruka z mého ramene sjela do podpaží a dál po mém hrudníku a začala ho přejíždět; a celou tu dobu mi popisovala údaje týkající se svařování za studena a jak zařídít, aby pomocné rakety získaly kolimaci. Tvářila se vážně a soustředěně a rukou mě hladila na břiše. Bylo jí čtrnáct let. Ale na čtrnáct nevypadala ani se necítila na čtrnáct ani nevoněla jako čtrnáctiletá - vzala si z Lurvyiných věcí trochu zbylého Chanelu. Zachránila mě Věra; je to dobrá věčička, všechno předvídá, já totiž ztrácel snahu se zachránit.

Holografický obraz zmizel, když Janine popisovala zvláštní podpěru jedné z pomocných raket a Věra řekla: "Přijímám zprávu. Mám vám ji přečíst... Paule?" "Jen mi to přečti." Janine trochu stáhla ruku, když hologram mizel a na monitoru se objevila zpráva: Byli jsme požádáni, abychom se na vás obrátili s prosbou.

Další propuknutí syndromu 130 dní se odhaduje během příštích dvou měsíců. HEW se domnívá, že plně vizuální zobrazení objektu, který popisujete jako Továrnu na potraviny, a zdůraznění toho, jak se vše dobře daří a jak důležitá věc to je, podstatně sníží napětí a následky škod. Prostudujte si, prosím, přiložený spis. Žádáme vás tímto, abyste co možná nejdříve harmonicky doplňovali údaje tak, abychom si je mohli zaznamenat a abyste vysílám načasovali co možná nejefektivněji.

"Chcete ten spis?" zeptala se Věra.

"Dej mi ho - trvalý záznam," dodal jsem.

"Dobře ... Paule." Monitor vybledl a vyprázdnil se a Věra začala z tiskárny sypat listy papíru. Vzal jsem je, abych si je přečetl, a Janine jsem poslal, aby vzbudila svoji sestru a otce. Nic nenamítala.

Ráda připravovala relace pro televizní vysílání na Zemi, protože to vždycky znamenalo, že dostane dopisy od známých lidí, které zasílají chabré mladé astronautce.

Spis vypadal podle očekávání. Naprogramoval jsem Věru, aby ho přečetla, řádku po řádce, pro nás všechny, abychom si

ho mohli přechít během deseti minut. To ovšem dámy neschválily. Janine trvala na tom, aby se její sestra učesala a Lurvy se dokonce rozhodla, že si udělá make-up a Payter si chtěl zastříhnout bradku. Chtěl, abych to udělal já. Takže suma sumárum jsme promarnili šest hodin, když vezmu v úvahu přípravy, nepočítaje měsíční energii, než jsme mohli odvysílat televizní pořad. Všichni jsme se shromáždili před kamerou, nasadili jsme domácký a nadšený výrazy a vysvětlovali jsme, co se chystáme udělat. Obecenstvu, které to neuvidí ještě měsíc. Tou dobou už tam budeme. Ale jestli to k něčemu bude, tak to za to stálo. Od té doby, co jsme odletěli ze Země, se už osmkrát nebo devětkrát objevily příznaky 130 denní horečky. Pokaždý to mělo svůj vlastní syndrom, satyrasi nebo depresi, letargii nebo bezstarostnou radost. Byl jsem venku, když jeden úder začal - to bylo právě, když se rozbil teleskop - a bylo mi úplně jedno, jestli se vůbec dostanu zpátky do lodi. Měl jsem halucinace osamělosti a zloby, pronásledovaly mě opičí nestvůry a přál jsem si umřít. A zpátky na Zemi, s miliardami lidí, a skoro všichni byli tak či onak zasaženi, pokaždé, když to udeřilo - bylo to peklo. Probíhalo to deset let - osm od té doby, co to bylo poprvé identifikováno jako vracející se hrozba - a nikdo neměl tušení, jak to vzniká.

Ale všichni tomu chtěli zabránit.

1288. den. Den přistání! Payter byl u řízení; ve věci, jako je tahle, se na Věru plně nespolehal, zatímco Lurvy seděla jako přisíta a udávala korekce kursu. Byli jsme v relativním klidu hned za hustým mrakem částic a plynu, necelý kilometr od vlastní Továrny na potraviny.

Z místa, kde jsme s Janine seděli v zařízení pro udržení životních funkcí, jsme jen s bídou viděli, co se dělo venku. Za Payterovou hlavou a Lurvyinými gestikulujícíma rukama jsme zahlédli starý stroj, ale to byl jen okamžik. Nic než záblesk modrého světla kovu a občas přistávacího otvoru nebo obrys jedné ze starých lodí - "Sakra! Vzdaluju se!" "Ne, nevzdaluješ se, Paytere. Ta zatracená věc má malé zrychlení!" - a možná hvězda. Ve skutečnosti jsme prostředky pro udržení při životě nepotřebovali; Payter do nás jemně šťouchal, jako kdyby byl medúza v kanystru. Chtěl jsem se zeptat, odkud se bere to zrychlení nebo proč; ale ti dva piloti měli plné ruce práce a kromě toho jsem nepředpokládal, že by mi uměli odpovědět.

"Tak jsme tu. Teď ji naveď doprostřed ty přistávací jámy, doprostřed řady těch tří děr." "Proč zrovna tam?" "Proč ne? Protože to říkám já!" A tak jsme se tam soukali asi minutu nebo dvě a znovu jsme se dostali do relativního klidu. A dosedli jsme a přistáli. Kabina Heechee na předním konci zapadla přesně do té staré jámy.

Lurvy seskočila dolů a stopla řídicí panel, všichni jsme se na sebe navzájem podívali. Byli jsme na místě.

Nebo, jinými slovy, byli jsme v polovině cesty. Na poloviční cestě domů.

1290. den. Nebylo žádným překvapením, že Heechee dýchali atmosféru, ve které jsme mohli žít i my. Překvapivé bylo, že tam vůbec nějaká zůstala, po těch desítkách nebo stovkách tisíc let, během nichž ji nikdo nedýchal. Ale to nebylo jediné překvapení. Ta další přišla později a byla děsivější a horší.

Nepřežila jenom atmosféra. Zůstala tam celá loď - a provozuschopná! To jsme poznali, jakmile jsme se do ní dostali a měřáky nám ukázaly, že si můžeme sundat přilby. Modře svítící kovové stěny byly na dotek horké a cítili jsme slabou stejnoměrnou vibraci. Teplota se pohybovala kolem dvanácti stupňů - bylo chladno, ale nebylo to horší než v některých domech na Zemi, kde jsem byl.

Hádejte, jaký byly první slova pronesené lidskou bytostí v Továrně na potraviny. Řekl je Payter a zněly takhle: "Deset miliónů dolarů! Kristepane, možná dokonce i sto!" A kdyby to neřekl on, řekl by to někdo z nás. Naše odměna nabývala astronomických parametrů. Trish ve své zprávě neuváděla, jestli je Továrna na potraviny funkční nebo ne - takže jediný, co jsme věděli, bylo to, že to mohla být záhadná vyřazená loď, kde není nic, co by za něco stálo. Ale tady jsme měli úplněj a velikej artefakt Heechee, a to schopný provozu! Nemělo to vadu. Tunely na Venuši, staré lodě, dokonce Gateway samotná byly před půl miliónem let pečlivě vyprázdněny. Na tomhle místě zůstalo vybavení! Bylo to teplé, dalo se tam žít, bylo to nasáklé slabou mikrovlnnou radiací, bylo to živé. Ani trochu to nevypadalo jako staré. Měli jsme jen málo času na průzkum; čím dříve přimějeme tu věc, aby se začala pohybovat směrem k Zemi, tím dříve budeme inkasovat, jak nám slíbili. Dopřáli jsme si hodinku procházky na dýchatelném vzduchu, šťourali jsme se v komorách naplněných velkými šedými a modrými kovovými předměty, klouzali jsme se po chodbách, jedli jsme při chůzi, mluvili jsme spolu kapesními vysílačkami (a přes Věru vysílali na Zemi) o tom, co jsme našli.

Potom práce. Znovu jsme se oblékli a zahájili jsme práce při urovnávání postranních nákladů.

A tam jsme se právě dostali do prvních potíží. Továrna na potraviny nebyla na volné oběžné dráze. Zrychlovala se. Něco ji pohánělo a neudělovalo jí příliš velké zrychlení, méně než jedno procento g.

Ale sestavy elektrických raket vážily každá víc než deset tun.

Dokonce i při jednom procentu přijímané váhy to obnášelo víc než sto kilo, nepočítaje desetitunovou hodnotu setrvačnosti. Když jsme začali odmontovávat první sestavu, na jednom konci se uvolnila a začala padat. Payter tam byl, aby ji zachytil, ale bylo to víc, než mohl delší dobu udržet; přesunul jsem se a postranní náklad jsem uchopil jednou rukou za výztuhu, kterou byl připevněn k tomu druhému a podařilo se nám udržet ho na místě, dokud Janine přes to nepřehodila kabel. Pak jsme odpočívali uvnitř lodi a o všem jsme přemýšleli. Už jsme byli úplně vyčerpaní. Po třech a půl letech, které jsme strávili ve stísněném prostoru, jsme nebyli zvyklí tvrdě pracovat. Věřina bioanalytická jednotka nám oznamovala, že v sobě máme jedy z únavy. Chvilí jsme se hašteřili a nadávali jsme si navzájem, potom Payter a Lurvy šli spát, zatímco Janine a já jsme načrtávali systém lan, která by nám umožnila zabezpečit každý postranní náklad, aby se neuvolnil. Museli jsme to vymyslet tak, aby náklad byl přivázaný k Továrně na potraviny třemi dlouhými kabely, ty by byly zajištěny kratšími vodičnými kabely tak, aby náklad nenarazil do trupu lodi na vzdáleném konci a aby se nerozbil na kusy. Počítali jsme s deseti hodinami na přemístění jedné rakety do její správné polohy. První nám trvala tři dny. Když se nám to podařilo, byly z nás ztuhlé vytřeštěné trosky, srdce nám bušila a svaly pálily bolestí. Pořádně jsme se vyspali a několik hodin jsme se potulovali po Továrně na potraviny, pak jsme se vrátili zpátky, abychom zabezpečili raketu tak, aby bylo možné ji nastartovat. Payter měl z nás všech nejvíc energie. Pořád

chodil co nejlouběji dolů a prolézal půl tuctu chodeb. "Všechny jsou slepé," řekl, když se vrátil. "Vypadá to tak, že se budeme moci dostat jen asi tak do desetiny celého objektu - pokud nevykopeme díry do stěn." "Teď ne," řekl jsem.

"Nikdy!" řekla Lurvy tvrdě. "Co uděláme, je to, že tuhle věc dopravíme domů. Jestli tady někdo chce začít kopat díry, tak jedině, až dostaneme svoje peníze!" Třela si bicepsy, paže si zkřížila na prsou a lítostivě dodala: "Stejně bysme mohli začít zabezpečovat raketu." Zabralo nám to další dva dny, ale nakonec jsme ji dostali na místo. Svařovací plastifikátory, které jsme měli, abychom mohli ocel přivařit ke kovu Heechee, zabraly. Po kontrole statiky jsme mohli konstatovat, že připojení jsou pevná. Odpočívali jsme v lodi a Věra jsme dali příkaz, aby to vyzkoušela desetiprocentním tahem.

Najednou jsme ucítili maličký náklon. Fungovalo to. Usmívali jsme se na sebe a já došel k sobě pro láhev šampaňského, co jsem měl pro tuhle příležitost připravenou - Další náklon.

Cvak, cvak, cvak, cvak - postupně nám úsměvy z tváří mizely.

Měli jsme cítit jenom jedno zrychlení.

Lurvy skočila ke kybernetickému panelu.

"Věro! Sděľ deltu V!" Na monitoru se objevil silový diagram: Továrna na potraviny byla uprostřed, silové šipky byly ve dvou směrech. Jedna z nich byla naše Pomocná raketa, která tlačila proti trupu lodi. Ta druhá ne.

"Dodatečný tah ovlivňuje kurs... Lurvy," sdělila Věra.

"Výsledný vektor je teď stejný co do velikosti a směru, jako byla předchozí delta.

Naše raketa tlačila proti Továrně na potraviny. To nedělalo zrovna dobrotu. Továrna se odsouvala opačným směrem. 1298. den. Takže jsme udělali, co jsme udělat museli. Všechno jsme vrátili a volali o pomoc.

Spali jsme, jedli jsme a toulali se po továrně, zdálo se nám, jako by to mělo být navždycky, a přáli jsme si, aby 25-denní odklad neexistoval. Věra nám moc nepomohla. "Vyšlete celou telemetrii," řekla, a ještě: "Vyčkejte na další direktivy." No, ale to už jsme dělali.

Za den nebo za dva jsem stejně to šampaňský výtah a společně jsme ho vypili. Při hodnotě gravitace 0.01 mělo nasycení kyslíčnickem uhlíčitým větší sílu než gravitace a já opravdu musel držet palec na láhvi a dlaň nad každou sklenicí, abych do ní mohl šampus nalít a abych ho hned chytil. Ale podle zvyku jsme si připili. "Není to tak špatný," řekl Payter, když rychle vypil svoje víno. "Aspoň jsme každé vydělali pár miliónů." "Jestli se ovšem dožijem toho, abysme si je vyzvedli," vrčela Janine.

"Nebud' tak otravná, Janine. Při startu jsme přece věděli, že tahle výprava může totálně vybuchnout." A tak to taky bylo; loď byla projektována tak, abysme mohli vyrazit na zpáteční cestu na základní palivo, potom přepnout na pomocné fotonové rakety, aby nás dopravily domů - během čtyřech let, asi tak.

"A potom co, Lurvy? Budu osmnáctiletá panna! A nevyjde to." "Pane bože. Janine, jdi se na chvíli projít, jo? Už mě unavuje se na tebe dívat." A to jsme byli všichni, ze sebe navzájem. Byli jsme jeden z druhého unavenější, méně tolerantní, než jsme byli celou cestu v těsných prostorách na lodi. Teď, když jsme měli víc prostoru, abychom se občas mohli vytrazit, (nejvýš tak čtvrt kilometru), byli jsme na sebe hrubší než kdykoli předtím. Přibližně každých dvacet hodin bude Věrin malý hloupý mozek klopýtat přes rezervní programy a přijde s nějakým novým experimentem: zkouška pomocných raket jedním procentem energie, třiceti procenty energie, dokonce celou energií. A my se budeme scházet dost dlouho, abysme se oblíkli a provedli to. Ale výsledek byl vždycky tentýž. Bez ohledu na to, jak moc jsme se tlačili k Továrně na potraviny, artefakt to poznal a stáhnul se naprosto stejně a v přesném směru tak, aby si udržel stálé zrychlení k jakémusi cíli. Jediná užitečná věc, se kterou Věra přišla, byla teorie: továrna spotřebovala celou kometu, na níž pracovala, a pohybovala se směrem k nové kometě. Ale to bylo zajímavé jen z intelektuálního hlediska. V praxi to nepomohlo. Takže jsme se potulovali, většinou o samotě, nosili jsme s sebou kamery do každého prostoru a chodby, kam jsme se dostali. Všechno, co jsme viděli my, viděly i kamery, a to, co snímaly, bylo přenášeno počítačem na Zem. Nic z toho nám moc nepomohlo.

Docela snadno jsme našli to místo, kudy do továrny vstoupila Trish Boverová. Podařilo se to Payterovi a zavolal nás, abychom se na to podívali a my se v tichosti shromáždili, abychom chvíli koukali na zbytky shnilého oběda, odhozené punčocháče a na to, co načmárala na stěny: TADY BYLA TRISH BOVEROVÁ BOŽE, POMOZ MI! "Možná, že bůh pomůže," řekla po chvíli Lurvy, "ale nevidím způsob, jak by mohl pomoci kdokoli jiný." "Musela tu být dýl, než jsem si myslel," řekl Payter. "Všude kolem jsou v některých místech poházené odpadky." "Jaké odpadky?" "Většinou zkažené potraviny. Dolů směrem k dalšímu místu přistání, víte, kde jsou světla?" Já to věděl a Janine a já jsme se šli podívat. Byl to její nápad, jít se mnou, a já tím zrovna nadšenej nebyl.

Ale snad teplota dvanáct stupňů Celsia a nedostatek čehokoli, co by připomínalo postel, ovlivnilo její zájem anebo možná měla depresi a byla příliš zklamaná na to, aby usilovala o ztrátu panenství. To odhozené jídlo jsme našli docela snadno. Nepřipadalo mi to jako strava z Gateway. Vypadalo to, jako by to bylo v balíčkách; několik jich nebylo ani otevřených, tři docela veliký, asi tak jako krajíc chleba, zabalený v čemsi jasně červeným - připadalo mi to jako hedvábí. Dva menší, jeden zelenej a jeden stejně červenej jako ty druhý, ale s růžovějma tečkama. Jeden jsme na zkoušku otevřeli. Smrdělo to zkaženou rybou a samozřejmě se to nedalo jíst. Ale kdysi to k jídlu určitě bylo.

Nechal jsem tam Janine a šel jsem zpátky, abych našel ostatní.

Otevřeli ten zelenej. Nesmrdělo to jako zkažené jídlo, ale bylo to tvrdý jako kámen. Payter k tomu čichnul, potom to olíznul, odlomil kousek tak, že tím praštil o stěnu, a zamyšleně to žvýkal. "Nemá to vůbec žádnou chuť," sdělil nám, potom se na nás podíval, vypadal vyplašeně a pak se zašklebil. "Čekáte, že umřu?" zeptal se nás. "To asi ne. Když to chvíli žvejkáte, tak to změkne. Je to asi jako starý crackery." Lurvy se zamračila. "Jestli to bylo fakt jídlo -" Přestala mluvit a zamyslela se. "Jestli to bylo fakt jídlo a Trish ho tady nechala, proč tady prostě nezůstala? Nebo proč se o tom nezmínila?" "Byla asi otupělá strachem," dohadoval jsem se.

"To určitě. Ale zaznamenala zprávu. Neřekla ani slovo o jídle.

O tom, že je to Továrna na potraviny, mluvili technici z Gateway, pamatujete si? A jediný, co museli projít, byly zbytky, co našli kolem Phyllisina těla." "Třeba prostě jenom zapomněla." "To bych neřekla," opáčila pomalu Lurvy, ale víc už neřekla nic. Nebylo už o čem mluvit. Ale další den nebo dva jsme příliš průzkumů nedělali.

1311. den. Věra přijala informaci o balíčcích s jídlem v tichosti. Po chvíli promítla na monitor instrukci, abychom podrobili obsah balíčků chemické a biologické analýze. To už jsme ale udělali sami a pokud dospěla k nějakým závěrům, tak nám je nesdělila.

Když na to přijde, tak my taky ne. Když jsme byli všichni vzhůru a trávili jsme čas společně, většinou jsme mluvili o tom, co bysme dělali, kdyby Základna pro nás nevymyslela způsob, jak pohnout Továrnou na potraviny. Věra už navrhla, abysme instalovali těch ostatních pět bočních nákladů, otočili je plnou silou všechny najednou a sledovali, jestli továrna přemůže šest pomocných raket.

Věřiny návrhy nebyly příkazy a Lurvy mluvila na nás na všechny, když říkala: "Když je pustíme naplno a nevyjde to, další krok bude vytočit je nad dovolenou hranici. Mohly by se poškodit. A my bysme byli v koncích." "A co uděláme, když nám to přikážou ze Země?" zeptal jsem se.

Payter ji předběhl. "Budeme smlouvat," řekl a pokyvoval hlavou. "Chtějí, abysme na sebe vzali zvláštní riziko, tak taky budou zvlášť platit." "Chystáš se obchodovat, tati?" "To si piš, že jo. A poslouchajte. Dejme tomu, že to nevyjde.

Dejme tomu, že budeme muset letět zpátky. Víte, co pak uděláme?" Zase na nás zakýval. "Naložíme do lodi všechno, co uvezeme.

Najdeme malý stroje, co můžeme vzít s sebou. Třeba se i podíváme na to, jestli fungují. Nacpeme tuhle loď vším, co uveze, a vyhážem všechno, co můžeme postrádat. Necháme tu většinu bočních nákladů a zvenku naložíme velký stroje. A mohli bysme za ty artefakty dostat, panebože, no, nevím, dalších dvacet, třicet miliónů dolarů." "Jako třeba modlitební věžičky!" řvala Janine a tleskala rukama.

Byly jich stohy, tam, kde Payter našel to jídlo. Byly tam ještě další věci, takovej gauč s kovovou sítí, předměty ve tvaru tulipánu, co vypadaly jako svícny na zeď. Ale stovky modlitebních věžiček. Podle mýho hrubýho odhadu bylo jen v tomhle místě modlitebních věžiček asi tak za půl miliónu dolarů, kdybysme je dostali na trhy do Chicaga a Říma... jestli se dožijem toho, abysme je tam dostali. A to nepočítám ještě další věci, který jsem moh mít na mysli, když jsem si tak dělal v hlavě inventuru. Nebyl jsem sám.

"Modlitební věžičky jsou to nejmenší," řekla Lurvy zamyšleně.

"Ale takový kontrakt jsme nepodepsali, tati." "Kontrakt! Tak co teda s námi udělaj, zastřelí nás? Ošidí nás? Po tom, co ztratíme osm let života? Ne. Pěkně nám zaplatí." Čím víc jsme na to mysleli, tím líp nám to znělo. Usínal jsem a myslel jsem na to, který ty sarapatičky a všechny ty krámy, co jsme tu našli, budeme moct vzít s sebou a na to, který z nich vypadaly, jako že mají největší hodnotu, a poprvé od ty doby, co jsme zkoušeli tu pomocnou raketu, jsem měl příjemný sny - Vzbudil mě Janin úpěnlivý šepot. "Tati? Paule? Lurvy? Slyšíte mě?" Posadil jsem se a rozhlídnul jsem se kolem. Nešeptala mi do ucha; ten hlas vycházel z rádia. Lurvy vedle mě byla vzhůru a Payter k nám přispěchal zpoza rohu. Z jejich rádií bylo slyšet totéž. Řekl jsem: "Slyšíme tě, Janine. Co -" "Mlč!" zašeptal ten hlas, bylo to zasyčení bezbarvého zvuku, jako by měla rty přitisknuté přímo na mikrofon. "Neptejte se na nic, jenom poslouchajte. Někdo tady je."

Podívali jsme se na sebe. Lurvy zašeptala: "Kde jsi?" "Řekla jsem, držte huby! Jsem venku na vzdálenější straně, víte kde? Tam, kde jsme našli to jídlo. Hledala jsem něco, co bysme mohli vzít s sebou, jak táta říkal, jenže - No, prostě viděla jsem něco na zemi. Vypadalo to jako jablko, jenže to jablko nebylo - nahoře to bylo hnědočervený a zevnitř zelený a vonělo to jako - já nevím přesně, jak to vonělo. Snad jako jahody. A ani to nebylo starý žádné sto tisíc let. Bylo to čerstvý. A slyším - moment." Neodvážili jsme se na ni mluvit, jen jsme chvíli poslouchali její dech. Když začala znovu mluvit, tak její šepot zněl vyděšeně. "Jde to sem. Je to mezi mnou a vámi a já jsem v pasti. Já - pořád si myslím, že je to Heechee a jako by se to chystalo -" Její hlas ztichl. Slyšeli jsme, jak prudce oddychuje; potom nahlas zakřičela: "Nepřibližuj se ke mně!" To mi už stačilo. "Jdeme," řekl jsem a skočil jsem do chodby.

Payter a Lurvy mi byli v patách a dlouhými plavnými skoky jsme spěchali tunelem s modrými stěnami. Když jsme se dostali k dokům, zastavili jsme se a váhavě jsme se rozhlíželi.

Než jsme byli schopní rozhodnout se, kde začít hledat, uslyšeli jsme znovu Janin hlas. Nebyl to ani šepot ani vyděšený křik. "On - zastavil se, když jsem mu to nařídila," řekla nedůvěřivě. "Neřekla bych, že je to Heechee. Pripadá mi jako normální člověk - no, je jen trochu otrhaný. Jen tady stojí a upřeně na mě zírá a jako by číchal." "Janine!" zakřičel jsem do rádia. "Jsme v docích - kudy teď máme jít?" Pauza. Potom, bylo to divný, se ozval hysterický smích. "Jděte pořád rovně," řekla rozehvěle. "Dělejte. To byste teda nevěřili, co dělá!" 3 Zamilovaný Wan.

Cesta na Stanoviště se Wanovi zdála delší než obvykle, protože měl hlavu plnou starostí. Chyběla mu společnost Mrtvých.

Postrádal je dokonce víc než to, co nikdy neměl. Zenu. Představa zamilovaného Wana pro něj byla jen pouhou fantazií, ale byla to fantazie, kterou chtěl uskutečnit. Napomohla tomu taky ta spousta knížek, Romeo a Julie a Anna Kareninová a stará klasická díla čínské literatury.

Představy mu z hlavy vyhnal pohled, který se mu naskýtal, když se blížil ke Stanovišti. Řídicí panel se rozsvítil a signalizoval začátek přistávacího manévru, z monitoru zmizela změť čar a na jejich místě se objevilo zobrazení Stanoviště. Ale nevypadalo jako jindy. Na jedné přistávací rampě byla nová loď a podivná ježatá věc připevněná na jedné straně jejího trupu.

Co tyhle věci znamenají? Když Wan ukončil přistávací manévr, vystrčil hlavu z poklopu, bedlivě se rozhlížel kolem, číchal a poslouchal.

Po chvíli dospěl k závěru, že v jeho blízkosti nikdo není.

Nevyndával z lodi knížky ani jiné věci. Rozhodl se, že bude připraven k okamžitému odletu, ale i tak se vydal na

průzkum. Kdysi, to už je dávno, byla na Stanovišti jedna osoba a on věřil, že to byla žena. Tiny Jim mu potom pomohl identifikovat kus oděvu. Možná by měl teď požádat Tinyho Jima o radu. Žvýkal ovoce a zlehka kráčel k prostoru snů, kde byl příjemný gauč obklopený knižními stroji.

A zastavil se.

Byl to zvuk? Smích nebo pláč odněkud zdaleka? Odhodil ovoce a chvíli stál. Všechny svaly měl napjaté. Ten zvuk už nebyl slyšet. Ale něco tam bylo - vůně, velmi slabá, příjemná, zvláštní. Nebyla nepodobná té vůni z kousku oblečení, který našel a nosil všude s sebou hodně dní, až z něj úplně všechna vyprchala. Pak ho položil tam, kde ho našel.

Vrátila se ta osoba? Wan se začal třást. Osoba! Už uběhlo tucet let od té doby, co cítil a dotýkal se člověka! A tehdy byl ve styku jen se svými rodiči.

Ale nemusel to být člověk, mohlo to být něco jiného. Vydal se směrem k doku, kde ta osoba byla, listivě se vyhýbal hlavním cestám, plízl se a domníval se, že je nepravděpodobné, že by se mu na vedlejších cestách mohlo něco přihodit. Wan znal každý centimetr Stanoviště, alespoň až k těm místům, kam mohl dojít, aniž by se dostal ke slepým uzamčeným stěnám, které nedokázal otevřít. Cesta k místu, kde zanechal pečlivě srovnanou hromádku věcí po jedné návštěvnici, mu zabrala jen několik minut.

Bylo tam všechno. Ale ne jak to tam zanechal, to viděl sám.

Některé věci někdo musel zdvihnout a zase položit.

Wan věděl, že on sám to neudělal. Kromě disciplíny si navyl opouštět Stanoviště přesně tak, jak ho našel, aby nikdo nikdy nepoznal, že tam byl, tenkrát si dal hodně záležet, aby ty odpadky narovnal přesně tak, jak tam byly. Musel tam být někdo jiný.

A byl ze své lodě venku už hodně minut.

Opatrně, ale rychle se vrátil k dokům na druhé straně, na každé křižovatce se zastavil, aby se rozhlédl a zavětril a poslouchal. Došel ke své lodi a zůstal v průlezu, nemohl se rozhodnout. Odletět nebo prozkoumat? Ale ta vůně teď byla silnější a neodolatelná.

Krok za krokem se odvážil jít jednou dlouhou slepou chodbou, byl připraven okamžitě se stáhnout zpátky.

Hlas! Šepot, téměř neslyšitelný. Ale byl tam. Díval se ke vstupu a srdce mu bušilo. Člověk! Ta postava se krčila u stěny, u úst držela kovový předmět a vyděšeně na něj zírala. Ta osoba na něj vykřikla: "Nepřibližuj se ke mně!" Ale on stejně nemohl, i kdyby chtěl; byl úplně zkamenělý. Nebyla to jen osoba. Byla to žena! Poznávací znamení byla jasná, podle toho, jak mu to Tiny Jim popsal: dvě vyvýšeniny na hrudi, zaoblení kolem boků a zúžení v pase, jemné obočí bez zduřenin nad očními jamkami - ano, byla to žena! A mladá.

A oblečená byla v něčem, co ukazovalo bosé nohy a, och, odhalené paže; jemné vlasy stažené do dlouhého ohonu, velké oči upřené přímo na něj.

Wan reagoval tak, jak se dozvěděl, že reagovat má. Padl na kolena, rozepnul se a uchopil své pohlaví. Bylo to už pár dní, co masturboval naposled a ne s takovým stimulem jako byl tenhle; erekce byla okamžitá. Třásl se vzrušením.

Stěží vnímal zvuky za sebou, když přibíhaly další tři postavy.

Stoupl si, až když bylo po všem, upravil si oblečení a zdvořile se na ně usmál, když mladou ženu obestoupili. Povídali si vzrušeně a skoro hystericky. "Ahoj," řekl. "Jmenuju se Wan." Když neodpovídali, opakoval svůj pozdrav španělsky a v kantonském nářečí a byl by pokračoval i v dalších jazycích, které znal, ale ta druhá žena k němu přistoupila a řekla: "Ahoj, Wane. Jmenuju se Dorema Herter-Hallová - říkají mi 'Lurvy'. Jsme rádi, že jsme tě potkali." Za celý svůj

patnáctiletý život nezažil Wan takových dvanáct hodin plných vzrušení, obav a děsu, až se mu srdce svíralo. Tolik otázek! Bylo toho tolik, co říct a tolik, co poslouchat. Bylo tak strašně příjemné dotýkat se těch ostatních lidí a čichat jejich vůni a cítit jejich přítomnost. Věděli tak neuvěřitelně málo a tak překvapivě hodně věcí - nevěděli, jak získat jídlo ze zamčených skříněk, nepoužívali gauč na snění, nikdy neviděli Starého a nikdy nemluvili s Mrtvým. A přesto znali vesmírné lodi a města, uměli chodit pod širým nebem ("nebem?" - Wanovi trvalo hodně dlouho, než pochopil, o čem mluví) a uměli se milovat. Poznal, že ta mladší žena mu chtěla ukázat mnohem víc, ale ta starší byla proti; to bylo moc divné. Vypadalo to, že ta starší žena se s nikým nemiluje; to bylo ještě divnější. Ale divné bylo všechno a on do sebe nasával radost a hrůzu z tak obrovského množství zvláštních věcí. Když už mluvili hodně dlouho a on jim ukázal několik triků na Stanovišti a když oni jemu ukázali několikéré divy jejich lodě (ta věc byla trochu jako Mrtvý, ale ten nikdy nežil; obrázky lidí na Zemi; splachovací záchod) - po všech těch podivnostech nařídila ta osoba Lurvy, aby si všichni odpočinuli. Hned si to namířil ke gauči na snění, ale ona mu řekla, aby zůstal s nimi a on nemohl odmítnout, i když se čas od času budil, třásl se a věřil a rozhlížel se kolem v mdlém modrém světle.

Tolik vzrušení mu neprospělo. Když se všichni probudili, celý se třásl, bolelo ho celé tělo, jako kdyby se vůbec nevyspal. Ale to nevadilo. Hned se zase začali vyptávat a pokračovali v rozhovoru: "A kdo jsou Mrtví?" "Já nevím. Zeptáme se jich? Třeba - někdy si říkají 'prospektoři'. Z místa, co mu říkají 'Gateway'." "A tohle místo, kde jsou, to je artefakt Heechee?" "Heechee?" Přemýšlel; to slovo už slyšel, bylo to strašně dávno, ale nevěděl, co znamená.

"Myslíte Staré?" "Jak vypadají Staří?" Protože to nedokázal popsat slovy, dali mu skicák a on se pokusil namalovat veliké třesoucí se čelisti, řídké vousy a když každý obrázek domaloval, popadli ten papír a drželi to před strojem, co mu říkali "Věra".

"Tenhle stroj je jako Mrtvý," řekl a oni hned vyrukovali zase s dalšími otázkami: "Chceš říct, že Mrtví jsou počítače?"

"Co je to 'počítač'?" A pak ty otázky chvíli přestaly, když mu vysvětlovali smysl "počítače" a prezidentských voleb a horečky 130 dní. A celou tu dobu chodili po lodi a on jim při tom vysvětloval, co o ní věděl. Wan se začínal cítit hodně unavený. S únavou měl pramalé zkušenosti, protože ve svém nadčasovém životě spal, když se mu spát chtělo, a nevstal, dokud si pořádně neodpočinul. Nelíbil se mu ten pocit nebo to škrábání v krku nebo bolest hlavy. Ale byl příliš vzrušený na to, aby přestal, hlavně když mu vyprávěli o osobě, co se jmenovala Trish Boverová. "Byla tady? Tady na Stanovišti? A nezůstala tady?" "Ne, Wane. Nevěděla, že přijedeš. Myslela si, že když tu zůstane, zahyne." To

je ale obrovská škoda! I když si Wan spočítal, že když přijela a mohl jí dělat společnost, bylo mu teprve deset let. A taky ona mohla dělat společnost jemu. Nakrmil by ji, pečoval by o ni a vzal by ji s sebou, aby se podívala na Staré a na Mrtvé a mohli být oba šťastní.

"A kam teda šla?" zeptal se.

Z jakéhosi důvodu mu tahle otázka dělala starosti. Podívali se jeden na druhého. Po chvíli Lurvy řekla: "Nastoupila do své lodi, Wane." "Letěla zpátky na Zem?" "Ne. Zatím tam nedorazila. Pro ten typ lodi, kterou letěla, je to hrozná dlouhá cesta. Delší, než by mohla přežít." Mladší muž, Paul, ten co patřil do páru s Lurvy, pokračoval: "Pořád ještě letí, Wane. Nevíme, kde přesně je. Dokonce ani nevíme s určitostí, jestli ještě žije. Zmrazila se." "Tak to je teda mrtvá?" "No - pravděpodobně už není živá. Ale kdyby ji někdo našel, možná, že by se dala oživit. Je v mrazáku ve své lodi, je tam mínus čtyřicet. Myslím, že po nějakou dobu se její tělo nebude kazit.

Přemýšlela. V každém případě měla za to, že to je pro ni ta nejlepší možnost. "Já jí moh dát mnohem lepší šanci," řekl Wan sklesle. Potom ožil. Byla tady ta druhá žena, Janine, a ta zmražená nebyla. Chtěl jí zaimponovat, a tak řekl: "To je ale sakra číslo." "Cože? Jaký číslo?" "Sakra číslo, Janine. Tiny Jim o nich mluví. Když řekneš 'mínus čtyřicet', tak už nemusíš říkat, jestli je to ve stupních Celsia nebo Fahrenheita, protože je to úplně stejný." Hihňal se tomu vtipku.

Zase se na sebe všichni podívali. Wan poznal, že něco nebylo v pořádku, ale cítil se divně, hlava se mu točila a byl každou vteřinou unavenější. Myslel si, že třeba ten vtip pochopili, a tak řekl: "Zeptáme se Tiny Jima. Dostaneme se k němu tamhle v tom místě, kde je gauč na snění." "Dostaneme? Jak?" ptal se starý muž, Payter.

Wan neodpověděl; nebylo mu natolik dobře, aby si věřil v tom, co řekne a navíc bylo jednodušší jím to prostě ukázat. Najednou se otočil a vlekl se k pokoji snů. Když šli za ním, už si navolil klíčová data a volal na číslo sto dvanáct. "Tiny Jim?" zkoušel to. Pak řekl přes rameno: "Někdy se mu nechce mluvit. Buďte, prosím vás, trpěliví." Ale tentokrát měl štěstí a hlas Mrtvého se mu ozval docela rychle.

"Wane? Jsi to ty?" "Samozřejmě, že to jsem já, Tiny Jime. Chtěl bych slyšet něco o sakra číslech." "Výborně, Wane. Sakra čísla jsou čísla, co představují víc než jednu kvantitu, takže když si všimneš shody, řekneš 'Sakra.' Některý sakra čísla jsou triviální. Některý mají třeba neskutečnou důležitost.

Některí věřící lidé považují sakra čísla za důkaz existence Boha. A co se týče toho, jestli Bůh existuje nebo ne, můžu ti dát jenom hrubý nástin - " "Ne, Tiny Jime. Teď jen o sakra číslech." "Ano, Wane. Řeknu ti několik nejjednodušších sakra čísel.

Nula celá, pět stupně. Mínus čtyřicet stupňů. Jedna třicet sedm. Dva tisíce dvacet pět. Deset na třicátou devátou. Teď napiš jeden odstavec ke každému z nich, identifikuj charakteristiky, co z nich dělají sakra čísla a - " "Dost, dost," zapištěl Wan a hlas mu přeskočil, protože to tak bolelo. "Tohle není vyučovací hodina." "No, tak dobře," řekl Mrtvý smutně. "Nula celá, pět je úhlový poloměr Slunce i Měsíce při pohledu ze Země. Sakra! Jak je to divný, že můžou být stejný, ale jak je to taky užitečný, protože je to částečně i kvůli téhle shodě, že Země má zatmění. Mínus čtyřicet stupňů je teplota, která je shodná na stupnici Celsia a Fahrenheita. Sakra. Dva tisíce dvacet pět je hodnota třetích mocnin celých čísel, třetí mocnina jedné plus třetí mocnina dvou plus třetí mocnina tři a tak dále až ke třetí mocnině devíti, vše sečteno. Je to také druhá mocnina jejich součtu. Sakra. Deset na třicátou devátou je míra oslabení gravitační síly ve srovnání se silou elektromagnetickou. Je to také stáří vesmíru vyjádřené obrovským číslem. Je to také druhá odmocnina počtu částic v pozorovatelném vesmíru, tedy té části vesmíru relativního k Zemi, kde je Hubbleova konstanta menší než nula celá, pět. Taky - no, to nevádi, ale sakra! Sakra, sakra, sakra. Na základě těchto ztracených P.A.M. Dirac vytvořil svoji Hypotézu velkých čísel. Z ní pak vydedukoval, že síla gravitace musí slábnout současně se stárnutím vesmíru. Tak, tohle je to sakra pro tebe!" "Vynechal jsi jedna třicet sedm," řekl mu ten kluk.

Mrtvý se zachichotal. "Dobře, Wane! Chtěl jsem jen vědět, jestli mě posloucháš. Jedna třicet sedm je Eddingtonova konstanta jemné struktury, samozřejmě, a ta se opakovaně objevuje v nukleární fyzice. Ale je to ještě víc než tohle. Předpokládám, že chápeš inverzi, tedy jedna lomeno jedna třicet sedm a teď to vyjádří desetinným číslem. První tři cifry jsou nula nula sedm, identifikace Jamese Bonda jako zabijáka. To pro tebe znamená smrtelnost vesmíru! Prvních osm cifer je Clarkův palindrom, nula celá, sedm dva devět devět dva sedm nula. Tam je ta symetrie. Smrtelná a dvojnásobná, to je konstanta jemné struktury! No," přemýšlel, "snad bych měl říct, že je tam její vlastní inverze. Která by mohla znamenat, že vesmír sám je inverzí čeho? Hlavně kategorie a nevyváženosti? Pomoz mi, Wane. Nevím, jak tenhle symbol vysvětlit." "Ale dost, dost," řekl Wan rozzlobeně. "Nech toho." Byl podrážděný a třásl se, byl nemocný víc než kdy jindy a dokonce i Mrtví mu zasazovali rány. "Takhle je to s ním furt," omlouval se ostatním. "Proto s ním odtud obvykle nemluví." "Nevypadá dobře," řekla Lurvy ustaraně svému muži a pak Wanovi: "Je ti dobře?" Potřásl hlavou, protože nevěděl, jak má odpovědět.

Paul řekl: "Měl by sis odpočinout. Ale - co jsi měl na mysli, když jsi říkal 'odtud'? Kde je ten Tiny Jim?" "Ale, ten je v hlavní stanici," řekl Wan slabě a kýchl.

"Myslíš - " Paul těžce polkl. "Ale říkal jsi, že je to čtyřicet pět dní odtud, když použiješ loď. To musí být strašně dlouhá cesta." Starý muž, Payter, křičel: "Rádio? Mluvíš s ním rádiem? Rádiem, co je rychlejší než světlo?" Wan pokrčil rameny. Paul měl pravdu, potřeboval si odpočinout a teď tu byl gauč, to bylo to správné místo, kde se cítil dobře a kde si odpočinul.

"Řekni mi to!" křičel ten starý muž. "Jestli máš fungující RNS rádio - Odměna - " "Jsem strašně unavený," řekl Wan chraplavě. "Musím se vyspat." Cítil, že padá. Vyhnul se jejich nataženým pažím, skočil mezi ně a vrhnul se na gauč a pohodlná síť jej obestřela.

4 Akciová společnost Robin Broadhead.

Právě jsme s Essie jezdili na vodních lyžích v moři Tappan, když moje kapesní rádio začalo bzučet, aby mi sdělilo, že se něco zvláštního děje v Továrně na potraviny. Dal jsem příkaz, aby se loď otočila a dovezla nás zpátky k dlouhému

nábřeží, které bylo majetkem akciové společnosti Robin Broadhead, ještě než jsem Essie řekl, o co se jedná. "Kluk, Robine?" překřikovala hlomoz vodíkového motoru a vítr. "Kde se sakra vzal kluk v Továrně na potraviny?" "To právě musíme zjistit," křičel jsem já. Loď nás obratně dopravila na mělčinu a vyčkávala, až z ní vyskočíme a doběhneme na trávu. Když poznala, že jsme odešli, bzučela si to podél pobřežní čáry a jela se zakotvit.

Tak jak jsme byli, celí mokří, jsme běželi rovnou do centrály.

Už se nám dařilo získat optická zobrazení a holografická obrazovka nám ukázala vyhublého, zanedbaného mladíka v kultu a špinavé tunice. Vůbec nevypadal hrozivě, ale neměl sakra přece ani to nejmenší právo tam být. "Hlas," dal jsem příkaz a pohybující se rty začaly hovořit - hlas to byl divný, pronikavý a vysoko položený, ale mluvil docela slušnou angličtinou, které se dalo rozumět.

" - z hlavní stanice, ano. Je to asi sedm sedmidnů - teď týdnů.

Sem jezdím docela často." "Pro krista pána, jak?" Neviděl jsem, kdo s ním mluví, ale byl to muž a neměl žádný akcent: Paul Hall.

"Samozřejmě lodí. Vy nemáte loď? Mrtví mluví jenom o cestování loďmi, já jiný způsob neznám." "To je neuvěřitelné," řekla Essie za mými zády. Poodstoupila, aniž by špulila oči z obrazovky, a vrátila se s froté županem, hodila mi ho přes ramena a přinesla si i jeden pro sebe. "Co myslíš, že může být 'hlavní stanice'?" "To bych taky rád věděl. Harriet?"

Hlasy na obrazovce zmlkly a hlas mé sekretářky řekl: "Ano, pane Broadheade." "Kdy se tam dostal?" "Asi tak před sedmnácti celými čtyřmi desetinami minuty, pane Broadheade. Plus samozřejmě tranzit z Továrny na potraviny.

Objevila ho Janine Herterová. Neměla s sebou kameru, takže do doby, než k ní přišli ostatní členové posádky, máme zaznamenaný jen hlas." Hned jak přestala mluvit, znovu byl slyšet hlas postavy z obrazovky; Harriet je výbornej program, jeden z nejlepších, jaké Essie vymyslela.

" - promiňte, jestli jsem se choval nepatřičně," říkal ten kluk.

Paenza. Potom starý Peter Herter: "To nevadí, vážně. Jsou na té hlavní stanici ještě další lidi?" Ten kluk sešpulil pusku a řekl filozoficky: "To záleží na tom, čemu říkáte 'člověk'. Máte-li na mysli živý organismus, jako je náš, pak ne.

Nejbližší jsou Mrtví." Ženský hlas - Dorema Herterová-Hallová. "Nemáš hlad? Nepotřebuješ něco?" "Ne, proč?"

"Harriet? Co, znamená to, jak říkal, že se choval nevhodně?" zeptal jsem se.

Harriet mi váhavě odpověděla: "No, víte, pane Broadheade, dospěl k orgasmu. Udělal si to sám přímo před Janine Herterovou." Nemohl jsem si pomoci, vybuchl jsem smíchy. "Essie," řekl jsem své ženě, "myslím, že jsi ji vymyslela trochu moc nóbíl." Ale tomu jsem se nesmál. Pobavila mě neuvěřitelnost celé té záležitosti.

Hádal bych všechno možný. Třeba Heechee, vesmírného piráta, Mar'any - a kdo ví co ještě, ale nadřezanej puberták by mi na mysl nepřišel.

Ze zadu jsem cítil škrábání ocelových klepet a něco mi skočilo na rameno. "Dolů, Squiffy," vyštěkl jsem.

Essie řekla: "Nech ho na chvíli pomazlit. Pak odejde." "Má takový nechutný zvyky," zabručel jsem. "Nemůžeme se ho nějak zbavit?" "Na, na, galubka," říkala konejšivě a hladila mě po hlavě.

"Chceš mít plnou lékařskou péči, že jo? Tak k tomu je i Squiffy." Políbila mě a odešla z místnosti; nechala mě, abych se nad tím zamyslel, což mě, jak jsem překvapeně shledal, jaksi uvnitř znepokojovalo. Vidět Heechee! No, neviděli jsme - ale co když jo? Když první průzkumníci Venuše objevili stopy, co po sobě Heechee zanechali, zářící modře pruhované prázdné tunely, jeskyně vřetenovitého tvaru, byl to šok. Několik artefaktů - další šok - co to bylo? Byly tam kusy stočeného kovu, který kdosi nazval "modlitební vějíř" (ale modlili se vůbec Heechee a když, tak ke komu?). Byly tam malé zářivé kuličky, co dostaly jméno "ohnivé perly", ale nebyly to perly a ani nehořely. Potom někdo objevil asteroid Gateway a to byl největší šok, protože tam bylo pár stovek provozuschopných vesmírných lodí. Akorát že se nedaly řídit. Dalo se do nich nastoupit a bylo to... a všechno, co jste objevili, když jste se tam dostali, bylo šokující, šokující, šokující.

Věděl jsem to. Zažil jsem si svoje šoky při třech hloupejch výpravách - ne. Dvou hloupejch výpravách. A pak jedna děsivě nehlopá. Ta mi právě přinesla bohatství a připravila mě o někoho, koho jsem miloval - a co je hloupého na obou těchto věcech? A od té doby Heechee, kteří jsou už půl miliónu let mrtví a nenechali po sobě jedinou písemnou zmínku, abychom se dozvěděli, kam odešli, prostoupili každou část našeho světa. Bylo strašně moc otázek a ne zrovna moc odpovědí. My jsme dokonce ani nevěděli, jak si sami říkali - určitě ne "Heechee", protože to bylo prostě jenom jméno, co jim vymysleli průzkumníci. Nemáme vůbec ponětí o tom, jak si tyhle vzdálené a jakoby božské bytosti vlastně říkaly. Ale nevěděli jsme ani jak si říkal Bůh. Jehova, Jupiter, Baal, Alláh - to všechno jsou jména, co si vymysleli lidi. Kdo ví, pod jakým jménem ho znali jeho kámoši.

Zkoušel jsem se přimět k pocitu, jaký bych mohl mít, kdyby ten cizinec v Továrně na potraviny byl skutečný Heechee, když jsem slyšel spláchnutí záchoda. Essie vyšla ven a Squiffy se rozběhl k míse.

Existují jistá pokoření, která s sebou plná lékařská péče přináší a mobilní bioanalytická jednotka je jedním z nich.

"Plýtváš mým programovým časem!" hubovala Essie a já si uvědomil, že Harriet seděla trpělivě na obrazovce a čekala, až jí řeknu, zda mi má dát další informace, co by mě zajímaly. Zpráva z Továrny na potraviny byla stejně celá zaznamenaná a uložená v paměti, takže Essie odešla do své pracovny. Řekl jsem Harriet, aby začala připravovat oběd a pak jsem jí dal prostor k plnění sekretářských povinností.

"Máte schůzku stran zítřejší ranní výpovědi před senátem Výboru způsobů a prostředků, pane Broadheade." "Já vím. Půjdu tam." "Tento víkend musíte jít na lékařskou kontrolu, mám vás objednat?" To je jeden z trestů plné lékařské péče a kromě toho na tom trvá i Essie - je o dvacet let mladší a dává mi to najevo. "Tak jo, ať to máme za sebou." "Chce vás nějaký Hanson Bover a Morton chce s vámi o tom mluvit. Přišla čtvrtletní zpráva a máte ji ve složce na stole - schází jenom potravinové doly, ty budou hotovy nejdříve zítra. A pak tady mám několik menších vzkazů - většinu jsem jich už vyřídila - jen abyste měl přehled a abych vás tím nemusela obtěžovat." "Děkuji. To je zatím vše." Obrazovka zprůhledněla a já se opřel do židle a zamyslel jsem se.

Nemusel jsem se dívat na čtvrtletní zprávu, věděl jsem dobře, co v ní bude. Investice do nemovitostí vynášely; malý kapitál, co jsem investoval do mořského hospodářství, se zvyšoval a vypadalo to na rekordní roční zisk. Všechno si stálo dobře - až na potravinové doly.

Poslední horečka 130 dnů nás přišla draho. Nemohl jsem dávat vinu klukům z Cody, nenesli za to o nic větší odpovědnost než já, když ta horečka začala. Ale nějak se jim termální dolování vymklo a pět tisíc akrů naší břidlice pod zemí vyhořelo. Trvalo tři měsíce, než se obnovila těžba v dole a pořád ještě nebylo jasné, na kolik nás to přijde. Není divu, že se jejich čtvrtletní zpráva zdržela.

Ale to byla jenom nepříjemná záležitost, žádná katastrofa.

Kapitál jsem měl dobře rozložený tak, aby mě nemohlo skolit, kdyby jedna investice zkrachovala. Do potravinových dolů bych nic neinvestoval, nebýt Mortona. Na jeho radu jsem finančně vypomohl a bylo to výhodné, s ohledem na placení daní. (Ale na to, abych si to mohl dovolit, jsem musel prodat spoustu cenných papírů z mořského hospodářství.) Pak Morton vypočítal, že stejně ještě potřebuju daňově zastřešit, takže jsem založil Broadheadův ústav pro mimosolární výzkum. Do tohoto ústavu jsem vložil veškerý svůj akciový kapitál, ale rozhodoval jsem o něm sám a dělal jsem si prakticky to, co jsem sám uznal za vhodné. Dostal jsem se ke spoluvlastnictví s Korporací Gateway, která financovala průzkum na čtyřech objevených, ale dosud nenavštívených zdrojích kovu Heechee uvnitř nebo vně sluneční soustavy. Jedním z těch míst byla právě Továrna na potraviny.

Jakmile byl navázán kontakt, oddělili jsme se a vytvořili jsme zvláštní výzkumnou společnost, která se tímhle zabývala - a teď to vážně vypadalo moc zajímavě.

"Harriet? Ještě jednou mi ukaž ten materiál přímo z Továrny na potraviny," řekl jsem. Hologram se zase objevil, ten kluk pořád vzrušeně hovořil pronikavým pištivým hlasem. Snažil jsem se pochopit, o čem mluví - cosi o Mrtvém (ale nebyl to muž, protože to mělo jméno Henrietta), že s ní mluvil (takže nebyla mrtvá?) o výpravě z Gateway, na které byla (kdy? proč o ní nic nevíme?). Všechno to bylo moc komplikované, a tak jsem dostal nápad. "Alberte Einstein, prosím tě," řekl jsem a hologram se rozvířil, aby se objevil ten sladký starý vrásčitý obličej, co na mě upřeně zíral.

"Ano, Robině?" řekl můj vědecký program. Natáhl se pro dýmku a tabák, to dělal skoro vždycky, když jsme spolu mluvili.

"Chtěl bych od tebe slyšet nějaké dobré teorie, co by mi napověděly, jak se tam ten kluk objevil." "Jasně, Robině," řekl a cpal si tabák palcem do dýmky. "Ten kluk se jmenuje Wan. Je mu něco mezi čtrnácti a devatenácti lety, spíš mu bude míň než víc a řekl bych, že geneticky je to člověk." "Odkud je?" "Jo, tak to se jenom dohaduju, Robině. Mluví o 'hlavní stanici', to bude patrně další artefakt Heechee do jisté míry připomínající Gateway, Gateway Dvě a samotnou Továrnu na potraviny, ale bez jakékoli evidentní funkce. Nevypadá to, že by tam žily nějaký další lidský bytosti. Mluví o 'Mrtvých', což je asi určitý druh počítačového programu, jako jsem třeba já. I když není jasné, zda jejich původ je hodně odlišný. Zmiňuje se rovněž o živých bytostech, kterým říká 'Staří' nebo 'žabí čelisti'. Je s nimi trochu ve styku, ale vlastně se tomuhle kontaktu snaží vyhýbat a není jasné, odkud jsou." Zhluboka jsem se nadechl. "Heechee?" "To nevím, Robině. Nedovedu to dokonce ani odhadnout.

Podle Ocamovy britvy by se dalo uvažovat o tom, že živé bytosti, nikoli lidé, co obývají heecheevský artefakt, mohou docela dobře být Heechee - ale neexistuje o tom žádný přímý důkaz. Víš, že vůbec nemáme představu o tom, jak Heechee vypadají." To jsem věděl. Byla to střízlivá myšlenka, kterou jsme měli už brzy prozkoumat.

"Ještě něco? Můžeš mi říct, jak to vypadá s pokusy o navrácení továrny?" "Nejasně, Robině," řekl a zapaloval si zápalkou dýmku. "Ale obávám se, že to nebudou žádné příjemné zprávy. Vypadá to, že ten objekt je naprogramován na jistý kurs a je zcela pod kontrolou. Ať s tím uděláme cokoli, bude to paralyzovat." To bylo už hodně blízko rozhodnutí o tom, jestli máme tu Továrnu na potraviny nechat na Oortově oblaku a nějakým způsobem se pokusit na Zem přivést potraviny anebo přepravit to celé. Teď to vypadalo tak, že nemáme možnost výběru. "Co myslíš, je tam - mají to pod kontrolou Heechee?" "Zatím neexistuje způsob, jak se o tom přesvědčit. Skoro bych řekl, že ne. Zdá se, že to pracuje automaticky. Ale," řekl a bafal při tom z dýmky, "existuje jeden povzbudivý fakt. Můžu ti ukázat obrazový materiál z továrny?" "No, ukaž mi to," řekl jsem, ale on ve skutečnosti na můj souhlas nečekal; Albert je zdvořilý program, ale je taky bystrý. Zmizel a já se díval na scénu s tím chlapcem, Wanem, jak ukazuje Peterovi Herterovi, jak se otevírá cosi, co vypadalo jako poklop ve stěně průchodu. Odtud vyjmul volně visící měkké balíčky něčeho v jasně červeném obalu.

"Zdá se, že náš předpoklad o původu toho artefaktu se potvrzuje, Robině. Tohle je k jídlu a jak říká Wan, zásoby jsou plynule doplňovány. Žil z nich skoro celý svůj život a jak je vidět, těší se dobrému zdraví, i když teď mám obavy, že se nachladí." Podíval jsem se mu přes rameno na hodiny - vždycky je kvůli mně přesně nařídí. "To je zatím všechno.

Informuj mě průběžně o tom, co by mohlo ovlivnit definitivní závěry, ke kterým můžeš dospět." "Jasně, Robine," řekl a zmizel.

Zvedal jsem se. Jak jsme mluvili o jídle, vzpomněl jsem si, že už by měl být hotový oběd a nejenže jsem měl hlad, ale měl jsem něco v plánu a siestu po jídle. Přepásal jsem si župan - a pak jsem si vzpomněl na vzkaz o soudním řízení. Soudní řízení nejsou v životě bohatých nic výjimečného, ale když už se mnou chtěl mluvit Morton, tak to určitě stálo za to.

Ozval se mi hned, seděl za stolem, soustředěně se nakláněl dopředu. "Jsme obžalováni, Robine," řekl. "Korporace pro výzkum Továrny na potraviny, Korporace Gateway a Paul Halí, Dorema Herterová-Hallová a Peter Herter, oba in propria persona jako poručníci nezletilé Janine Herterové. A ještě Nadace a vy osobně." "Aspoň budu mít, jak to vypadá, společnost. Je třeba se nějak znepokojovat?" Pauza. Zhloubané: "Myslím, že ano, trochu. Žalobu podal Hanson Bover. Manžel nebo vdovec, záleží na tom, jak se na to díváte, Trish." Morton se trochu zachvěl. To je chyba v programu a Essie to pořád chce opravit - ale na jeho schopnosti právníka to nemá žádný vliv a mně se to do jisté míry i líbí. "Prohlásil se za správce pozůstalosti Trish Boverové a protože ona přistála u Továrny na potraviny jako první, žádá proplácení podílu ze všeho, co se tam teď bude dít." To moc velká legrace nebyla. Dokonce ani kdybychom mohli tou prokletou věcí pohnout, v souvislosti s dalším vývojem by tahle odměna mohla být pěkně vysoká. "Jak to může

udělat? Podepsala normální smlouvu, ne? Takže jediný, co musíme udělat, je smlouvu dodržet. Nevrátila se, proto ji nemůžeme vyplatit podíl." "Ano, takhle ta věc skončí u soudu, Robině. Ale jsou tu ještě jeden nebo dva problematičtější precedensy. Možná dokonce trochu nejasný - její právník se domnívá, že jsou dobré, i když jsou poněkud starší. Nejdůležitější z nich je chlápek, co podepsal smlouvu na padesát tisíc dolarů za to, že přejde po laně Niagarské vodopády.

Spadl. Výkon se nekoná, nebude se ani platit. Upadl v polovině.

Soudy ovšem rozhodly, že podal výkon, tudíž je třeba zaplatit." "To je blbost, Mortone!" "To je, Robině, právníká záležitost. Ale já jen říkal, že bys mohl mít menší starosti. Myslím, že pravděpodobně to bude dobrý, jen si tím nejsem jistý. Musíme to vystoupení během dvou dní vypilovat. Pak uvidíme, co z toho bude." "Tak jo. Můžeš zmizet, Mortone," řekl jsem, zvedl jsem se, teď už jsem byl skálopevně přesvědčen, že už je čas k obědu. Vlastně Essie zrovna vstupovala do dveří a k mému zklamání byla úplně oblečená.

Essie je krásná žena a jedna z radostí pětiletého manželského svazku s ní je ta, že každý rok se mi zdá hezčí než v roce předchozím.

Objala mě kolem krku, když jsme šli do jídelny na verandě, a podívala se na mě. "Co je s tebou, Robině?" "Nic se mnou není, drahá S.Ya. Jen jsem měl v plánu pozvat tě po obědě do sprchy." "Ty jsi starý požívačnej kocour, starý chlap," řekla vážně.

"Co je špatnýho na tom, když se osprchujem po setmění, když pak naprosto přirozeně a nevyhnutelně půjdeme spát?"

"Po setmění musím být ve Washingtonu. A zejtra zase ty odjíždíš na tu svoji konferenci do Tusconu a tento víkend musím jít na lékařskou prohlídku. Ale to nevadí." Sedla si ke stolu. "Ty jsi tak žalostně špatně lhář," podotkla.

"Jez rychle, starče. Koneckonců si člověk stejně nemůže dávat sprchu dost často." "Viš o tom, Essie, že jsi dokonale smyslná bytost? Je to jeden z tvých nejcharakterističtějších rysů." Čtvrtletní zprávu o stavu mých cenných papírů v

potravinových dolech jsem měl ve složce na pracovním stole v apartmá ve Washingtonu ještě před snídaní. Bylo to horší, než jsem čekal. Pod wyomingskými kopci vyhořely víc než dva milióny dolarů a dalších asi tak padesát tisíc vydoutnávalo každý den, dokud se oheň v podzemí neuhásí. Jestli se to vůbec někdy povede. Neznamenalo to, že bych měl nějaké zvláštní potíže, ale mohlo to znamenat, že určitá část snadno získaného úvěru už nebude tak snadná. A nejen, že jsem to věděl já, ale v době, kdy jsem se dostavil do soudní síně v Senátu, to vypadalo, že o tom už ví i celý Washington. Vypovídal jsem rychle, podle stejného scénáře jako předtím a když jsem domluvil, přerušil senátor Praggier slyšení a šli jsme se najíst. "Nevyznám se v tobě, Robině," řekl mi. "Copak tě ten oheň nepřiměl k tomu, abys nějak změnil svoje rozhodnutí?" "Ne, proč by to tak mělo být? Mluvim o dlouhodobých spekulacích." Potřásl hlavou. "Je tu někdo, kdo má významné pozice v průměrné týdenní těžbě v potravinových dolech - to jsi ty - a přesto žádáš o vyšší daně v dolech! To mi nedává smysl." Vysvětlil jsem mu to celý znovu. Celkem vzato by si potravinové doly klidně mohly dovolit vyčlenit, no, řekněme deset procent hrubého zisku na obnovu Skalistých hor po vytěžení břidlice.

Ale neexistuje taková společnost, která by to mohla udělat sama.

Kdybychom to udělali my, tak ztratíme konkurenční pozice, všichni ostatní by prodávali levněji než my. "Takže když si tenhle dodatek připočteš, Time," řekl jsem, "budeme všichni přinuceni to udělat.

Ceny potravin se zvýší, ano - ale ne nijak pronikavě. Moji účetní říkají, že asi tak o osm, devět dolarů ročně na osobu.

A my získáme znovu téměř nepoškozenou krajinu." Zasmál se. "Ty jseš výstřední. S celou tou tvou dobročinností - a se svými penězi a to už vůbec nemluví o těch věcech - podíval se na náramky, co jsem ještě nosil na paži. Měl jsem tři a byly znakem tří výprav; každá z nich mě k smrti děsila. Získal jsem je jako prospektor z Gateway - "proč nekandiduješ do Senátu?" "Nechci, Time. A kromě toho, kdybych kandidoval za New York, stál bych proti tobě a Sheile, a to udělat nehodlám. Netrávím na Havaji tolik času, abych tam vystál důlek. A nemám v plánu odstěhovat se zpátky do Wyomingu." Poplácal mě po rameni. "Chci ti říct jen tohle - mám v plánu použít trochu staromódní politický manévr. Pokusím se prosadit tvůj dodatek, Robine, i když jen sám bůh ví, co všechno budou tvoji konkurenti dělat, aby tomu zabránili." Když jsme se rozloučili, loudal jsem se zpátky do hotelu.

Neměl jsem žádný zvláštní důvod k tomu, abych spěchal zpátky do New Yorku, když Essie byla v Tucsonu, a tak jsem se rozhodl, že zbytek dne strávím ve svém hotelovém apartmá ve Washingtonu - byla to špatná volba, jak se později ukázalo, ale to jsem ještě nevěděl.

Myslel jsem na to, jestli mi vadí, když mi někdo říká "dobrodinec" nebo ne. Můj psychoanalytik mi pomohl, abych se dostal až k bodu, kde mi nevadilo přivlastňovat si zásluhu za věci, které si to podle mého zasloužily, ale většinu z toho, co jsem dělal, jsem dělal pro sebe.

Rekultivační dodatek by mě nestál ani cent; to bychom si vynahradili zase zvýšením cen, jak jsem to už vysvětloval.

Peníze, co jsem vložil do kosmu, by se měly vrátit ve formě dolarových zisků - a pravděpodobně to tak i bude,

vypočítal jsem to - ale stejně jsem peníze do kosmu investoval proto, že odtud pocházely i moje peníze.

A kromě toho jsem tam měl ještě něco rozdělaného. Někde. Seděl jsem u okna v hotelové nástavbě na střeše, ve čtyřicátém pátém poschodí, díval jsem se ke Kapitolu a washingtonskému památníku a byl jsem zvědav, jestli ta moje nedokončená záležitost ještě pořád žije.

Doufám, že ano. Dokonce i kdyby mě pořád nenáviděla.

Když jsem tak myslel na svoji nedokončenou záležitost, tak jsem si taky vzpomněl na Essie, která právě v tu chvíli přistávala v Tucsonu, a to ve mně hned vzbudilo obavy. Měl přijít zase útok horečky 130 dnů. Nevzpomněl jsem si na to zrovna brzy.

Nezamlouvala se mi představa, že bude tři tisíce kilometrů daleko, kdyby to mělo být nějak zlé. A přestože nejsem žárlivý, i kdyby byla ta horečka mírná, ale chlípná a rozkošnická, jak se stávalo pořád častěji, tak jsem vážně dával přednost tomu, aby chlípná a rozkošnická byla se mnou.

Proč ne? Zavolal jsem Harriet a požádal jsem ji, aby mi zabezpečila rezervaci na odpolední letadlo do Tucsonu. Svoje záležitosti jsem mohl stejně dobře, ne-li pohodlněji, řídit odkudkoli. A pak jsem se začal některým záležitostem věnovat. Především Albertovi. Řekl mi, že nic převratného se nepříhodovalo, až na to, že to vypadalo, že se ten kluk nasydlil.

"Instruovali jsme posádku Herter- Hall, aby nasadili běžná antibiotika a léky k potlačení symptomů," řekl mi, "ale ta zpráva se k nim dostane samozřejmě až za několik týdnů." "Je to vážné?" Zamračil se, bafal z dýmky. "Většinou bakterií a virů nebyl Wan doposud vystaven, takže nemohu dospět k definitivnímu závěru: Ale ne, doufám, že to vážné nebude. V každém případě je expedice vybavena léčivými a zařízeními, která dokáží zvládnout většinu chorob." "Viš o něm něco víc?" "Spoustu věcí, ale nic, co by jakkoli změnilo předchozí odhady, Robine." Puf, puf. "Jeho matka byla Španělka a otec americký Angličan, oba byli prospektoři na Gateway. Nebo to tak aspoň vypadá. Takže pravděpodobně v jistém smyslu existovaly osoby, o nichž se zmiňuje jako o 'Mrtvých', i když pořád není jasné, kdo to vlastně je." "Alberte, podívej se na některé staré výpravy z Gateway, aspoň deset let zpátky. Uvidíme, jestli se ti podaří najít jednu výpravu, v níž byl Američan a Španělka, co se nevrátila." "Jasně, Bobe." Jednou mu budu muset říct, aby se změnil na vybranější slovník, ale fakt, tak jak je, pracuje bezvadně. Skoro okamžitě řekl: "Žádná taková výprava tam není. Ale byla jedna výprava, kde letěla těhotná Španělka, a doposud o ní není žádná zpráva. Chceš vidět údaje?" "Jasně, Alberte," řekl jsem, ale není naprogramované tak, aby tuhle jemňůstku pochytil. Údaje toho moc neprozradily. Tu ženu jsem neznal, byla na Gateway dřív než já. Ale letěla Jedničkou poté, kdy přežila výpravu, při níž byli její manžel a další tři členové posádky zabiti v Pětce. A už o ní nikdy nikdo neslyšel. Ta výprava byla typu 'vylet', rozhlídní se a něco získej'. To, co získala ona, to bylo dítě; na nějakém divném místě.

"To se ale nehodí na Wanova tátu, že ne?" "Ne, Robině, ale možná, že byl na jiné výpravě. Uvážíme-li, že Mrtví jsou v jakémsi vztahu k výpravám, co se nevrátily, tak jich musí být víc.

Zeptal jsem se: "Domníváš se, že Mrtví jsou ve skutečnosti prospektoři?" "Jasně, Robině." "Ale jak? Chceš říct, že je možný, že se uchránily jejich mozky?" "To pochybuju, Robině," řekl a znovu si zamyšleně zapálil dýmku. "K tomu nemám dostatečné údaje, ale řekl bych, že teorie uchovávání celých mozků nemá větší pravděpodobnost než nula celá, jedna." "A co potom jsou ty další možnosti?" "Možná údaje o chemickém skladování paměti - ne příliš velká pravděpodobnost, snad by se dala vyjádřit nula celá, tři. A to je pořád největší pravděpodobnost, ke které jsme se dopracovali. Volné spojení části subjektů - například když nějak nahrávají celé své vzpomínky na pásek - je fakt minimální. Nula celá, nula jedna.

Přímé mentální spojení - to, co můžeš nazvat jistým druhem telepatie - skoro totéž. Prostředky neznámé, nula celá, pět plus. Samozřejmě, Robině," dodal, "si uvědomuješ, že všechny tyto odhady jsou založeny na nedostatečných údajích a na neadekvátních hypotézách." "Řek bych, že bys udělal lip, kdybys promluvil přímo s Mrtvými." "No, jasně, Bobe.

A chci požádat palubní počítač Herter-Hall, aby mi tohle spojení zprostředkoval, ale to vyžaduje pečlivé naprogramování předem. Nemají tam zrovna nejvyšší kvalitu počítač, Robine." Zaváhal. "Hele, Robine? Ještě jedna zajímavá věc." "A jaká?" "Jak víš, v Továrně na potraviny přistálo několik velkých lodí ještě potom, co byla továrna objevena. Od té doby je často pozorována a počet přilétajících lodí zůstává pořád stejný - nepočítáme-li loď s posádkou Herter-Hall a tu, ve které přiletěl před dvěma dny Wan. Ale není úplně jisté, že to jsou tytéž lodě." "Co?" "Není to jisté, Robine," zdůraznil. "Lodě Heechee jsou si hodně podobné. Ale když si pozorně prohlídneš fotky pořízené během přiletu a přistání, zdá se, jako by se změnila orientace části minimálně jedné z těch velkých lodí. A možná, že k tomu došlo u všech tří. Jako kdyby ty lodě, co tam byly, odletěly, a na jejich místo dosedly nové." Po zádech mi přeběhl mráz. "Alberte," řekl jsem a slova jsem shledával jen s velkými potížemi, "víš, jakéj to ve mně vyvolává dojem?" No, jasně, Robine," řekl vážně. "Že ta továrna pořád funguje.

Že pořád proměňuje plyny komety na potraviny CHON. A někam je posílá." Ztěžka jsem polkl, ale Albert mluvil dál. "A taky je tam docela vysoká ionizující radiace. Musím připustit, že nevím, odkud pochází." "Představuje to nějaké nebezpečí pro Herter-Hallovy?" "Ne, Robine, myslím, že ne. Ne větší, než třeba pro tebe představuje vysílání piezovize. Není to riskantní, jenom je mi záhadou ten zdroj." "Nemůžeš požádat Herter-Hallovy, aby se na to podívali?" "No, jasně, Robine. Už jsem to udělal. Ale než dostaneme odpověď, bude to trvat padesát dní." Nechal jsem ho zmizet, opřel jsem se v židli a přemýšlel jsem o Heechee a jejich divných způsobech... A pak to dopadlo.

Moje židle jsou všechny vyrobené tak, aby byly stabilní a co nejpohodlnější, ale tentokrát jsem se skoro převrhl. V jediné sekundě jsem měl bolesti. A nejen bolesti, měl jsem závrat, byl dezorientovaný a dokonce jsem měl i halucinace. Měl jsem pocit, že moje hlava vybuchne a plíce mě páli jako oheň. Nikdy mi nebylo tak špatně, jak na duši, tak na těle, a současně jsem sám sebe přistihl, jak si představuju neuvěřitelně atletické sexuální výkony.

Zkoušel jsem vstát, ale nešlo to. Praštil jsem sebou zpátky do židle a byl jsem totálně bezmocnej. "Harriet!" skřehotal jsem.

"Zavolej doktora!" Trvalo celé tři sekundy, než mi odpověděla a její obraz pak blikal mnohem hůř než Mortonův. "Pane Broadheade," řekla a tvářila se podivně ustaraně. "Neumím si to vysvětlit, ale všechny linky jsou obsazené. Já - Já - já -" Neopakoval se jen její hlas, i hlava i tělo vypadaly jako krátká smyčka na videopásku, stále se vracela do výchozí polohy a společně se slovy se opakovaly i její pohyby.

Spadl jsem ze židle na podlahu a moje poslední logická myšlenka byla: Horečka.

Zase se to vrátilo. Pociťoval jsem to mnohem hůř než dřív.

Snad hůř, než abych to přežil, a tak špatně, bolestně, tak úděsně a psychoticky divně, že mi nebylo jasné, jestli to vůbec přežít chci.

5 Janine.

Rozdíl mezi věkem deset a čtrnáct let je propastný. Po třech a půl letech ve fotony poháněné kosmické lodi na cestě k Oortovu oblaku už Janine nebyla dítě jako v době, kdy jsme se vydali na cestu.

Nepřestala být dítětem. Právě dosáhla té roviny dospívání, kde jedinec zjistí, že ještě musí pořádně vyspět. Janine nespěchala, aby se stala dospělou. Jenom pracovala, když nějakou práci dostala. Každý den.

Celou dobu. S jakýmkoli nástrojem, co jí přišel pod ruku.

Když odcházela od ostatních, ten den, co potkala Wana, nehledala nic určitého. Prostě jen chtěla být sama. Ne z nějakého konkrétního osobního důvodu. A dokonce ani ne proto, nebo nejen proto, že byla unavená rodinou. Chtěla udělat něco samostatně, aby se nemusela dělit o poznatky, ohodnocení všudypřítomných dospělých nepomáhalo. Chtěla vidět, cítit a dotýkat se podivuhodnosti Továrny na potraviny a přála si, aby byla její.

Tak se jen tak potulovala po cestách, sem tam se napila ze stříkací láhve kávy. Nebo toho, co za kávu považovala. Byl to zvyk, který se naučila od svého otce, i když, kdybyste se jí na to zeptali, tvrdila by, že to není pravda.

Všechny její smysly prahly po vjemu. Továrna na potraviny byla nádherně vzrušující, rozkošně děsivá věc, se kterou se ještě nikdy v životě nesetkala. Znamenalo to pro ni daleko víc než start ze Země, když ještě byla jenom dítě.

Znamenalo to pro ni daleko víc než poskvrněné prádlo, které jí prozradilo, že už je žena. Znamenalo to víc než cokoli jiného. Dokonce i holé stěny průchodů byly vzrušující, protože to byl kov Heechee, strašně starý a přesto pořád zářil jemným modrým světlem, které do něj jeho tvůrci zamontovali. (Jaké oči se dívaly na tohle světlo, když bylo nové?)

Šlapala sama z komory do komory, země se dotýkala jenom bříšky prstů. V téhle místnosti byly stěny s elastickými policemi (co na nich mělo být?) v jiné zase byl obrovský komolý kužel nahoře a dole uťatý, na pohled vypadal jako chromované zrcadlo, na dotyk byl podivně zaprášený - k čemu to bylo? Něco dokázala odhadnout. Věci, co vypadaly jako stůl, docela určitě taky stůl byly. (Byly zakryté a nebylo pochyb o tom, že to byla ochrana proti pohybu předmětů v té jemné gravitaci Továrny na potraviny.) Některé objekty už identifikovala Věra na základě informací o artefaktech Heechee uložených ve velkých databankách na Zemi. Prostory s pozůstatky zelených pavučin na stěnách sloužily údajně jako ložnice; ale kdo mohl vědět, jestli má ta hloupá Věra pravdu? No, nevádí. Předměty samotné naháněly hrůzu. Stejně tak jako prostor, kde bylo třeba se pohybovat. Dokonce v něm i zabloudit.

Ale než dorazili k Továrně na potraviny, neměla Janine nikdy, ani jednou v životě, příležitost zabloudit. Ta myšlenka ji děsivě a příjemně dráždila. Hlavně ta úplně dospělá část jejího čtrnáctiletého mozku si byla vědoma toho, že ať zabloudí jakkoli, Továrna na potraviny není prostě dost velká na to, aby v ní zůstala ztracená.

Takže to byl bezpečný strach. Nebo se to aspoň tak zdálo.

Dokud nezjistila, že na vzdálené straně, kde byly doky, se dostala do pastí, když se cosi - Heechee? Vesmírná obluda? Starej zblázněnej vyvrhel s nožem v ruce? - šouralo z ukrytých průchodů směrem k ní.

A nakonec to nebylo nic z toho, byl to Wan.

Nevěděla, samozřejmě, jak se jmenuje. "Nepřibližuj se ke mně!" skučela, srdce měla v krku, v ruce rádio, předloktím si obepínala hrudník. Nepřibližoval se k ní. Zastavil se. Upřeně na ni zíral, oči vykulené, pusou dokořán, jazyk mu skoro visel z úst ven. Byl vysoký, hubený. Měl trojúhelníkový obličej s dlouhým špičatým nosem. Na sobě měl cosi, co vypadalo jako divná sukně a divná vesta, obojí bylo špinavé. Voněl jako Muž. Když nasával vzduch, tak se třásl, a byl mladý. Určitě nebyl o moc starší než Janine a po letech to bylo první stvoření, které potkala, co mu nebylo třikrát tolik co jí; a potom padl na kolena a začal dělat něco, co Janine nikdy neviděla, a když se šklebila, tak sténal - zábava, úleva, šok, hysterie. Šok neměla z toho, co dělal. Šok měla proto, že potkala kluka. Ve spánku měla různé divoké sny, ale nikdy nic takového.

Po několika dalších dní nespustila Janine Wana z očí. Cítila se jako jeho matka, kamarádka z dětství, učitelka, manželka.

"Ne, Wane! Pij pomalu, je to horké!" "Wane, co máš na mysli, když říkáš, že jsi sám od tří let?" "Máš fakt krásné oči, Wane." Nevadilo jí, že nebyl natolik důvtipný, aby mu došlo, že jí má odpovědět, že i ona má krásné oči, protože sto procentně mohla říct, že ho fascinovala celým svým tělem.

Ostatní to, samozřejmě, mohli říci také. To Janine nevadilo.

Wan ostře vnímal, měl bystré oči a byl posedlý obdivem ke všemu kolem. Spal dokonce míň než ona. To si uvědomovala nejdřív, protože to znamenalo, že Wana zajímá i něco jiného, ale potom si všimla, že je vyčerpaný.

Dokonce mu bylo špatně. Když se začal potit a třást v místnosti se třpytivým stříbrně modrým ochranným obalem, byla to právě ona, kdo začal křičet: "Lurvy! Myslím, že bude nemocný!" Když se potácel ke gauči, připlula k němu a přiložila mu prsty na suché a horké čelo. Ruka jí skoro uvízla ve vrchní části ochranného obalu, omotala se jí pevně kolem ruky od zápěstí po klouby na rukách.

"Paule," křičela a tahala ho zpátky, "jsme v -" A potom je všechny zasáhlo šílení 130 dnů. Horší než kdy jindy. Jiné než kdy jindy. Mezi dvěma údery srdce se Janine udělalo špatně.

Janine nikdy špatně nebylo. Sem tam měla modřinu, křeče při menstruaci a lehkou rýmu. Nic víc. Většinu svého života měla plnou lékařskou péči a nemoci se jí prostě vyhýbaly. Nechápala, co se to s ní děje. Její tělo bylo celé zasaženo horečkou a bolestí. Měla halucinace - viděla obrovské divné postavy, v některých z nich poznala karikatury členů své rodiny; jiné obludy byly prostě hrozné a divné.

Dokonce viděla i sama sebe - s obrovským poprsím a boky, ale byla to ona - v břiše se jí záchvat střídal s bodáním a bodání se dostávalo do všech viděných i předpokládaných dutin, bylo to něco, co neprožívala ani ve svých představách. Nic z toho nebylo jasné. Agónie a šílenství přicházely ve vlnách. Mezi nimi na vteřinu nebo dvě vnímala jasně svoje okolí. Ocelově modrou zář ze stěn. Lurvy, jak se krouží a sténá.

Svého otce, jak zvrací v průchodu. Chromový a modrý ochranný obal s Wanem v síti, jak se svíjí a blábolí. Nebyl to rozum, co jí napovědělo, aby chňapla po příklopu a aby po stém, tisícím pokusu ten příklop otevřela a aby ho vytáhla - skučícího a třesoucího se.

V tu chvíli halucinace okamžitě ustaly.

Bolest, křeče v žaludku a děs také, i když ne tak rychle. Ale přestalo to. Všichni se pořád ještě klepali a potáceli, všichni, až na toho kluka. Ten byl v bezvědomí a dýchal tak, že to Janine děsilo.

Těžce, zhluboka a chraplavě. "Lurvy, pomoc!" křičela. "Umírá!" Sestra už byla u ní, palec na Wanově tepu, trásla hlavou, aby se zbavila závratí v očích.

"Dehydrate. Teplota. Pojď sem," křičela, když bojovala s Wanovými rukama. "Pomoz mi dopravit ho zpátky do lodi. Potřebuje fyziologický roztok, antibiotika, něco proti horečce a možná gamaglobulin..." Do lodi dovezli Wana až za dvacet minut a Janine prožívala hrůzu, že může zemřít při sebemenším pohybu, při každém pomalém kroku. Lurvy šla posledních sto metrů napřed a když s ním Paul a Janine bojovali, aby ho dostali do přechodové komory, už otevřela zdravotnickou brašnu a dávala jim pokyny. "Položte ho. Přinutěte ho, aby tohle spolkl. Odebereme mu vzorek krve a zkontrolujeme virus a protilátky. Pošlete naléhavou zprávu na základnu, řekněte jim, že potřebujeme lékařské instrukce - jestli se dožije té doby, kdy je dostaneme!" Paul pomáhal Wana svléknout a zabalil ho do Payterovy přikrývky. Potom poslal zprávu. Ale věděl, stejně jako všichni ostatní, že jestli Wan přežije nebo ne, nezáleží na těch, co jsou na Zemi, ti to vyřešit nemohou. Není to možné, když odpověď nedostanou dřív než za sedm týdnů vzhledem ke vzdálenosti, kterou musí zpráva urazit.

Payter se skláněl nad bioanalytickou mobilní jednotkou. Lurvy a Janine se věnovaly chlapci. Aniž by komukoli cokoli řekl, oblékl se Paul do svého skafandru a odešel do vesmírného prostoru, kde strávil vyčerpávající hodinu a půl při přemísťování vysílacích parabol - hlavní směrem k jasné dvojhvězdě; to byla planeta Neptun a její měsíc, další k bodu ve vesmíru, kde byla Garfeldova mise. Potom se zdržoval u trupu lodi a dal Věře příkaz, aby s maximální hlasitostí opakovala signál SOS. Třeba to někdo zaznamená. A třeba taky ne.

Když mu Věra dala signál, že vzkazy odvysílala, nastavil velkou parabolu k Zemi. Trvalo to celkem tři hodiny a nebylo jisté, jestli jeho vzkaz vůbec někdo zaregistruje. Stejně nejisté bylo i to, zda jim někdo vůbec nabídne pomoc. Lod Garfeld byla menší a měla horší vybavení než jejich loď a lidé na základně Triton létali jen krátkou dobu. Ale kdyby to aspoň někdo z nich zaregistroval, mohli doufat, že dostanou vzkaz o poskytnutí pomoci - nebo aspoň vzkaz vyjadřující soustrast - mnohem rychleji než ze Země.

* * *

Za hodinu začala Wanova teplota ustupovat. Za dvanáct hodin sebou přestal škubat a už neblábolil a spal normálně. Ale pořád mu bylo hodně špatně.

Janine, matka, kamarádka z dětství, učitelka a alespoň v představách manželka, se teď ještě stala jeho ošetřovatelkou. Po prvním kole léčby dokonce ani nedovolila, aby mu Lurvy dávala injekce. Nespala a otírala mu čelo. Když se v komatickém stavu potřisnil, pečlivě ho umývala. Na nic jiného už se nemohla soustředit.

Pobavené a znepokojené pohledy a slova od ostatních se jí ani nedotkly, až když Wanovi sčesala kartáčem vlasy z čela a Paul utrousil ironickou poznámku. Janine v jeho hlase postřehla žárlivý podtón a okamžitě vyletěla: "Paule, jsi odpornej! Wan potřebuje, abych se o něho starala!" "A tobě se to taky líbí, co?" odsekl. Byl doopravdy rozzlobený. To samozřejmě podnítilo Janin vztek, ale její otec se do toho jemně vložil: "Nech ji na pokoji, Paule. Copak ty jsi nebyl mladý? Pojď, zkontrolujeme znovu ten Träumeplatz -" Janine byla sama překvapená, že to nechala dojít do mírumilovného konce; byla to skvělá příležitost k zuřivé hádce, ale na ní zájem neměla. Lehce se pousmála Paulově žárlivosti, protože si na rukáv mohla našít další služební prýmek. Pak se zase věnovala Wanovi.

Jak se postupně zotavoval, byl pořád hezčí. Občas se probudil a mluvili spolu. Když spal, tak si ho prohlížela. Měl tak tmavý obličej, olivové tělo; ale od pasu ke stehnům měl nejsvětější kůži barvy chlebového těsta, napjatou přes kosti. Byl málo ochlupený. Na obličejí neměl nic, až na jemný, téměř neviditelný pramének nebo dva - spíš to bylo jako řasy na rtech než knírek.

Janine věděla, že si z ní Lurvy i otec dělají legraci a že Paul skutečně žárlí na pozornost, kterou jemu už dlouho nikdo nevěnoval.

To s sebou přineslo příjemnou změnu. Získala status. Poprvé v životě dělala tu nejdůležitější práci z celé skupiny. Ostatní ji chodili žádat o dovolení mluvit s Wanem a když měla dojem, že by ho to unavovalo, přijali její příkaz, aby se o nic podobného nepokoušeli.

Navíc ji Wan fascinoval. Porovnání se všemi muži, s nimiž měla Janine doposud zkušenosti, dopadlo pro Wana velmi pozitivně.

Dokonce i ve srovnání s těmi, s nimiž si dopisovala. Wan vypadal lépe než bruslař, byl elegantnější než herci, skoro tak vysoký jako basketbalista. A oproti všem, zejména těm dvěma mužům, s nimiž strávila cestu dlouhou několik desítek miliónů kilometrů, která trvala roky, byl Wan nádherně mladý. A Paul ani její táta mladí nebyli. Peter měl na hřbetech rukou pigmentové skvrny karamelové barvy; ty jí byly odporné. Ale ten starý muž byl aspoň čistotný. Dokonce elegantní - v kontinentálním pojetí - stříhal si chlupy, co mu rostly z uší, malými stříbrnými nůžkami, protože Janine ho za ně tahala. Ale Paul - jednou při hádce s Lurvy vrčela: "Tak s tímhle ty chodíš do postele? S touhle opicí s chlupatějšíma ušima? To bych se z toho poblila." A tak Wana krmila a četla mu a pospávala nad ním, když usnul. Myla mu vlasy šampónem a zastíhávala mu je do fázonky jako podle hrnce a dokonce dovolila Lurvy, aby jí pomohla vlasy vysušit.

Prala mu prádlo, odmítla Lurvyinu pomoc, zašívala mu šaty a dokonce nějaké Paulovo oblečení upravila tak, aby mu bylo akorát. Všechno to přijímal a měl z toho stejnou radost jako ona.

Jak postupně sílil, už ji tolik nepotřeboval a ona už ho nemohla tak vehementně chránit před otázkami ostatních členů posádky. Ale oni ho taky šetřili. Dokonce i starý Peter. Počítač Věra se nořil do svých lékařských programů a vždycky připravil dlouhý seznam testů, které bude třeba s tím klukem udělat. "Úkladnej vrah!" zuřil Peter.

"Copak to nedokáže pochopit, že ten mladý muž, co byl tak blízko smrti, chce už s tím vším skoncovat?" Nebyla to jen úvaha. Peter měl svoje vlastní otázky a kladl je, když mu to Janine dovolila, trucoval a znervózňoval ji, když mu to nedovolila. "Ta tvoje postel, Wane. Hele, řekni mi ještě jednou, co všechno cítíš, když si do ní lehneš. Jako bys byl součástí miliónů lidí? A taky jako by oni byli součástí tebe, je to tak?" Ale když ho Janine obvinila z toho, že narušuje

Wanovu rekonvalescenci, tak toho nechal. I když to nikdy nebylo na moc dlouho.

Pak už se Wan cítil natolik dobře, že si Janine mohla jít lehnout a vyspat se celou noc ve své místnosti a když se probudila, její sestra seděla u Věřiny konzoly. Wan se držel opěradla židle, šklebil se a mračil na neznámý přístroj a Lurvy mu předčítala lékařskou zprávu.

"Tvoje životní funkce jsou normální, tvoje váha se zvyšuje, hladina protiláték je na normální úrovni - myslím, že teď už budeš v pořádku, Wane." "Takže teď," křičel její otec, "už konečně můžeme mluvit? O tom rádiu, co je rychlejší než světlo, o strojích, o tom, odkud je, o pokoji snů?" Janine se vrhla mezi ně.

"Nechte ho být!" prskala. Ale Wan zavrtěl hlavou.

"Nech je, ať se ptají, na co chtějí, Janine," řekl nezvučným hlasem.

"Teď?" "Jo, teď!" bouřil její otec. "Teď, v tuhle chvíli. Paule, pojď sem a řekni tomu klukovi, co všechno musíme vědět." Janine si v tu chvíli uvědomila, že ti tři si tohle naplánovali předem, ale Wan neprotestoval a ona už nemohla namítat, že není zdravý natolik, aby mohl na jejich otázky odpovídat. Přišla a sedla si vedle něho. Když tomu výsledku nemůže zabránit, tak tam aspoň bude, aby ho chránila. Ledovým hlasem jim to oficiálně povolila: "Tak se do toho, Paule, dej. Řekni, co říct chceš, ale neunavuj ho." Paul se na ni díval ironicky, ale mluvil na Wana. "Po dobu více než dvanácti let," řekl, "přibližně každých sto třicet dní se celá Země zblázní. Vypadá to, že za to můžeš ty, Wane." Wan se zamračil, ale neřikal nic. Jeho obhájkyňe mluvila za něj. "Proč ho peskuješ?" "Nikdo ho 'nepeskuje', Janine, ale to, co jsme zažili, byla horečka. Nemohla to být shoda okolností. Když se Wan dostane do toho vynálezu, tak vysílá do našeho světa." Paul zavrtěl hlavou. "Milý hochu, máš vůbec ponětí, kolik potíží jsi způsobil? Od té doby, co jsi sem začal jezdit, sdílely tvoje sny s tebou i milióny lidí. Miliardy! Někdy jsi byl klidný a i tvoje sny byly mírumilovné a to nebylo tak strašné. Někdy tomu tak nebylo. Nechci tě obviňovat," dodal laskavě, aby předešel Janine, "ale pomřelo mnoho tisíc lidí. A škody na majetku - Wane, to si prostě nedovedeš představit." Wan se bránil svým pronikavým hlasem: "Nikdy jsem nikomu neublížil!" Nechápal, z čeho ho obviňovali, ale nebylo pochyb o tom, že Paul ho obviňuje. Lurvy mu položila ruku na paži.

"Přála bych si, aby to tak bylo, Wane," řekla. "Hlavní ale je, že už to nesmíš dělat." "Já už nesmím snít na gauči?" "Ne, Wane." Podíval se na Janine, aby mu poradila. Pak pokrčil rameny.

"Ale to není všechno," vložil se do toho Paul. "Musíš nám pomoci. Musíš nám říct všechno, co víš. O gauči. O Mrtvých. O rádiu rychlejším než světlo, o potravinách -" "A proč?" chtěl vědět Wan.

Paul na něj trpělivě promluvil: "Protože tak se budeš moci vypořádat s horečkou. Asi si neuvědomuješ, jak moc důležitý jsi, Wane. Tvoje znalosti můžou zachránit lidi před hladověním. Milióny životů, Wane." Nad tím se zamračil, ale "milióny" pro něj nic neznamenaly, použila-li se tahle číslovka k vyjádření počtu lidí, protože doposud se nedovedl vyrovnat s "pěti" lidmi.

"Ty mě teda štvěš," zanačoval.

"To jsem nechtěl, Wane." "Já nemluví o tom, co jsi chtěl nebo nechtěl, já mluvím o tom, co děláš. Teď jsi mi to právě řekl," bručel ten kluk nevrle. "No, tak jo. Co chceš?" "Chceme, abys nám řekl všechno, co víš," odpověděl mu Paul okamžitě. "Ne, ne všechno najednou. Ale tak, jak si vzpomeneš. A chtěli bysme, aby jsi s námi prošel celou tu Továrnu na potraviny a abys nám všechno vysvětlil - všechno, co víš, samozřejmě." "Tady? Tady kromě prostoru snů není nic zajímavého, a ten jste mi zakázali!" "To všechno je pro nás nové, Wane." "To není nic! Voda tu neteče, není tu žádná knihovna, s Mrtvými se odtud mluví špatně, nic tady neroste! Doma mám všechno a hodně toho funguje, takže se na to budete moci sami podívat." "Mluvíš tak, jako by se jednalo o nebe, Wane." "Podívejte se sami! Jestli nemůžu snít, tak není žádný důvod, abych tu zůstával!" Paul se podíval na ostatní a byl velmi překvapen. "To bysme mohli udělat?" "No, jasně! Poletíme tam mojí lodí - ale ne všichni, víte," opravil se Wan. "Ale někdo poletí. Můžeme tady nechat toho starýho pána. Stejně tam pro něj není žádná žena a není tam žádný pár, co by se dal rozdělit. Nebo dokonce," řekl vychytrale, "můžeme jet jenom Janine a já. Pak bude v lodi víc místa. Mohli bysme vám přivést stroje, knihy, poklady.." "Na to zapomeň, Wane," řekla Janine moudře. "To nám nikdy nedovolí." "Ne tak rychle, holčičko," řekl její otec. "Ty o tom nemáš co rozhodovat. To, co ten chlapec říká, je zajímavé. Jestli pro nás může otevřít bránu do nebes, proč my bysme nemohli zůstat?" Janine se bedlivě dívala na otce, ale jeho výraz byl mírný. "Ale nemyslíš to tak, jako že bys nechal Wana a mě letět samotné?" "Ale o to tady vůbec nejde. Problém je jenom v tom, abysme už mohli ukončit tuhleto prokletou výpravu a abysme se vrátili pro odměnu. O nic jiného se nejedná." "No," řekla po chvíli Lurvy, "nemusíme o tom rozhodnout hned teď. Nebesa na nás počkají, po celý náš život." Její otec řekl: "Jo, to je pravda. Ale když se vyjádříš konkrétněji, pak někteří z nás už nemají tolik času." Denně chodily ze Země nové zprávy. K vzteku bylo to, že se vztahovaly už k dávno uplynulým dnům, ještě než se setkali s Wanem, a neměly naprosto nic společného s tím, co teď dělali nebo co měli v plánu udělat. Provést chemickou analýzu toho. Zrentgenovat tamto.

Změřit tyhle další věci. Pomalé svazky fotonů, co přenášely slova o tom, že se dostali k Továrně na potraviny, teď doletěly přes Věřino spojení na Zemi a odpovědi třeba byly už na cestě. Ale nedostanou se k nim dříve než za několik týdnů. Základna na Tritonu má dokonalejší počítač, než je Věra, a Paul a Lurvy se zasazovali o vyslání všech údajů tam, aby je zhodnotil a aby mohl poradit. Starý Peter tu myšlenku vztekle zamítl. "Ti vandráci, ti cikáni? Proč bysme jim dávali to, co nás tolik stálo!" "Ale na to se nás nikdo neptá, tati," řekla mu laskavě Lurvy.

"To všechno je naše. Ve smlouvě to všechno je." "Ne" A tak všechno, co jim Wan řekl, nacpali do palubního počítače Věra a její malá a pomalá inteligence zvolna třídila bity do vzorců.

Dokonce i do grafiky. Vzhled místa, z něhož pocházel Wan - asi se to skutečnosti moc nepodobalo, protože bylo jasné, že Wan neměl příležitost zkoumat ho nějak podrobně. Chodby. Stroje. Samotní Heechee; a Wan pokaždé něco opravil: "Ale ne, oba mají vousy, muži i ženy. Dokonce i když jsou docela mladí. A ženy mají prsa -" podržel si ruce pod hrudním košem, aby ukázal, jak nízko se pohupují. "A ani vůni jsi netrefil." "Holografické obrazy nemají žádnou vůni, Wane," řekl Paul.

"No, to je přesně ono! Ale víte, oni voní. V době říje voní strašně moc." A Věra vrčela a bzučela, jak zpracovávala nové údaje a drncavě si je ukládala. Po několika hodinách, kdy to všechno Wan pojímal jako hru, se mu to změnilo v otročinu. Když začal říkat: "Jo, tohle je dokonalý, přesně takhle vypadá pokoj Mrtvých," všichni pochopili, že by souhlasil skoro se vším, kdyby to aspoň na chvíli přerušilo tuhle nudu a mohl by si odpočinout. Potom šel s Janine na procházku průchody, Janine měla na ramenou připevněné zvukové a obrazové snímáče pro případ, že by Wan řekl něco důležitého, nebo kdyby ukázal, kde je poklad. Zatím mluvili o jiných věcech. Jeho znalosti byly udivující, stejně tak jako jeho ignorance. Obojí bylo nepředvídatelné.

Ale nejen Wan se potřeboval učit. Každou hodinu Lurvy nebo starý Peter přišli s novou myšlenkou, jak vychýlit Továrnu na potraviny z jejího kursu tak, aby se pokusili realizovat původní cíl výpravy. Nic nevycházelo. Denně docházelo stále víc vzkazů ze Země. Pořád nebyly k ničemu. Dokonce nebyly ani zajímavé. Janine zabodovala tak, že dopisy od těch chlápků nechala ve Věřině paměti a vůbec se neobtěžovala s jejich vyhledáváním, protože její potřeby plně uspokojovaly zprávy od Wana. Někdy byla komunikace zvláštní.

Lurvy dostala oznámení, že její universita ji vyhlásila Ženou roku.

Starý Peter dostal formální petici z města, kde se narodil. Přečetl si to a vybuchl smíchy. "Dortmund si pořád přeje, abych byl Bürgermeister! Taková blbost!" "Proč, vždyť je to od nich moc hezký. Je to skoro jako kompliment," řekla Lurvy.

"To není nic," opravil jí vážně. "Bürgermeister! S tím, co máme, bych mohl být zvolen prezidentem Federální republiky nebo dokonce -" Ztichl a potom řekl bezútesně: "Pokud, samozřejmě, ještě někdy vůbec Federální republiku uvidím." Chvilí mlčel a díval se na ně. Jeho rty se chvíli bezhlasně pohybovaly a pak řekl: "Možná bysme měli letět zpátky hned." "Ale, tati," začala Janine. A hned přestala, protože ten starý pán na ni vrhl pohled jako vlk na vlce. Najednou se mezi nimi objevilo napětí, než si Paul odkašlal a řekl: "To je jistě jedno z našich práv. Samozřejmě, že smlouvy vystává právní otázka -" Peter pokýval hlavou. "Na to jsem myslel. Už teď nám tolik dluží! Už jen za to, že jsme ukončili tu horečku. Kdyby nám zaplatili jen jedno procento z předpokládaných škod, kterým jsme zabránili, byly by to milióny. Miliardy. A jestli nám nezaplatí -" Zaváhal a pak řekl: "Ne, vůbec nepadá v úvahu, že by nám nezaplatili. Musíme s nima prostě mluvit. Dát jim zprávu o tom, že jsme zastavili horečku, že nemůžeme pohnout s Továrnou na potraviny a že letíme domů. Než by došla odpověď, budeme už několik týdnů na cestě domů." "A co Wan?" zeptala se Janine.

"Ten samozřejmě poletí s námi. Dostane se zase do společnosti lidí, a to bude pro něj beze sporu to nejlepší." "Nezdá se ti, že o tomhle by měl rozhodnout Wan sám? A co se stane, když někdo z nás poletí zkoumat jeho nebe?" "To byl jenom sen," řekl otec chladně. "Skutečnost je taková, že nemůžeme dělat všechno. Ať to nebe prozkoumá zase někdo jiný, je toho dost pro všechny; a my se vrátíme domů, budeme si užívat bohatství a slávy. To není jen problém smlouvy," pokračoval skoro prosebně. "Jsme spasitelé! Uděláme šňůru přednášek a reklamní kampaň! Budeme velmi vlivní lidé!" "Ne, tati," řekla Janine, "poslouchej mě. Všichni jste mluvili o naší povinnosti pomoci světu - nakrmit lidstvo, dát jim nové věci, co jim zpříjemní život. Takže, nechystáme se náhodou splnit svoji povinnost?" Obořil se na ni naštvaně: "Ty drzá zábo, co ty můžeš vědět o povinnostech? Beze mně by ses teď flákala někde v zapadlých chicagských ulicích a čekala na milodár! Musíme myslet taky na sebe!" Byla by odpověděla, ale Wanův vyděšený a vytržštěný pohled jí v tom zabránil. "Tohle nesnáším!" prohlásila. "My se jdeme s Wanem projít, abysme se vás všech na chvíli zbavili!" "On není tak špatnej člověk," řekla Wanovi, když už byli daleko od ostatních. Hádající se hlasy je provázely a Wan, který měl pramalé zkušenosti s mezilidskými vztahy, byl očividně rozčilený.

Wan neodpověděl přímo. Ukázal na vypuklinu v zářící modré stěně. "Tohle je místo pro vodu," řekl, "Ale teď je mrtvé. Jsou jich tady tucty, ale skoro všechny jsou mrtvé." Z profesionálního zvyku to Janine prozkoumala, namířila kameru, co měla na rameni, na to místo, jak pohybovala zaobleným obalem tam a zpátky. Na vršku byl výčnělek velký jako nos a na dně byl určitě odtok; bylo to dost velké na to, aby se tam dalo vlézt, ale bylo to úplně suché. "Říkal jsi, že jedna z nich pořád ještě funguje, ale že ta voda není pitná?" "Ano, Janine. Chceš, abych ti to ukázal?" "No, docela jo." Dodala: "Hele, fakt si z nich nic nedělej. Jsou jenom nervózní." "Ano, Janine." Ale neměl zrovna chuť do hovoru. Řekla: "Když jsem byla malá, tak mi vždycky vyprávěl příběhy. Většinou byly strašidelné, ale někdy taky ne. Vyprávěl mi o Schwarze Petrovi.

To byl, pokud si dobře vzpomínám, někdo jako Santa Claus. Říkal že jestli budu hodná holčička, tak mi Schwarze Peter na vánoce přinese panenku, ale když ne, tak mi nadělí jenom uhlí. Nebo to dopadne ještě hůř. Od té doby mu říkám Schwarze Peter. Ale nikdy mi to uhlí nenadělil." Soustředěně poslouchal, jak šli zářící chodbou, ale neodpovídal. "Potom mi zemřela máma," řekla, "a Paul a Lurvy se vzali a já jsem nějakou dobu žila u nich. Ale táta fakt nebyl špatnej. Chodil za mnou jak nejčastěji mohl - aspoň si to myslím. Wane! Chápeš, o čem mluvím?" "Ne. Co je to Santa Claus?" "Ale, Wane!" Tak mu vysvětlila, kdo je to Santa Claus, co to jsou vánoce a pak mu musela vysvětlit, co je to zima a sněh a dávání dáreků. Obličej se mu vyjasnil a začal se usmívat; bylo to zvláštní, ale jak se Wanovi nálada zlepšila, tak Janine se zkazila. Jak se pokoušela Wanovi povídat o světě, ve kterém žila, aby tomu porozuměl, tak si vzpomněla na všechno to pohodlí. Dokonce si pomyslela, že by možná bylo lepší udělat to, co navrhoval Peter, všechno to zabalit a vrátit se do doopravdického života. Všechny možnosti byly děsivé. Tam, kde byli teď, to bylo taky děsivé, když se tomu poddala - v nějakém artefaktu, co se tvrdošíjně plazil vesmírem do nějakého neznámého cílového místa. A co když tam doletí? Co je pak utěší? Nebo když pojedou s Wanem, co tam asi bude? Heechee? Heechee! Tam byl strach! Janine prožila celý svůj život v blízkosti Heechee - strach byl strašlivý, když nabýval reálné podoby, méně reálný, když byl mýtický. Jako Schwarze Peter nebo Santa Claus. Jako bůh. Všechny mýty a božstva jsou natolik tolerantní, že se v ně dá věřit; ale co když se najednou stanou skutečnými? Věděla, že všichni z její rodiny se báli stejně jako ona, i když to nemohla tvrdit na základě čehokoli, co řekli - byli pro ni příkladem odvahy. Mohla se jenom dohadovat. Domnívala se, že Paul a její sestra se báli, ale rozmysleli si to a hráli hazard se strachem, kvůli tomu, co by z toho mohli získat. Její vlastní strach byl zvláštní - mň se bála toho, co by se mohlo stát, než toho, jak špatně by se chovala, když by se to

dělo. To, co cítil její otec, bylo každému jasné. Byl rozzlobený a bál se a bál se především toho, že zemře dřív, než mu za jeho odvahu zaplatí.

A co cítil Wan? Vypadal tak prostě, když ji provázal po svém panství, jako když jedno dítě ukazuje druhému svoje hračky. Janine to věděla líp. Pokud se za svých čtrnáct let života něco naučila, tak to bylo to, že nikdo není jednoduchý. Wanova složitost nebyla stejného druhu jako její, jak poznala ve chvíli, kdy jí ukazoval vodní armaturu, která pracovala. Nemohl tu vodu pít, ale používal ji na mytí. Janine mu odhalila velké tajemství Západního světa, kde se dělá, jako že k vyměšování nedochází, tam že by nikdy neviděl takové místo plné skvrn a zápachů, ale jeho to vůbec nepřivedlo do rozpaků. Dokonce ho do rozpaků vůbec uvést nemohla. "Musím si někam odskočit," řekl nevrle, když mu začala vyčítat, že nepoužívá sanitární zařízení v lodi jako všichni ostatní.

"Jo, ale kdybys to dělal tak, jak to dělat máš, Věra by hned věděla, že ti není dobře, copak to nechápeš? Vždycky dělá rozbor našeho, no, odpadu ze záchoda." "Měl by existovat i jiný způsob." "No, ten taky existuje." Měli přenosnou bioanalytickou jednotku, která si brala malé vzorky od každého člena posádky - ta jednotka vlastně fungovala jen pro Wana, když si tu nutnost uvědomili. Ale Věra nebyla zrovna bystrý počítač a o programu použití přenosné jednotky pro Wanovy vzorky začala přemýšlet až po příkazu, trochu pozdě. "Co se děje?" "Když mě ošetřovali Mrtví, tak do mně strkali tyčinky. To se mi nelíbí." "To je jen pro tvoje dobro, Wane," řekla klidně. "Jé, to je nápad! Pojd', půjdeme si popovídat s Mrtvými." A tohle byla zas komplikovaná osobnost Janine. Ve skutečnosti s Mrtvými mluvit nechtěla. Chtěla se jenom dostat pryč z toho místa, co ji uvádělo do rozpaků; ale než se dostali k místu, kde byli Mrtví, byl tam taky Wanův gauč na snění a Janine se rozhodla, že chce vlastně něco jiného. "Wane," řekla, "chtěla bych vyzkoušet ten gauč." Nachýlil hlavu dozadu, přivřel oči a hodnotil ji přes svůj dlouhý nos. "Lurvy mi řekla, že už to nikdy nemám dělat," konstatoval.

"Já vím. Jak se tam dostanu?" "Napřed mi řeknete, že nesmím dělat všechno, co mi řeknete," stěžoval si, "a pak mi zase říkáte něco jiného. To mně mate." Zatím už přistoupila ke kokonu a rozevřela ho. "Hele, to se prostě zavřu tím vrškem?" "No, jestli sis to rozmyslela, tak jo. Zavírá se to tak, že to zacvakneš tam, jak máš ruku, a když pak chceš jít ven, tak za to zatáhneš." Natáhla se pro pavučinovou střechu a přitáhla ji k sobě a dívala se na jeho neúčastný, soustředěný obličej. "Bolí to?" "Bolí? Ne! Ty máš ale nápady!" "No, tak jak je to pocit?" "Janine," řekl vážně, "jsi hrozně dětská. Proč se ptáš, když se o tom za chvíli můžeš přesvědčit sama?" A přetáhnul dolů matně se lesknoucí kovový kryt a úchytka dole na straně uprostřed se otočila a zaklapla. "Nejlepší to je, když usínáš," zavolal na ni modře svítící drátěnou síť.

"Ale mě se spát nechce," namítla. "Mně se nechce nic.

Necítím..." A pak něco cítila.

Nebylo to nic z toho, co si pamatovala z horečky; nepocíťovala žádnou vtíravou obranu vlastní osobnosti, žádný bodový zdroj pocitů.

Cítila jenom teplý a saturovaný žár. Byla obklopena. Byla atomem v mlze vjemů. Ostatní atomy neměly tvar individuality. Byly nehmotné nebo měly pevné hrany. Když otevřela oči, tak pořád viděla Wana, jak na ni ustaraně zírá přes drátěnku a ty ostatní - duše? - vůbec nebyly tak doopravdické a tak bezprostřední. Ale ona je cítila tak, jako nikdy necítila přítomnost kohokoli jiného. Byly kolem ní. Vedle ní. Uvnitř jí samotné. Byly teplé. Byly osvěžující.

Když se Wanovi podařilo vypáčit kovovou drátěnku a zatáhnout ji za ruku, ležela tam a upřeně se na něj dívala.

Neměla sílu ani chuť vstávat. Musel jí pomoci a když se vydali na zpáteční cestu, opírala se mu o rameno.

Nebyli ještě ani v půli cesty k lodi Herter-Hall, když na ně vypálili ostatní členové rodiny a byli pěkně rozzlobení. "Ty blbej spratku!" nadával jí Paul. "Jestli ještě jednou něco takového uděláš, tak ti naplácám tu tvoji malou růžovou prdel!" "To už neuděláš," řekl její otec hrozivě. "Já na to dohlídnu, hned teď; a co se tebe týče, mladá dámo, promluvíme si později." Všichni se začali hádat! Nikdo Janine nenaplácá zadek za to, že vyzkoušela gauč snění. Nikdo ji vůbec nijak nepotrestal. Místo toho se všichni trestali navzájem, a to dělali pořád. Příměří, které vydrželo tři a půl roku, protože se do něj každý z nich nutil, protože jinak by se museli navzájem vyvraždit, bylo to tam. Paul se starým pánem na sebe dva dny nemluvili, protože Peter rozmontoval gauč, aniž by to s někým konzultoval. Luny a její táta na sebe křičeli a hašteřili se, protože ona naprogramovala do jídla moc soli a pak zase, když byl na řadě on, naprogramoval soli málo. A co se týče Lurvy a Paula - už spolu nespali, sotva na sebe promluvili; kdyby v dosahu 5 000 astronomických jednotek byl rozvodový soud, určitě by už spolu nezůstali.

Ale kdyby byl v okruhu 5 000 astronomických jednotek jakýkoli úřad, mohly by se alespoň neshody vyřešit. Byl by tu někdo, kdo by rozhodl. Mají se vrátit? Mají se pokusit zdolat řízení Továrny na potraviny? Mají se vydat s Wanem na průzkum jiného místa - a jestli se vydají s ním, kdo poletí a kdo zůstane? Nedokázali se dohodnout na velkých plánech. Nedokázali se dohodnout ani na běžných věcech, vzít ten stroj a riskovat, že se rozbije, nebo to nechat, jak to je a vzdát se naděje na nějaký báječný objev, který by mohl všechno změnit. Nedokázou se dohodnout ani na tom, kdo bude mluvit rádiem s Mrtvými nebo na co se jich zeptají. Wan jim docela ochotně ukázal, jak se mohou pokusit přimět Mrtvé ke konverzaci a oni zapojili Věrin zvukový systém s "rádiem". Ale s tak velkou prací si Věra nedokázala poradit; a když Mrtví nerozuměli otázkám, které jim kladla, nebo s ní nechtěli spolupracovat nebo prostě byli příliš zřeštění na to, aby byli k použití, byla Věra nahraná.

Tohle všechno bylo pro Janine příšerné, ale nejhorší ze všeho to bylo pro Wana. Hádky ho mátlly a rozhořčovaly. Přestal za ní všude chodit. A jednou, když se vyspala, posadila se a rozhlížela se, kde je.

Ale on byl pryč.

Naštěstí pro její pýchu byli pryč i všichni ostatní - Paul a Lurvy byli venku z lodi a měnili nastavení antény; její otec spal, takže měla dost času, aby se vypořádala se svou žárlivostí. Tak ať si teda jde! myslela si. Je hloupej, že si neuvědomil, že měla hodně přátel, zatímco on měl jenom ji; ale však on na to přijde sám! Byla zaneprázdněná tím, jak psala dopisy svým zanedbaným filmovým hvězdám, když slyšela, jak se Paul a její sestra vracejí; a když jim řekla, že

Wan je pryč nejmíň hodinu, nebyla vůbec připravená na jejich reakci. "Táti!" křičela Lurvy a lomcovala záclonou, která oddělovala otcovo soukromí v lodi. "Vstávej! Wan je pryč!" Když starý muž přišel a ještě pořád mžoural očima, tak Janine řekla nepřijemně: "Co to s váma se všema je?" "Ty tomu asi moc nerozumíš, vid?" zeptal se Paul vážně. "Co když odletěl svou lodí?" Byla to možnost, o které Janine vůbec neuvazovala, a bylo to pro ni jako políček do tváře. "To nemohl!" "Nemohl, jo?" zavrčel otec. "A jak to můžeš vědět, ty drzá žábó? A jestli s tou lodí odletěl, tak co bude s náma?" Zapnul si zip, vstal a zlostně se díval na všechny kolem. "Já jsem vám všem říkal," při tom se ale díval jen na Lurvy a Paula, aby Janine pochopila, že není součástí jejich "všichni" - "říkal jsem vám, že musíme najít definitivní řešení. Jestli máme letět s ním v jeho lodi, tak musíme letět. Jestli ne, tak nemůžeme riskovat, že si vezme do své malý hloupý hlavy, že se vrátí nazpátek bez varování. To je úplně jasný." "A jak to uděláme?" chtěla vědět Lurvy. "Jsi komický, táti.

Nemůžeme přece loď ve dne v noci hlídat." "A tvoje sestra nemůže hlídat toho kluka, jasně," zakýval hlavou starý muž. "Takže musíme buďto znehybnět loď nebo toho kluka." Janine na něj vylítla: "Vy zrůdy!" dusila se. "Vy jste si tohle všechno naplánovali, když jsme byli pryč!" Sestra ji chytla a držela.

"Uklidni se, Janine. Jo, je pravda, že jsme o tom mluvili - museli jsme o tom mluvit! Ale na ničem jsme se nedomluvili, určitě ne na tom, že budeme ubližovat Wanovi." "Tak se pojdte domluvit!" vzplanula Janine. "Já jsem pro to, abysme letěli s Wanem!" "Jestli už neodletěl sám," vmísil se do toho Paul.

"Neodletěl!" Lurvy řekla profesionálně: "Jestli odletěl, tak je pozdě, abychom mohli cokoli dělat. Jinak souhlasím s Janine. Poletíme! Co ty na to, Paule?" Zaváhal. "Já- asi taky. Petere?" Starý pán řekl s důstojností v hlase: "Když vy všichni souhlasíte, tak co záleží na tom, jak se vyjádřím já? Zbývá jen jedna otázka - kdo poletí a kdo zůstane. Já navrhuju -" Lurvy ho přerušila: "Táti, já vím, co chceš říct, ale to nepůjde.

Musíme tu nechat aspoň jednoho z nás, aby zůstal ve styku se Zemí.

Janine je moc mladá. Nemůžu to být já, protože jsem nejlepší pilot a tohle je pro mě příležitost naučit se něco o řízení lodi Heechee. Já nechci letět bez Paula, takže zbýváš ty." Rozebrali Věru na části a rozložili ji kolem Továrny na potraviny. Rychlou paměť, vstupy a displeje umístili do pokoje snů, pomalá paměť spojovala průchod ven, přenos měli pořád ve staré lodi.

Peter pomáhal, byl tichý a zachmuřený, smysl toho, co dělali, byl v tom, že další společné zájmy budou předávány od výzkumného týmu přes rádiový systém Mrtvých. Peter pomáhal odepisovat sám sebe a věděl to. V lodi byla spousta jídla, to jim řekl Wan; ale Paul by nebyl spokojen s automatickým doplňováním bůhvíjakého proviantu z Továrny na potraviny a trval na tom, aby si s sebou vzali vlastní jídlo; kolik jen ho můžou naložit. Načež Wan trval na tom, aby se zásobili vodou, takže vyčerpali recyklované zásoby v lodi, aby naplnili jeho plastické sáčky a také je naložili. Ve Wanově lodi nebyla žádná lůžka. Žádná ani nebyla zapotřebí, Wan to zdůraznil, protože akcelerační kokony je dostatečně chránily při manévrech a zabráňovaly tomu, aby ve spánku volně poletovali - tenhle návrh vetovala jak Lurvy, tak Paul, který nakonec rozebral spací vaky z jejich staré lodi a namontoval je do Wanovy lodi. Osobní vlastnictví: Janine chtěla svoji tajnou kazetu na parfém a knížky, Lurvy svoji osobní uzamykatelnou kabelu, Paul karty na pasiáns. Byla to dlouhá a těžká práce, i když přišli na to, že si ji mohou ulehčit, když si budou po chodbách posílat plastické tašky s vodou a další měkčí a pevnější předměty, bylo to jako hra s "líným míčem"; nakonec se jim to všechno podařilo. Peter seděl zatřpkle, opřený o stěnu chodby, pozoroval ostatní, jak se promenovali kolem, a snažil se myslet na to, co ještě zapomněli. Janine připadalo, že s ním jednají, jako by tam už ani nebyl, jestli ne skoro tak, jako by už umřel, a řekla: "Tati? Neber si to tak. Vrátime se co nejdřív, hned, jak to půjde." Přikývl. "Takže asi tak," řekl, "počkej, čtyřicet devět dní jedna cesta, plus jak dlouho se rozhodnete tam zůstat." Ale pak se vztyčil a dovolil Lurvy a Janine, aby ho políbily. Skoro vesele řekl: "Šťastnou cestu, nezapomněli jste na nic?" Lurvy se rozhlédla a uvažovala. "Asi ne - pokud si, Wane, nemyslíš, že by bylo vhodné tvým přátelům sdělit, že k nim letíme." "Mrtvým?" zaječel a šklebil se při tom. "Ty to vědět nebudou.

Nejsou živý, víte, nemají pojem o čase." "Tak proč se ti tolik líbí?" zeptala se Janine.

Wan v jejím hlase poznal tón žárlivosti a zaškaredil se na ní.

"Jsou to moji kamarádi," řekl. "Nemůžeš je brát neustále vážně a často lžou. Ale nikdy mi nenahánějí hrůzu, nikdy z nich nemám strach." Lurvy se nadechla: "Ale, Wane," řekla a dotkla se ho, "já vím, že jsme se nechovali tak, jak bysme se chovat měli. Všichni jsme žili ve velkém napětí. My jsme vážně lepší, než jak ti teď určitě připadáme." Starý Peter už toho měl dost. "Tak už jděte," zavrčel. "Dokažte mu to. Nestůjte pořád a nemluvte do nekonečna. A pak se vraťte a dokažte to i mně!"

6 Po horečce.

Necelé dvě hodiny - nikdy předtím horečka nebyla takhle krátká. A ani nikdy nebyla tak prudká. Nejcitlivější procento obyvatelstva bylo prostě mimo po dobu čtyř hodin a skoro všichni byli vážně postiženi.

Já byl jeden z těch, co měli kliku, protože při horečce jsem zůstal uvězněný ve svém pokoji, nestalo se mi nic víc, než že jsem měl boule na hlavě, jak jsem upadl. Nebyl jsem uvězněn v havarovaném autobuse, nezřítíl jsem se v proudovém dopravním letadle, nenajelo do mě neovládané auto ani jsem nevykrvácel na operačním stole, zatímco se lékaři a sestry bezmocně svíjeli na podlaze. Jak mě to postihlo, to byla hodina, padesát jedna minut a padesát čtyři vteřiny pocitu deliria, a to se rozplynulo, protože jsem ho sdílel s dalšími jedenácti miliardami lidí.

Samozřejmě, každý z těch jedenácti miliard se snažil spojit se s někým jiným, všichni najednou, a tak byly komunikační prostředky zahlcené. Harriet se objevila na obrazovce a sdělila mi, že jsem měl nejméně dvacet pět telefonátů - můj vědecký program, právní program, tři nebo čtyři účetnické programy z mých investic a docela málo opravdových živých lidí. Nikdo z nich, řekla mi omluvně, když jsem se zeptal, nebyla Essie; spojení s Tucsonem bylo momentálně mimo provoz a já tedy ze svého aparátu takový hovor taky nemohl realizovat. Žádný stroj nebyl tím blázněním

postižen. Nikdy se jim to nestalo. Akorát jednou se s nima něco stalo, a to bylo tehdy, když se do jejich obvodů napíchla živá osoba, buďto to byla údržba nebo předělávání programu. Ale statistiky uvádějí, že tohle se děje asi tak milionkrát za minutu, po celém světě, nebylo tedy nijak překvapivé, že některé věci potřebovaly delší dobu na to, aby začaly zase fungovat.

Prvním požadavkem byznysu byl byznys; musel jsem ty útržky posbírat. Nadiktoval jsem Harriet pořadí důležitosti a ona mi začala předávat zprávy. Spěšný bulletin z potravinových dolů: žádná větší škoda. Nemovitosti: menší škody způsobené požáry a povodněmi, nic významného. Někdo nechal otevřenou bariéru v rybí továrně a šest set miliónů plůdků odplulo a ztratilo se v širém moři; ale tam jsem měl stejně jen malou část akcií. Celkově vzato, vyšel jsem z té horečky výborně, myslel jsem si, nebo aspoň mnohem líp než mnoho jiných.

Horečka zastihla indický subkontinent po půlnoci po dni, kdy se tu přehnal jeden z nejhorších hurikánů v Bengálském zálivu za posledních padesát let. Oběti na životech byly obrovské. Záchrané akce byly prostě na dvě hodiny přerušeny. Desítky, možná dokonce i stovky miliónů lidí se jednoduše nemohly vyškrábat na pevnou půdu a území jižní Bangladéše bylo poseto mrtvolami. K tomu se musí připočítat exploze rafinérie v Kalifornii, vykolejení vlaku ve Walesu a několik dalších, dosud nezaznamenaných neštěstí - počítače zatím nevydaly odhad obětí na životech, ale dosavadní zprávy hovořily o tom, že to byla doposud nejhorší horečka.

Než jsem vyřídil nejdůležitější telefonáty, výtahy už zase pracovaly. Už jsem nebyl zajatec. Když jsem se díval z okna, washingtonské ulice vypadaly docela normálně. Na druhé straně, moje cesta do Tucsonu se zhatila. Protože polovina letadel, co byla ve vzduchu, měla dvě hodiny zapnutého automatického pilota, takže měla kritický nedostatek pohonných hmot a přistávala, kde se dalo, a tak byly narušeny veškeré spoje. Letové řády se pomíchaly. Harriet mi obstarala to nejlepší spojení, jaké mohla, ale nejbližší let byl až druhý den v poledne. Nemohl jsem Essie dokonce ani zavolat, protože měla pořád obsazeno. To byla ale jenom nepříjemnost, ne problém.

Kdybych chtěl to spojení za každou cenu, měl jsem k dispozici ještě jiné možnosti - jako mají bohatí. Ale i bohatí mají svoje radosti, a já se rozhodl, že bude legrační, když Essie překvapím tak, že za ní přiletím.

A mezitím jsem měl volno.

A celou tu dobu můj vědecký program praskal ve švech, jak mi chtěl sdělovat informace. - Byl to dezert po špenátu a ledvinkách.

Odložil jsem to, až budu mít možnost pořádně a dlouho si pokecat; a ta doba nastala.

"Harriet," řekl jsem, "spojte mi ho." A na obrazovce se objevil Albert Einstein, nakláněl se dopředu a škulal sebou, jak byl vzrušený.

"Co je to, Ale," ptal jsem se, "něco dobrého?" "Jasně, Robine! Přišli jsme na to, kde je původ horečky - v Továrně na potraviny!" Byla to moje chyba. Když jsem nechal Alberta, aby mi řekl, co si myslí, nebyl jsem poslední na Zemi, kdo si uvědomil, že mu patří místo, z něhož pramení všechny ty nesnáze. To bylo první, co mě zasáhlo, a přemýšlel jsem o možné spolehlivosti a čmúchal jsem po výhodách, po celou dobu, kdy mi to vysvětloval. První a nezvratné bylo samozřejmě snímání na místě, v Továrně na potraviny. Ale měli bysme to znát od začátku. "Kdybych si ty útoky zaznamenal pečlivěji," nadával Albert sám sobě, "mohli jsme ten zdroj lokalizovat už před lety. A byla tu ještě spousta dalších záchytných bodů shodných s fotonickou přirozeností." "S jakou jejich přirozeností?" "Jsou elektromagnetické, Robine," vysvětlil mi. Nacpal si do dýmky tabák a natáhl se pro zápalku. "Je ti samozřejmě jasné, že je to založeno na čase přenosu - přijali jsme každý signál, co způsobil to bláznění, a ve stejnou dobu, kdy vysílání ukazovalo, že to probíhá." "Počkej. Jestli mají Heechee RNS rádio, proč to není stejné?" "Ale, Robine! To kdybysme věděli!" zamrkal, když si zapaloval dýmku. "Můžu se jenom dohadovat -" puf, puf, "že tenhle specifický jev se neslučuje s jiným způsobem přenosu, ale důvody toho všeho nedokážu teď ani odhadnout. A samozřejmě," pokračoval, "hned vyvstávají určité otázky, na které zatím nemáme žádnou odpověď." "Samozřejmě," řekl jsem, ale neptal jsem se ho, jaké to jsou otázky. Byl jsem na stopě něčeho jiného. "Alberte? Ukaž mi na displeji lodě a stanice, ze kterých jsi čerpal informace." "Jasně, Robine." Splývavé vlasy a vrásčité veselé obličej se rozplynuly a na holografické obrazovce se hned objevil vesmír v blízkosti Slunce. Devět planet. Pruh prachu, což byl pás asteroidů, a prachová skořápka daleko odtud byla Oortův oblak. A asi tak čtyřicet bodů barevných světél. Všechno to bylo v logaritmické stupnici, aby se to tam vešlo, a parametry planet a artefaktů byly hodně zvětšeny.

Albertův hlas vysvětloval: "Ty čtyři zelené lodě jsou naše, Robine.

Jedenáct modrých objektů - to jsou objekty Heechee; o těch kulatých jen víme, ty hvězdícovité byly navštíveny a většinou jsou obydleny.

Všechno ostatní jsou lodě, co slouží jiným komerčním účelům nebo patří vládám." Pečlivě jsem si to prohlížel. V blízkosti zelené lodi a modré hvězdy, co označovala Továrnu na potraviny, nebylo příliš mnoho zelených jisker.

"Alberte? Když by někdo chtěl letět další lodí k Továrně na potraviny, jakou má zvolit, aby se tam dostal co nejrychleji?" Objevil se v dolním rohu projekce, byl zamračený a cucal troubel dýmky. Zlatý bod nedaleko Saturnových prstenců začal blikat.

"To je brazilský křižník, který právě vylétá z Tethys a dostane se tam za osmáct měsíců," řekl. "Na displeji jsem ukázal jenom lodě, co jsem zaregistroval ve své radiolokaci. Je jich tam ještě několik -" začala mrkat další světla; byla rozptýlena po celé obrazovce, "ty by to zvládly líp, za předpokladu, že mají odpovídající množství paliva a zásob. Ale žádná z nich to nemůže zvládnout dřív než za rok." Povzdechl jsem si. "Vypni to, Alberte," řekl jsem. "Problém je vtom, že jsme se dostali někam, kam jsem nepředpokládal, že se dostanem." "A kam, Robine?" zeptal se a zase byl na celé obrazovce, ruce měl překřížené pohodlně přes břicho.

"Ten kokon. Nevím, jak se s ním zachází. Nevím, kde má špičku. K čemu je, Alberte? Máš nějakou představu?" "Jasně, Robine," řekl a vesele pokyvoval hlavou. "Moje odhady jsou málo pravděpodobné, ale to je jenom tím, že toho moc nevíme. Řekněme takto. Představ si, že jsi Heechee - něco jako antropolog, dejme tomu - který se zajímá o vývoj

civilizace. Evoluce trvá hrozně dlouho, takže se ti nechce jenom sedět a koukat. Co bys chtěl udělat, to je rychlý odhad, třeba pro každých tisíc let nebo tak, byl by to jistý druh kontroly přímo, na místě. Takže kdybys měl něco jako kokon, mohl bys prostě občas někoho poslat do Továrny na potraviny, třeba jednou za tisíc let nebo za víc; vylezl bys na gauč a hned bys pocítil, co se děje. Zabralo by to jen několik minut." Na chvíli se zamyslel a pak pokračoval. "Potom - ale to je jenom spekulace na hranici s domněnkou; ani se neodvážuju odhadnout pravděpodobnost - potom, kdybys našel něco zajímavého, mohl bys zkoumat dál. Dokonce bys mohl dělat i něco jiného. Ale to už je opravdu hodně daleko, Robine. Mohl bys dokonce napovídat. Kokon vysílá i přijímá, právě tady je počátek horeček. Možná, že to umí přenášet i pojmy. Ty sám víš z historie lidstva, že mnohé převratné objevy se dostaly na světlo světa pravděpodobně nezávisle na sobě, možná i současně. Jsou to snad nápovědy Heecheeů z toho gauče?" Seděl tam, bafal z dýmky a usmíval se na mě, zatímco já o tom všem přemýšlel.

Ani všechno přemýšlení světa z toho nemohlo udělat dobrou, čistou legraci. Děs možná. Ale rozhodně ne nic, co by vás uklidnilo.

Od té doby, co astronauti objevili první stopy Heechee na Venuši, se svět od základů změnil. A čím víc se toho objevovalo, k o to větším změnám docházelo. Jedno ztracený dítě, co si hrálo s něčím, čemu nerozumělo, vrhalo celé lidstvo do opakujících se záchvatů šílenství po delší dobu, než je dekáda. Kdybysme si pořád hráli s něčím, čemu nerozumíme, co ještě by nám Heechee předhodili? Nemluvě o nejistotě Albertových dohadů, že tyhle kreatury nás sledují stovky tisíc let - možná, že nám sem tam hodí nějakou drobnost, aby věděli, co to s námi udělá.

Řekl jsem Albertovi, aby mě informoval o všem, co se děje v Továrně na potraviny, a zatímco si procházel všechny fyzikální údaje, zavolał jsem Harriet. Objevila se v rohu obrazovky, měla tázavý výraz, přijala můj rozkaz stran oběda a zatím Albert pokračoval ve výkladu doprovázeném obrazem. Pořád monitoroval všechna vysílání, dokonce i když o nich podával zprávu, a ukazoval mi vybrané scény s tím klukem, skupinou Herter-Hall, interiéry artefaktu. Ta prokletá věc pořád odhodlaně pokračovala svojí cestou. Podle odhadů se to pohybovalo k nové skupině komet vzdálených několik milionů mil - při téhle rychlosti se tam dostane za několik měsíců. "A potom co?" ptal jsem se.

Albert omluvně pokrčil rameny. "Podle všeho to tam pak zůstane tak dlouho, dokud na nevytější všechny ingredience do CHON, Robine." "Pak s tím budeme moci pohnout?" "Nemám pro to žádný důkaz, Robine. Ale je to možné. Když už o tom mluvím, Robine, napadla mě teorie o řízení lodi Heechee.

Když jedna z nich doletí k řídicímu artefaktu - Továrně na potraviny, Gateway, kamkoli - její řízení se uvolní a pak je možné ji přesměrovat. V každém případě si myslím, že právě tohle se mohlo stát paní Patricii Boverové - a to má také určité nutné důsledky," zamrkal.

Nemám rád, když si počítač myslí, že je chytřejší než já.

"Chceš říct, že po celé galaxii může být spousta ztroskotanců - astronautů z Gateway, protože se řízení jejich lodí uvolnilo a oni pak nevěděli, jak se dostat zpátky?" "Jasně, Robine," souhlasil. "To právě můžou být ti, kterým Wan říká 'Mrtví'. Mimochodem, mluvili jsme s nimi. Jejich odpovědi jsou občas naprosto neracionální a my máme samozřejmě ten handicap, že neumíme reagovat. Ale zdá se, že jsou, a nebo byli, lidské bytosti." "Chceš mi říct, že žili?" "Jasně, Robine, nebo aspoň v tom smyslu, že hlas Enrico Carusa zaznamenaný na pásku byl jednou hlasem skutečného žijícího tenoristy z Neapole. Jestli jsou teď 'živí', to je věc definice. Tutéž otázku si můžeš položit -" puf, puf, "o mně." "Hu." Na chvíli jsem se zamyslel. "Proč jsou tak blázniví?" "Řekl bych, že to není přesný výraz. Ale to není důležité." Čekal jsem, až si potáhne z dýmky, aby mi řekl tu důležitou věc. "Je skoro jisté, Robine, že záznam, který byl výsledkem určitého druhu chemické analýzy, ukazuje na to, že se jedná o skutečné mozky prospektorů." "Myslíš to tak, jako že Heechee je zabili a jejich mozek nacpali do láhve?" "To určitě ne, Robine! Za prvé, vsadil bych se, že prospektoři spíš zemřeli přirozenou smrtí, než že byli zabiti. To by degradovalo chemické uchování mozku a přispělo by to k degradaci informací.

Určitě ne do láhve! Možná do nějakých chemických analogů. Ale problém je v tom, jak se to vůbec stalo?" Zaúpěl jsem. "Chceš, Ale, abych tvůj program zrušil? Tohle všechno můžu rychleji zjistit z vizuálních přehledů." "Jasně, že můžeš, Robine, ale možná ne," zamrkal, "tak zábavně. V každém případě otázkou zůstává, jak se stalo, že Heechee získali zařízení, kterým můžou číst v lidském mozku. Přemýšlel o tom, Robine. Zdá se nepravděpodobné, že by Heechee měli tytéž chemické vlastnosti jako lidská bytost. Jsou si hodně podobné, to ano.

To už víme z obecných úvah, třeba co dýchali a jedli. V zásadě se jejich chemické vlastnosti od našich nelišily. Ale peptidy jsou docela komplexní molekuly. Zdá se velmi nepravděpodobné, že sloučeniny, které představují např. schopnost hrát dobře na stradivárky nebo dokonce používat toaletu, by v jejich chemickém složení byly stejné jako naše." Znovu si zapaloval dýmku, potom zachytil můj pohled a spěšně dodal: "Takže docházím k závěru, Robine, že tyhle přístroje nebyly dimenzovány pro mozky Heechee." Upřeně se na mě díval. "Takže pro lidi? Ale proč? Jak? Jak to mohli vědět? Když-" "Prosím tě, Robine. Tvoje žena mě na tvoje přání naprogramovala tak, abych byl schopen provádět velké dedukce z malého množství údajů. Takže nemohu obhájit všechno, co říkám.

Ale," dodal a moudře pokyvoval hlavou, "je to můj názor, ano." "Ježíšikriste," řekl jsem. Nezdálo se, že by k tomu chtěl něco dodat, takže jsem to nechal tak a on se pustil do další záležitosti. "A co Staří? Myslíš, že to jsou lidi?" Vyklepal si dýmku a natáhl se pro pytlík s tabákem. "Řekl bych, že ne," řekl nakonec.

Neptal jsem se ho na alternativu. Nechtěl jsem to slyšet.

Když se mi zdálo, že je Albert na chvíli na suchu, řekl jsem Harriet, aby mi pustila právnícký program. Stejně jsem s ním nemohl hned mluvit, protože nadešel čas oběda a číšník byl člověk. Chtěl se mě zeptat, jak jsem prožil horečku, aby mi mohl sám vyprávět, jak to prodělal on, a to chvíli trvalo. Ale nakonec jsem si sedl před holografickou obrazovku, zakousl jsem se do kuřecího steaku a řekl jsem: "No tak, Mortone, do toho, jaké špatné zprávy pro mě máš?" Řekl omluvně: "Víte o té Boverové žalobě?" "Jaké Boverové žalobě?" "To je manžel Trish Boverové. Nebo vdovec, podle toho, jak se to vezme. Vypilovali jsme tu řeč, ale soudce měl, bohužel, velký záchvat horečky a - No, dobře. Nemá

pravdu, co se týče práva, Robine, ale odmítl naši žádost o poskytnutí času na slyšení a dospěl k okamžitému rozhodnutí proti nám." Přestal jsem žvýkat. "Může to udělat?" i přes to prvotřídní kuře jsem zavrčel.

"No, ano, aspoň to tak udělal. Ale dostaneme ho při odvolání.

Jenže to bude trochu komplikovanější. Její právník měl možnost argumentace a poukázal na to, že Trish vypracovala zprávu o letu.

Takže vyvstává otázka, zda ukončila celou misi, chápeš? Zatím -" Někdy si myslím, že Morton je naprogramován příliš lidsky; ví, jak navodit diskusi.

"Mezitím co, Mortone?" "No, od té poslední, ehm, epizody se jaksi objevila další komplikace. Korporace Gateway chce pokračovat pomalu, dokud přesně nespočítají, jak daleko jsou s tím problémem horečky, takže vyhlásili zákaz.

Předpokládá se, že ani vy ani akciová společnost Továrna na potraviny nebudete pokračovat v průzkumu továrny." Vybuchl jsem.

"Do prdele, Mortone! Chceš říct, že to nemůžeme využít, i přes všechny ty obtíže, s kterými jsme to získali?" "Obávám se, že chci říct mnohem víc než tohle," omlouval se.

"Máte zákaz s tím pohybovat. Dávají vám příkaz, abyste se zdržel jakéhokoli narušování její normální činnosti a abyste odložil rozhodnutí a vynesení rozsudku. To je Boverova práce, protože, jestli tomu zabráníte vyrábět potraviny tím, že to přemístíte do nového shluku komet, ohrožujete jeho zájmy. Jsem přesvědčen, že toho teď můžeme nechat. Ale pak Korporace Gateway udělá nějakou akci tak, aby se nemohlo cokoli podnikat do té doby, než budou schopni ovládat horečku." "Pane bože." Položil jsem vidličku. Už jsem neměl hlad.

"Jediná kladná stránka toho všeho je, že je to jen příkaz, který nemohou prosadit." "Protože bude trvat dlouho, než předáte vzkaz skupině Herter- Hall, ano, Robine," pokýval hlavou. "Na-" Zmizel, zzz. Sklouzl po diagonále a zmizel z obrazovky, objevila se Harriet. Vypadala hrozně. Mám dobrý programy pro počítačovou pomoc. Ale nejsou vždy posly dobrých zpráv. "Robine!" plakala. "Dostala jsem zprávu ze Všeobecné nemocnice Mesa v Arizoně - vaše žena!"

"Essie? Essie? Je nemocná?" "Je to horší, Robine. Úplná somatická zástava. Zabíla se při nehodě. Oživovali ji, ale -

Není žádná dobrá prognóza, Robine. Nereaguje." Nevyužil jsem svých možností. Nechtěl jsem se zdržovat. Šel jsem rovnou do washingtonského úřadu Korporace Gateway, tam se obrátili na tajemníka obrany, a ten pro mě zařídil místo v nemocničním letadle, co odlétalo z Bollingu za dvacet pět minut.

Podánilo se.

Let trval tři hodiny a celou cestu jsem byl v bezvědomí. Pro cestující nebylo v letadle žádné příslušenství. Dokonce jsem ho ani nepotřeboval. Chtěl jsem se jen dostat na místo. Když mi umřela máma, ranilo mě to, ale to jsem byl chudej a zmatený a byl jsem zvyklý na bolest. Když láska mého života, nebo v každém případě žena, která, jak se zdálo, bude láskou mého života, bezpečně odešla, taky mě opustila - aniž by úplně zemřela, protože byla uvězněná v nějaký příšerný astrofyzikální anomálii a byla tak daleko, že už nebylo možný se k ní nikdy dostat - to taky bolelo. Ale tehdy jsem bolest stejně prožíval pořád. Nebyl jsem zvyklý na štěstí, ten zvyk jsem si nevypěstoval. Je to Carnotův zákon bolesti. Neměří se absolutně, ale rozdílem mezi zdrojem a prostředím a já žil v příliš bezpečném a příliš příjemném prostředí už moc dlouho na to, abych byl na něco takového připraven. Byl jsem v šoku.

Všeobecná nemocnice Mesa byla nízká budova zakopaná v poušti za Tucsonem. Když jsme se k ní přibližovali, byly vidět jen solární instalace na "střeše", ale pod nimi bylo šest podzemních pater nemocničních pokojů, laboratoří a operačních sálů. Všude bylo plno.

Do Tucsonu dojížděla spousta lidí za prací a horečka udeřila zrovna v době největší špičky.

Když se mi nakonec podařilo zastavit sestru z poschodí, abych se jí na něco zeptal, dozvěděl jsem se, že Essie je napojena na simulátor srdce a plic, ale že může být kdykoli odpojena. Byla to otázka třídění a prvního ošetření pacientů. Přístroje bylo možné využít lépe pro pacienty, kteří měli lepší vyhlídky než ona.

Stydím se přiznat, jak rychle mě opustila nestrannost, když se jednalo o mou ženu. Našel jsem lékařský pokoj - doktor tu po nějakou dobu nebude - odstrčil jsem likvidátora škod z pojišťovny, který si půjčil jeho pracovní stůl, a popadl jsem telefon. Hned jsem měl na lince dva senátory, ještě než do toho skočila Harriet se zprávou z našeho lékařského programu. Essiein puls se začal objevovat. Teď se domnívali, že má tak dobré perspektivy, aby bylo možné obhájit to, že ještě nějakou dobu zůstane na přístrojích.

Samozřejmě pomohla plná lékařská péče. Ale na lavičkách v čekárně bylo plno lidí, co čekali na ošetření a podle "bílých límečků" jsem poznal, že někteří z nich měli také plnou lékařskou péči; nemocnice prostě praskala ve švech.

Nedovolili mi, abych se na ni šel podívat. Na oddělení intenzivní péče návštěvy povoleny nejsou a to se týkalo i mě; u dveří stál policajt z Tucsonu, přemáhal se, aby vydržel po dlouhém a těžkém dni vzhůru a bylo mu mizerně. Hrál jsem si se zařízením pana doktora, co tam nebyl, na jeho pracovním stole, až jsem našel průmyslovou televizi, která snímala oddělení intenzivní péče, a nechal jsem ji zapnutou. Neviděl jsem, jak se daří Essie. Nemohl jsem ani s jistotou tvrdit, že vím, která z těch mumií byla ona. Ale pořád jsem se díval. Sem tam mi zavolala Harriet, aby mi sdělila nějaké nové podrobnosti. Neobtěžovala mě se vzkazy soustrasti a účasti; bylo jich strašně moc, ale Essie mi udělala program Robinette Broadhead, aby vyřizoval záležitosti společenského charakteru, a tak se Harriet na volající ustaraně usmála a poděkovala jim, aniž by mě tím obtěžovala.

V tomhle druhu programování byla Essie výborná - Minulý čas. Když jsem si uvědomil, že o Essie uvažuji v minulém čase, bylo mi fakt bídně.

Po hodině ke mně přišla žena v šedém a dala mi bujón a slané pečivo a pak jsem čekal tři čtvrti hodiny ve frontě na pánský záchod; to bylo veškeré rozptýlení, co jsem prožíval ve třetím poschodí Všeobecné nemocnice Mesa, než konečně barevně pruhovaná žena vystrčila hlavu ze dveří a řekla: "Señor Broadhead? Por favor." Ten policajt stál pořád ve dveřích a ovíval se svým propoceným stetsonem, aby neusnul, ale neprotestoval, když mě kolem něj ta žena

vedla.

Essie byla pod tlakovou bublinou. Přesně na obličej měla průhledné okénko, takže jsem viděl, jak má do nosní dírky zavedenou trubičku a že na celé levé polovině obličeje má spoustu obvazů. Oči měla zavřené. Špinavě zlaté vlasy měla svázané do sít'ky. Nebyla při vědomí.

Povolili mi všeho všudy dvě minuty a to bylo strašně málo na to, aby se dalo cokoli stihnout. Dokonce jsem nestačil ani spočítat všechny ty veliké boulovité předměty všude pod průhlednou částí té bubliny. Nestačilo to absolutně ani na to, aby se Essie posadila a mluvila se mnou nebo aby se na mě podívala. Nebyl čas ani na jednu věc.

V předsáli mi doktor věnoval šedesát vteřin. Byl to malý břichatý černoch, měl modré kontaktní čočky a díval se na kus papíru, aby věděl, s kým mluví. "A, ano, pan Blackhead," řekl. "Vaše žena má tu nejlepší péči, reaguje na léčbu a je jistá naděje, že k večeru bude při vědomí." Ani jsem ho neopravil, když mi zkomolil jméno, a ze všech otázek jsem vybral tři nejdůležitější: "Bude mít bolesti? Co se jí stalo? Potřebuje něco? - Myslím cokoli." Povzdechl si a promnul si oči. Zcela evidentně měl čočky v očích hodně dlouho. "Co se týče bolesti, s tím se dokážeme vypořádat a ona už má plnou lékařskou péči. Chápu, že jste významný muž, pane Brackette. Ale nemůžete nám nijak pomoci. Možná zítra nebo pozítří bude něco potřebovat. Dnes ne. Celou levou polovinu těla jí rozmáčkl autobus, když na ní najel. Její tělo bylo skoro rozděleno na dvě části a takhle zůstala šest nebo sedm hodin, dokud se k ní někdo nedostal." Nevěděl jsem, že jsem vyloudil nějaký zvuk, ale doktor něco uslyšel. Z očí jsem vyčetl náznak soustrasti, když se na mě přes čočky podíval. "Víte, pro ni to byla v podstatě výhoda. Určitě jí to zachránilo život. Ten stisk vlastně byl výborný tlakový obvaz, jinak by vykrvácela." Podíval se na kus papíru, co držel v ruce. "Bude potřebovat, okamžik, podívám se, nový kyčelní kloub. Dlahy, aby nahradily dvě žebra. Osm, deset, čtrnáct - možná dvacet čtverečních palců nové kůže a ztratila poměrně velkou část tkáně levé ledviny. Myslím, že budeme transplantovat." "Je vůbec něco -" "Vůbec nic, pane Blackette," řekl a složil papír. "Teď ne."

Odejděte, prosím. Přijďte kolem šesté, budete-li chtít, a možná, že s ní budete smět tak minutu mluvit. Ale teď potřebojeme to místo, které nám tu zabíráte." Harriet už zařídila, aby z hotelu přenesli Essieiny věci do apartmá na střeše a dokonce objednala a nechala mi donést toaletní potřeby a něco na převlečení. Schoval jsem se tam. Nechtělo se mi vycházet ven. Nijak mě netěšil pohled na veselé pijany v baru nebo ulice plné lidí, co v bezpečí přežili horečku a chtěli si navzájem sdělit, jak podobně to všechno absolvovali.

Přinutil jsem se jíst. Přinutil jsem se spát. Docela se mi to podařilo, i když jsem moc dlouho nespál. Dal jsem si dlouhou vířivou koupel a pustil jsem si muziku jako zvukovou kulisu; vlastně to byl docela hezký hotel. Ale když přešli od Stravinského ke catullovisky zdravé a nadržené poezii Carla Orffa, tak jsem vzpomínal, kdy jsem si to naposledy hrál se svou zdravou, nadržanou a teď právě vážně zraněnou ženou.

"Vypni to," vyštěkl jsem a vždy ostražitá Harriet to vypnula ještě v polovině mého výkřiku.

"Chcete, Robine, převzít nějaké vzkazy?" nabídla mi z audio reproduktoru.

Pečlivě jsem se utřel a pak jsem řekl: "Za minutu. To bych mohl." Osušený, vykartáčovaný, v čistých šatech jsem se posadil před hotelový komunikační systém. Nebyli tak laskaví, aby svým hostům dali k dispozici holovizi, ale Harriet si byla docela podobná, jak se na mě dívala z té ploché obrazovky. Informovala mě o Essie.

Neustále všechno sledovala a všechno probíhalo docela dobře - samozřejmě zdaleka ne docela. Ale ne špatně. Essieina vlastní, skutečná lékařka z masa a kostí byla na obraze a Harriet mi od ní předala nahraný vzkaz. Dal se přeložit jako 'nedělej si starosti, Robine', nebo přesněji 'nedělej si starosti tak moc, jak si myslíš, že si je dělat musíš'.

Harriet pro mě měla kupu dalších vzkazů k vyřízení. Potvrdil jsem další půlmilión dolarů na hašení požáru v potravinových dolech, instruoval jsem Mortona, aby zajistil u Korporace Gateway čas pro slyšení našeho muže v Brazílii, svému makléři jsem řekl, jakou hotovost mi má poslat, abych měl prostředky na nepředvídané ztráty při horečce. Nakonec jsem si nechal nejzajímavější programy, úplně nakonec pak nejnovější Albertův přehled z Továrny na potraviny.

Víte, tohle všechno jsem dělal s jasnou hlavou a velmi výkonně.

Výrovnal jsem se s faktem, že Essieiny šance na přežití se pořád zlepšovaly, takže jsem si nemusel šetřit energii na smutek. A nedopustil jsem, abych si uvědomil, kolik kusů masa a kostí bylo vymáčknuť z těla mé krásné milované, a to mi ušetřilo spoustu energie, kterou bych investoval do emocí, které jsem nevyhledával.

Byla doba, kdy jsem prožil několik dlouhých let cvokaření, kdy jsem objevil spoustu různých míst ve své hlavě. A nebyl jsem rád, že je tam mám. Teď už je to dobrý. Když je jednou dostanete ven a podíváte se na ně - no, jsou pěkně hnusný, ale jsou aspoň venku, nejsou uvnitř a neotravují vaši nervovou soustavu. Můj starý psychiatrický program, Sigfrid von Cvok říkal, že to je jako střevní peristaltika.

Měl pravdu, jak daleko viděl - jedna z věcí, která se mi na Sigfridovi nelíbila, bylo to, že měl celou tu dobu pravdu, až moc. Co mi ale neřekl, bylo to, že člověk s pohybem střev nikdy neskončí.

Takže jsem se pořád setkával s novými výkaly a víte, nezáleží na tom, kolik jich vidíte, nikdy se vám líbit nebudou.

Vypnul jsem Harriet, nechal jsem zapnutý jenom pohotovostní okruh, kdyby bylo něco důležitého, a chvíli jsem se díval na nějaké komedie v piezovizi. Namíchal jsem si pití z baru v apartmá a pak jsem si dal ještě jednou. Na piezovizi jsem se nedíval a pití mi nechutnalo. S čím jsem se setkal, to byl pěkný nános fekálií, co jsem měl v hlavě. Moje nejdražší milovaná žena ležela celá polámaná na intenzivní péči a já myslel na někoho jiného.

Vypnul jsem ty stepující tanečníky a zavolať jsem Alberta Einsteina. Objevil se na té placce, vlasy mu vlály a v ruce držel svoji starou dýmku. "Co pro tebe můžu udělat, Robine?" usmíval se na mě.

"Chci, abys mi vyprávěl o černých dírách," řekl jsem.

"Jasně, Robine. Ale o tom už jsme mluvili tolikrát, viš -" "Jdi do prdele, Alberte! Udělej, co ti říkám. Nemyslím to tak, abys mi to vysvětloval matematicky, prostě mi to vysvětli co možná nejjednodušeji." Budu muset poprosit Essie, aby Albertův program předělala, aby nebyl tak výstřední.

"Jasně, Robine," řekl a vesele ignoroval moji náladu. Zamrkal pod chundelatým obočím. "Hm, ehm. No, tak se na to podíváme." "Je to na tebe moc?" zeptal jsem se, spíš překvapeně než sarkasticky.

"Samozřejmě, že ne, Robine. Jen jsem přemýšlel, odkud mám začít. Tak jo, začneme od světla. Víš, že světlo se skládá z částic, kterým říkáme fotony. Má určitou hmotnost, která působí tlakem..." "Nemusíš tak zešířka, Alberte, prosím tě." "Dobře. Ale způsob, jak vzniká černá díra, má počátek v nedostatku tlaku světla. Vem si velkou hvězdu - třeba modrou, třídu O. Je desetkrát hmotnější než Slunce. Spaluje svoje nukleární palivo tak rychle, že existuje jenom asi miliardu let.

To, co brání jejímu kolapsu, je radiační tlak - říkejme tomu 'tlak světla' - z vnitřní jaderné reakce přeměňující vodík na helium. Ale pak vodík dojde. Tlak se zastaví. Dojde ke kolapsu. Děje se to strašně rychle, Robine, může to být i otázka pouhých hodin. A hvězda o poloměru miliónů kilometrů se najednou zmenší na poloměr třiceti kilometrů. Chápeš to, Robine?" "Řek bych, že jo. Pokračuj." "Takže," zapálil si dýmku a dal si několik šluků - pořád nemůžu pochopit, jak mu to může chutnat! - "tak tohle je jeden ze způsobů, jak vznikají černé díry. Můžeme tomu říkat klasický způsob.

To si zapamatuj a jedeme dál: úniková rychlost." "Já vím, co je to úniková rychlost." "Jasně, Robine," přikývl hlavou, "starej prospektor z Gateway, jako jsi ty. No. Když jsi byl na Gateway, dejme tomu, že jsi hodil kámen přímo vzhůru od povrchu. Určitě by zase spadl, protože i asteroid má nějakou gravitaci. Ale kdybys mu uměl dát hodně velkou rychlost - třeba čtyřicet, padesát kilometrů za hodinu - tak by nespádl zpátky. Dosáhl by únikové rychlosti a prostě by odletěl navždycky. Na Měsíci bys mu musel dát ještě větší rychlost, řekněme dva nebo tři kilometry za vteřinu. Ze Země by musel letět ještě rychleji - rychleji než jedenáct kilometrů za vteřinu.

A teď," řekl, vyklepal si popel z dýmky a znovu si zapálil, "když..." 't'uk, 't'uk, "když bys byl na povrchu nějakého objektu s hodně, hodně silnou povrchovou gravitací, podmínky by byly horší.

Řekněme, že gravitace by byla taková, že úniková rychlost by byla vyšší než reálná, řekněme tři sta deset tisíc kilometrů za vteřinu. Tak velkou rychlost kameni dát nemůžeš. Ani světlo nedosahuje takové rychlosti! Takže dokonce ani světlo -" puf, puf, "nemůže uniknout, protože jeho rychlost je o deset tisíc kilometrů za vteřinu pomalejší. A jak je známo, nemůže-li uniknout světlo, nemůže uniknout nic; to je Einstein. Omlouvám se za svoji ješitnost." Skutečně na mě přes tu svoji dýmku mrkl. "Takže to je černá díra. Je černá, protože vůbec nemůže zářit." Řekl jsem: "A co lodi Heechee? Lítají rychleji než světlo." Albert se smutně usmál. "Teď jsi mě dostal, Robine, ale nevíme, jak lítají rychleji než světlo. Možná, že se Heechee dokáže dostat z černé díry, kdo ví? Ale nemáme žádný důkaz o tom, že by se to některému z nich podařilo." Chvilí jsem o tom přemýšlel. "Zatím," řekl jsem.

"No, ano, Robine," souhlasil se mnou. "Problém, jak dosáhnout rychlosti vyšší, než je rychlost světla a problém, jak uniknout z černé díry je v podstatě jeden a tentýž." Odmlčel se. Na dlouho. Potom řekl omluvně: "To je asi zatím všechno, co o tom můžeme říct." Vstal jsem a dolil si pití, nechal jsem ho tam sedět a on trpělivě bafal z dýmky. Někdy bylo opravdu těžké uvědomit si, že ve skutečnosti tam nebylo nic než několik interferenčních obrazců kolimovaného světla na pozadí několika tun kovu a plastů. "Alberte, řekni mi něco. Předpokládá se, že vy, počítače, jste rychlí jako světlo.

Jak to, že ti někdy trvá tak dlouho, než odpovíš? Je to jen dramatický efekt?" "No, Bobe, někdy ano," řekl po chvíli. "Ale nevím, jestli chápeš, jak je pro mě těžké 'tlachat'. Pokud ode mne chceš informaci třeba o černých dírách, není to pro mě žádný problém. Šest miliónů bitů za sekundu, chceš-li. Ale vysvětlit to v termínech, kterým rozumíš, a navíc podat to v konverzačním stylu, to vyžaduje víc než přístup k paměťovým jednotkám. To pak musím hledat slova přes literaturu a konverzační nahrávky. Musím si zmapovat analogy a metafory v porovnání s tvým myšlením. Musím vyhledat takové struktury, které jsou vloženy tebou stanovenými normami pro mé chování a relevancí tónu daného hovoru. To není žádná sranda, Robine." "Jsi bystřejší, než vypadáš, Alberte," řekl jsem mu.

Vyklepal dýmku a díval se na mě zpod své chundelaté bílé hřívy. "Nevadilo by ti, Bobe, kdybych ti já řekl totéž?" Vypnul jsem ho a řekl jsem: "Jseš stará dobrá mašina, Alberte." Natáhl jsem se na plastický gauč, napůl jsem s pitím v ruce usnul. Alespoň na chvíli odvedl moje myšlenky od Essie, ale v hlavě mi zůstala bodavá myšlenka. Někde, někdy jsem totéž říkal nějakému jinému programu a nemohl jsem si vzpomenout, kdy to bylo.

Harriet mě vzbudila, aby mi oznámila, že mám osobní hovor s naším lékařem - ne programem, ale skutečnou živou Wilmou Liedermanovou, doktorkou medicíny, která za námi občas přijela, aby se přesvědčila, že přístroje pracují, jak náleží. "Robine," řekla, "myslím, že Essie je mimo nebezpečí." "To je - fantastický!" řekl jsem a přál jsem si, abych nepoužíval slova jako "fantastický" ve chvílích, kdy jsem takový pocit skutečně měl, - protože takový slova nemohly vyjádřit moje pocity.

Náš program už se samozřejmě napojil na okruhy Všeobecné nemocnice Mesa. Wilma o jejím zdravotním stavu věděla tolik, co ten malý černoš, se kterým jsem mluvil - a samozřejmě vydolovala úplně všechno z Essieina chorobopisu, uloženého v paměti v nemocnici Mesa. Wilma se nabídla, že přiletí, jestli si to budeme přát.

Řekl jsem jí, že lékařka je ona, ne já, a ona mi řekla, že by mohla říct své spolužačce z Columbie, která je v Tucsonu, aby na Essie dohlédla místo ní.

"Ale ty za ní dneska večer nechod', Robine," řekla mi. "Jestli chceš, tak jí zavolej - já to zařídím - ale nevyčerpávej ji. Zítra - no, myslím, že zítra už bude mít víc síly." Tak jsem Essie zavolaal a mluvil jsem s ní tři minuty - byla úplně hotová, ale věděla, co se děje. A pak jsem se zase přinutil usnout a právě když jsem usínal, tak jsem si vzpomněl, že na mě Albert volá "Bobe".

Měl jsem ještě jeden program, se kterým jsem se takhle spřátelil, dávno, a ten mi někdy říkal "Robine" a někdy "Bobe" a dokonce i "Bobby". S tím určitým programem už jsem pěkně dlouho nemluvil, protože jsem prostě neměl tu potřebu; ale možná, že teď jsem ji začínal pociťovat.

Plná lékařská péče je - no, prostě plná lékařská péče. Je to úplně všechno. Pokud existuje způsob, jak vás udržet při zdraví a hlavně při životě, tak ho na vás budou aplikovat. A existuje spousta způsobů. Plná lékařská péče stojí stovky tisíc dolarů ročně. Není zrovna moc lidí, co si ji můžou dovolit - necelá desetina procenta, a to dokonce ve vyspělých

zemích. Ale vyplatí se to. Hned druhý den po obědě mi tahle péče koupila Essie.

Wilma říkala, že je to v pořádku a totéž říkali i jiní. Centrum Tucso-nu se ze všeho vzpamatovalo docela dobře. Město se překlenulo přes mimořádné aspekty horečky. Jeho struktury začaly pracovat jako obvykle v tom smyslu, že zase fungovalo všechno, za co lidi platili. Takže v poledne se soukromá ambulance změnila na postel, stimulatory srdce a plic, dialýzu a periferní vybavení. Ve dvanáct třicet se tým sester nastěhoval do apartmá přes halu a ve čtvrt na tři jsem jel výtahem nahoru se šesti kubickými metry železářského zboží, v jehož srdci bylo moje srdce, přesněji srdce mé ženy. Mimo jiné se přes plnou lékařskou péči daly koupit prostředky pro utišení bolesti a zlepšení nálady, kortikosteroidy na urychlení procesu hojení a modifikátory, které bránily kortikosteroidům, aby poškozovaly její buňky. Pod rámem postele bylo čtyři sta kilo vedení, které sledovalo všechno, co Essie dělala a které jí bránilo ve vykonávání toho, co vykonávat nesměla. Jenom její přeprava v mobilní jednotce intenzivní péče do ložnice zabrala hodinu a půl a Wilmina spolužačka kontrolovala celý tým lékařů a sester. Během téhle akce mě vyhodili a já si dal několik šálků kávy dole v hotelovém foyer a díval jsem se na výtahy ve tvaru slzy, jak jezdily nahoru a dolů podél vnitřních stěn. Když jsem si spočítal, že bych se mohl vrátit, potkal jsem v hale doktora z nemocnice. Podařilo se mu trochu se vyspat a místo kontaktních čoček měl na nose babičkovské brýle.

"Moc ji neunavujte," řekl.

"Jsem už unavený z toho, jak mi to pořád říkáte." Usmál se a pozval se, aby se mnou vypil třetí šálek kávy.

Ukázalo se, že to je docela příjemnej chlápek, stejně tak jako nejlepší malej centr, jakýho kdy basketbalové mužstvo Tempe mělo, když ve státě Arizona studoval vysokou školu. Něco se mi líbilo na tom člověku, který měří sto šedesát centimetrů a přitom se dal do basketbalového týmu, a tak jsme se spřátelili. To byla věc, která mě ze všeho nejvíce utěšila. To by totiž nikdy nedopustil, kdyby nevěděl, že se z toho Essie dostane.

V tu chvíli jsem ještě nedovedl odhadnout, kolik úsilí ji bude stát, aby "se z toho dostala".

Pořád ještě byla pod tlakovou bublinou, a to mě ušetřilo pohledu na to, jak je zřízená. Sestra, co měla službu, odešla do obývacího pokoje hned nato, kdy mi sdělila, abych Essie přišel neunavovat, a my spolu chvíli mluvili. Neřekli jsme nic, vážně.

S.Ya. není upovídaná. Zeptala se, co je nového v Továrně na potraviny a když jsem jí ve třiceti vteřinách všechno zhruba vysvětlil, ptala se na novinky kolem horečky. Ve chvíli, kdy jsem na její jednoduchou otázku odpovídal čtyřmi nebo pěti tisíci slovy, jsem si začal uvědomovat, že mluvení ji fakt hodně namáhalo a že bych ji neměl unavovat.

Ale ona mluvila, a to dokonce souvisle, a nevypadala špatně; pak jsem se vrátil ke své konzole a dal jsem se do práce. Přišla obvyklá spousta zpráv a bylo třeba udělat několik rozhodnutí. Když jsem tohle všechno vyřídil, tak jsem chvíli poslouchal Albertovy nejnovější zprávy z Továrny na potraviny a pak jsem si uvědomil, že je čas, abych šel spát. Dost dlouho jsem jen tak ležel v posteli. Nebyl jsem neklidný.

Nebyl jsem unavený. Nechal jsem jenom napětí odcházet z mého těla.

Slyšel jsem, jak po obývací chodí noční sestra. Z druhé strany, z Essiina pokoje, bylo slyšet slabý dech a šumění a vrčení strojů, co udržovaly moji ženu při životě. Svět se dostal pěkně daleko přede mne. Vůbec jsem ho nevnímal.

Pořád jsem ještě nedovedl pochopit, že před osmačtyřiceti hodinami byla Essie mrtvá. Kaput. Neexistovala.

Už nežila. Nebýt plně lékařské péče a pořádné dávky štěstí, tak bych si teď vybíral oblek na pohřeb.

A v mé hlavě bylo takové mňavé množství mozkových buněk, co ten fakt chápaly a myslely si, no, víte, možná, že prostě všechno kolem mohlo být jasnější, kdyby se zpátky do života nevrátila.

To nemělo nic společného s faktem, že jsem Essie miloval, hodně jsem ji miloval, přál jsem jí jen to nejlepší a byl jsem v šoku, když jsem se dozvěděl, že je zraněná. Menšinová část mého mozku si povídala jenom pro sebe. Kdybych musel volit, tak většina hřímala pro lásku k Essie, ať volila kdykoli a ať byla otázka jakkoli položena.

Nikdy jsem si nebyl úplně jistý, co slovo "lásky" vlastně znamená. Hlavně když jsem se snažil aplikovat to na sebe.

Těsně předtím, než jsem usnul, jsem si na chvíli pomyslel, že bych mohl zavolat Albertovi a poprosit ho, aby mi to vysvětlil. Ale neudělal jsem to. Albert byl špatný program na kladení otázek a mně se nechtělo pustit si ten správný.

Pořád přicházely další zprávy a já se díval na ten odvíjející se příběh Továrny na potraviny a cítil jsem se jako anachronismus. Před pár stoletími světoběžníci z Anglie a Španělska spolu měsíc nebo dva bojovali na frontě. Žádný kabel, žádné satelity. Pověly byly vydávány na plujících lodích a odpovědi přicházely, jen pokud to šlo. Přál jsem si, abych uměl to, co oni. Padesát dní cesty tam a zpět mezi námi a Herter-Hallovými se zdálo jako věčnost. Tady jsem byl já, v Ghentu, a tam byli oni, Andy Jackson, co se flákal v New Orleansu, když bylo po válce. Samozřejmě jsem vyslal okamžité příkazy, jak se mají chovat. Na co se mají zeptat toho chlapce, Wana. Jaké pokusy mají podniknout, aby se jim podařilo změnit kurs Továrny na potraviny. A pět tisíc astronomických jednotek daleko odtud oni dělali, co je napadlo, a v době, kdy tam dorazí moje pokyny, budou všechny otázky čistě akademické.

Jak se Essie zlepšoval zdravotní stav, tak se zlepšovala i moje nálada. Srdce už jí tlouklo samo. Její plíce jí už dodávaly vzduch, sundali z ní už tu tlakovou bublinu a já se jí mohl dotknout a políbit ji na tvář a ona vyjádřila zájem o to, co se děje. Všechno od začátku; když jsem jí řekl, že je škoda, že zmeškala konferenci, usmála se na mě. "Všechno je nahaný, milý Robine; přehrávala jsem si to, když ty jsi měl moc práce." "Ale nemohla jsi přednést svůj příspěvek -" "Myslíš? Proč ne? Tobě jsem napsala program 'Robinette Broadhead', tys nevěděl, že jsem si napsala taky jeden pro sebe? Konference byla plně holografická a projekce S.Ya. LAVOROVNY- Broadheadové přednesla celý text a získala značné uznání. Dokonce zvládla i otázky," vychloubala se, "protože si půjčila na pomoc tvého Alberta." Ona je teda fakt udivující osobnost, vždycky jsem to věděl.

Potíž je v tom, že já očekávám, že bude udivující, ale když jsem mluvil s jejím lékařem, vrátil mě na zem. Byl na cestě mezi apartmá a Všeobecnou nemocnicí Mesa a já ho požádal, jestli bych si ji nemohl vzít domů. Váhal a zkoumavě si mě přes modré čočky prohlížel.

"Ano, možná," řekl. "Ale nejsem si jist, jestli si uvědomujete, jak vážná jsou její zranění, pane Broadheade. Všechno, co se s ní teď děje, je tvorba zásob energie. Bude potřebovat hodně síly." "No, to vím, pane doktore. Je třeba udělat ještě

jednu operaci - " "Ne. Ne jednu, pane Broadheade. Vaše žena pravděpodobně nejbližších několik měsíců stráví na operačním sále a v rekonvalescenci. A já nechci, abyste to bral tak, že dosavadní výsledky jsou definitivní," poučoval mě. "Každá procedura znamená riziko a bude muset čelit některým velmi trudným okamžikům.

Opatrujte ji, pane Broadheade. My ji znovu přivedli k životu po jedné srdeční zástavě. Nemohu zaručit, že se to podaří vždycky." Tak jsem se šel podívat na Essie v poněkud umírněné náladě, abych pokračoval v opatrování.

U postele stála sestra a obě se dívaly na Essieiny pásky z počítačové konference, které běžely na ploché obrazovce. Protože Essieina obrazovka byla napojena na velkou plně holografickou interaktivní plochu, co jsem si nastěhoval k sobě do pokoje, v rohu zasvítlo žluté světlo. To bylo znamení pro mě. Harriet mi chtěla něco říct. Mohl jsem čekat; když to světlo začalo blikat a bylo jasnější a zčervenalo, bylo to znamení, že se jedná o něco důležitého; ovšem v tuhle chvíli byla pro mě nejdůležitější Essie. "Můžeš nás chvíli nechat, Almo," řekla Essie. Sestra se na mě podívala, pokrčila rameny, jako že proč ne, takže jsem si postavil k Essieině posteli židli a chytil jsem ji za ruku.

"To je prima, že se tě můžu zase dotknout," řekl jsem.

Essie se chraplavě a hlubokým tónem zasmála. Byl jsem moc rád, když jsem to slyšel. "Za pár týdnů se budeš moci dotýkat ještě víc," řekla. "Zatím neexistuje pravidlo, které by zakazovalo líbání." Takže jsem ji samozřejmě políbil - asi moc prudce, něco se muselo objevit na záznamovém zařízení, protože denní sestra strčila hlavu do dveří, aby se podívala, co se děje. Stejně nám nevadila, kvůli ní jsme toho nenechali. Přestali jsme, kdy jsme chtěli my. Essie vztáhla pravou ruku - levou měla pořád ještě v sádře, která ukrývala bůhvíco - a odhrnula si pramen tmavě blondátých vlasů z očí.

"Bezvadný," usoudila. "Chceš se podívat, co ti chce říct Harriet?" "Ani moc ne." "To není pravda," řekla. "Ty jsi mluvil s doktorem Benem, to já poznám, a on ti říkal, abys na mě byl hodný. Ale to ty jsi vždycky, Robine, akorát si toho nevšímne každé." Usmála se na mě a otočila hlavu k ploše. "Harriet!" zavolala. "Robin je tady." Až do téhle chvíle jsem vůbec netušil, že program mojí sekretářky bude reagovat na pokyny mé ženy stejně tak jako reaguje na moje. Ale já ani nevěděl, že si může půjčit můj vědecký program.

A že se to ani nemusím dozvědět. Když Harrietin veselý a soustředěný obličej zaplnil obrazovku, řekl jsem jí: "Jestli je to služební záležitost, tak to vyřídím později - jediné, že by to spěchalo," "Ale ne, nic podobného," řekla Harriet. "Ale Albert s vámi zoufale chce mluvit. Má něco nového z Továrny na potraviny." "Vezmu si to vedle," začal jsem se s ní domlouvat, ale Essie položila svoji ruku na moji.

"Ne. Tady, Robine. Mě to taky zajímá." Takže jsem řekl Harriet, aby mě spojila, a bylo slyšet Albertův hlas.

Ale jeho obličej se neukázal. "Podívej se na tohle," řekl mi Albert a na obrazovce se objevil jakoby americký rodinný portrét.

Muž a žena - ale ne tak docela - samec a samice, stáli vedle sebe.

Měli obličej, paže a nohy a samice měla poprsí. Oba měli řídké bradky a dlouhé vlasy stažené do copu a na sobě měli zavinovací oděvy, něco jako sárí, s puntíky, které oživovaly šedohnědou látku.

Zalpal jsem po dechu. Ty obrázky mě překvapily.

Albert se objevil v dolním rohu. "Tihle nejsou 'doopravdický', Robine," řekl. "Jsou to jenom náčrtky z palubního počítače podle Wanova popisu. Ale ten kluk tvrdí, že jsou si hodně podobní." Polkl jsem a podíval jsem se na Essie. Musel jsem napřed ovládnout dech, než jsem byl schopen se zeptat: "To jsou - takhle vypadají Heechee?" Zamračil se a kousl do troubele dýmky. Figury na obrazovce se pohybovaly jakoby v pomalém lidovém tanci, takže jsme si je mohli prohlédnout ze všech stran. "Jsou tam nějaké anomálie, Robine.

Například, je tu ten známý problém zadku Heecheeů. Máme nějaký jejich nábytek, třeba sedadla před ovládacími panely v lodích. Z toho jsme vydedukovali, že jejich zadek nebyl stejný jako lidský, protože to vypadá tak, že tam bylo místo na velký kyvadlový objekt, možná to bylo jako vosí tělo, kdy zadek visí od pánve a mezi nohy. Nic takového ovšem na tomhle obrázku z počítače není. Ale - Occamova břitva, Robine." "Když ti na to dám čas, tak to vysvětlíš," komentoval jsem to.

"Jasně, Robine, ale logika napovídá, že si myslím, že to víš.

Nemáme-li žádné důkazy, pak je nejlepší zvolit tu nejjednodušší teorii. Víme jen o dvou inteligentních rasách v historii vesmíru.

Nevypadá to na to, že by tihle lidé patřili k naší rase - tvar lebky a hlavně čelisti se liší; je tam trojúhelníkový oblouk, spíš to vypadá jako opičí než lidský jedinec a zuby jsou úplně anomální. Proto je pravděpodobné, že náleží k té druhé rase." "To mě trochu děsí," řekla Essie jemně. A děsivé to tedy bylo.

Hlavně pro mě, protože se dá říct, že jsem za to byl zodpovědný já. Já byl ten, kdo dal partě Herter-Hall pokyn, aby vyšli ven a rozhledli se kolem a jestli našli Heechee v akci..." Nebyl jsem připraven na to, abych přemýšlel, co to všechno může znamenat.

"A co Mrtví? Máš o nich něco?" "Jasně, Robine," řekl a pokyvoval křtící. "Podívej se na tohle." Obrazy zmizely a na obrazovce se objevil text: ZPRÁVA Z VÝPRAVY Loď 5-2, let 08D31. Posádka A. Meacham, D. Filgrenová, H. Meachamová.

Výprava byla vědeckým experimentem, posádka měla omezené množství přístrojů a strojního vybavení. Maximální doba na přežití odhadnuta na 800 dní. Loď je po 1200 dnech stále nezvěstná, je pokládána za ztracenou.

"To bylo jenom za odměnu ve výši padesáti tisíc dolarů - nic moc, ale byla to jedna z prvních výprav z Gateway," řekl Albert přes text. "Jeden z nich, který si říkal 'H. Meachamová' je asi jeden 'Mrtvý', kterému Wan říká Henrietta. Byla typem astrofyzika VKD - víš, Robine 'všechno kromě dizertace'. Neudělala ji. Když se snažila o obhajobu své práce, tak ji řekli, že je tam víc psychologie než fyziky, tak odjela na Gateway. Křestní jméno pilota bylo Doris, což odpovídá, a ten další člen posádky byl Henriettin manžel Arnold." "Takže ty jsi už jednoho z nich identifikoval? Skutečně existovali?"

"Jasně, Robine - jistota je aspoň nula celá, devět devět. Tihle Mrtví se někdy nechovají racionálně," stěžoval si a

znovu se objevil na celé ploše. "A samozřejmě nemáme žádnou zkušenost s přímým kladením otázek. Palubní počítač není tak kvalitní, aby byl schopen splnit úkol tohoto druhu. Ale kromě toho, že jsou potvrzena jména, se zdá, že výprava byla přiměřená. Byl to astrofyzikální výzkum a v promluvách Henrietty se opakovaně objevují odkazy na astrofyzikální subjekty. Pokud ovšem opomineš ty sexuální," zamrkal a troubelem dýmky si poškrábal tvář. "Například 'Střelec A Západ' - radiový zdroj v centru Galaxie. 'NGC 1199'. Obrovská eliptická galaxie, součást velkého shluku. 'Průměrná radiální rychlost sférických shluků' - v naší vlastní galaxii, která dosahuje rychlosti přibližně 50 kilometrů za sekundu. 'Velký rudý posuv ve spektru, který naměřily OSO (Orbital Solar Observatory - Sluneční observatoř na oběžné dráze)." "Nemusíš je jmenovat všechny," řekl jsem rychle. "Víš, co všechny znamenají? Myslím jako, když jsi mluvil o všech těch věcech, co bys řekl dál?" Pauza - ale jen krátká; neobracel se na veškerou literaturu týkající se tohoto subjektu, to už udělal. "Kosmologie," řekl.

"Především, myslím, bych mluvil o klasické polemice Hoyle-Opik- Gamow; tedy zda je vesmír uzavřený, nebo má otevřené konce, nebo je cyklický. Jestli je v pevném stavu nebo jestli to všechno začalo Velkým třeskem." Znovu udělal pauzu, ale tentokrát to bylo proto, abych měl možnost popřemýšlet. Já to udělal, ale bez většího efektu. "Nezdá se, že by v tom bylo dost jasno," řekl jsem.

"Možná ne, Robine. Ale má to jisté vazby s tvými otázkami stran černých děr." Do háje s tím tvým chladně uvažujícím srdcem, pomyslel jsem si, ale neřekl jsem to. Vypadal nevinně jako jehně, bafal ze své starý dýmky, byl klidný a vážný. "To je zatím všechno," dal jsem mu pokyn a ještě dlouho poté, co zmizel, jsem se díval na prázdnou obrazovku pro případ, že by se Essie chtěla zeptat, proč mě zajímaly černé díry.

No, ale ona se nezeptala. Prostě jen ležela a dívala se do zrcadel na stropě. Po chvíli řekla: "Víš, miláčku, co bych chtěla?" Na to jsem byl připravený. "Co, Essie?" "Chtěla bych se poškrábat." Jediný, co se mi podařilo říct, bylo: "Oh." Cítil jsem se jako splasknutý - ne; jak vypnutý ze zásuvky. Byl jsem připravený se bránit - v rámci velmi něžné péče, samozřejmě, s ohledem na Essiein zdravotní stav. A nebylo to nutné. Vzal jsem ji za ruku. "Bál jsem se o tebe," řekl jsem jí.

"Jo, já taky," řekla profesionálně. "Řekni mi, Robine, je pravda, že horečky mají původ v nějakém druhu myšlenkových paprsků Heechee?" "Řek bych, že něco takového to bude. Albert říká, že je to elektromagnetický, ale to je všechno, co o tom vím." Pohladil jsem žíly na hřbetu její ruky a ona se neklidně pohnula. Ale jen od krku nahoru.

"Mám z Heechee strach, Robine," řekla.

"To je velmi rozumné. Dokonce ukázněné. Já osobně jsem podělaný strachy." A, mimochodem, to jsem teda byl; vlastně jsem se celý klepal. V rohu obrazovky zablikalo malé žluté světlo.

"Někdo s tebou chce mluvit, Robine." "Můžou počkat. Teď mluvím s ženou, kterou miluju." "Díky. Robine? Když se bojíš Heechee stejně jako já, jak to přijde, že jedeš pořád dál?" "No, miláčku, jakou mám možnost volby? Padesát dní ztraceného času. To, co jsme právě slyšeli, je dávná historie, od té doby už uplynulo dvacet pět dní. Kdybych jim dal pokyn, aby všechno přerušili a vrátili se okamžitě domů, trvalo by dvacet pět dní, než se to dozví." "No, to určitě. Ale kdybys to mohl zastavit, udělal bys to?" Neodpověděl jsem. Měl jsem hrozně divnej pocit - trochu jsem se bál, jako bych to nebyl já. "Co když nás Heechee nemají rádi, Robine?" Ale to byla výborná otázka! Stejně jsem se ptal sám sebe od prvního dne, kdy jsem se rozhodl odletět na Gateway v prospektorské lodi a když jsem se vydal sám na výpravu. Co když potkáme Heechee a nebudeme se jim líbit? Co když nás rozmačkají jako mouchy, budou nás mučit, zotročí nás, budou na nás dělat pokusy - co když nás budou prostě ignorovat? Díval jsem se na žlutou tečku, která začala pomalu pulzovat, a řekl jsem, abych ji utěšil: "No, není zas tak moc pravděpodobný, že by nám chtěli nějak ubližovat -" "Nepotřebuju, abys mě konejšil, Robine!" Byla zjevně podrážděná a já taky. Na monitorech se muselo něco objevit, protože denní sestra zase nakoukla dovnitř a zůstala nerozhodně stát ve dveřích, pak odešla.

Řekl jsem: "Essie, v sázce je příliš mnoho. Pamatuješ si na minulý rok v Kalkatě?" Jeli jsme na jeden její seminář, ale rychle jsme to ukončili, protože jsme nemohli snést pohled na to zbídačené město dvou miliónů nuzáků.

Visela na mně očima a mračila se. "Ano, já vím, ten hlad. Tam hladověli vždycky, Robine." "Ale ne takhle! Ne tak strašně, jak to bude vypadat zanedlouho, jestli se nestane něco, co tomu zabrání! Svět praská ve švech. Albert říká -" zaváhal jsem. Vlastně jsem ji ani nechtěl povědět, co říkal Albert. Sibiř už neprodukovala žádné potraviny, její křehká půda vypadala jako Gobi, díky absolutnímu vyčerpání.

Nejlepší půda na americkém Středozápadě už měla sotva pár palců a dokonce i potravinové doly byly příliš vyčerpány, aby mohly uspokojit poptávku. To, co Albert říkal, bylo, že máme asi tak deset let.

Signální světlo zčervenalo a rychle blikalo, ale já se nechtěl nechat přerušit. "Essie," řekl jsem, "jestli se nám podaří uvést Továrnu na potraviny do provozu, budeme moci všem hladovějícím lidem dát potraviny CHON a to by znamenalo, že už nikdy nebude hladomor. To je jenom začátek. Kdybysme přišli na to, jak bychom si mohli sami postavit lodě Heechee a kdyby bylo možné létat s nimi, kam chceme - pak můžeme kolonizovat nové planety. Spoustu nových planet. Víc než jen tohle. S technologií Heechee bysme mohli všechny asteroidy ve sluneční soustavě proměnit na Gateway. Mohli bysme vybudovat vesmírná obydlí. Terraforming planet. Můžeme vytvořit ráj pro miliónkrát víc lidí, než jich na Zemi je, pro další milión let!" Přestal jsem, protože jsem si uvědomil, že plácám nesmysly. Bylo mi smutno, měl jsem pocit, že jsem v deliriu, byl jsem naštvanej a - dychtívej; a z výrazu Essieiny tváře jsem vyčetl taky něco zvláštního.

"To jsou dobré důvody, Robine," začala a dál se nedostala.

Signální světlo mělo rubínově rudou barvu a už úplně vibrovalo a pak to mrklo a na obrazovce se objevil ustaraný obličej Alberta Einsteina.

Nikdy před tím se nestalo, že by se objevil bez vyzvání.

"Robine," křičel, "objevil se další příznak horečky!" Vstal jsem a celý jsem se třásl. "Ale vždyť ještě nenadešel ten čas," namítl jsem úplně hloupě.

"Stalo se to, Robine, a je to moc divný. Vrcholu to dosáhlo, počkej, ani ne před sto vteřinami. Věřím, že - Ano," přikývl a zdálo se, že naslouchá neslyšitelnému hlasu, "opadává to." A mně, mimochodem, už nebylo tak divně. Nikdy nebyl útok tak krátký a nikdy jsem to takhle nepociťoval. Patrně ten gauč zkoušel někdo jiný- "Alberte," řekl jsem, "pošli spěšnou zprávu do Továrny na potraviny. Okamžitě přestat, opakuji okamžitě, s jakýmkoli dalším používáním gauče k jakémukoli účelu. Pokud je to možné, rozeberte jej, aniž by došlo k jeho poškození. Porušíte-li tento příkaz, bude vám snížena finanční odměna. Máš to?" "Už je to na cestě, Robine," řekl a zmizel.

Chvilí jsme se na sebe s Essie dívali. "Ale tys jim nevzkázal, aby přerušili expedici a vrátili se," řekla nakonec.

Pokrčil jsem rameny. "To nic nezmění," řekl jsem.

"To ne," souhlasila se mnou. "Uvedl jsi mi opravdu rozumné důvody, Robine. Ale jsou to tvoje důvody?"

Neodpověděl jsem.

Věděl jsem, že si Essie myslí, že jsem chtěl pokračovat v průzkumu vesmíru Heechee bez ohledu na horečky nebo oběti nebo rizika. Myslela si, že moje důvody měly i své jméno. A to jméno bylo Gelle-Klára Moyniinová. A někdy jsem si nebyl úplně jistě, že nemá pravdu.

7 Nebesa Heechee.

Ať se Lurvy v lodi hnula kam chtěla, všude si uvědomovala ten skvrnitý šedý vzor na ploše obrazovky. Nebylo tam vidět nic, co by rozeznávala, ale bylo to totéž nic, co viděla i předtím, po celé měsíce.

Když letěli rychleji než světlo cestou k Nebesům Heechee, byli sami. Vesmír kolem nich byl pustý, až na ty skvrny, co se měnily v šed. Sami byli vesmírem. Dokonce ani tehdy, když tak dlouho viseli nad Továrnou na potraviny, nebyla to taková samota. Tam byly aspoň hvězdy. Dokonce i planety. V prostoru tau nebo přes jaký bláznivý prostor lodi Heechee letěly nebo pod čím prolétaly nebo čemu se vyhýbaly - nikde nebylo nic. Lurvy si tuhle prázdnotu pamatovala ze svých výprav z Gateway a nebyly to ani trochu hezké vzpomínky.

Tahle loď byla mnohem větší, než jaké kdykoli před tím viděla. Největší loď na Gateway pojala pět lidí. Do téhle se mohlo vejít dvacet nebo i víc osob. Uvnitř byly oddělené prostory. Tři byly nákladní, automaticky plněné (Wan to vysvětlil) výrobky z Továrny na potraviny, když loď stála na rampě. Dva vypadaly jako luxusní kajuty, ale ne pro lidské bytosti. Pokud byly "palandy", které se roztahovaly od stěn, skutečně palandy, pak byly pro lidi moc maličké. Jeden z těch prostorů Wan označil za svůj a nabídl Janine, aby tam s ním bydlela. Když to Lurvy nedovolila, Wan se vzdorovitě vzdal, a tak bydleli odděleně, muži v jedné kabině a ženy ve druhé. Největší kabina v matematickém středu lodi měla válcovitý tvar a na koncích byla zúžená. Nemělo to ani podlahu ani strop, byla tam připevněna jen tři sedadla směrem k ovladačům. Protože povrch byl zakřivený, nakláněla se ta sedadla k sobě. Byla docela jednoduchá, měla stejný tvar jako ta, s nimiž Lurvy měla už měsíce zkušenosti: dvě ploché kovové desky spojené do tvaru písmene V.

"Na Gateway byly přes tyhle sedadla natažené sítě," řekla Lurvy.

"Co to je 'sít'?" zeptal se Wan a když mu to pak vysvětlili, řekl: "To je bezvadnej nápad. Na příští let si to určitě udělám. Můžu ukradnout nějaký materiál Starým." Stejně jako ve všech lodích Heechee byly ovládací prvky téměř zcela automatické. V řadě tam byl tucet rýhovaných kol a na každém z nich byla barevná světla. Když se těmi koly točilo (ne, že by s nimi mohl někdo otáčet za letu; to by byla jasná sebevražda), měnila světla barvu i intenzitu a vytvářela se světlejší a tmavší pásma jako ve spektru. Byly to charakteristiky nastavení kursu. Ani Wan jim nerozuměl, tím méně Lurvy a ostatní. Ale jak si Lurvy pamatovala ze svého pobytu na Gateway, na účet obětí na životech prospektorů shromáždily velké mozky dost značné množství údajů. Některé barvy znamenaly dobré vyhlídky na nalezení něčeho hodnotného. Některé se týkaly délky letu, na který byl kurs nastaven. Některé barvy - bylo jich dost - byly zakázané, protože všechny lodě, které vyletěly s tímhle nastavením, někde uvízly nebo byly zničeny. V každém případě se nikdy nevrátily na Gateway. Ze zvyku Lurvy fotografovala každou proměnu světla a obrazovku, i když tam nebylo nic, i když nerozeznala nic, co by stálo za fotky. Hodinu po tom, co opustili Továrnu na potraviny, se začaly hvězdy shlukovat do jasného blikajícího bodu. Dosáhli rychlosti světla. A potom zmizel i tenhle bod. Obrazovka zase připomínala šedé bláto s rozpleskanými dešťovými kapkami a taková už zůstala.

Pro Wana byla tahle loď samozřejmě jenom známým školním autobusem, používal ho pro cestování sem a tam od doby, kdy vyrostl natolik, že mohl znáčkout startér. Paul nikdy předtím ještě v lodi Heechee nebyl a několik dní byl celý zaražený. Janine sice tuhle zkušenost prožívala taky poprvé, ale jeden zázrak navíc pro její čtrnáctiletý život nebyl nijak neobvyklý. Pro Lurvy to bylo něco jiného. Byla to větší verze lodí, v nichž získala svoje náramky z Venku - a ještě jednu drahou maličkost - a proto se bála.

Nemohla si pomoci. Nemohla sama sebe přesvědčit, že tahle cesta byla přinejmenším pravidelným letem raketoplánu. Jako pilot Gateway se naučila příliš se bát, když se dostává do neznáma. Chodila sem tam pustým - relativně pustým - prostorem (skoro sto padesát kubických metrů!) a dělala si starosti. Její pozornost nevzbuzovala jen blátivá obrazovka. Byl tam svítivý zlatý kosouhelník, větší než člověk, předpokládalo se, že v něm je pohon RNS a bylo známo, že po otevření dochází k absolutní explozi. Byla tam křišťálová sklovitá spirála, která se občas zahřívala (nikdo nikdy nevěděl proč) a rozsvěcovala se maličkými horkými skvrnami intenzity záření na začátku a na konci každé cesty a ještě v jedné důležité chvíli.

To byla ta chvíle, na kterou Lurvy čekala. A když přesně po dvaceti čtyřech dnech, pěti hodinách a padesáti třech minutách od té doby, co odletěli z Továrny na potraviny, začala zlatá spirála probleskovat a rozsvítila se, nemohla zabránit tomu, aby si zhluboka vydechla úlevou.

"Co je?" zaječel Wan podezřívavě.

"Jen jsme na půli cesty," řekla a zaznamenala si do poznámek čas. "Tohle je bod obratu. To je to, co člověk hledá v lodi z Gateway.

Když k bodu obratu člověk dorazí a má spotřebovanou jen jednu čtvrtinu zásob, znamená to, že to vyjde a cestou domů

hlady neumře." Wan svěsil koutky: "Ty mi nevěříš, Lurvy? My hlady nezemřeme." "Je to dobrý pocit, vědět to úplně jistě," usmála se a pak jí úsměv z tváře zmizel, protože začala přemýšlet o tom, co bude na konci téhle cesty.

Tak to spolu táhli, nejlíp, jak to uměli, šli si navzájem na nervy tisíckrát za den. Paul naučil Wana hrát šachy, aby taky myslel na něco jiného než na Janine. Wan trpělivě - častěji ovšem netrpělivě - znovu a znovu opakoval všechno, co mohl říci o Nebesích Heechee a o jejich obyvatelích.

Spali, jak nejděle to šlo. V síti hned vedle Paula bublaly a protékaly šťávy mladistvého Wana. Házel sebou a otáčel se a přál si, aby byl sám, aby mohl dělat ty věci, co se ukázaly jako zakázané, když nebyl o samotě - nebo si zase přál, aby nebyl sám, ale s Janine, aby mohl dělat dokonce ještě lepší věci, jak mu to popsali Tiny Jim a Henrietta. Ptal se Henrietty nesčíslněkrát, jaká je při spojení samičí role. Na tohle odpovíděla vždycky, dokonce i když nechtěla mluvit o ničem jiném; ale skoro nikdy ne tak, aby to Wanovi nějak pomohlo.

Ať její věty začínaly jakkoli, skoro vždycky končily tak, že se s pláčem vrátila k problému manželovy zradě s tou děvkou Doris.

Dokonce ani nevěděl, jak se fyzikálně od sebe liší samice od samce. Z obrazů a slov se o tom nic nedozvěděl. Ke konci cesty zvědavost překonala kulturní asimilaci a loudil na Janine nebo Lurvy, bylo mu to jedno, aby ho nechaly dívat se na sebe. Dokonce i bez dotyků. "Proč, ty ohavný zvíře," řekla Janine. Nezlobila se. Usmívala se. "Dočkej času, chlapče, a dostaneš příležitost." Ale Lurvy se to moc nelíbilo a když Wan sklíčeně odcházel, tak obě sestry měly dlouhý rozhovor. Tak dlouhý, dokud to Janine tolerovala. "Drahá Lurvy," řekla nakonec, "já vím. Já vím, že je mi teprve patnáct - no, skoro - a Wan není o moc starší. Já vím, že nechci otěhotnět ve vzdálenosti čtyř let od lékaře a při všech těch věcech, co nás čekají a o kterých sami nevíme, jak je zvládat - tohle všechno je mi jasné. Myslíš si, že jsem jenom tvoje malá usmrkaná sestřička. No, to teda jsem. Ale jsem tvoje bystrá usmrkaná sestřička.

Když říkáš něco, co stojí za poslouchání, tak tě poslouchám. Tak odprejskni, drahá Lurvy." Mile se usmívala a odcházela za Wanem, pak se zastavila a vrátila se, aby Lurvy políbila. "Ty a tat'ka," řekla, "mě ženete přímo proti zdi. Ale já vás mám oba strašně ráda - a Paula taky." Všechno to nebyla jen Wanova chyba, to Lurvy věděla.

Všichni byli hodně výrazně citit. Mezi všemi jejich poty a sekrety byly i feromony, které by vzrušily i opičáka, natož citlivého panice, co byl ještě dítě. A tohle všechno nebyla Wanova chyba, vlastně to bylo přesně naopak. Kdyby na tom netrval, tak by do lodi nenatahali tolik vody; kdyby tohle neudělali, byli by ještě upatlanější a zpocenější, než jak zůstávali po odpočítaných koupelích. Když se nad tím důkladně zamyslíte, tak Továrnu na potraviny opustili příliš impulzivně. Payter měl pravdu.

Lurvy si s překvapením uvědomila, že starého pána skutečně postrádá. V lodi, kde byli zcela odfíznuti od jakékoli komunikace. Co dělá? Je v pořádku? Měli si vzít přenosnou bioanalytickou jednotku - měli jen jednu a čtyři lidi potřebovali víc než jen jednu. Ale to taky nebyla tak docela pravda, protože daleko od palubního počítače to všechno bylo zhuštěno na světlélkující nepohyblivou masu, a tak to mělo zůstat do té doby, než navážou s Věrou kontakt přes rádio z Nebes Heechee - a mezitím, co se přihodí jejímu otci? Zvláštní bylo, že Lurvy starého pána milovala a měla za to, že on ji také miluje. Dával to najevo mnoha způsoby, jen ne slovy. Byly to především jeho peníze a jeho ambice, které jim všem umožnily letět k Továrně na potraviny, koupil jim účastnické podíly z peněz, co už ze sebe doslova ždímal, pokud to nebylo ze ctizádosti. Byly to především jeho peníze, které jí zaplatily cestu na Gateway, a když nic nevyšlo, nevyčítal jí nic. Nebo ne přímo a ne moc.

Po šesti týdnech ve Wanově lodi měla Lurvy pocit, že se přizpůsobila. Dokonce se cítila docela příjemně, až na ty pachy, podrážděnost a obavy; aspoň dokud příliš nemyslela na ty výpravy, z nichž získala svých pět náramků z Venku na Gateway. Na žádný z nich neměla příjemnou vzpomínku.

Lurvyina první výprava byla propadák. Čtrnáct měsíců cesty tam a zpět k planetě úplně sežehnuté erupcí novy. Možná tam někdy něco bylo. Když tam přiletěla Lurvy, tak tam nebylo nic, absolutní samota a už ve své jedničce mluvila sama se sebou. To ji vyléčilo ze sólových letů a příští výpravu absolvovala ve Trojce. Nebylo to o nic lepší. Žádná nebyla o nic lepší. Na Gateway už byla známá; kuriozita - byla vážným uchazečem o rekord v počtu letů s nejmenším ziskem. Taková pocta se jí nelíbila, ale nikdy to nebylo tak špatné jako při posledním letu.

Byla to katastrofa.

Dokonce ještě před tím, než se dostali na místo určení, budila se nervozitou a trávila bezesné noci plné hrůzy. Žena, která byla její dobrá přítelkyně, se topila vedle ní v krvi, další žena byla o kousek dál také mrtvá, a dva muži, zbylí členové posádky, hulákali a rvali se.

Pravidla Korporace Gateway stanovila, že peníze věnované na výpravu budou rozděleny stejným dílem mezi ty, co přežijí. Stratos Kristianides, společník, si řekl, že on bude jediný, kdo tohle přežije.

Nakonec to nepřežil. Prohrál boj s dalším členem posádky a milencem Hectorem Possanbeem. Vítěz s Lurvy hledali dál - a zase - nic. Doutnající obr z rudého plynu. Žalostná maličká binární doprovodná hvězda třídy M. A neexistoval způsob, jak se dostat k jediné zjištěné planetě, velké jako Jupiter, potažené metanem, aniž by při tom pokusu nezahynuli.

Potom se Lurvy vrátila na Zem groggy a bez úspěchu a v dohledu nebyla žádná další šance. Tuhle možnost jí poskytl Payter a ona nepředpokládala, že dostane ještě nějakou. Cesta na Gateway stála přes sto tisíc dolarů, a to zanechalo obrovskou stopu v jeho úsporách za šedesát nebo sedmdesát let - nevěděla přesně kolik - života.

Zklamala ho. A nejen jeho. A z jeho laskavosti a trpělivosti pochopila, že svoji dceru skutečně miloval - a stejně tak i Paula bez jakýchkoli zásluh, a hloupou mladou Janine. Jistým způsobem je Payter miloval všechny.

A z té lásky ubýlo jen málo, usoudila Lurvy.

Stísněně hladila svoje náramky z Venku. Získala je hodně drahé.

Nebyla klidná, když myslela na svého otce, ani když myslela na to, co je čeká.

Při milování s Paulem jí čas ubíhal lépe - když byli přesvědčení, že není třeba čtvrt hodiny nebo tak nějak hlídat ty dva

mladé. Pro Lurvy to nebylo totéž jako milování s Hectorem, s tím, co s ním přežila poslední let na Gateway, s tím mužem, co ji požádal o ruku. S tím mužem, který ji prosil, aby s ním letěla ještě jednou a aby spojili svoje životy. Malý, statný, vždycky aktivní, vždy ve střehu, dynamo v posteli, laskavý a trpělivý, když jí bylo špatně, když byla podrážděná nebo když se bála - bylo sto důvodů, aby si Hectora vzala za muže. A vlastně jenom jeden, proč to neudělala. Když byla vytržena z toho hrozného spánku a viděla, jak se Hector a Stratos perou. A zatímco se na ně dívala, Stratos zemřel. Hector jí vysvětlil, že Stratos se přestal ovládat a že se snažil všechny je podřezat; ale když to vyvražďování začalo, spala. Jeden z těch mužů se určitě pokoušel své společníky pozabít.

Ale nikdy nevěděla s jistotou, který z nich to byl.

Navrhl jí manželství, když všechno kolem bylo nejtísnivější a nejspínavější, den před tím, než z té mizerné výpravy dorazili na Gateway. "Když jsme my dva spolu, tak je to nejnádhernější, Doremo," řekl a objímal ji a utěšoval. "Jenom my a nikdo jiný. Půjdeme mít větší štěstí! Tak pojď, vezmeme se, prosím." Zabořila bradu do jeho pevného teplého ramene kakaové barvy. "Budu si to muset rozmyslet, miláčku," řekla a při tom cítila, jak ji ta ruka, co zabila Stratose, hladí po zátylku.

Takže Lurvy po té výpravě nebyla nešťastná. Janine na ni zavolala ze svého prostoru, byla celá ustrašená a vzrušená; velká skleněná spirála se začala plnit horkými skvrnami poskakujícího zlatého světla a loď se najednou nejistě naklonila na jednu a pak na druhou stranu; kropenaté šedé bláto z obrazovky zmizelo a objevily se tam hvězdy. Víc než hvězdy. Byl tam objekt, který modře zářil mezi monotónní šedí. Měl tvar citrónu a pomalu rotoval. Lurvy vůbec neměla představu o jeho velikosti, dokud nerozeznala členitost povrchu. Sem tam byly výstupky a v těch nejmenších poznala lodi gatewayského typu, Jedničky a Trojky a tamhle Pětku. Ten citrón musel být delší než kilometr! Wan, který se pyšně usmíval, se posadil do prostředního pilotního sedadla (už přes něj natáhli plátno, zlepšení, které Wana nikdy nenapadlo) a natáhl se k přistávacím řídicím pákám.

To bylo přesně to, na co byla Lurvy schopná nesahat. Ale Wan tenhle manévr provozoval celý život. Se surovou zručností loď řídil po spirále k povrchu tak, že to vyhovovalo nízké rotaci modrookého šedého citrónu, křížoval nad jedním z přistávacích otvorů, přistál, zajistil a čekal na aplaus. Byli na Nebesích Heechee.

Továrna na potraviny byla velká jako mrakodrap, ale tohle byl svět. Možná to kdysi byl asteroid jako Gateway; jestli ano, tak byl pečlivě upraven a přestavěn tak, že po původní podobě nezbyla ani stopa. Byly to kubické kilometry materiálu. Byla to rotující hora.

Tolik prostoru na zkoumání! Tolik věcí ke studiu! A bylo tolik věcí, co naháněly strach. Plížili se nebo kráčeli starými chodbami a Lurvy si uvědomila, že drží svého muže za ruku.

A Paul držel její ruku. Přinutila se k tomu, aby se rozhlédla a dělala si poznámky. Boční stěny byly protkané svítivými otisky šarlatové barvy; nad hlavou měli známý svit modrého kovu Heechee. Na podlaze - a skutečně to podlaha byla; měli hmotnost, i když to nebylo víc než desetina normální pozemské hmotnosti - byly kosočtvercové vyvýšeniny, které vypadaly jako hlína a v nich viděli rostliny.

"Ovoce," řekl Wan pyšně přes rameno a sklonil se ke keři, který mu sahal asi tak do pasu. Na něm byly mezi smaragdovými listy rozvěšené chlupaté objekty. "Můžeme se zastavit a několik jich sníst, jestli máte chuť." "Teď zrovna ne," řekla Lurvy. O několik kroků dál v chodbě byl další kosoúhelník, v kterém byly brádicově zelené úponky a měkká poupata ve tvaru květiny, která připomínala květák. "Co to je?" Mlčel a díval se na ni. Bylo jasné, že přemýšlel nad tím, jak hloupá otázka to je. "Tyhle se nedají jíst," řekl pohrdavě svým pronikavým hlasem. "Vem si ovoce. Je docela dobré." Takže se celá skupina zastavila na místě, kde se spojovaly dvě chodby s červenými pásy a jedna z nich se měnila na modrou.

Oloupali hnědozelenou chlupatou slupku z ovoce a zakousli se do šťavnaté dužiny - napřed váhavě, potom s chutí - a při tom jim Wan vysvětloval zeměpis Nebes Heechee. Byly tam červené sekce a ty byly nejlepší. Bylo tam jídlo a dobrá místa na spaní; a byla tam loď a Staří tam nikdy nechodili. Ale copak oni nikdy nevycházeli ze svých obydlí natrhat si ovoce? Samozřejmě, že ano! Ale nikdy (hlas mu vyskočil o oktávu) sem. Nikdy se to nestalo. Pak modrá. Hlas mu klesl co do hlasitosti i co do výšky. Staří sem chodili docela často nebo alespoň do některých částí modré. Ale to všechno bylo mrtvé. Kdyby v té modré nebyla místnost Mrtvých, tak by tam nikdy nešel. A Lurvy, jak se dívala do chodby, kam Wan ukazoval, ucítila chlad a neuvěřitelné stáří. Vypadalo to jako Stonehenge nebo Giza nebo Angkor. Dokonce i stropy byly jen tlumeně osvětlené a rostliny řídké a zakrslé. Zelená, pokračoval, je celá dobrá, ale nefunguje dobře. Vodní trysky nefungovaly. Rostliny vyhynuly. A zlatá - Jeho radost byla ta tam, když mluvil o zlaté. Tam Staří žili. Kdyby nepotřeboval knížky a občas šatstvo, nikdy by do zlaté nevkořčil, přestože Mrtví ho k tomu vždycky nabádali. Nechtěl Staré vidět.

Paul si odkašlal a řekl: "Ale já si myslím, Wane, že bysme to měli udělat." "Proč?" zaječel. "Nejsou vůbec zajímaví!" Lurvy ho vzala za paži. "Co je s tebou, Wane?" zeptala se laskavě a zkoumala jeho výraz. Wanovi bylo vždycky na obličejí vidět, jak se cítí. Nikdy se nemusel učit sebeovládání.

"Vypadá vyděšeně," řekl Paul.

"Nejsem vyděšený!" odsekl Wan. "Vy tomuhle místu nerozumíte! Není vůbec zajímavé jít do zlaté!" "Wane, miláčku," řekla Lurvy, "stojí za to využít šance, abychom se dozvěděli něco víc o Heechee. Nevím, jestli ti dokážu vysvětlit, co to pro nás znamená, ale za sebe menší poznatek můžeme dostat peníze. Spoustu peněz." "Neví, co to jsou peníze," přerušil ji Paul netrpělivě. "Wane, poslouvej mě. My to uděláme. Řekni nám, jak my čtyři můžeme bezpečně prozkoumat ty zlaté chodby." "Čtyři nemůžou! Jeden může. Já můžu," vychloubal se. Teď se zlobil a dával to najevo. Paul! Wan z něho měl smíšené pocity, ale většina z nich byla v Paulův neprospěch. Když Paul mluvil s Wanem, tak slova pečlivě vážil - mluvil tak opovrhlivě. Jako kdyby si myslel, že Wan není dost bystrý na to, aby mu rozuměl. Vždycky, když si Wan povídal s Janine, tak Paul byl nablízku. Jestli byl Paul představitelem lidských samců, tak Wan nebyl ani trochu hrdý na to, že je taky samec. "Byl jsem ve zlatých chodbách mockrát," vychloubal se, "šel jsem si pro knížky nebo pro

ovoce nebo jen tak, abych se podíval, jaký hloupý věci dělaj. Jsou tak divný! Ale nejsou úplně hloupý, víte. Já tam můžu jít bezpečně. Jeden člověk tam může jít a nehrozí mu nebezpečí. Možná dva, ale když tam půjdeme všichni, tak nás určitě uvidí." "A pak?" zeptala se Lurvy.

Pokrčil bezradně rameny. Popravdě řečeno nevěděl, jak má na to odpovědět, věděl jenom, že jeho táta se jich bál. "Nejsou zajímavý," opakoval a sám sobě odporoval.

Janine si olízla prsty a odhodila prázdnou slupku od ovoce do křoví. "Vy, lidi," povzddechla si, "jste neskutečný.

Wane? Kam chodí tyhle stíny?" "Vždycky na kraj zlatý chodby. Někdy do modrý nebo do zelený." "Dobře, jestli mají rádi ovoce a jestli ty znáš místo, kam ho chodí sbírat, proč bysme tam prostě nenechali kameru? Můžeme se na ně dívat a oni nás neuvidí." Wan vítězně vypísknul: "No, jasně! Vidiš, Lurvy, není třeba tam chodit! Janine má pravdu, jenom -" zaváhal - "Janine? Co je to kamera?" Jak šli, musela si Lurvy před každou křižovatkou dodávat odvalu, aby ji přešla, ale nemohla si pomoci a musela se podívat do každé chodby. Ale neslyšeli nic a neviděli nic, co by se hýbalo. Byl tam takový klid, jako když poprvé vstoupili do Továrny na potraviny, a bylo to i stejně podivné. Podivnější. Kružby světla na každé stěně, shluky rostoucích věcí - především hrůzné pomýšlení, že někde blízko jsou živí Heechee. Když umístili kameru na křoví s ovocem v místě, kde se sbíhaly zelená, modrá a zlatá chodba, postrkával je Wan pryč, přímo do chodby, kde žili Mrtví. To bylo nejdůležitější: dostat se k rádiu, které by je znovu mohlo spojit se světem. I kdyby ten svět byl jenom starý Payter, který se roztržitě prochází po Továrně na potraviny. Jestli se jim tohle nepodaří, uvažovala Lurvy, pak tady nemají co dělat, vrátí se k lodi a poletí domů; není to k ničemu, když můžou něco zkoumat, ale nemají možnost podávat zprávy o tom, co našli! Tak je Wan, kterému stoupalo sebevědomí přímo úměrně zvyšující se vzdálenosti od Starých, vedl přes pásmo zelené, pak nahoru několik rovin modrým pásmem k širokým modrým dveřím. "Tak se podíváme, jestli to funguje," řekl důležitě a přistoupil ke kovovému hřebenu před dveřmi. Chvilí dveře váhaly, pak si povzdlechly a skřípavě se jim otevřely a spokojený Wan je vedl dovnitř.

Tohle místo se aspoň zdálo trochu lidské. Zvláštní. Dokonce to tu bylo cítit člověčinou, určitě tady Wan strávil spoustu času. Lurvy si vzala od Paula jednu minikameru a připevnila si ji na rameno.

Maličký přístroj se syčením otáčel pásku přes čočky a zaznamenával osmibokou místnost se třemi vidlicovitými sedadly Heechee; dvě byla rozbitá. Na stěně plné skvrn byla heecheevská verze přístrojové techniky - hřebeny barevných světél. Za stěnou bylo slyšet velmi tiché cvakání a hučení. Wan na to ukázal rukou. "Tamhle to je," řekl, "tam žijí Mrtví. Pokud je slovo 'žijí' ten správný výraz pro to, co dělají." Hihňal se.

Lurvy zaměřila kameru na sedadla a na rýhovaná tlačítka před nimi, potom na vyklenutý objekt s drápy pod ušpiněnou stěnou. Byl ve výši prsou a byl namontován na měkkých opatlaných válcích, po kterých se pohyboval. "Co je tohle, Wane?" "S tímhle mě někdy Mrtví chytají," zabreptal. "Nepoužívají to moc často. Je to strašně starý. Když se to rozbije, tak se to samo spraví." Paul si ten přístroj prohlížel a pak se od něj odtáhl. "Nalaď to na svoje přátele, Wane," rozkázal mu.

"Samozřejmě. To není nic složitýho," chlubil se Wan. "Dívejte se na mě bedlivě a poznáte, jak se to dělá." S nedbalou lehkostí si sedl na to jedno nerozbitá sedadlo a zamračil se na ovladače. "Spojím vás s Tiny Jimem," rozhodl se a tiskl tlačítka před sebou. Světla na té skvrnitě stěně zablikala a rozsvítila se a Wan řekl: "Vstávej, Tiny Jime. Je tu někdo, s kým by ses měl sejít." Ticho.

Wan se zachmuřil, přes rameno se podíval na ostatní a potom přikázal: "Tiny Jime! Okamžitě začni mluvit!" Sešpulil rty a plívl na stěnu. Lurvy ihned pochopila původ skvrn, ale neřekla nic.

Unavený hlas nad jejich hlavami řekl: "Ahoj, Wane." "To už je lepší," zaječel Wan a podíval se na ostatní. "Hele, Tiny Jime! Řekni mýmu kamarádovi něco zajímavýho, nebo na tebe plivnu ještě jednou." "Byl bych rád, kdybys byl o trochu zdvořilejší," povzdchl si ten hlas, "ale dobře. Počkej. Na deváté planetě hvězdy Saiph je jedna stará civilizace. Jejich vládci jsou třída uklízečů záchodů, kteří svoji moc používají při odstraňování exkrementů jenom z obydlí lidí, kteří jsou čestní, pracovití, chytří a platí pravidelně daně. Při jejich nejvýznamnějším svátku, kterému říkají Svátek sv. Gautamy, se nejmladší dívky z každé rodiny koupou ve slunečnicovém oleji, mezi zuby si vezmou lískový ořech a rituálně-" "Tiny Jime," přerušil ho Wan, "je to pravdivý příběh?" Pauza.

"Metaforicky ano," řekl Tiny Jim zatrpkle.

"Ty jsi hroznej blázen," kritizoval Wan Mrtvého, "a já se před svými přáteli stydím. Dávej pozor - tady je Dorema Herterová- Hallová, ty budeš říkat Lurvy, a její sestra Janine Herterová. A Paul.

Pozdrav je." Dlouhá pauza. "Jsou tu ještě nějaké žijící lidské bytosti?" ptal se hlas pochybovačně.

"Teď jsem ti řekl, že jo!" Další dlouhá pauza. Potom: "Sbohem, Wane," řekl hlas smutně a už nepromluvil, ať na něj Wan křičel sebevíc a ať plíval na stěnu, jak chtěl naštvaně.

"Kristapána," zavrčel Paul. "To je vždycky takovej?" "Ne, vždycky ne," ječel Wan. "Ale někdy je horší. Mám to zkusit s někým jiným?" "Jsou některý z nich lepší?" "No, ani ne," připustil Wan. "Tiny Jim je nejlepší." Paul v zoufalství zavřel oči a pak je otevřel a probodával pohledem Lurvy. "To je tak sakramentsky jednoduše nádherný," řekl.

"Víte, co si začínám myslet? Začínám si myslet, že váš táta měl pravdu. Měli jsme zůstat v Továrně na potraviny."

Lurvy se zhluboka nadýchla. "No, ale my to neudělali," poznamenala. "Jsme tady. Dejme si tedy čtyřicet osm hodin a potom - A potom si to všechno rozmyslíme." Dlouho před tím, než uplynulo dvacet čtyři hodin, se rozmysleli, že tam zůstanou. Aspoň na chvíli. V Nebesích Heechee toho bylo příliš mnoho, aby to mohli opustit.

Rozhodnutí značně ovlivnil fakt, že se Payter dostal k RNS rádiu. Nikoho nenapadlo zeptat se Wana, jestli to, že může z Továrny na potraviny zavolat na Nebesa Heechee znamená, že by mohl volat i někam jinam. Ukázalo se, že to nejde. Nikdy neměl důvod k tomu, aby se o to pokusil, protože prostě nebyl nikdo, kdo by mu odpověděl.

Lurvy navrhla Janine, aby jí pomohla vynést z lodi jídlo a nějaké další potřebné věci, celou cestu bojovala s depresí a obavami a když se vrátila, Paul byl velmi pyšný a Wan jásal. Podařilo se jim navázat kontakt.

"Jak se má?" ptala se hned Lurvy.

"Jo, ty myslíš tvýho tátu? Je v pořádku," řekl Paul. "Řek bych, že byl mrzutej, asi byl rozrušeněj. Bylo tam asi tak milión vzkazů."

Procpal je jako dávkovej přenos a já je mám na pásce - ale zabere nám to tejden, než si je stačíme všechny přehrát." Prohledával všechno, co Janine a Lurvy vynesly z lodi, dokud nenašel nářadí, které potřeboval. Lepil dohromady digitální obrazový převodník, aby mohli použít zvukové obvody rychlejší než světlo pro přenos obrazu.

"Můžeme vysílat jen jednotlivé záběry," řekl, oči upřené na přístroj.

"Ale jestli tady budeme dlouho, možná bych mohl sestavit systém dávkového přenosu. Zatím máme zvuk a - no, jo. Starej pán říká, abych vás všechny za něho políbil." "No, pak to teda já vidím tak, že se ještě chvíli zdržíme," řekla Janine. "No, pak to teda vidím tak, že bysme měli vynést z lodi víc materiálu," souhlasila s ní sestra. "Wane? Kde budeme spát?" Takže zatímco Paul pracoval na spojení, Wan a obě ženy nastrkali životní nezbytnosti do skupiny komor v chodbách s červenými stěnami. Wan byl pyšný na to, že jim je mohl ukázat. Na stěnách byly palandy - větší než ty v lodi - byly vlastně dost velké, dokonce i pro Paula, aby na nich mohl spát, pokud mu nevadilo spát se skrčenými koleny. Bylo tam místo pro příslušenství; nebylo tak docela stejné jako lidské. Nebo aspoň nebylo z poslední doby. Tohle zařízení byly jenom lesklé kovové šterbiny v podlaze, jako jsou záchody ve východní Evropě. Bylo tam dokonce i místo na koupání.

Bylo to něco mezi brouzdalištěm a vanou a mělo to něco mezi sprchou a malým vodopádem, vytékajícím ze zadní stěny. Když jste vešli dovnitř, spustil se proud vlažné vody. Potom všichni voněli mnohem lépe. Hlavně Wan se koupal ostentativně často, někdy se začal svlékat ještě dřív, než mu oschly nevysušené kapky vzadu na krku z předešlé koupele. Tiny Jim mu řekl, že koupání je zvyk slušných lidí. Kromě toho si všiml, že Janine to dělá pravidelně. Lurvy se na oba dívala a vzpomínala, kolik práce jim dalo dostat Janine do vany na té dlouhé cestě ze Země, ale neříkala nic.

Jako pilot, a tedy i kapitán, se Lurvy jmenovala vedoucí expedice. Paulovi uložila, aby navázal a udržoval spojení s jejím otcem, a s Wanovou pomocí aby jednal s Mrtvými. Janine přikázala, aby společně s Wanem dělali domácí práce; jako třeba, praní prádla ve vlažné vodě. Wanovi přikázala, aby s někým, kdo bude volný, procházel bezpečná místa Nebes Heechee a fotografoval a natáčel pro přenos Payterovi a na Zem. Obvykle byla Wanovou společnicí Janine. Když měl volno ještě někdo jiný, tak ti mladí měli garde, ale to bylo jen málokdy.

Nezdálo se, že by to Janine nějak vadilo. Ještě nepominulo počáteční rozechvění z Wanovy blízkosti a nebylo třeba spěchat, aby se dostali do dalšího stadia - jen když se začali dotýkat. Nebo když ho nachytala, že na ni upřeně zírá. Nebo když si všimla tuhé boule na jeho kalhotové sukni. V tu dobu dokonce byly její fantazie a snění stejně dobré jako další stadium, alespoň prozatím. Hrála si s Mrtvými a přezvykovala ovoce s hnědou slupkou a zelenou dužinou, vykonávala svoje běžné povinnosti a čekala, až trochu povyroste.

Proti Lurvyňým pravidlům nikdo nic neměl, protože dbala na to, aby jim ukládala takové povinnosti, co by stejně chtěli dělat, na ni zbyla taková dřina jako byly dodatečné příkazy a přesvědčování od Paytera a ze vzdálené Země.

Spojení nebylo ani zdaleka uspokojivé. Lurvy nedoceňovala palubní počítač Věru, dokud se nemusela obejít bez ní. Nemohla napřed dávat rozkazy podle priority, neměla ani počítač, aby je tematicky rozdělil. Nebyl tam žádný počítač, který by mohla využít, až na ten přetížený, co měla ve své vlastní hlavě. Vzkazy přicházely páté přes deváté a když odpovídala nebo vysílala zprávy pro spojení se Zemí, nebyla vůbec přesvědčena o tom, že se dostaly tam, kam se dostat měly.

Jak se ukázalo, Mrtví v podstatě byli jenom předčítající paměti, byli schopni reagovat, ale jenom do určité míry. A jejich obvody byly kódovány při provizorním pokusu použít je při komunikaci s Továrnou na potraviny, což byl úkol, který jim nikdo neuložil. (Ale co vlastně bylo jejich úkolem? A kdo jim ho zadal?) Wan se chlubil a blušoval v roli odborníka a pak otráveně uznal, že už nedělali to, co dělat měli. Občas volal Tiny Jimovi a spojil se s Henriettou a někdy s bývalým profesorem anglické literatury, co se jmenoval Willard; a jednou chytil hlas, který ještě nikdy před tím nechytil, trāsavý šepot, který skoro neslyšně mumlal něco na hranici bláznovství. "Běž do zlaté," kňourala Henrietta, podrážděná jako vždycky; a bez přestávky se hned slova ujal silný tenor Tinyho Jima: "Zabijou tě! Nemají rádi trosečníky!" To nahánělo hrůzu. Zvlášť když je Wan ujistil, že Tiny Jim byl vždycky nejcitlivější ze všech Mrtvých. Lurvy bylo záhadou, že se nebála tolik, jak předpokládala, ale prožila už tolik poplachů a hrůz, že si už na ně zvykla. Její obvody byly také pomíchané.

A ty vzkazy! V jednom pětiminutovém "balíku" čistého vysílání Paul nahrál celkem čtrnáct hodin. Příkazy ze spojení zdola: "Informujte o všech řídicích seřizeních lodi. Pokuste se získat vzorky tkáně Heechee/Starych. Zmrzate a uložte listy ovocných keřů, ovoce, lodyhy. Postupujte s maximální opatrností." Půl tuctu zvláštních vzkazů od otce; byl osamělý; necítil se dobře; nebyla mu věnována patřičná lékařská péče, protože si odvezli mobilní bioanalytickou jednotku; byl zavalen kategorickými příkazy ze Země. Informace ze Země: první zprávy došly, byly analyzovány a interpretovány a teď tam byly návrhy pokračovat v programech navíc. Měli by se zeptat Henrietty na její odkazy na kosmologické fenomény... Palubní Věra to všechno zpackala a Věra pro spojení se Zemí nemohla komunikovat v reálném čase a starý Payter neznal dost dobře astrofyziku, aby mohl klást správné otázky, takže to zbylo na ně. Měli by vyslechnout všechny Mrtvé, nahrát všechny jejich vzpomínky na Gateway a jejich výpravy - za předpokladu, že si něco pamatují. Mohli by se pokusit zjistit, jak se živí prospektoři stali programy uloženými v počítači.

Měli by - Měli by dělat všechno. Všechno najednou. A skoro nic z toho nebylo možné; vzorky tkání Heechee, jeжда! Když náhodou byl nějaký vzkaz jasný a osobní a nic po nich nevyžadoval, Lurvy to vysoce ocenila.

A některé byly překvapující. Kromě fanouškovských dopisů od Janiných filmových hvězd a opakované prosby o sdělení jakékoli informace od vdovce Trish Boverové dostala Lurvy jeden osobně od Robinetta Broadheada: "Doremo, vím, že jste v nesnázích. Celá vaše výprava byla od počátku důležitá a riskantní a teď se ukázalo, že to platí miliónkrát víc. Vše, co od vás očekávám, je, že uděláte, co bude ve vašich silách.

Nemám právo rušit příkazy Korporace Gateway. Nemohu změnit vaše stanovené objekty. Ale chci, abyste věděla, že

jsem na vaší straně.

Najděte, co můžete. Pokuste se nedostát se do díry, z níž byste se už nevrátili. A já udělám všechno pro to, abyste byli odměněni tak štědře, jak očekáváte. Myslím to vážně, Lurvy. Dávám vám svoje slovo." Byl to zvláštní vzkaz a divně dojmavý. Lurvy byla překvapená i tím, že Broadhead dokonce znal její přezdívku. Nebyli blízcí známí. Když její rodina absolvovala konkurs na cestu do Továrny na potraviny, několikrát Broadheada potkali. Ale vztahy mezi nimi byly jako mezi prosebníkem a monarchou a nevyvinulo se žádné blízké mezilidské přátelství. Ani se jí nijak zvlášť nelíbil. Byl docela otevřený a přívětivý - marnotratný multimilionář s dobráckým chováním, ale přesně počítal, kam investuje každý dolar, a sledoval všechny postupy každého projektu, do něhož investoval. Nelíbil se jí být klientem vrtošivého finančního titána.

A upřímně řečeno, na schůzky s ním chodila s jakýmsi nejasným předsudkem. O Robinettu Broadheadovi slyšela už dlouho předtím, než vůbec začal v jejím životě hrát nějakou roli. Když Lurvy sama byla na asteroidu Gateway a v jeho lodích, jednou letěla v Trojce s jednou starší ženou, která kdysi letěla společně s Gelle- Klárou Moyniinovou. Od té ženy Lurvy slyšela, jak to bylo s Broadheadovou poslední výpravou, právě ta z něj udělala multimilionáře. V celé té záležitosti bylo něco podezřelého. Na té výpravě zahynulo devět lidí. Jediný Broadhead to přežil. A jednou z obětí byla Klára Moyniinová, do níž (jak říkala ta stará paní) byl Broadhead zamilován. Snad to bylo tím, že Lurvy měla své zkušenosti z výpravy, při níž většina členů posádky zahynula, a to poněkud ovlivnilo její pocity. Ale byly tam. Divná věc na té Broadheadově výpravě byla, že možná "zahynuli" nebylo pro oběti to pravé slovo. Ta Klára s ostatními členy posádky byla uvězněna v černé díře a možná, že tam pořád ještě jsou a možná jsou pořád ještě naživu - vězni ve zpomaleném čase, možná za všechna ta léta starší jen o pár hodin.

Tak co vlastně chtěl Broadhead Lurvy svým vzkazem sdělit? Nabádá je k tomu, aby se pokusili najít způsob, jak by bylo možné uniknout z vězení Gelle-Kláry Moyniinové? Věděl to sám? Lurvy to nedokázala říct, ale poprvé si o svém zaměstnavateli pomyslela, že je člověk. Ta myšlenka byla dojmavá. A Lurvy se miň bála, možná se necítila už tak osaměle. Když přinesla poslední várku záznamů Paulovi do pokoje Mrtvých, aby je nahrál zvýšenou rychlostí a odvyšlál v "balíku", bude-li to možné, chvíli se zdržela, objala ho a přitiskla k sobě. To ho velmi překvapilo.

Když se Janine vracela do pokoje Mrtvých z procházky s Wanem, něco jí říkalo, že se má pohybovat tiše. Nakoukla dovnitř, aniž byla slyšet, a viděla svoji sestru a švagra, jak se pohodlně usadili proti zdi, napůl poslouchali šílené tlachání Mrtvých, napůl spolu jen tak klábosili. Otočila se, dala si prst na rty a odvedla Wana pryč.

"Myslím, že chtějí být sami," vysvětlila mu. "A stejně, jsem unavená.

Uděláme si přestávku, jo?" Wan pokrčil rameny. Našli si pohodlné místo na křižovatce chodeb o několik metrů dál a on se zadumaně uvelebil vedle děvčete.

"Oni se páří?" zeptal se.

"Sakra, Wane. Pořád myslíš jen na jedno a totéž." Ale nezlobila se a dovolila mu, aby se k ní přiblížil, až se rukou dotkl jejího poprsí. "Nech toho," řekla jemně.

Odtáhl ruku. "Jsi moc rozrušená, Janine," řekl a sešpulil rty.

"Vlez mi na záda." Ale když se o pár milimetrů odsunul, tak se ona zase přiblížila k němu. Byla docela spokojená, že ji chce a byla úplně klidná ve své víře, že když se něco stane, jako že se "něco" určitě dříve nebo později stát musí, bude to tehdy, až bude chtít ona.

Po téměř dvou měsících se jí Wan líbil a věřila mu a ten zbytek mohl počkat. Byla s ním ráda.

Dokonce i když byl nabručený. "Nepostupuješ správně," stěžoval si.

"Postupuju v čem, pro kristapána?" "Měla by sis promluvit s Tiny Jimem," řekl vážně. "On tě naučí lepší strategii v reprodukci. Mně dokonale vysvětlil samčí roli, takže jsem pevně přesvědčen o tom, že teď můžu postupovat správně. Samozřejmě tvoje role je úplně jiná. V zásadě je pro tebe nejlepší dovolit, abych s tebou kopuloval." "Jo, to jsi říkal. Víš co, Wane? Moc kecáš." Na chvíli ztichl a byl zmatený. Nedokázal se bránit proti takovému obvinění. Nechápal ani, proč byl obviněn. Jedinou interakcí v jeho životě bylo většinou mluvení. Všechno si to v duchu nacvičil pod vedením Tiny Jima, a pak se mu v hlavě rozsvítilo. "Aha. Ty chceš, abych tě napřed políbil," řekl.

"Ne! Já se nechci 'napřed' líbat. A dej ty kolena pryč z mého měčeje." Neochotně ji pustil. "Janine," vysvětloval, "přímý kontakt je pro 'lásku' to nejdůležitější. Tak je to u nižších živočichů i u nás. Psi čmouchají. Primáti si čistí srst. Hadi se kolem sebe obtáčí. Dokonce i růžové výhonky se opírají o dospělou rostlinu, říká Tiny Jim, i když sám nevěří, že by to mohlo mít něco společného se sexem. Jestli nebudeš opatrná, Janine, tak prohraješ reprodukční závod." Zahihňala se. "S kým? Se starou mrtvou Henriettou?" Ale byla zachmuřená a bylo jí ho líto. Posadila se a docela laskavě prohlásila: "Viš, že máš některý opravdu blbý nápady? Poslední, co bych chtěla, dokonce i kdybych se dostala do prokletého milostného spojení s tebou, je, abych zůstala uvězněná na místě, jako je tohle." "Uvězněná?"

"Těhotná," vysvětlila mu. "Kdybych vyhrála ten prokletý reprodukční závod. Zbouchnutá, Wane," řekla a přitiskla se k temeni jeho hlavy, "ty prostě nevíš, co to všechno obnáší. Vsadím se s tebou, že se spolu do ty postele dostaneme, dřív nebo později, možná se i vezmem nebo něco a ten reprodukční závod vyhrájeme na celý čáře.

Ale zatím jsi jen malý usmrkaný dítě, stejně jako já. Ty nechceš reprodukci. Ty se chceš milovat." "No, to je pravda, ano, ale Tiny Jim-" "Přestaneš už s tím Tiny Jimem?" postavila se, chvíli ho upřeně pozorovala a pak řekla afektovaně: "Viš, co ti řeknu? Jdu zpátky do pokoje Mrtvých. Proč si nečeš nějakou knížku, aby ses uklidnil?" "Ty jsi pitomá!" nadával. "Nemám tady knížku a ani čtecí zařízení." "Pro kristapána! Tak jdi někam a mlat' do něčeho, dokud ti nebude líp." Wan se na ni podíval, pak sklopil zrak na svoji čerstvě potřísněnou kalhotovou sukni. Žádná boule už tam vidět nebyla, jen světlá rozpíjející se vlhká skvrna. Zasmál se: "Myslím, že už to nebudu potřebovat." Když se vrátili, tak Paul a Lurvy už nebyli spolu v objetí, ale Janine zaregistrovala, že jsou mnohem mírumilovnější než obvykle.

Co Lurvy zaregistrovala o Wanovi a Janine, nebylo tak zřejmé.

Zamyšleně se na ně podívala a uvažovala, jestli se jich má zeptat, kde byli, ale pak si řekla, že se ptát nebude. Buď jak

buď Paul se víc zajímal o to, co objevili. Řekl: "Hele, dětičky, poslouvejte tohle.

"Vytočil Henriettino číslo, čekal, dokud její plačtivý hlas neřekl váhavě 'ahoj' a pak se zeptal: "Kdo jsi?" Hlas zesílil.

"Jsem počítačový analog," řekl pevně. "Když jsem žila, byla jsem paní Arnold Meachamová z výpravy orbity sedmdesát čtyři, den devatenáct. Mám hodnost bakaláře přírodních věd a mistra z Tulane a mám titul PhDr z univerzity v Pennsylvánii a moje specializace je astrofyzika. Po dvaadvaceti dnech jsme přistáli na artefaktu a zajali nás jeho obyvatelé. Když jsem zemřela, bylo mi třicet osm let, byla jsem o dva roky mladší než -" hlas zaváhal - "než Doris Filgrenová, náš pilot, co -" zase ten hlas zaváhal, "která - kterou asi můj manžel - co měla románek s - kdo -" hlas teď vzlykal a Paul to vypnul.

"No, nevydrží to," řekl, "ale je to tady. Chudinka stará hloupá Věra vytřídila nějaký druh spojení, co jí umožňoval styk s realitou. A nejen jí. Chceš vědět, jak se jmenovala tvoje máma, Wane?" Wan na něj zíral vykulenýma očima. "Jak se jmenovala moje máma?" zaječel.

"Nebo kdokoli jinej. Třeba Tiny Jim. Byl vlastně pilot vznášedla z Venuše, co se dostal na Gateway a potom byl pilotem tam. Jmenoval se James Cornwell. Jeho učitelem angličtiny byl Willard. Zpronevěřil peníze studentského fondu, aby si zaplatil cestu na Gateway - samozřejmě, z toho moc velkou radost neměl. Dostal se sem při prvním letu. Spojení s počítači dole dodalo Věře dotazovací program a ona s tím pořád pracuje a - co je s tebou, Wane?" Chlapec si olízl rty.

"Jméno máj mámy?" opakoval.

"Jo, promiň," Paul se omluvil a připomněl si, že se musí chovat laskavě. Nedošlo mu, že by se mohl nějak dotknout Wanových citů. "Jmenovala se Elfega Zamorrová. Ale nevypadá to, že by byla mezi Mrtvými, Wane. Nevím proč. A tvůj táta - no, to je divná věc.

Tvůj skutečný otec zemřel, ještě než sem přijela. Ten muž, o kterém jsi mluvil, musel být někdo jiný, ale nevím kdo. Máš tušení, proč to tak je?" Wan pokrčil rameny. "Myslím jako, proč tvoje máma a, myslím, že bys mu mohl říkat nevlastní otec nejsou, jak se zdá, uloženi?" Wan rozhodil rukama.

Lurvy se k němu přiblížila. Chudák dítě! Na jeho úzkost reagovala tak, že ho objala a řekla: "Je to pro tebe asi šok, Wane.

Určitě se dozvíme ještě mnohem víc." Ukazovala směrem k tomu "velikému objevu" plnému přehrávačů, disket a procesorů, které byly poházeny v kdysi prázdné místnosti. "Všechno, co zjistíme, bude přenášeno na Zem," řekla. Podíval se na ni zdvořile, ale ne zcela chápavě, jak se mu snažila vysvětlit velký komplex zařízení pro zpracování informací na Zemi a jak jsou informace systematicky analyzovány, porovnávány, tříděny a interpretovány. Veškeré sebemenší poznatky o Nebesích Heechee a Továrně na potraviny - nemluví o dalších drobných údajích, které by mohly být jakkoli využity. Dokud se do toho nevloží Janine.

"Ale nech ho být. Docela tomu rozumí," řekla moudře. "Jen ho nech na chvíli se mnou." Ve schránce s potravinami našla jeden z bridelicově zelených balíčků a pak řekla nenucené: "Mimochodem, proč tamhleta věc na nás pípá?" Paul poslouchal, potom přiskočil k hromadě součástek.

Monitor napojený na jejich přenosné kamery vydával slabé píp, píp, píp. Otočil ho tak, aby všichni viděli a pro sebe zaklel.

Byla to ta kamera, kterou nechali na ovocném keři, nastavená tak, aby natáčela stále stejnou scénu a aby spustila poplašný zvukový signál, kdykoli zaznamená jakýkoli pohyb.

To právě zaznamenala. Na monitoru uviděli obličej, který se na ně škaredil.

Lurvy pocítila nával zděšení. "Heechee," vydechla.

Ale jestli to opravdu byli oni, tak tedy ten obličej nevyjadřoval žádnou skrytou myšlenku na plány kolonizovat galaxii. Vypadalo to, jako by to bylo na všech čtyřech a s obavami se to upřeně dívalo na kameru a za tím byla další čtyři nebo pět stejných stvoření. Obličej neměl bradu. Čelo se klenulo z chlupatého skalpu; na obličejí to stvoření mělo víc vlasů než na hlavě. Kdyby na lebce byl týlní vaz, tak by to mohlo vypadat jako gorila. Když se to tak vezme, moc se to nelišilo od rekonstrukce v palubním počítači, kterou udělali na základě Wanova popisu, ale bylo to takové drsnější a víc zvířecí. A přece to nebyla zvířata. Jak se ten obličej pohnul ke straně, Lurvy uviděla ty ostatní, shromážděné kolem ovocného keře. Měli na sobě něco, co by žádné zvíře samo od sebe nenosilo. Byli oblečení. Dokonce byla patná i snaha po kráse ve způsobu, jak oblečení nosili, a v tom, že měli na tunikách přišité barevné kousky látky, na obnažené kůži bylo vidět cosi jako tetování, dokonce jeden samec měl kolem krku šňůru s ostře tvarovanými korálky. "Řekla bych," ozvala se Lurvy třaslavě, "že i Heechee mohou postupem času zdegenerovat. A oni měli spoustu času." Pohled v kameře se rychle otočil. "Sakra," vyštěkl Paul. "Není degenerovaný, všimá si kamery. Sebral tu zatracenou věc.

Wane! Myslíš, že ví o tom, že jsme tu?" Chlapec lhostejně pokrčil rameny. "Samozřejmě, že o nás ví.

To oni vždycky, víš? Jim je to úplně jedno." Lurvy se zastavilo srdce. "Jak to myslíš, Wane? Jak víš, že po nás nepůjdou?" Pohled kamery ztuhl; Starý, co ji sebral, ji podal dalšímu. Wan se na to zběžně podíval a řekl: "Řekl jsem ti, že skoro nikdy do tyhle části modré chodby nechodí. Nebo nikdy do červené; není důvod jít do zelené. Nic tam nefunguje, dokonce ani přístroje na přípravu jídel nebo čtecí zařízení. Skoro vždycky zůstávají ve zlaté. Dokud nesní všechno ovoce a dokud nebudou chtít další." Ze zvukového systému monitoru bylo slyšet kňouravý pláč a pohled znovu zakroužil. Na okamžik se zastavil na jedné samici Starých, která si cucala palec; potom zlostně sáhla po kameře. Zabzučelo to a obraz úplně zmizel. "Paule! Co to udělal?" ptala se Lurvy.

"Řek bych, že to rozbili," odpověděl jí, když se mu nedařilo vrátit na monitor obraz, ani když otáčel ovladači. "Otázkou zůstává, co uděláme my. Nezískali jsme toho tady už dost? Neměli bysme začít uvažovat 'návratu?' Lurvy si to začínala myslet taky. Uvažovali o tom všichni. Ale ať se vyptávali Wana sebeopatrněji, tvrdohlavě opakoval, že není čeho se bát. Staří ho nikdy neobtěžovali v chodbách s červenými světelnými pásmy na stěnách. Nikdy je neviděl v zelených - i když tam vlastně on sám chodil hodně málo. Zřídka do modré. A, ano, samozřejmě, že věděli, že tam jsou lidi - Mrtví ho ubezpečili, že Staří mají přístroje, co slyší a někdy i vidí všude - pokud samozřejmě nejsou rozbité.

Prostě jim to ani moc nevadilo. "Když nepůjdeme do zlaté, tak nás nebudou obtěžovat," řekl s určitostí. "Jedině kdyby tam vešli a zrovna jsme tam byli i my." "Wane," vrčel Paul, "nemůžu ti ani říct, jakou sebejistotu mi dodáváš." Ale nakonec se to vysvětlilo tak, že to byl jenom způsob, kterým ten chlapec chtěl vyjádřit, že mají velmi dobré vyhlídky. "Já chodím do zlaté často, jen tak za dobrodružstvím," chlubil se. "A taky pro knížky. Nikdy mě nechytily, víte?" "A co když tam Heechee taky přijdou za dobrodružstvím nebo pro knížky?" zeptal se Paul.

"Knižky! Co by dělali s knížkami? Snad pro ovoce. Někdy chodí s přístrojema - Tiny Jim říká, že opravují věci, co se porouchaly. Ale ne vždycky. Všechny ty stroje moc dobře nefungují."

Kromě toho jsou slyšet už z dálky!" Všichni chvíli tiše seděli a dívali se jeden na druhého. Potom Lurvy řekla: "Já si myslím tohle. Zůstaneme tady tejdén. Nemyslím si, že nám to nějak zvlášť pomůže. Máme - kolik, Paule? - ještě pět kamer. Tak je rozvěsíme kolem, napojíme je na tenhle monitor a necháme je tam. Když budeme postupovat obezřetně, třeba se nám podaří schovat je tak, že je Heechee nenajdou. Prozkoumáme všechny červené chodby, protože jsou bezpečné, a tolik modrých a zelených, kolik bude možný prozkoumat. Budeme shromažďovat vzorky. Fotit - chtěla bych se podívat na ty opravárenské stroje. A až uděláme maximum, co udělat můžeme, tak - tak uvidíme, kolik času nám ještě zbyde. A pak se poradíme, jestli půjdeme ještě do zlaté." "Ale nebude to trvat víc než tejdén. Od teďka," opakoval Paul.

Netrval na tom. Jen se ubezpečoval, k jestli jí dobře rozuměl.

"Nebude," souhlasila Lurvy a Janine a Wan přikývli.

Ale po osmačtyřiceti hodinách stejně byli ve zlaté.

Rozhodli se, že nahradí tu rozbitou kameru, a tak všichni čtyři pohromadě šli po své stopě na křižovatku tří cest, kde rostl ovocný keř. Teď už bylo ovoce otrhané. Wan šel první, drželi se s Janine za ruku. Ona se ho pak pustila a šla pro to, co zbylo z kamery. "Voni to fakt rozmlátili," divila se. "Tys nám, Wane, neříkal, že mají takovou sílu. Koukej, tohle je krev?" Paul jí to vyškubl z ruky, otočil to a zamračeně se díval na černý škraloup na jedné hraně. "Vypadá to, jako by se to pokoušeli otevřít," řekl. "Já bych to holýma rukama asi nesvedl. Musela mu ta ruka ujet a říznul se." "No, jo," ječel Wan roztržitě, "jsou dost silný." Kameře moc pozornosti nevěnoval. Upřeně se díval do dlouhé zlaté chodby, věřil a naslouchal spíš vzdáleným zvukům než ostatním členům posádky.

"Znervózňuješ mě," řekla Lurvy. "Slyšíš něco?" Podrážděně pokrčil rameny. "Jsou dřív cítit, než jsou slyšet."

Ale ne, necítím nic. Nejsou moc blízko. A já se nebojím! Chodím sem často, pro knížky nebo se dívat, jak srandovní věci dělají." "To se ví," řekla Janine a brala si rozbitou kameru od Paula, zatímco on hledal místo, kde by mohl umístit další. Moc možností tam nebylo. Heecheevská výzdoba byla strohá.

Wan se naježil. "Byl jsem v týhle chodbě, jak daleko dohlédnete!" chlubil se. "Dokonce to místo, kde jsou knížky, je mnohem dál - vidíte to? Některý jsou v chodbě." Lurvy se dívala, ale nebyla si jistá, co má Wan na mysli. O několik metrů dál byla hromada třípyticích se předmětů, ale žádné knížky. Paul vytahoval pásek z lepkavého držáku, aby to připevnil na stěnu, kam až nejvýše dosáhl. Řekl: "Jak s těmi tvými knížkami zacházíš. Viděl jsem je, víš, Moby Dick a Dobrodružství Dona Quijota. Co by s nimi dělali Heechee?" Wan důstojně zaječel: "Jsi hloupej, Paule. Tohle jsou jen ty, co mi dali Mrtví, nejsou to doopravdivé knížky. Tamto jsou doopravdivé knížky." Janine se na něj zvědavě podívala, potom šla několik kroků do chodby. "To nejsou knížky," volala přes rameno.

"Samozřejmě, že to jsou knížky! Řekl jsem, že jo!" "Ne, nejsou. Pojď se podívat." Lurvy otevřela pusku, že jí odpoví, pak zaváhala a vydala se za ní. Chodba byla prázdná a Wan nevypadal nervóznější než obvykle. Když byla na půli cesty k té blýskavé hromadě, rozeznala, na co se to dívá, a rychle se připojila k Janine, aby jednu tu věc zvedla.

"Wane," řekla, "tohle už jsem viděla předtím. To jsou modlitební vějíře Heechee. Na Zemi jsou jich stovky." "Ne, ne!" začal se zlobit. "Proč mi tvrdíš, že lžu?" "Já netvrdím, že lžeš, Wane." Rozmotala tu věc, co držela v ruce. Byl to zužující se svitek plastické hmoty; rozložila to snadno, ale hned jak to pustila, zase se to svinulo. Byl to něj běžnější artefakt kultury Heechee. Spousty jich byly nalezeny ve venušanských tunelech a gatewayští prospektoři je vozili z každé úspěšné výpravy.

Nikdo nikdy nepřišel na to, co s nimi Heechee dělali a jestli to jméno, co těmhle artefaktům dali, odpovídalo skutečnosti, to věděli jen Heechee. "Říká se jim 'modlitební vějíře', Wane." "Ne, ne," ječel nazlobeně, vzal jí to z rukou a šel do komory.

"To není na modlení, to se čte. Takhle." Navlékl svitek na jedno upínadlo tulipánového tvaru, co bylo na stěně, podíval se na něj a zahodil ho. "To není dobrá knížka," řekl a prohledával hromady vějířů na podlaze. "Moment. Jo. Tahle taky není dobrá, ale je to aspoň něco, co člověk rozezná." Navlékl to na tulipán. Bylo cítit rychlé mírné chvění elektronického šepotu a potom tulipán a svitek zmizely. Obalil je mrak ve tvaru citrónu, pak se ten tvar změnil ve vázanou knížku, která se otevřela na stránce se svislými sloupci ideogramů. Plechový hlas - lidský hlas! - začal něco deklamovat v rychlém staccatu, vysoce tonálním jazykem.

Lurvy slovně nerozuměla, ale po dvou letech na Gateway byla kosmopolitní. Vyjekla: "Já - myslím, že je to japonština! A támhleto vypadají jako haiku! Wane, co dělají Heechee s knihami v japonštině?" Řekl povzneseným tónem: "To nejsou skuteční Staří, Lurvy, to jsou jenom kopie jiných knížek. Dobrý vypadají všechny takhle. Tiny Jim říká, že všechny pásky a knížky Mrtvých, všichni Mrtví, dokonce i ti, co tady už nejsou, jsou uloženy v těchhle knížkách. Já je pořád čtu." "Pro boha," řekla Lurvy. "A kolikrát jsem tohle měla v rukou a netušila jsem, k čemu to je." Paul zavrtěl udiveně hlavou. Napřáhl ruku k tomu zářícímu předmětu a stáhl ho z tulipánu. Šlo to zlehka. Obraz zmizel a hlas utichl uprostřed slabiky a on ten svitek převrátil v rukách. "To mě teda podrž!" řekl. "Snad všichni vědci na světě tomuhle artefaktu věnovali svou pozornost. Jak to přijde, že nikdo z nich nepřišel na to, k čemu to slouží?" Wan pokrčil rameny. Už se nezlobil; líbilo se mu, jak triumfoval, když těmhle lidem ukázal, že toho ví víc než oni. "Možná, že jsou taky hloupý" pištěl. A potom řekl blahovlně: "Nebo možná zrovna měli ty, co jim nikdo nerozumí - snad jen kromě Starých, pokud by se obtěžovali, aby je četli." "Máš nějakou takovou u ruky, Wane?" zeptala se Lurvy.

Nedůtklivě pokrčil rameny. "S tím jsem se nikdy neobtěžoval," vysvětlil. "Ale stejně, jestli mi nevěříte -" Chodil mezi hromadami a výraz v jeho tváři jasně napovídal, že ztrácí čas s něčím, co už bylo prozkoumáno a nalezeno. "Ano, řek bych, že tahle je jedna z těch, co mají nějakou cenu." Když to navlíkl na tulipán, hologram, který se objevil, byl jasný - a zmatený. Bylo tak složité jej přečíst jako hru barev na kontrolním zařízení ve vesmírné lodi Heechee. Ještě složitější. Zvláštní oscilující linie, které se zdvojnásobovaly, se rozdělovaly do svazku barev a potom se zase spojovaly. Byl to psaný jazyk, hodně vzdálený jakékoli abecedě západního jazyka - asi jako klínové písmo.

Ještě víc. Všechny pozemské jazyky měly společné charakteristiky, i kdyby byly takové, že většina jazyků je reprezentována symboly na plochem povrchu. Zdálo se, že tohle mělo tři rozměry. A zároveň s tím trojrozměrným písmem se ozýval přerušovaný, jakoby komáří bzukot, připomínalo to omylem chycenou telemetrii na tranzistorovém rádiu. Šlo jim to na nervy.

"Nemyslel jsem si, že se vám to bude líbit," poznamenal Wan jedovatě.

"Vypni to, Wane," řekla Lurvy; a potom energicky: "Musíme nasbírat co nejvíc těchhle věcí. Paule, sundej si košili. Nalož do ní co nejvíc a odnes to do pokoje Mrtvých. A vem taky tu starou kameru, dej ji do bioanalytické jednotky a zkontroluj, jestli nám řekne něco o krvi Heechee." "A ty budeš dělat co?" zeptal se Paul. Ale už si svlékal košili a nakládal do ní třeptivé "knížky".

"My jdeme hned za tebou. Dělej, Paule. Wane? Můžeš mi říct, který jsou který - teda, který jsou ty, co se s nima neobtěžuješ?" "Samozřejmě, že můžu, Lurvy. Jsou mnohem starší, někdy už jsou i trochu oprejskaný - vidíš." "Dobře. Vy dva - svlékněte si taky šaty od pasu nahoru. Tolik, co budete potřebovat, abyste si z nich udělali tašku. Dělejte. Skromní budeme někdy příště," řekla a svlékala se z kombinézy. Zůstala jen v podprsence a v kalhotkách a zapínala knoflíky na rukávech a nohavicích. Do toho mohla dát tak padesát, šedesát vějířů, počítala - s Wanovou tunikou a oblečením, co měla Janine, můžou odnést nejmíň polovinu těch předmětů. A to bude stačit. Nebyla nenasytá. Bylo jich stejně mnohem víc v Továrně na potraviny - ačkoliv to byly ty, co tam navozil Wan, a tak jenom těm, které našel, rozuměl. "Jsou v Továrně na potraviny čtecí zařízení?" "Samozřejmě," řekl. "Proč bych tam jinak vozil knížky?" Podrážděně se štrachal ve vějířích, něco si pro sebe mumlal a ty nejstarší "neúčinné" házel Janine a Lurvy. "Je mi zima," stěžoval si.

"To je nám všem. Kdybys aspoň měla podprsenku, Janine," řekla a mračila se na sestru.

Janine řekla rozhořčeně: "Neměla jsem v úmyslu se svlíkat.

Wan má pravdu. Mně je taky zima." "Je to jenom na chvíli. Pospěš si, Wane. Ty taky, Janine.

Uvidíme, jak rychle dokážeme Heechee vybrat." Už skoro naplnili její kombinézu a Wan, zamračený a důstojný ve své kalhotové sukně, začal vějíře nakládat do svého zavazadla. Taky by šlo, počítala Lurvy, vzít jich ještě pár do jeho kalhotový sukně. Konec konců, má pod tím trenýrky. Ale zatím se jim to dařilo dobře. Paul už měl minimálně třicet nebo čtyřicet. V její kombinéze mohlo být skoro sedmdesát pět.

A v každém případě se mohli kdykoli vrátit pro ten zbytek, pokud se jim bude chtít.

Lurvy si nemyslela, že se rozhodne pro ně vrátit. Dost bylo dost. Kdyby v Nebesích Heechee už neudělali nic jiného, přesto získali jeden velmi cenný fakt. Modlitební vějíře byly knížky! Protože věděli, že tomu tak je, byla už bitva napůl vyhraná. Vědci docela určitě přijdou na to, jak se čtou. Když se jim nepodaří přijít na to rovnou, tak v Továrně na potraviny jsou čtecí zařízení; kdyby bylo nejhůř, tak by mohli jednotlivé vějíře přečíst před Věřným dálkovým zařízením, zakódovat zvuk a zpodobení a celou tu věc vysílat na Zem.

Možná, že by mohli i demontovat čtecí zařízení a odvést ho s sebou na Zemi... A že poletí domů, o tom byla Lurvy najednou přesvědčená.

Když se jim nepodaří přijít na to, jak Továrnu na potraviny přestěhovat na Zem, tak ji opustí. Nikdo by je nemohl obvinít. Udělali toho dost. Kdyby bylo třeba dělat něco víc, mohou je následovat další skupiny, ale zatím - už tak přivezou zpátky bohatší dary, než kdy kdo přivezl od objevení samotného asteroidu Gateway! Podle toho budou náležitě oceněni, o tom nebylo pochyb - dal jí dokonce slovo i sám Robinette Broadhead. Poprvé od chvíle, kdy odletěli z Měsíce a sežehli jeho povrch chemickým ohněm svých startovacích raket, přemýšlela Lurvy o sobě ne jako o někom, kdo usiloval o získání nějaké ceny, ale jako o někom, kdo vyhrál. A jak bude její otec šťastný... "To stačí," řekla a pomohla Janine uchopit rozpadávající se vak plný modlitebních vějířů. "Odneseš je rovnou do lodi." Janine sevřela v náruči neforemný balík a ještě několik vějířů vzala do volné ruky. "Mluvíš, jako bysme letěli domů," řekla. "Možná jo," smála se Lurvy. "Samozřejmě, budeme se muset sejít a rozhodnout - Wane? Co se děje?" Stál ve dveřích, košili plnou vějířů držel pod paží. A vypadal zničeně. "Zdrželi jsme se moc dlouho," zašeptal a upřeně se díval do chodby. "Tamhle u ovoce jsou Staří." "Ale ne!" Ale byla to pravda. Lurvy se opatrně podívala do chodby - a byli tam, upřeně zírali na kameru, kterou Paul připevnil na stěnu. Jeden natáhl ruku a bez většího úsilí ji sundal, když se na něj dívala. "Wane? Je tu ještě jiná cesta, kudy bysme se dostali domů?" "Jo, přes zlatou, ale -" Věřil. "Myslím, že tam jich taky několik je. Cítím je, no, ano, slyším je!" A to byla taky pravda; Lurvy slyšela slabě nenucený hovor z místa, kde se chodba zatáčela.

"Nemáme na vybranou," řekla. "Na cestě, kterou jsme přišli, jsou jenom dva. Překvapíme je a prostě si prorazíme cestu. Pojďte!" Pořád ještě nesla ty vějíře a ty dva hnala před sebou. Heechee mohli být silní, ale Wan říkal, že jsou pomalí. A s trochou štěstí - Neměli štěstí ani trochu. Když se dostali k východu, tak uviděla, že je jich tam víc než dva, bylo jich tam o půl tuctu víc, stáli tam a dívali se na ně ze vchodů do ostatních chodeb. "Paule!" zakřičela do kamery. "Chytili nás! Jdi do lodi a jestli se odtud nedostaneme -" A dal už nemohla říct nic, protože už byli na ní; a, ano, byli silní! Strkali je před sebou přes půl tuctu rovin. Každého doprovázeli dva uchvatitelé, po jednom z každé strany, apaticky mezi sebou šveholili, ignorovali jejich vzpírání a slova. Wan nemluvil. Nechal se vléci, jak chtěli, celou cestu nahoru, až k velkému otevřenému vřetenу, kde čekal další tucet Starých a za nimi byl obrovitý stroj, zatím tichý, a modře svítil. Věřili Heechee na oběti? Nebo na zajatcích prováděli pokusy? Mohli skončit jako Mrtví, toulaví a posedlí, co čekají na

další návštěvníky? Lurvy přemýšlela o těchto zajímavých otázkách a nedokázala odpovědět ani na jednu z nich. Zatím se nebála.

Její pocity nedržely krok s průběhem událostí; uplynula příliš krátká doba od té chvíle, co pocítovala, triumf.

Pochopení porážky muselo ještě chvíli počkat.

Starí mezi sebou cvrkali, gestikulovali směrem k zajatcům, chodbám, velkému tichému stroji, co vypadal jako bojový tank bez děl. Jako noční můra. Lurvy ničemu nerozuměla, i když situace byla dost jasná. Po několika minutách brebentění je nastřekali do kóje a tam vevnitř našli - bylo to úžasné! - docela známé věci. Za zavřenými dveřmi se jimi Lurvy probírala - bylo tam šatstvo; šachová hra; dlouhé balíčky sušených potravin. Ve špičce jedné boty byl tlustý svitek brazilských peněz, počítala, že to mohlo mít hodnotu tak asi čtvrt miliónu dolarů. Nebyli tu prvními zajatci! Ale v žádné z těch hromad trosek nebylo nic, co by se podobalo zbraní. Obrátila se na Wana, byl bledý a celý se klepal. "Co se stane?" zeptala se ho.

Třásl hlavou jako Starý. To byla jediná odpověď, na kterou se zmohl. "Můj táta -" začal a než pokračoval, tak musel polknout.

"Jednou zajali mého tátu a, ano, vážně, pak ho pustili. Ale neřek bych, že to dělají vždycky, protože táta mi řekl, že se nikdy nesmím nechat chytit." Janine řekla: "Aspoň Paul je z toho venku. Možná - možná nám přivede pomoc..." Ale tady přestala a nečekala na žádnou odpověď. Jakákoli povzbuzivá odpověď by byla fantazií vymezenou dobou čtyř let, což je doba, za kterou může další loď jako jejich, dorazit k Továrně na potraviny. Kdyby přišla nějaká pomoc, tak brzy to nebude. Začala se probírat starým oblečením. "Aspoň si můžeme vzít něco na sebe," řekla. "Pojď, Wane, obleč se." Lurvy následovala jejího příkladu a potom se zarazila, když slyšela ten podivný zvuk, jehož původcem byla její sestra. Znělo to skoro jako smích! "Co je tady tak k smíchu?" vyštěkla.

Janine si přes hlavu natáhla svetr a pak odpověděla. Ten svetr byl moc velký, ale teplý. "Jen jsem myslela na ty pokyny, co jsme dostali," řekla. "Získat vzorky tkání Heechee, víš? No, a jak to nakonec vypadá - místo toho si vzali oni naše vzorky. Všechny."

8 Schwarze Peter.

Když na palubním počítači zazněl zvonek, který oznamoval příjem pošty, Payter se rychle a dokonale vzbudil. Měl výhodu, že ve svém věku spal lehce a dokázal se rychle vzbudit. Neměl příliš mnoho výhod. Vstal, vypláchl si ústa, vymočil se na záchodě, umyl si ruce a vzal si s sebou k terminálu dva balíčky s jídlem. "Ukaž mi poštu na displeji," přikázal a přitom žvýkal cosi, co chutnalo jako kyselý žitný chléb, ale měl to původně být sladký rohlík.

Když viděl, jaká je pošta, dobrá nálada ho přešla. Většinou to byla nekonečná řada příkazů pro výpravu. Šest dopisů pro Janine, po jednom pro Paula a Doremu a pro něj jenom petice adresovaná na jméno Schwarze Peter podepsaná osmi sty třiceti školáky z Dortmundu, kteří ho žádají, aby se vrátil domů a stal se jejich Bürgermeisterem. "Ty jsi pitomá," nadával počítači. "Proč jsi mě kvůli takovejmhle blbinám budila?" Věra neodpověděla, protože neměla dost času na to, aby ho identifikovala, a teď prohledávala svoje malé magnetické bubliny, aby určila jeho jméno. Dlouho před tím, než si začal stěžovat: "A to jídlo není ani pro prasata! Dej si na tom aspoň jednou trochu záležet!" Chudák Věra vzdala pokus odpovědět na jeho první otázku a trpělivě se začala věnovat té druhé. "Recyklační systém nedosahuje optimální hmotnostní úrovně," řekla, "... pane Hertere. Navíc moje kapacita zpracování dat byla po jistou dobu přetěžována. Moje programy jsou pomalejší." "Už nikdy nezpomaluj problém jídla," vrčel, "nebo mě zabiješ, a to bude konec." Sklesle zadával údaje k projekci příkazů pro výpravu a při tom se nutil dožvýkat zbytek snídaň. Příkazy se promítaly jeden za druhým plných deset minut. Ale jak nádherné nápady pro něj měli na Zemi! Kdyby byl sto lidí, pak by možná dokázal splnit sto předložených úkolů. Ke konci to nechal běžet, aniž by se díval, a pečlivě si holil starý růžový obličej a kartáčoval si řídké vlasy. A proč byl systém recyklace tak vyčerpan, že nefungoval normálně? Protože jeho dcery a jejich muži se přestěhovali a spolu s nimi i všechny užitečné vedlejší produkty, i voda, kterou Wan ze systému ukradl. Ukradl! Ano, jiné slovo se na to nedalo použít. Vzali si taky přenosnou bioanalytickou jednotku, takže tady v sanitárním zařízení zůstal jen jeden vzorkovník pro monitorování jeho zdravotního stavu, a co by ho informovalo o tom, že má teplotu nebo arytmií srdce, kdyby se mu něco z toho mělo stát? Vzali si taky všechny kamery, nechali mu jenom jednu, takže tu musel tahat všude s sebou. Taky odvezli - Odvezli taky sebe a Schwarze Peter byl poprvé v životě úplně sám.

Nejen, že byl úplně sám, byl taky úplně bezmocný, aby to změnil. Pokud se jeho rodina vrátí, tak až tehdy, kdy jim to bude vyhovovat, dřív ne. Do té doby byl rezervní jednotkou, voják v bunkru, vedlejší program. Měl spoustu úkolů, ale centrum celé akce bylo někde jinde.

Ve svém dlouhém životě se Payter naučil být trpělivý, ale nikdy se nenaučil mít z trpělivosti potěšení. Bylo to k zbláznění, když člověk byl přinucen čekat! Čekat padesát dní na odpověď ze Země na své dokonale rozumné návrhy a otázky. Čekat skoro stejně dlouho na to, až se jeho rodina s tím chuligánem dostanou tam, kam se dostat mají (pokud se jim to vůbec povede) a dají mu zprávu (jestli se k tomu náhodou odhodlají). Čekání by nebylo tak strašné, kdyby měl člověk před sebou dost dlouhý život na to, aby si to mohl dovolit. Ale kolik času reálně zbývalo jemu? Třeba dostane infarkt. Třeba rakovinu. Co když se mu porouchá něco v té složité soustavě, co mu udržuje v rytmu srdce nebo rozvádí krev po těle nebo rozpohybovává vnitřnosti a způsobuje, že jeho mozek myslí? Co potom? A jednou se to určitě stane, protože Payter byl starý. Tolikrát už lhal, když mluvil o svém věku, že už si ani sám přesně nebyl jist, kolik mu vlastně je. Nevěděly to dokonce ani jeho děti; příběhy, které jim vyprávěl ze života jejich dědečka, byly jeho vlastní. Věk sám o sobě nevalil. Plná lékařská péče se mohla postarat o všechno, vyspravit nebo vyměnit, pokud nebyl silně poškozen mozek - a Payterův mozek byl v perfektním stavu, protože to byl právě on, kdo tohle vymyslel a kdo ho sem dostal. Ale "tady" nebyla plná lékařská péče a věk mu začal působit dost velké problémy.

Už nebyl žádný chlapec! Ale kdysi byl a už tehdy věděl, že nějak někdy bude mít přesně to, co měl právě teď: klíč k

touze svého srdce. Bürgermeister v Dortmundu? To nebylo nic! Vychrtlý mladý Peter, nejmenší a nejmladší ve své jednotce Hitler Jugend, ale přesto její kápo, si sám sobě slíbil, že bude mít daleko víc. Dokonce věděl, že to bude něco takového, nějaká velká nedozírná možnost se určitě objeví a on sám přijde na to, jak ji využít a ovládat, jako zbraň, jako sekýru, jako kosu, aby potrestal a pokosil nebo předělal svět. Tak, a bylo to tady! A co s tím dělal? Čekal. Nebylo to jako v povídkách z jeho chlapeckých let od Juveho a Gaila a Dominika a toho Francouze Verna. V nich se lidé vždycky navzájem bezpáteřně likvidovali.

Ale co mohl člověk dělat? Takže zatímco čekal, až se tahle otázka zodpoví sama, udržoval si svoji denní rutinu. Jedl čtyři lehká jídla denně, ob jedno to byly potraviny CHON, metodicky diktoval Věře svoje vjemy o chuti a konzistenci. Prikázal Věře, aby vyrobila novou přenosnou bioanalytickou jednotku z těch zbytků senzorů, co ušetřili, a pracoval na jejím vybudování, když ona si našla čas pro kompletaci součástí projektu. Každý den ráno deset minut vzpíral, odpoledne se půl hodiny věnoval bendingu a strečinku. Metodicky prošel každou cestu v Továrně na potraviny, do každé škvíry nasměroval svoji kameru.

Psal dlouhé dopisy svým mistrům na Zemi, ve kterých si stěžoval, opatrně s nimi diskutoval o podstatě přerušení výpravy a návratu na Zem, jakmile se jeho rodina znovu sejde. A skutečně jeden nebo dva takové dopisy odeslal. Napsal také divoké a přísné příkazy svému právníkovi ve Stuttgartu, v kódech, hádal se o své postavení a žádal revizi smlouvy. A ze všeho nejvíc spekuloval. A nejvíc o Träumenplatzu.

Jen málokdy na to nemyslel, na to místo ke snění s překvapivým potencionálem. Když měl depresi a byl podrážděný, uvědomil si jak úžasně by Zemi prospěl, kdyby ji celou vyspravil a řekl Wanovi, aby jim zase nadělil ty horečky. Když byl při síle a rozhodl se jít se na to podívat, víko viselo z ozdobné projekce na zdi, spojky a spony měl vždycky s sebou v příruční brašně. Jak snadné by bylo vzít hořák a celé to odříznout, nacpat to všechno do lodi a ještě komunikační systémy s Mrtvými a cokoli by tu ještě našel a potom se vznést s raketou k Zemi a vydat se dlouhou pomalou klesající spirálou - co by mu přinesla - co by mu přinesla? Pane bože, co by mu nepřinesla! Všechny ty věci náležely jemu - ano, bylo to jeho oprávněné vlastnictví, jen aby se stihl vrátit včas, aby si toho všeho ještě užil.

To ho přimělo, aby o tom přemýšlel. Celou dobu hodiny tikaly a tikaly. Každou minutou byl o minutu blíž konci svého života. Každá vteřina, kterou strávil čekáním, byla vteřina ukradená ze šťastného času velikosti a luxusu, který si vysloužil. Nutil se jíst a seděl na kraji svého soukromého prostoru a toužebně se díval na ovladače lodi.

"Věro, to jídlo se nezlepšilo!" zavolal vyčítavě.

Ta zatracená věc neodpověděla. "Věro! Musíš s tím jídlem něco udělat!" Pořád to neodpovídalo, ještě dalších několik vteřin.

A pak to řeklo jenom: "Okamžik, prosím... pane Hertere." To stačilo, aby se člověku udělalo nanic. Uvědomil si, že ve skutečnosti se opravdu cítí špatně. Dlouze a nepřátelsky se díval na talíř, který mu byl zarputile podsouván, měl to být jakýsi druh řízku nebo alespoň cosi řízku tak blízkého, jak to dovolily Věřiny přeskupené kapacity, ale mělo to chuť whisky nebo kyselého zeli nebo obojího dohromady.

Položil to na zem.

"Není mi dobře," oznámil.

Pauza. Potom: "Okamžik, prosím... pane Hertere." Chudák hloupá Věra měla jen omezenou kapacitu. Zpracovávala obrovské množství zpráv ze Země, snažila se udržovat kontakt s Mrtvými přes rádio RNS, šifrovala a vysílala veškerou svoji vlastní telemetrii - to všechno naráz. Prostě neměla čas na jeho podrážděný žaludek. Ale stále silnější nevolnost nemohl opominout: pod jazykem se mu najednou začaly hromadit sliny, bránice se mu roztrásla. Tak tak to stihl na záchod a tam vyprázdnil všechno, co do sebe nasoukal.

Nadával. Nechtěl žít tak dlouho, aby viděl všechny tyhle prokleté organické sloučeniny zpracované ještě navíc jeho vnitřnostmi. Když si byl jist, že dál zvracet nebude, přešel ke konzole a stiskl hlavní tlačítka. "Všechny funkce, kromě téhle, odstavit," nařídil. "Sleduj okamžitě moji bioanalýzu." "Dobře," odpověděla okamžitě "...pane Hertere." Nastala chvíle ticha, kdy jednotka na záchodě dělala, co mohla, s tím, co tam právě Peter vyklopil. "Máte otravu z jídla," oznámila, "... pane Hertere." "Jo? To už vím. Co s tím mám ale dělat?" Pauza, zatím její mňavý mozek ten problém řešil. "Když do soustavy dodáte vodu, bude fermentace a recyklace probíhat lépe," řekla "...pane Hertere. Alespoň sto litrů. Došlo ke značné ztrátě při vypařování do většího prostoru a navíc také zásoby odvezl zbytek vaší skupiny.

Doporučuji, abyste co nejdříve doplnil soustavu užitkovou vodou." "Ale tu by nemohla pít ani prasata!" "Problémem jsou rozpuštěné látky," odpověděla. "Proto doporučuji alespoň polovinu dodávané vody nejprve destilovat.

Systém už si pak poradí se zbytkem rozpuštěných látek ...pane Hertere." "Bože na nebesích! Já mám sestrojít destilační přístroj z ničeho a ještě být nosičem vody? A co přenosná bioanalytická jednotka - aby se tohle už neopakovalo?"

Věra chvíli listovala otázkami. "Ano, myslím, že by to bylo vhodné," souhlasila. "Chcete-li, mohu vám poskytnout konstrukční plány. Také ...pane Hertere, možná byste měl jíst teď spíš potraviny CHON, protože, jak se zdá, na ně nemáte žádné alergické reakce." "Až na to, že to má chuť jak psí suchary," řekl jízlivě. "No, dobře. Dej mi hned ty konstrukční plány. Výtisk. A použij jen dostupné materiály, rozumíš?" "Ano ... pane Hertere." Počítač byl chvíli zticha a probíral se ve zbylých součástkách a materiálech, vymýšlel spojení tak, aby to všechno fungovalo. Pro Věřinu omezenou inteligenci to byl strašný úkol. Peter si napustil hrnek vody a vypláchl si ústa, potom neradostně rozbalil tabulku CHON, tu, co vypadala nejmiň ošklivá, a odkousl si roh. Chvilí čekal, jestli nebude znovu zvracet a vtom ho napadlo, že je docela možné, že by tu mohl umřít. A sám. Neměl ani možnost, o které se domníval, že ji má; totiž všechno tady nechat a vrátit se na Zem bez nikoho, úplně sám - alespoň ne do té doby, než doplní podle příkazu vodu a dokud neudělá všechno pro to, aby se nic dalšího nepokazilo.

A stejně, den ode dne to bylo lákavější... Ve skutečnosti by to vlastně znamenalo nechat tady dcery a zetě.

Ale vrátí se vůbec někdy? Řekněme, že ne. Třeba ten drzej kluk zmáčkne špatné tlačítko nebo jim došlo palivo. Nebo cokoli jiného.

Dejme tomu, stručně řečeno, že zahynuli. Musí tím pádem i on uvadat jako hroznové víno tak dlouho, dokud neumře? A jaký užitek by mělo lidstvo z toho, kdyby tady zemřel a bylo by tedy třeba celou výpravu opakovat s novou posádkou ... a on sám, Schwarze Peter, by se připravil o odměnu, slávu a moc, zřekl by se samotného života? Nebo - dostal nápad - byla tu nějaká jiná možnost? Nastavit tuhle samotnou Továrnu na potraviny tak, aby pokračovala ve stanoveném kursu. Co kdyby našel ovladače, kterými se to řídí? Co kdyby přišel na to, jak se tyhle příkazy mění, takže by se na Zem nedostal za tři roky nebo za víc let, ale hned, během několika dnů? Vlastně by to zahubilo jeho rodinu, že jo? Ale třeba ne! Třeba se vrátí, pokud se vůbec vrátí, do Továrny na potraviny, ať už bude kdekoli! I kdyby byla na oběžné dráze blízko Země! A jak zázračně by to vyřešilo všechny problémy najednou... Zbytek balíčku vyhodil do záchoda, aby tak přispěl k zásobám organických látek. "Du bist verrückt, Peter (Petře, ty ses zbláznil)!" vztekal se sám na sebe. Trhlinu v tomhle snu nebylo možné přehlédnout; hledal, seč mu síly stačily, ale kontrolky ovládání Továrny na potraviny nenašel.

Zvuk smažící se slaniny, který vydávala tiskárna, ho vyrušil z myšlenek. Vytáhl archy papíru ze stroje a chvíli se na ně zamračeně díval. Tolik práce! Nejméně dvacet hodin! A nejde jenom o čas, ale také je to náročná psychická zátěž. A jak se nadře! Bude se muset vydat do vesmíru a sejmut potrubí z podpěr, které původně měly přidržovat pomocné vysílače, odmontovat je, přenést dovnitř a pak je teprve začít svařovat a formovat je do spirál. A to jenom pro kondenzační sekci destilačního přístroje! Zjistil, že se začíná třást - Tak tak stihl doběhnout na záchod. "Věro!" zaskřehotal.

"Musím se léčit!" "Okamžik ...pane Hertere. Ano. V lékárnice najdete tablety označené -" "Ty jsi pitomá! Lékárníčka je v čudu!" "Aha, ano ...pane Hertere. Okamžik. Mám pro vás naprogramovaná příslušná farmaceutika. Za dvacet minut vám je připravím." "Za dvacet minut už můžu bejt mrtvěj," vrčel.

Ale jiná možnost nebyla, a tak seděl a dvacet minut trpěl, tlaky sílily. Nemoc, hlad, samota, přepracování, vztek, strach. Zloba! Právě do toho posledního se všechno soustředilo. Zloba. Hodně vektorů.

Jeden společný vektor. Než Věřina lékárna vyplivla tablety, zloba přehlušila všechno ostatní. Hltavě tablety spolkl a odešel do svého soukromého prostoru a čekal, co se bude dít.

Zdálo se, že opravdu zabraly. Ležel a ohně v břiše se samy utlumovaly a on docela nepostřehnutelně usnul.

Když se vzbudil, tak aspoň psychicky se cítil lépe. Umyl se, vyčistil si zuby, vykartáčoval si svoje řídké žluté vlasy a až potom si všiml, že kolem Věřiny konzoly svítí svítýlka jak z vánočního stromku, kterými se snaží upoutat jeho pozornost. Na obrazovce byl nápis z jasných červených světél: NALÉHAVÁ PROSBA O POVOLENÍ NÁVRATU DO NORMÁLNÍHO REŽIMU Zasmál se pro sebe. Zapomněl zrušit příkaz override. Když dal počítači příkaz vrátit se do normálního režimu, nastala okamžitá exploze zvonění a světelných signálů, z tiskárny padala celá kaskáda natištěných papírů a vše doprovázely hlasy. Hlas jeho starší dcery z Věřiny paměti: "Ahoj, táti. Promiň, že jsme ti nemohli dát dřív zprávu o tom, že jsme v pořádku dorazili. Teď se chystáme na průzkum.

Později se zase ozve." Protože Peter Herter svoji rodinu miloval, radost z jejich bezpečného přistání mu zaplavila srdce a celkově ho vzpružila - na několik hodin. Skoro na celé dva dny. Ale radost nemá místo tam, kde sídlí podrážděnost a obavy. Mluvil s Lurvy - dvakrát; pokaždé víc než třicet vteřin. Déle to Věra prostě nezvládala. Byla pod větším tlakem než sám Peter, jak byla rozmontovaná a zase smontovaná a pracovala na oboustranném spojení mezi Nebesy Heechee a Zemí, rozhodovala o prioritních příkazech k činnosti, a to i ve chvílích, kdy si větší pozornost vyžadovaly důležitější záležitosti. Na jedno spojení s místem Heechee nemohla věnovat takový objem své kapacity, který si toto spojení vyžadovalo, a nebylo možné dokonce ani uskutečnit běžný rozhovor mezi otcem a dcerou. Nebylo to nespravedlivé, připustil Peter. Takové zázraky, jaké našli! Nespravedlivé bylo to, že on byl mimo. Nespravedlivé bylo to, že Věra důležitá a smysluplná spojení zrušila a našla kapacitu na to, aby mu předala mišmaš jemu adresovaných příkazů. Nic rozumného.

Některé se prostě nedaly splnit. Přemístit pomocné rakety. Provést soupis potravin CHON. Předložit podrobnou analýzu balíčků o rozměrech 2 cm krát 3 cm krát 12,5 cm v červeném a levandulovém obalu. Nepředkládat nepotřebné analýzy! Předložit metalurgickou analýzu "gauče na snění". Nepokoušet se o fyzikální studii "gauče na snění". Zjistit spojení mezi Mrtvými a otázkou Heechee pohonu.

Zjistit souvislost mezi Mrtvými a řídicími panely. Klást otázky Mrtvým. To se jim to rozkazovalo! Ale těžko se to plnilo, když drmolili, nadávali, fantazirovali a stěžovali si, pokud je vůbec slyšel, a když stejně měl většinou zakázáno obsazovat obvody zvuku rychlejšího než světlo. Některé příkazy ze Země rušily jiné a většina z nich přišla v nepořádku, se špatně stanovenou prioritou. A některé nepřišly vůbec. Chudák Věra, brzy měla paměťové okruhy přetížené a snažila se zbavovat nepotřebných údajů tak, že mu je tiskla, aby jim nějak mohl věnovat pozornost; ale to samo vyvolávalo problémy, protože recyklický systém, který doplňoval roličky do tiskárny, byl tentýž, který je dodával, a organické látky byly už úplně vyčerpány.

Takže Peter musel rozbít a naházet do sanitárního zařízení potraviny CHON a pak se honem věnovat konstrukci destilačního přístroje.

Dokonce i když na něj měla Věra dost času, tak zase on neměl čas na ni. Dostat se do skafandru. Kroužit kolem skořápky Továrny na potraviny. Odříznout potrubí a svázat ho dohromady. Naložit to do lodi a po celou dobu zápasit se zuřivým a vytrvalým tahem samotné Továrny na potraviny, jak se tak kamsi řtila. Vyšetřit čas mohl jen na to, aby se občas zběžně podíval na obrázky z Nebes Heechee. Věra je ukazovala na displeji hned jak přicházely; potom ale každý vymazala, aby měla dost místa v paměti pro další, a když tam zrovna Peter nebyl, tak je prostě neviděl. I tak to někdy dopadlo! Jak monotónní bylo dívat se na Mrtvé! Chodby Nebes Heechee. Staří - Peterovi se skoro zastavilo srdce, když se podíval na širokou tvář jednoho ze Starých na obrazovce. Ale měl čas jen na jediný pohled a pak dokončil destilační přístroj a musel plnit další úkol. Vyrobit si nosný popruh na ramena.

Sešit dvě plastické plachty (další odpad z recyklace!) a udělat si vědra. Netrpělivě seděl v dřepu u jediného zdroje

vody, který fungoval - jen tak tak fungoval - kolem trubice přidržoval pružný disk a odporně páchnoucí pramének tekutiny zachytával do pytlů. Nosil vodu zpátky, polovinu do destilačního přístroje a druhou polovinu do recyklačních zásobníků. Spal, když se mu dařilo spát. Jedl, když se k tomu přinutil. Osobním důležitým vzkazům věnoval pozornost, jen když na ně náhodou narazil a když byl příliš vyčerpán, aby vykonával jakoukoli fyzickou činnost. Další vzkaz z Dortmundu, tentokrát tři sta místních dělníků - ta Věra byla ale hloupá, takovouhle blbinu! Zakódovaný vzkaz od právníka, který bylo třeba přeložit - zabralo to půl hodiny. A pak v něm bylo jen tohle: "Snažím se získat vhodnější termíny. Nemohu nic slíbit. Zatím doporučuji přesné plnění všech příkazů." Takový prase! Peter zaklel, sedl si před konzolu, praštil do klávesnice override a diktoval odpověď: "Přesné plnění všech blbých příkazů mě zabije a potom co?" A poslal to v této podobě, bez kódování, ať si z toho Broadhead a Korporace Gateway vyberou, co chtějí! A možná ten vzkaz vůbec nelhal. V celém tom stresu a chvatu neměl Peter čas na to, aby si připouštěl nějakou bolest. Jedl potraviny CHON a když z recyklačního zařízení začaly vypadávat potraviny, tak jedl i ty. Dokonce i když chutnaly odporně - někdy měly chuť po terpentýnu, někdy zase jako humus - špatně mu po nich nebylo.

Tenhle stav nebyl ideální. Peter věděl, že si zahrává se stresem a adrenalinem a jednou za to bude muset platit. Ale neviděl možnost, jak se tomu splácení vyhnout, když to bylo potřeba.

A když se mu nakonec podařilo, že potravinový procesor znovu fungoval docela dobře a když se zdálo, že vyhovuje jeho nejprísnejším příkazům, sedl si před Věrinu konzolu, napůl dřímá a potom uviděl největší zázrak ze všech.

Zachmuřil se nechápavě. Co to ten hloupej kluk dělá s modlitebním vějřem? Proč to na dalším záběru navlíkal na ty divné věci, co vypadaly jako podstavce na kytky? A pak se na obrazovce začal rýsovat další záběr a Peter hlasitě vykřikl.

Najednou se objevil obrázek jakoby knížky - v japonštině nebo čínštině.

Byl na poloviční cestě z lodi a na poloviční cestě na Traümeplatz, když mu jeho vědomí jasně napovědělo, co jedna jeho část hned pochopila. Modlitební vějře! Obsahovaly informace! Nepřestával se divit, proč ty informace byly v pozemském jazyce (nebo to tak aspoň vypadalo). Vybral si z toho ten podstatný fakt.

Rozhodl se, že se na to podívá sám. S hekáním vrazil do místnosti a horečnatě zašmátral mezi "vějři". Jak to dělal? Pane bože, proč tam ještě chvíli nepočkal, aby toho viděl víc, aby se přesvědčil o tom, jak to ten kluk dělá? Ale byly tam svícny nebo květináče nebo k čemu ty věci byly, jak se předtím domníval; nacpal jeden modlitební vějř na ten nejbližší pahrbek. Nestalo se nic.

Vyzkoušel jich šest, nejdřív tím užším koncem napřed, pak tím širším, všemi způsoby, na které přišel, než ho napadlo, že třeba nemusí všechny fy čtecí přístroje pořád ještě fungovat. A druhý, který vyzkoušel, mu vytrhl vějř z ruky a hned se rozzářil. Viděl šest tanečníků v černých maskách a v trikotech, kteří zpívali, co už léta neslyšel.

Byla to nahraná show z piezovize! Ne. Dokonce ani to ne.

Bylo to ještě starší. O několik let starší, bylo to z období prvních let po objevení asteroidu Gateway; jeho druhá žena ještě žila a Janine ještě nebyla na světě, když tahle písnička byla nová. Byla to obyčejná stará televize, ještě z té doby, než do lidských komunikačních systémů byly zabudovány piezoelektrické obvody Heechee. Možná to byla část knihovny některého z gatewayských prospektorů, bezpochyby jednoho z Mrtvých, a nějak to bylo přehráno na modlitební vějř.

Takový podvod! Ale potom si uvědomil, že na Zemi, ve venušanských tunelech a i na samotné Gateway byly tisíce modlitebních vějřů; kdekoli Heechee byli, nechávali je za sebou. Ať byl původ tohoto vějře jakýkoli, většinu ostatních museli po sobě zanechat Heechee samotní! A to samo o sobě - pane bože, jen tohle mělo větší hodnotu než celá Továrna na potraviny, protože to je klíč ke všem znalostem Heechee! Za to by mohla být ale pořádná odměna! Peter jásal a zkoušel další vějř (starý film) a další (útlý svazek poezie, tentokrát v angličtině, od nějakého Eliota) a další. Jak nechutné! Jestli právě tohle byl zdroj, ze kterého Wan čerpal informace o lásce! Byl to asi majetek nějakého chlípného prospektora z Gateway, který si s sebou vzal pornografii, aby mu čas lépe ubíhal; pak není divu, že se choval tak nemožně! Ale nedokázal se dlouho zlobit. Stáhl ho ze čtecího zařízení a pak, v tichu, uslyšel vzdálený jemný zvonek, kterým Věra na sebe poutala pozornost, když měla něco důležitého.

Ten zvonek vydával takový zvuk, že ho to naplnilo obavami, a to ještě dříve, než se dostal do lodi a dokonce ještě před tím, než si vyžádal ohlášený vzkaz a než uslyšel hlas svého zetě, který vyděšeně skřehotal: "Velmi důležité! Pro Petera Hertera a pro okamžité vyslání na Zem! Lurvy, Janine a Wan byli zajati Heechee a myslím, že jdou i po mně!" Jediná výhoda nově nastalé situace spočívala v tom, že když teď Věra nebude přijímat další vzkazy z Nebes Heechee, bude se lépe vyrovnávat s přetížeností. Peter z ní vymazal všechny obrázky, které byly zaznamenány před Paulovým vzkazem, a díval se na shluk Heechee na konci chodby, na ten špinavý boj, pár rychlých záběrů na strop chodby, pak na něco, co možná byla Wanova hlava a - pak nic.

Nebo to nic mohlo znamenat i cokoliv. Peter nemohl vědět, že kamera byla vmáčknutá pod halenu jednoho ze Starých, ale zato viděl, že na záběru nebylo nic: nejasné tmavé stíny, možná náznak osnovy látky.

Peterova mysl byla jasná. Ale byla i prázdná. Nepřipouštěl si ten pocit, jak prázdný najednou byl jeho život. Pečlivě naprogramoval Věru tak, aby prošla všechny zvukové vzkazy a aby vybrala ty závažné, a poslouchal je. V žádném z nich nebyla sebemenší naděje.

Dokonce ani ne v tu chvíli, kdy se nakonec najednou začal na monitoru tvořit nový obraz, pak další a ještě další. Asi tak na půl tuctu záběrů nebylo nic, co by dávalo nějaký smysl, snad někdo položil pěst před čochy, možná to byl záběr na holou podlahu. Potom v rohu na posledním záběru bylo něco, co vypadalo jako - co? Jako Sturmkampfwagen z dob, kdy byl ještě malý kluk? Ale potom to zmizelo a potom tu kameru zase položili někam, kde nebylo vidět nic a takhle zůstala ležet přes padesát záběrů.

Ale co tam docela určitě nebylo - sebemenší náznak žádný z jeho dcer ani Wana. A co se týče Paula, starý pán ztratil jeho stopu; po tom posledním zoufalém vzkazu zmizel.

V nějakém nechtěném skrytém koutku mysli si uvědomil, že teď by mohl být, a patrně také je, jediný, kdo přežil tuhle výpravu, takže ať bude odměna jakákoli, dostane ji úplně celou jen pro sebe.

Tuhle myšlenku udržoval v místech, kde ji měl pod kontrolou.

Teď byl beznadějně sám, osamělejší než kdy předtím, stejně osamělý jako Trish Boverová, která zmrzla na své věčné kostrbaté oběžné dráze, která nikam nevede. Možná by se mohl nějak dostat na Zem, aby si odměnu vyzvedl. Možná by se mohl zachránit před smrtí. Ale jak měl zařídit, aby se nezbláznil? Peterovi trvalo dlouho, než usnul. Neobával se spánku. Děsil se toho, co přijde, až se vzbudí, a když se to pak stalo, bylo to tak strašné, jak předpokládal. V první chvíli to byl den jako každý jiný, až když se poklidně protáhl a zív si, tak si vzpomněl, co se stalo. "Petře Hertere," řekl sám sobě nahlas, "jsi sám na tomhle prokletém místě a tady taky sám zemřeš." Uvědomil si, že mluví sám se sebou. Už. Jak bylo jeho zvykem po celá léta, umyl se, vyčistil si zuby, vykartáčoval si vlasy, potom si sestříhl přečnávající praménky kolem uší a na šíji. Stejně bylo úplně jedno, co dělá. Vyšel ze svého obydlí, otevřel si dva balíčky potravin CHON a jedl dřív, než se zeptal Věry, jestli přišly nějaké nové vzkazy z Nebes Heechee. "Ne," řekla mu, "...pane Hertere, ale mám několik nových pokynů zdola." "Později," řekl jí. Bylo mu to jedno. Třeba tam budou pokyny na provedení toho, co už udělal. Nebo tam budou požadavky, aby dělal to, co vůbec dělat nechce, třeba ho budou nutit, aby vyšel ven a znovu zapojil pomocné rakety, aby ještě jednou zkusil. Ale tah Továrny na potraviny bude působit opačným směrem silou úměrnou jeho snaze a dál bude snižovat zrychlení směrem k bohu, který věděl co, pro toho boha, který věděl proč. V každém případě nic, co přijde ze Země po příštích padesát dní, nebude odpovídat nové situaci. A než uplyne padesát dní - Do padesátí dní - co? "Děláš, jako bys měl nějakou možnost volby, Petře Hertere!" nadával sám sobě.

No, možná nějakou volbu má, myslel si, jen kdyby si dokázal všimnout, jakou. To nejlepší, co mohl do té doby udělat, dělal vždycky. Udržoval se důkladně v pořádku. Dělal to, co pro něj bylo rozumné. Dodržoval svoje dávno zavedené zvyky. Za celý svůj dlouhý život se naučil, že optimální čas pro pohyb jeho vnitřností je přibližně čtyřicet pět minut po snídani; ten čas byl právě teď; hodilo se udělat to právě teď. Když seděl na záchodě, ucítil maličké, téměř neznatelné naklonění, a zamračil se. Vadilo mu, když něco se dělo a on nevěděl, proč se to děje, a narušovalo to to, co právě se svou obvyklou důkladností dělal. Samozřejmě, nikdo se nemůže pyšnit tím, že má zásluhu na fungování svěračů, které si koupil a byly mu implantovány z jakéhosi nešťastného (nebo hladového) dárce nebo na funkci žaludku, který získal zcela neporušený zase od někoho jiného.

Ale i tak byl Peter spokojen, že mu všechno tak dobře fungovalo.

Morbidně se věnuje pohybu svých vnitřností, řekl si, ale jen v duchu.

A také v duchu - nezdálo se, že mluvit sám se sebou je tak strašné, pokud to nebylo nahlas - sám sebe hájil. Není to neoprávněné, myslel si. Je to jen proto, že před sebou vždycky měl příklad bioanalytické jednotky na toaletě. Tři a půl roku analyzovala veškerý odpad z jejich těl. Samozřejmě, že to bylo nutné! Jak jinak by si mohli brát tablety, aby byli zdraví? A jestli tomu zařízení vyhovovalo vážit a hodnotit něčí exkrementy, proč by to tak nemohlo vyhovovat i jejich autorovi? Šklebil se a nahlas řekl: "Du bist verrückt, Peter Herter (Ty jsi se pomát, Petře Hertere!)" Pokýval souhlasně hlavou, když ukončil svoji toaletu a zapínal si kombinézu, protože to všechno zhodnotil. Byl blázen. Z pohledu obyčejných lidí.

Ale copak někdo z obyčejných lidí byl někdy v situaci Petera Hertera? Takže kdyby mu někdo řekl, že je blázen, nebylo by to nic závažného. Co mohly hodnoty obyčejných lidí znamenat pro člověka jako byl Schwarze Peter? Soudit ho mohl jen někdo výjimečný - a to byla tak nesourodá skupina lidí! Narkomani a alkoholici. Cizoložníci a zrádci. Tycho de Brahe měl gumový nos a nikdo si ho kvůli tomu nevážil mň. Reichsführer vůbec nejedl maso. Sám velký Frederick strávil mnoho hodin, které mohly být věnovány vládě říše, komponováním hudby pro komorní skupiny v tingltanglech. Pomalu šel k počítači a zavolal: "Věro, co to bylo před chvílí za ránu?" Počítač chvíli mlčel, aby si porovnal popis s telemetrií.

"Nemohu to říci přesně ...pane Hertere. Ale moment setrvačnosti odpovídá buď startu nebo přistání jedné z lodí, co byly na výpravě, s nákladem." Chvíli stál opřen o okraj sedadla. "Ty blboune!" křičel. "Proč jsi mi neřekla, že je to možné?" "Promiňte... pane Hertere," omlouvala se. "Analytické odhady této možnosti jsem vám předala vytisknuté. Možná jste to přehlédli." "Blázne," řekl zase, ale tentokrát nevěděl přesně, komu. Lodě, samozřejmě! Celou dobu bylo jasné, že produkce Továrny na potraviny se musí někam dostávat. A bylo taky jasné, že se prázdné lodě vrací pro další náklad. Pro koho? Kam? To bylo jedno. To, co jedno nebylo, to byla představa, že třeba by vždycky nemusely přilétat prázdné.

A z toho bylo jasné, že o přiletu téhle lodě do Továrny na potraviny věděli v Nebesích Heechee. Jestli se vrátí, kdo nebo co by mohlo být uvnitř? Peter si masíroval paži, která ho začala bolet. Ať už ho něco bolelo nebo ne, třeba by měl něco udělat! Zbývalo mu několik týdnů, než se tahle loď zase vrátí. Mohl by - co? Ano! Mohl by zabarikádovat tu chodbu. Mohl by nějak pohnout s těmi stroji a těmi věcmi - se vším, co mělo nějakou hmotu - tím by to zablokoval, takže až se ta loď vrátí, pokud se vrátí, ať v ní bude kdokoli, tak ho takhle zastaví nebo přinejmenším zdrží. A čas začít nadešel právě teď.

Své rozhodnutí dál neodkládal, ale vydal se hledat materiál na barikádu.

Nebylo nijak těžké pohnout ani s poměrně masivními objekty při malém tahu Továrny na potraviny. Ale bylo to únavné. A ruce ho pořád bolely. A za malou chvíli, když postrkoval modrý kovový objekt jako malou plochou kanoi dolů k doku, uvědomil si divný pocit, který jakoby vycházel z dásní, skoro jako by to byla začínající bolest zubů; pod jazykem se mu začaly hromadit sliny.

Peter se zastavil a zhluboka dýchal, nutil se k relaxaci.

Nepomohlo to. Věděl, že to nepomůže. Za chvíli cítil bolest v hrudníku, nejdřív jen docela malou, jako by mu někdo tiskl sáně na hrudní koš, potom to bylo horší a horší, bolest sílila, až to byl drtivý tlak, jako by měl na sobě loď a v ní stál

stokilový muž.

Byl příliš daleko od Věry, aby si mohl vzít lék. Bude muset počkat. Jestli to byla jen falešná angína, tak to přežije. Jestli to byla zástava srdce, tak by to taky přežít nemusel. Klidně a tiše si sedl a čekal, co z toho bude, a mezitím se v něm hromadil vztek. Jak je to nespravedlivé! Jak nespravedlivé to všechno bylo! Pět tisíc astronomických jednotek odtud na Zemi si lidi klidně a bezstarostně žili a vůbec se nestarali o to, že člověk, co jim může dát tolik - co jim už vlastně hodně dal! - třeba umře, sám a v bolestech.

Budou mu vděční? Vyjádří svůj vděk a ocení to, i kdyby jen ze slušnosti? Snad jim to umožní. Pokud by reagovali takhle, ano, mohl by jim dát takové dárky, o jakých se jim nikdy ani nesnilo. Ale jestli budou zlí a neposlušní - Potom jim Schwarze Peter nadělí tak strašné dárečky, že se celý svět bude klepat strachy! Ať tak nebo tak, nezapomenou na něj... jen aby přežil to, co se s ním teď děje.

9 Brazílie.

Nejdůležitější ze všeho byla Essie. Seděl jsem u její postele pokaždé, když ji přivezli z operačního sálu - čtrnáctkrát za šest týdnů - a pokaždé byl její hlas slabší a vypadala vždycky o něco vyzáblejší.

Pořád jsem měl někoho v patách, žaloba proti mně v Brazílii vypadala špatně, hodně zpráv přicházelo z Továrny na potraviny, požár v potravinových dolech pořád ještě nebyl zažehán. Ale Essie měla přednost. Harriet měla své pokyny. Ať jsem byl kdekoli, ať jsem spal či bděl, pokud se mnou chtěla Essie mluvit, musela nás okamžitě spojit.

"Ano, ano, paní Broadheadová, hned vás s Robinem spojím.

Ne, nebudete ho v žádném případě vyrušovat. Právě si odpočinul a vstává." Nebo právě teď má čas mezi dvěma schůzkami nebo právě přichází po trávníku od moře Tappan nebo cokoli jiného, co by Essie nebránilo mluvit se mnou okamžitě. A pak jsem šel do tmavé místnosti, celý opálený, usměvavý a odpočínutý a říkal jsem jí, jak dobře vypadá. Zabrali můj biliárový pokoj a přestěhovali tam celý operační sál, z knihovny odvedle vystěhovali knížky a udělali jí z toho ložnici. Měla to tam velmi pohodlně. Aspoň to sama tvrdila.

A ve skutečnosti nevypadala vůbec špatně. Dali jí dlahy a kostní transplantáty a nacpali do ní dvě nebo tři kila náhrad a tkání.

Dokonce jí zase dali kůži; nebo bych spíš měl říct, že jí transplantovali kůži někoho jiného. V obličejí vypadala dobře, až na lehký obvaz na jedné straně, svoje neposedné blondáté vlasy si česala přes něj.

"Tak, samečku," pozdravila mě. "Jak si vedeš?" "Je to dobrý, je to dobrý. Jsem jen trochu nadrženej," řekl jsem a přitulil jsem se nosem k jejímu krku. "A ty?" "Je to dobrý." Tak jsme se navzájem ujišťovali a víte, nelhali jsme. Den ode dne se jí dařilo líp, říkali mi to doktoři. A mně se dařilo - já nevím, jak se mi dařilo. Ale nemohl jsem se dočkat rána. Energii k práci jsem čerpal z pětihodinového spánku. Nikdy jsem se necítil unaven. Nikdy v životě jsem se necítil líp.

Ale ona pořád hubla. Doktoři mi řekli, co mám dělat, a tak jsem řekl Harriet, aby udělala nový program stravy. Přestali jsme jíst saláty a steaky na roštu. Žádné snídaně s kávou a džusem, ale tvarožniti, lívance se smetanovým sýrem a litry horkého kakaa. K obědu kavkazský skopový pilaf. K večeři pečený tetřev v kyselé smetanové omáčce. "Rozmazluješ mě, Robine" obviňovala mě a já jí na to řekl: "Jen chci, abys přibrala. Nemůžu vystát vychrtlý ženský." "No dobře. Ale tohle všechno je nějak moc etnický. Neexistuje něco jiného, po čem bych přibrala, aby to nebyla ruská strava?"

"Počkej na dezert," usmíval jsem se. "Jahodové suchary." A zdobené dvojitou devonshirskou šlehačkou. Sestra mě přesvědčila, abych z psychických důvodů začal s malými porcemi na velkých talířích. Essie snědla vždycky všechno, co bylo na talíři, a jak jsme jí postupně předkládali větší porce, tak každý den jedla o něco víc.

Přestala hubnout. Ale všechno se to nějak moc zpomalilo a po šesti týdnech charakterizovali lékaři její zdravotní stav, velmi opatrně, jako stabilizovaný.

Když jsem jí tu dobrou zprávu sdělil, skutečně vstala - připoutaná k přístrojům pod postelí, ale už byla schopná chodit po pokoji. "Už je čas," řekla a natáhla se ke mně, aby mě políbila. "Byl jsi už příliš dlouho doma." "To je ale příjemné," řekl jsem na to.

"Mluví z tebe jen zdvořilost," řekla suše. "Moc si cením toho, žeš tu pořád byl, Robine. Ale teď, když už jsem skoro v pořádku, musíš se věnovat taky trochu svým záležitostem." "Ne tak docela. Všechno zvládám přes komunikační systémy v centrále. Bylo by samozřejmě moc prima, kdybysme mohli spolu někam odjet. Myslím, že jsi ještě nebyla v Brazílii. Třeba za pár týdnů -" "Ne. Ne za pár týdnů. Ne se mnou. Jestli potřebuješ jet, tak jed', udělej to, prosím tě, Robine." Váhal jsem. "No, Morton říká, že by to bylo vhodné." Okamžitě přikývla a zavolala: "Harriet? Pan Broadhead poletí zítra ráno do Brazílie. Zajisti rezervaci a tak dále." "Samozřejmě, paní Broadheadová," řekla Harriet z konzoly v hlavách Essieiny postele. Její obraz zmizel do černoty stejně rychle, jako se objevil, a Essie mě objala.

"Dohlídnu na to, abys v Brazílii měl úplné spojení s komunikačním systémem," slíbila, "a Harriet dostane pokyn, aby tě průběžně informovala o mém zdravotním stavu. Docela vážně, Robine. Jestli tě budu potřebovat, hned se o tom dozvíš." Řekl jsem jí do ucha: "No -" Ona mi řekla do ramene: "Žádné 'no'. Ujednáno, Robine? Strašně tě miluju."

Albert říká, že všechny vzkazy, co posílám rádiem, jsou dlouhé hubené řetězce fotonů, jako když se do prostoru hodí kopí.

Tricetisekundová expresní zpráva je devět miliónů kilometrů dlouhý sloupec, každý foton prosvíští rychlostí světla, po celou cestu v dokonalém tempu. Ale dokonce i tak dlouhé, rychlé a hubené kopí musí urazit dráhu pěti tisíc astronomických jednotek. Ta horečka, která způsobila zranění mé ženě, se sem dostala za dvacet pět dní.

Přikazy zastavit to bláznění s gaučem urazily jen část své cesty, než nás zasáhla druhá horečka. Ta, kterou na nás poslala ta holka Janine.

Ale byla docela lehká. Naše blahopřání Herter-Hallovým k tomu, že se dostali k Továrně na potraviny, bylo někde za oběžnou dráhou Pluta, když se míjelo se vzkazem pro nás o tom, že většina jejich výpravy si jen tak z legrace odskočila do Nebes Heechee. Teď už tam byli; a náš vzkaz o tom, co s tím mají dělat, byl už dávno v přenosu do Továrny na

potraviny - tentokrát se hodně rychle za sebou staly dvě události a obě měly pro sebe navzájem význam. Ale když jsme zjistili, jaký význam měly, tak už to zase všechno bylo dvacet pět dní staré. To je nepříjemné! Chtěl jsem v Továrně na potraviny spoustu věcí. Ale v tu chvíli jsem nejvíc ze všeho chtěl to rádio RNS. Jak podivuhodná věc to může být! Ale když jsem obvinil Alberta z toho, že jsem ho zastihl v této věci zcela nepřipraveného, usmíval se na mě jemně, pokorně, podrbal se troubelem dýmky v uchu a řekl: "Jasně, Robine, jestli máš na mysli ten druh překvapení, kdy jeden má pocit, že nepředpokládaná nahodilost se ukáže jako reálná věc. Ale nahodilost to byla vždycky. Pamatuj si. Lodi Heechee dokážou navigovat bezchybně i na pohyblivé cíle. To svědčí o možnosti komunikace s téměř okamžitou rychlostí na astronomické vzdálenosti - jedná se tedy o rádio RNS." "Tak proč jsi mi o tom neřekl?" ptal jsem se.

Poškrábal si jednu nohu v tenisce o druhý kotník bez ponožky.

"Byla to jenom možnost, Robine, pravděpodobnost ne větší než nula celá, nula pět. Dostatečná podmínka, ale nikoli nezbytná. Prostě jsme dosud neměli dost důkazů." Mohl bych klábosit s Albertem cestou do Brazílie. Ale letěl jsem na obchodní lince - letadla v majetku společnosti nejsou pro takové vzdálenosti dostatečně rychlá - a já rád Alberta při našich rozmluvách vidím, takže pouze hlasové spojení jsem zvolil pro rozhovor s obchodní společností a Mortonem. A samozřejmě s Harriet, která měla za úkol ohlásit se jednou za hodinu kromě doby, kdy jsem spal, aby mi podala stručnou zprávu o zdravotním stavu Essie.

I nadzvukový let o rychlosti deset tisíc kilometrů chvíli trvá a já měl čas na spoustu obchodních záležitostí. Morton z nich chtěl získat co možná nejvíc, pořád se snažil přimět mě, abych mu vyprávěl o mém setkání s Boverem. "Měl byste ho brát vážně, Robine," křičel mi sluchátkem do ucha. "Bovera zastupují Anjelos, Carpenter a Gutmann, a to jsou lidé s velkou mocí, mají skutečně velmi dobré právní programy." "Lepší, než jsi ty?" Zaváhání. "No - doufám, že ne, Robine." "Řekni mi jedno, Mortone. Když Bover neměl dost na to, aby s tím případem začal, proč se jím obtěžují takhle vlivní lidé?" I když jsem ho neviděl, věděl jsem, že nasadí obranný výraz, napůl omluvný, napůl jakoby vyjadřoval "ty jako laik tomuhle vůbec nemůžeš rozumět". "Není to všechno tak nejasné, Robine. A zatím to pro nás nedopadá moc dobře. A nabírá to větší dimenze, než jsme původně očekávali. A podle mého si mysleli, že zásluhou svých styků najdou slabá místa - a taky mám pocit, že dostávají dost vysoký honorář od toho čubčího syna. Raději bych vám měl poradit, abyste záplatoval některá naše slabá místa, než abyste zkoušel, jak to dopadne s Boverem, Robine. Váš přítel senátor Praggier má tenhle měsíc pod dozorem výbor. Běžte nejdřív za ním." "Já za ním půjdu, ale ne nejdřív," řekl jsem Mortonovi a odpojil jsem ho, když jsme kroužili před přistáním. Viděl jsem velkou věž Gateway Authority, která zastíňovala hloupej placatej talíř Sněmovny reprezentantů a kousek dál potom bylo vidět, jak se ve slunci nad jezerem jasně odrážejí plechové střechy Volného města.

Stihl jsem to všechno tak tak. Schůzku s vdovcem (nebo manželem, záleží, jak se na to díváte) Trish Boverové jsem měl ani ne za hodinu a opravdu jsem ho nechtěl nechat čekat.

Nemusel jsem. Když přišel, už jsem seděl za stolem v jídelně na nádvoří hotelu Brasilia Palace. Vychrtlý. Vysoký. Měl málo vlasů.

Nervózně si sedl, jako kdyby zoufale spěchal nebo jako kdyby zoufale chtěl být někde úplně jinde. Ale když jsem mu nabídl oběd, deset minut bedlivě studoval jídelní lístek a nakonec si objednal všechno.

Čerstvá srdíčka palmového salátu, malého garnáta čerstvě uloveného z jezera, jeden z té nádherné řady ananasů připravených z Ria. "Tohle je můj nejoblíbenější hotel v Brazílii," řekl jsem společensky jako správný hostitel, když si na palmová srdíčka naléval dressing. "Je starý, ale dobrý. Předpokládám, že jste už viděl všechny pamětihodnosti." "Já tady žil osm let, pane Broadheade." "Aha." Já vůbec neměl tušení, kde ten čubčí syn žil, znamenal pro mě jenom jméno a byl mi jen pro zlost. Tolik tedy cestopisná přednáška. Zkusil jsem to se společnými zájmy. "Cestou sem jsem dostal krátkou zprávu z Továrny na potraviny. Skupina Herter-Hall si vede dobře a našli něco moc zajímavého. Věděl jste o tom, že se nám podařilo identifikovat čtyři Mrtvé jako skutečné prospektory z Gateway?" "Viděl jsem něco v piezovizi, ano, pane Broadheade. Je to docela vzrušující." "Víc než to, Bovere. Mohlo by to celý tenhle svět kolem změnit - a všichni bysme mohli být taky hodně bohatí." Pokýval hlavou, ústa měl plná salátu. V jednom kuse si něco cpal do pusy; nedělal jsem nic moc, abych mu v tom zabránil. "Tak jo," řekl jsem, "proč nepřejdeme rovnou k věci? Chci, abyste zrušil ten soudní příkaz." Žvýkal a polykal. S další vidličkou plnou garnáta řekl: "Já vím, že vy jo, pane Broadheade," a už zase měl plnou pusu.

Pomalou a dlouze jsem se napil vína s minerálkou, úplně jsem ovládal svůj hlas a náladu, a řekl jsem: "Pane Bovere. Mám pocit, že nechápete, o co se jedná. Chci říct, že vás v žádném případě nechci skolit. Jen se mi prostě nechce věřit, že znáte všechna fakta. Jestliže soudní příkaz nabude platnosti, ztratíme na tom my oba." Prošel jsem s ním znovu pečlivě celý ten případ, přesně, jak mi to radil Morton: intervence Korporace Gateway, eminentní doména, problém vyhovět soudním předpisům, když vaše pokyny nemohou zastihnout osoby, jimž jsou určeny, dříve než za půl druhého měsíce poté, co udělali, co měli v plánu udělat, zkušenost s rušením zavedených pořádků.

"Snažím se vám říci," pověděl jsem mu, "že je to opravdu velká věc.

Je dost velká na to, abychom se rozdělili. Nebudou se s námi mazat, Bovere. Půjdou jenom za svým cílem a nás akorát oberou o majetek." Nepřestal žvýkat, jenom poslouchal a když už neměl co žvýkat, tak si usrkl z mrňavého šálku a řekl: "My skutečně nemáme o čem diskutovat, pane Broadheade." "Ale samozřejmě, že máme!" "Až o tom budeme uvažovat oba, pak ano," upozornil mě. "Já o tom zatím neuvažuju. V něčem, co říkáte, se poněkud pletete.

Nemám už žádný soudní příkaz. Mám rozsudek." "Který můžu ještě zatepla zvrátit -" "Ano, třeba můžete. Ale nic zatepla. Právo dostane svůj normální průběh a to si vyžádá čas. Nehodlám předkládat návrh. Trish zaplatila za všechno, co z toho vzejde. A protože tady není, aby si hájila svoje práva, myslím, že to musím udělat já." "Ale na to doplatíme my oba!" "No, to je docela možný. Jak říká můj právník. Radil mi, abych na tuhle schůzku nechodil." "Tak proč jste přišel?" Podíval se na zbytky oběda a pak na fontánu na dvoře. Tři prospektori z Gateway, co se zrovna

vrátili, seděli na kraji bazénku s připoilou letuškou Varig, zpívali a házeli drobký francouzského pečiva zlatým rybičkám. Vydělali peníze. "Je to pro mě příjemná změna, pane Broadheade," řekl.

Za oknem mého apartmá, vysoko ve věži Paláce, jsem viděl, jak se ve slunci třpytí trny na koruně katedrály. Bylo to lepší, než se dívat na právnícký program na monitoru, protože mi děsně lezl na nervy. "Možná jste celý náš případ zkomplikoval, Robine. Asi nechápete, jak se to rozrůstá." "To je to, co jsem řekl Boverovi." "Ne tak docela, Robine. Nejenom Robin Broadhead, Inc., dokonce ani ne jenom Korporace Gateway. Jde do toho vláda. A nejen signatáři Konvence Gateway. Mohla by se z toho stát i záležitost OSN." "No, tak dál, Mortone! Mohli by to udělat?" "Samozřejmě, Robine. Eminentní doména. Váš přítel Bover celé věci také zrovna příliš neprospívá. Podal písemnou žádost vládnímu komisaři, aby se zajímal o vaše osobní a korporační cenné papíry související s touto záležitostí a aby provedl řádné prozkoumání." Čubčí syn. Musel vědět, co se děje, když obědval na můj účet.

"A co to slovo 'řádný'? Co jsem udělal nepořádně?" "Chcete stručný seznam, Robine?" Odpočítával na prstech.

"Za prvé jste překročil svoji pravomoc tím, že jste Herter-Hallovým dal větší volnost, než se předpokládalo, což, za druhé, mělo za následek expedici do Nebes Heechee se všemi potenciálními důsledky a tak, za třetí, došlo k situaci, kdy národ byl v nebezpečí. Výsledek: vážné nebezpečí pro lidstvo." "To je ale svinstvo, Mortone!" "Tak to uvedl ve své písemné žádosti," pokýval hlavou, "ano, můžeme někoho přesvědčit, že je to svinstvo. Dříve nebo později. Ale právě teď závisí na Korporaci Gateway, jestli s tím něco udělá, nebo ne." "Což znamená, že bych udělal líp, kdybych navštívil senátora." Propustil jsem Mortona a zavolal jsem Harriet, abych se zeptal, kdy bychom si mohli dát schůzku.

"Mohu vám přepojit senátorův sekretářský program," usmívala se a zmizela, aby mi ukázala náznakovou animaci hezké mladé černošky. Byla to dost špatná simulace, nic takového, jako jsou programy, co mi píše Essie. Ale Praggier byl pouze senátor Spojených států.

"Dobré odpoledne," pozdravila mě. "Senátor mě požádal, abych vám vyřídila, že dnes večer je v Rio de Janeiru na jednání obchodního výboru, ale velmi rád se s vámi setká, pokud vám to bude vyhovovat, zítra dopoledne. Například v deset hodin?" "Řekněme v devět," řekl jsem jí, trochu s úlevou.

Dělalo mi trochu starosti, že se Praggier nemohl dostavit hned.

Ale teď jsem pochopil, že k tomu má dobrý důvod: luxusní podniky v Ipanemě. "Harriet?" Když se vrátila, zeptal jsem se: "Jak to vypadá s paní Broadheadovou?" "Beze změn, Robine," usmívala se. "Je vzhůru a jestli chcete, můžete s ní mluvit hned teď." "To si teda zapiš za své elektronický uši, že chci," řekl jsem jí.

Přikývla a zmizela z obrazovky. Harriet je fakt dobrý program; ne vždycky rozumí slovům, ale dokáže odpovídat stručně ano - ne, odhadne to podle tónu mého hlasu. Takže když se na obrazovce objevila Essie, řekl jsem: "S. Ya. Lavorovno, činiš se." "Určitě, milý Robine," souhlasila a upravovala se. Vstala a pomalu se otočila. "Stejně jako naši doktoři, to uvidíš." Trvalo chvíli, než mi to došlo. Neměla žádné trubičky pro životně nezbytné funkce! Na levé straně měla tvarovaný sádrový obvaz, ale už byla odpojená od přístrojů! "Proboha, ženská, co se stalo?" "Asi hojení, to se stalo," řekla poklidně. "I když je to jenom experiment. Doktoři právě odešli a já to mám takhle zkoušet šest hodin. Pak mě zase prohlídnou." "Vypadáš sakra dobře." Klábosili jsme spolu několik minut; ona mi říkala o doktorech, já jí vyprávěl o Brazílii a při tom jsem si ji bedlivě prohlížel, nakolik mi to dovolila obrazovka piezovize. Pořád vstávala a protahovala se, moc se jí líbila svoboda, až mi to dělalo starosti. "Myslíš, že opravdu smíš tohle všechno dělat?" "Řekli mi, že si mám zatím nechat zajít chuť na vodní lyžování nebo na tanec. Ale třeba ne všechno, co je zábava, je zakázané." "Essie, ty hříšnice, co ten smyslný pohled, co vidím ve tvých očích? Cítíš se už tak dobře, že by to šlo?" "Docela ano. No. Ne dobré," rozpozdala se, "ale možná je to tím, Jak jsme si včera nebo předevčirem tolik užívali. Připadám si trochu křehká. Ale nemyslím, že něžný milenec by mi nějak ublížil." "Přijedu za tebou zítra ráno." "Nepřijedeš za mnou zítra ráno," řekla pevně. "Vrátíš se, až dokončíš svoji práci v Brazílii, a ani o minutu dřív. Jinak, chlapečku, tady nenajdeš žádnou partnerku pro své sexuální choutky." Rozloučil jsem se s ruměncem na tváři.

Trvalo to dvacet pět minut, pak jsem se spojil s doktorkou a překontroloval jsem si údaje.

Chvilku to trvalo, protože když jsem volal, tak se právě vracela do Columbia Medical. "Omlouvám se, spěchala jsem, pane Broadheade," omlouvala se, setřásla z ramen šedý tvídivý kabát.

"Musela jsem studentům ukázat, jak za deset minut sešit nervovou tkáň." "Obvykle mi říkáš Robine, doktorko Liedermanová," řekl jsem a rychle jsem vychládal.

"Ano - Robine. Nedělej si starosti, nemám žádné špatné zprávy." Když mluvila, tak se pořád svlékala, až byla jen v podprsence, pak si na sebe vzala rolák a operační plášť. Wilma Liedermanová je dobře vypadající žena středních let, ale já tu nebyl proto, abych se díval na její vnady.

"Ale nemáš ani dobré zprávy, že?" "Zatím ne. Mluvil jsi s Essie, takže víš o tom, že se pokoušíme nechávat ji bez přístrojů. Musíme vědět, nakolik bude schopná sama se s tím vším vyrovnat, a to nebudeme vědět dřív než asi tak za dvacet čtyři hodin. Alespoň doufám, že ne dřív." "Essie říkala, že po šesti." "Šest hodin pro získání údajů, dvacet čtyři pro jejich úplné zpracování. Pokud se neobjeví špatné hodnoty ještě dřív a nebude muset zase hned zpátky na přístroje." Mluvila na mě přes rameno, drhla se kartáčkem u malého umyvadla. Když držela ruce, z nichž jí stékala voda, ve vzduchu, přišla blíž ke komunikačnímu zařízení.

"Nechci tě strašit, Robine," řekla. "To všechno je prostě jen rutina.

Má v sobě asi tak sto transplantátů a my se musíme přesvědčit, jestli se uchytily. Nenechala bych ji takhle chodit, kdybych si nemyslela, že šance jsou aspoň ucházející, Robine." "Ucházející pro mě nezní zrovna moc dobře, Wilmo!" "Lepší než vyhovující, ale nechytej mě za slovo. A stejně, nedělej si starosti. Dostáváš pravidelně zprávy a kdykoli si můžeš vyvolat můj program - mně taky, pokud budeš muset. Chceš znát vyhlídky? Dva ku jedné, že všechno funguje. Sto ku jedné, že pokud se něco pokazilo, dokážeme to spravit. A teď musím jít udělat transplantaci pohlavních orgánů jedné mladé ženě, která si chce být jistá, že i potom si bude moci ještě užívat." "Myslím, že bych se měl vrátit," řekl jsem.

"Proč? Tady vůbec nemáš co na práci. Jedině bys tu překážel.

Robine, slibuji ti, že ji nenechám zemřít, dokud se nevrátíš." Systém PA v pozadí začal zvonit. "To je na mně, Robine, uslyšíme se později." Jsou dny, kdy sedím uprostřed světa a kdy vím, že se mohu natáhnout pro kterýkoli program, co pro mě napsala moje hodná žena, a vytáhnout si libovolný údaj, vnímat jakékoli vysvětlení nebo dávat příkaz, jaký si jen vzpomenu.

Jsou i dny, kdy sedím u konzoly a hlavu mám plnou ožehavých otázek a nedozvídám se nic, protože nevím, na co bych se měl zeptat.

A jsou i chvíle, kdy mám tolik učení a tvoření a konání, že okamžiky se řítí kolem a dny mám hrozně nacpaný; a jindy se zase vznáším v mrtvých vodách mimo současnost a svět kolem rychle klouže. Byla spousta práce. Neměl jsem chuť cokoli dělat. Albert praskal ve švech novými zprávami z Továrny na potraviny. Nechal jsem ho problikávat. Najednou mi v mysli něco cvaklo, aniž bych si kladl otázku, nebo to bylo jen tiché zašumění. Když mi prezentoval reportáž o architektonických dedukcích a když plácal páte přes deváté o Mrtvých, vypnul jsem ho. Bylo to dost zajímavý, ale nějak mě to nebavilo. Harriet jsem nařídil, aby mě v rutinních záležitostech nahradila, a kdyby volal někdo, jehož telefonát by nespěchal, ať zavolá někdy jindy. Natáhl jsem se na třímetrový gauč naplněný vodou a díval jsem se na magický brazilský obzor a přál jsem si, aby to byl ten gauč z Továrny na potraviny, co by mě spojil s někým, koho mám rád.

Nebylo by to ohromný? Moci dosáhnout na někoho, kdo je strašně daleko, stejně jako Wan dosáhl na celou Zemi a cítil spolu s lidmi přesně to, co cítili oni - necháš jim pocítit svoje nitro? Jak nádherná věc by to byla pro milence! A na tuhle myšlenku jsem reagoval tak, že jsem zavolał Mortona na konzolu a řekl jsem mu, aby se porozhlédl po možnosti patentování použitelnosti toho gauče.

Nebyla to zrovna romantická odpověď na docela romantickou myšlenku. Problém byl v tom, že já sám si nebyl jistý, s kým bych chtěl být spojen. Se svou drahou manželkou, tak milovanou, tak potřebnou právě teď? Nebo s někým, kdo je mnohem dál odtud a mnohem hůře se k němu lze dostat? V dlouhém brazilském odpoledni jsem se uvolnil, dal jsem si lázeň, a pak jsem se díval ze salónu na zapadající slunce, v apartmá jsem si dopřál pořádnou večeři s láhví vína a pak jsem zavolał Alberta, abych se ho zeptal na to, co jsem doopravdy chtěl vědět.

"Alberte? Kde přesně je teď Klára?" Neřikal nic, cpal si tabák do dýmky a mračil se. "Gelle-Klára Moynlinová," řekl nakonec, "je v černé díře." "Ano. A co to znamená?" Omluvně řekl: "Těžko říct. Tedy, je dost těžké vysvětlit to jednoduše a také se to dost těžko říká, protože to doopravdy nevím.

Nemám dost údajů." "Dělej, co můžeš." "Jasně, Robine. Řekl bych, že je v sekci výzkumného plavidla, které zůstalo na oběžné dráze, hned pod horizontem jevu, s jehož singularitou jsi se setkal - a to," nedbale dal znamení rukou a za ním se objevila tabule, "je samozřejmě přesně na Schwarzschildově poloměru." Vstal, nezapálenou dýmku si strčil do boční kapsy pytlovitých bavlněných kalhot, vzal kus křídý a napsal: $2GM/c^2$ "Za tuto hranici už světlo nemůže. To je to, o čem jsi se mohl domnívat, že je stojící čelo vlny, kam světlo může nejdál. Přes něj do černé díry není vidět. Zpoza toho se nic zpátky nedostane. Symboly samozřejmě znamenají gravitaci a hmotnost - a nemusím snad říkat člověku v této oblasti tak ostřílenému, co znamená c^2 ? Podle přístrojů, co jsi dovezl, má tahle díra průměr možná šedesát kilometrů, což znamená, že by mohla mít hmotnost možná desetkrát větší než Slunce.

Říkám ti víc, než chceš slyšet?" "Trochu, Alberte," řekl jsem a usadil jsem se pohodlně na vodním gauči. Nebyl jsem si přesně jist, co chci.

"Možná chceš vědět, jestli je mrtvá, Robby," řekl mi. "Ne.

Myslím, že ne. Kolem je veliká radiace a jen bůh ví jaké slapové síly.

Ale ještě neměla dost času na to, aby zemřela. Záleží to na úhlové rychlosti. Třeba ještě ani neví, že jsi pryč. Ve hře je časová dilatace, to víš. To je následek..." "Rozumím časové dilataci," přerušil jsem ho. A taky to byla pravda, protože jsem měl pocit, že jsem ji taky tak trochu prožil.

"Existuje nějaký způsob, jak bychom na to mohli přijít?" "Černá díra není vlasek," Robby, "zacitoval vážně. "Říkáme tomu Carter-Werner-Robinson-Hawkingův zákon a znamená to, že jediné, co můžeš o černé díře zjistit, je její hmotnost, obsah a úhlový moment. Nic víc." "Dokud se nedostaneš dovnitř jako ona." "No, ano, Robby," připustil, sedl si a věnoval se své dýmce.

Dlouhá pauza. Puf, puf. A potom: "Robine?" "Ano, Alberte?" Byl jakoby v rozpacích, jak jen dokáže být v rozpacích holografický obraz. "Nebyl jsem k tobě úplně upřímný," řekl.

"Existuje jedna informace, která pochází z černých děr. Ale to nás zavede do kvantové mechaniky. A stejně ti to neprospěje. Pro cíle, které sleduješ, se to nehodí." Já fakt nemám rad, když mi počítačový program říká, jaké mám "cíle". Tím spíš v situacích, kdy já sám to přesně ani nevím.

"Řekni mi to!" přikázal jsem mu.

"No, moc toho skutečně nevíme. Vztahuje se to k prvotním principům Stephena Hawkinga. Uvedl, že v jistém smyslu se dá říci, že černá díra má svou 'teplotu' - což je předpokladem pro určitý druh radiace. Některé druhy částic unikají. Ale ne z takové černé díry, o kterou se zajímáš, Robby." "Z jakých druhů mohou uniknout?" "No, většinou z maličkých. Z těch, co mají, řekněme hmotnost Mount Everestu. Ze submikroskopických. Ty nejsou větší než nukleární částice.

Pořádně se zahřívají, na teplotu od sto miliard stupňů Kelvina výš. Čím jsou menší, tím rychlejší je průběh kvantového tunelování a tím se více zahřívají - takže se pořád zmenšují a ohřívají, až prostě explodují. Ty velké ne. Tam to probíhá jinak. Čím jsou větší, tím větší potřebují doplnění své hmotnosti a o to hůř se částice dostává ven. Ta díra, kde je Klára, má teplotu asi jenom na hodnotě sto miliónů stupňů Kelvina, a je tedy dost studená, Robine.

A pořád chladne." "Takže z žádné takové díry se prostě nedá uniknout?" "Neznám žádný způsob, jak se odtamtud dostat, Robine.

Odpověděl jsem ti na tvoje otázky?" "Zatím jo," řekl jsem a nechal jsem ho odejít. Ano, odpověděl mi na všechno, jen

na tohle ne: Proč mě oslovoval "Robby", když mluvil o Kláře.

Essie psala dobré programy, ale zdálo se mi, že se začaly překrývat. Míval jsem program, který mě občas oslovoval jmény z dětství. Ale to byl psychiatrický program. Zase jsem si kladl na srdce, že budu muset Essie říct, aby svoje programování trochu poopravila, protože jsem skutečně neměl pocit, že bych právě teď potřeboval využívat služeb Sigfrida von Cvoka.

Dočasná kancelář senátora Praggiera nebyla ve věži Gateway, ale ve 26. patře budovy legislativního sboru. Byl to výraz zdvořilosti brazilského kongresu vůči kolegovi a také to bylo lichotivé, protože to bylo jen dvě poschodí pod střechou budovy. Přesto, že jsem tam dorazil za úsvitu, měl jsem pár minut zpoždění. Chvilí jsem se procházel po ranním městě, nořil jsem se pod silnice na mimoúrovňových křižovatkách, vyšel jsem na parkovišti. Prostě jsem se procházel. Čas jako by stagnoval.

Ale Praggier mě z toho vytrhl, byl plný energie a celý rozzářený. "To jsou vynikající zprávy, Robine!" křičel a táhl mě k sobě do kanceláře a objednal nám kávu. "Pane bože! Jak jsme všichni byli hloupí!" Chvilí jsem měl dojem, že mi chce říct, že Bover zrušil žalobu.

To jen dokazovalo, jak jsem byl pořád ještě hloupý; on totiž mluvil o nejnovějších zprávách z Továrny na potraviny. Ukázalo se, že dlouho hledané knihy Heechee jsou ty modlitební vějíře, které jsme už znali několik desítek let. "Myslel jsem, že o tom všem už víš," omlouval se, když mi o tom vyprávěl.

"Byl jsem se projít," řekl jsem. Trochu ho vyvádělo z rovnováhy, když mi měl říkat o něčem tak významném, co se dělo na mém projektu. Ale já se dal rychle do kupy. "Zdá se mi, senátore," řekl jsem, "že je to pro nás velké plus pro anulování toho soudního příkazu." Usmál se. "Víš, řekl bych, že přesně takhle se tě to dotkne.

Cokoli by se tě takhle dotklo. Mohl bys mi říct, jak to vidíš?" "No, mně se to zdá úplně jasné. Co je hlavním smyslem expedice? Abychom se dozvěděli něco o Heechee. A teď přijdeme na to, že spousta toho, co se tu kolem nás povaluje, čeká jen na to, kdy to zvedneme ze země." Zamračil se. "Nevíme, jak ty prokleté věci dekódovat." "Na to přijdeme. Teď, když už víme, k čemu slouží, tak určitě přijdeme i na to, jak to zařídit, aby fungovaly. Máme objev. Jediné, co teď potřebujeme, je engineering. Měli bychom -" skončil jsem uprostřed věty. Chtěl jsem říci, že by bylo dobré začít skupovat všechny modlitební vějíře, ale byla to příliš dobrá myšlenka na to, aby se prozrazovala, dokonce i když se jednalo o přítele. Přepnul jsem: "Měli bychom dospět k výsledkům hodně brzy. Věci se mají tak, že expedice Herter-Hall není naším jediným železím v ohni, takže jakýkoli argument o národnostních zájmech ztrácí hodně ze své závažnosti." Sekretářka nám přinesla dvě kávy, byla živá, doopravdická a nevypadala ani trochu jako jeho program. Pokrčil rameny. "To už je argument. To řeknu výboru." "Doufám, že budeš moci udělat víc, senátore." "Jestli máš na mysli odvolání celé akce, Robine, tak na to nemám pravomoc. Já jen dohlížím na práci výboru. Měsíc. Můžu jet domů a rozpoutat peklo v senátu, a možná to i udělám, ale to je hranice mých možností." "A co udělá výbor? Bude podporovat Boverův požadavek?" Zaváhal. "Myslím, že to bude ještě horší. Myslím, že vás všechny chtějí zbavit veškerého vlastnictví. Pak je to ovšem záležitost Korporace Gateway. To ovšem znamená, že to zůstane zablokované do té doby, než signatáři smlouvy od ní ustoupí. Samozřejmě to všechno bude trvat dlouho a vy všichni budete odškodněni -" Praštil jsem šálkem zpátky na talířek. "Seru ti na odškodnění! Myslíš, že to všechno dělám jenom kvůli prachům?" Praggier je hodně blízký přítel. Vím, že mě má rád a řekl bych, že mi dokonce i důvěřuje, ale v jeho výrazu nebyl ani náznak přátelství, když mi říkal: "Někdy by mě zajímalo, proč to vlastně všechno děláš, Robine." Chvilí se na mě bezvýrazně díval. Věděl jsem, že ví o mně a o Kláře a věděl jsem taky, že byl hostem u Essieina stolu v Tappanu. "Je mi moc líto, že je tvoje žena nemocná," řekl nakonec. "Doufám, že se brzy uzdraví." Zastavil jsem se ještě v předpokoji jeho kanceláře, rychlým kódem jsem se spojil s Harriet, abych jí řekl, aby naši lidé začali skupovat každý modlitební vějíř, co se jim podaří získat. Měla pro mě asi milión vzkazů, ale já přijal jen jeden - a všechno, co jsem se dozvěděl, bylo, že Essie strávila klidnou noc, a že asi tak za hodinu se na ni přijdou podívat doktoři. Neměl jsem ani čas si odpočinout, protože jsem kamsi strašně spěchal.

Před brazilským kongresem je dost těžké sehnat taxi; portýři mají své instrukce a ví, kdo má přednost. Musel jsem vyjít na silnici a jeden si stopnout. Pak, když jsem dal řidičovi adresu, nechal si ji dvakrát zopakovat, a pak dokonce ukázat napsanou. Nebylo to tím, že bych mluvil tak špatně portugalsky. Jemu se prostě do Volného města nechtělo jet ani náhodou.

A tak jsme jeli kolem staré katedrály, pod obrovskou věží Gateway, přečpaným bulvárem a dál na otevřené planaltu. Dva kilometry cesty. Byl to zelený prostor, cordon sanitaire, kterým si Brazilci chránili své hlavní město; ale hned za ním začínala chudá čtvrt'. Hned, jak jsme do ní vjeli, zavřel jsem okénko vozu. Vyrosl jsem v potravinových dolech ve Wyomingu a jsem zvyklý na nepetržitý zápach, ale tohle byl jiný zápach. Nebyl to jen odporný olejový smrad. Byly to suché záchody a hnijící odpadky - dva milióny lidí bez tekoucí vody v domech. Chatrče tu byly původně pro dělníky, co stavěli město snů. Měly zmizet, až bude město dostavěno. Chudé čtvrti nemizí nikdy. Jsou jenom institucionalizovány.

Taxikář jel skoro kilometr úzkými ulicemi, nadával pro sebe, pořád se jenom plazil. Kozy a lidi nám jen pomalu uhýbali z cesty.

Děti na mě brebentily, jak běžely podél vozu. Požádal jsem řidiče, aby mě vysadil na určitém místě, vystoupil jsem a zeptal jsem se, kde bydlí señor Hanson Bover, ale než jsem to vůbec začal hledat, spatřil jsem Bovera sedět na schodech ze škvárobetonových tvárnic, co vedly ke zchátralému pojízdnému obydlí. Hned jak jsem taxikáři zaplatil, obrátil se a odjel, mnohem rychleji, než když jsme přijížděli. V tu dobu už nadával nahlas.

Bover nevstal, když jsem k němu přicházel. Žvýkal cosi jako sladký rohlík a nepřestal žvýkat. Prostě se na mě jenom díval.

Na poměry chudinské čtvrti žil v panském sídle. Tyhle staré trajlery měly uvnitř jednu nebo dvě místnosti a Bover měl dokonce i kousek půdy s čímsi zeleným, co rostlo u schodů. Temeno hlavy měl holé a opálené a na sobě měl špinavé

ustřižené džínsové kalhoty a tričko s nějakým portugalským nápisem, kterému jsem nerozuměl, ale vypadalo taky hodně upatlaně. Polkl a řekl mi: "Nabídl bych vám oběd, Broadheade, ale právě ho dojíždám." "Nechci obědvat. Přišel jsem za vámi s návrhem. Dám vám padesát procent zisku z té expedice plus milión dolarů v hotovosti, když stáhnete svoji žalobu." Pohládl si nesměle temeno hlavy. Připadalo mi divné, že je tak opálený, protože den předtím jsem si toho nevšiml. Pak jsem si uvědomil, že jsem nezaregistroval ani jeho pleš. Měl tupé. Byl oblečen tak, aby zapadl do své společenské třídy. Žádný rozdíl nebyl vidět. Nelíbilo se mi, jak se chová, a nelíbil se mi ani ten narůstající dav diváků kolem nás. "Můžeme si promluvit uvnitř?" zeptal jsem se.

Neodpověděl mi. Nacpal si do pusy jenom to poslední sousto rohlíku a když ho žvýkal, díval se na mě.

To už mi stačilo. Protáhl jsem se kolem něho a vystoupil jsem po schodech do jeho domu.

První, co mě praštilo do nosu, byl smrad - ještě horší než venku, snad stokrát horší. Podél tří stěn místnosti byly vyrovnány klece a v každé byl králík. A já cítil králíčí bobky, kila králíčích bobků. A nejen králíčí trus. Bylo tam taky nemluvně zabalené ve špinavém kusu látky, které na rukou držela vychrtlá mladá žena. Ne, bylo to ještě dříve.

Nanejvýš patnáctileté. S obavami na mě zírala, ale dítě kojit nepřestala.

Tak tohle byl ten oddaný bojovník za památku vlastní manželky! Nemohl jsem si pomoci. Začal jsem se nahlas smát.

Jít dovnitř nebyl zrovna nejlepší nápad. Bover šel za mnou, zavřel dveře a smrad byl ještě horší. Teď už ale Bover nebyl apatický, byl rozzlobený. "Vidím, že se vám nelíbí, jak žiju," řekl.

Pokřčil jsem rameny. "Nepřišel jsem, abych si s vámi povídal o vašem sexuálním životě." "Ne. Ani na to nemáš právo.

To bys nepochopil." Pokoušel jsem se držet hovor v mezích, kde jsem potřeboval.

"Bovere," řekl jsem, "něco jsem ti navrhnul. Je to lepší, než co kdy získáš pomocí jakéhokoliv soudu, mnohem lepší, než jsi kdy mohl doufat. Prosím tě, přijmi to, abych mohl dál pokračovat v tom, co dělám." Tentokrát mi neodpověděl hned, řekl jenom něco portugalsky té holce. Tiše vstala, zabalila dítěti zadeček do té špinavé látky a odešla na schody. Dveře za sebou zavřela. Bover řekl, jako by mě vůbec neslyšel: "Trish odletěla už před více než osmi lety, pane Broadheade. Já ji pořád miluju. Ale k životu mám jen jeden život a vím, že moje šance spojit ho znovu s Trish jsou minimální." "Pokud se nám podaří přijít na to, jak přesně se ovládají lodi Heechee, možná pak poletíme Trish hledat," řekl jsem. Tohle jsem v plánu neměl; to všechno způsobilo, že se na mě díval velmi nepřátelsky, jako by si myslel, že ho chci podvést. Řekl jsem: "Milión dolarů, Bovere. Ještě dneska bys mohl odtud vypadnout. Navždycky.

Se svojí mladou paní, dítětem a s králíky. Plná lékařská péče pro všechny. Budoucnost pro dítě." "Já ti říkal, Broadheade, že ti to nedojde." Ovládl jsem se a řekl jsem jenom: "Tak mi to, prosím tě, vysvětlí. Řekni mi, co nevím." Vzal špinavé dětské oblečení a několik špendlíků ze židle, na které sedělo to děvče. Na chvíli jsem si pomyslel, že bude zdvořilý, ale sedl si tam sám a řekl mi: "Broadheade, osm let jsem žil v prosperitě. Brazílské prosperitě. Kdybysme nechovali králíky, neměli bysme maso. Kdybysme neprodávali kůže, neměl bych ani na jízdenku, abych šel s tebou na oběd nebo abych dojel ke svému právníkovi. Milión dolarů mi to nenahradí. Nenahradí mi ani Trish." Pořád jsem se pokoušel ovládat se, ale ten smrad byl příšerný a stejně tak i jeho přístup k celé věci. "Máš vůbec soucit se svými sousedy, Bovere? Chceš vidět, že jim někdo pomůže? Tuhle chudobu můžeme úplně eliminovat, Bovere, pokud využijeme technologii Heechee. Dost jídla pro všechny! Důstojné místo pro život!" Řekl mi trpělivě: "Viš stejně dobře jako já, kam především jde všechno, co se získá z technologie Heechee - z jakékoli technologie - k lidem do barria se to určitě nedostane. Bohatí lidé jsou ještě bohatší.

No, třeba dřív nebo později to bude, jak ty říkáš, ale kdy? Bude to ještě tak, aby moji sousedi pocítili nějaký rozdíl?"

"Ano! Jestli to budu moci urychlit, tak to docela určitě udělám!" Pokýval odměřeně hlavou. "Říkáš, že to uděláš. Já vím, že já bych to udělal, kdybych měl tu možnost. Proč mám důvěřovat tobě?" "Protože ti dávám svoje slovo, ty blboune! Proč si asi myslíš, že sem za tebou jedu?" Opřel se a díval se na mě. "Co se toho týče," řekl, "proč, jo, myslím, že vím, proč tolik spěcháš. Nemá to moc společného s mejma sousedama ani se mnou. Moji právníci tě pěkně proklepli.

Broadheade, já vím všechno o ty tvý holce z Gateway." Nevydržel jsem. Vybuchl jsem. "Když toho teda tolik víš," ječel jsem, "tak teda víš i to, že ji chci dostat z toho, kde se mou zásluhou ocitla! A to ti říkám, Bovere, ani ty ani ta tvoje děvka pod zákonem mi v tom nemůžete zabránit!" Jeho obličej najednou zrudnul jako jeho pleš. "A co si myslí tvoje manželka o tom všem, co teď děláš?" zeptal se mě podle.

"Proč se jí nejdeš zeptat sám? Jestli ji ještě stihneš naživu. Jdi do prdele, Bovere. Kde tu najdu taxi?" On se na mě jenom šklebil.

Odporně. Protáhl jsem se kolem ty holky, stála na vědru, a odešel jsem, aniž bych se ohlédl.

Když jsem se dostal do hotelu, pochopil jsem, proč se tak šklebil. Vysvětlení mi poskytly dvě hodiny, kdy jsem čekal na autobus hned vedle latriny. Dokonce bych ani ten povoz nenazval autobusem.

Cestoval jsem i hůř, ale ne od té doby, co jsem odjel z Gateway. V hotelové hale byly hloučky lidí a když jsem procházel, divně se na mě dívali. Všichni samozřejmě věděli, kdo jsem. Každý věděl o Herter- Hallových a moje podobizna se v piezovizi objevovala společně s jejich fotkami.

Nepochybně jsem vypadal prapodivně, byl jsem zpocený a pořád pěkně naštvaný.

Když jsem vešel do svého apartmá, moje konzola úplně hořela signálními světly. Především jsem musel jít do koupelny, ale přes rameno jsem přes otevřené dveře volal: "Harriet! Pozdrž ty vzkazy ještě o minutu a dej mi Mortona. Jen jeden směr. Nechci, aby mi odpovídal, chci mu jen dát jeden pokyn." Mortonův malý obličej se objevil v rohu obrazovky; vypadal, jako by nevydržel sedět, ale byl připraven. "Mortone, právě jsem se vrátil od Bovera. Napovídal jsem mu všechno, co mě napadlo, ale výsledek je nula. Takže chci, abys mi najal soukromý detektiv. Chci ho proklepnout tak, jak ještě proklepnutej nebyl. Ten čubčí syn musel někdy někde udělat nějakou chybu. A já ho chci vydírat. I kdyby to byla deset let stará záležitost, chci, aby byl za to potrestán. A pospěš si s tím." Tiše přikývl, ale nezmizel, což znamenalo, že udělá, co jsem mu řekl, ale že mi chce sám něco říct, jen kdybych mu to umožnil. Nad ním byl větší obličej

Harriet, která čekala, počítala minutové ticho, co jsem jí určil. Vrátil jsem se do pokoje a řekl jsem: "Tak jo, Harriet, pustíme se do toho.

Nejdřív to nejdůležitější. A pěkně jedno po druhém." "Ano, Robine, ale -" zaváhala, provedla rychlé zhodnocení uložených vzkazů. "Jsou tady dva neodkladné vzkazy, Robine. Za prvé, chce s vámi mluvit Albert Einstein o zajetí skupiny Herter-Hall, patrně Heechee." "Zajetí! Proč sakra jsi mi ne-" přestal jsem, nemohla mi to samozřejmě říct, protože jsem nebyl na příjmu skoro celé odpoledne.

Nečekala ani, až si to dám v hlavě dohromady, a hned pokračovala: "Ale myslím, že byste raději nejdříve chtěl slyšet zprávu doktorky Wilmy Liedermanové, Robine. Živě a osobně. Pokusila jsem se o spojení a ona je teď hned připravená s vámi mluvit." To mě zmrazilo.

"Tak mě spoj," řekl jsem, ale věděl jsem, že mě nečekají žádné dobré zprávy, když Wilma Liedermanová se mnou bude mluvit hned a živě. "Co se děje?" zeptal jsem se hned, jak se objevila.

Měla na sobě večerní šaty s orchidejí na rameni. Poprvé jsem ji viděl takhle oblečenou od té doby, co byla na naší svatbě.

"Nepropadej panice, Robine," řekla, "ale Essie je na tom trochu hůř.

Je zase na přístrojích." "Cože?" "Není to tak špatné, jak to zní. Je vzhůru, při smyslech a necítí žádnou bolest, její stav je stabilizován. Takhle by mohla zůstat napořád..." "Tak už přejdi k tomu 'ale'!" "Ale nepřijala ledvinu a tkáň kolem ní se neregenerují.

Potřebuje celou dávku nových transplantátů. Před dvěma hodinami u ní došlo k uremickému selhání a teď je na dialýze.

To ale není to nejhorší. Má v těle tolik kusů tkání od různých dárců, že její imunitní systém je zcela narušen. Pokusíme se pro ni získat odpovídající tkáň a i tak jí budeme muset dávat antiimunní prostředky po dlouhou dobu." "Do prdele! To je jak za středověku!" Přikývla. "Obvykle seženeme vhodný materiál v poměru čtyři ku čtyřem, ale ne pro Essie.

Tentokrát ne. Především má zvláštní krevní skupinu, to víš. Je Ruska a dárci tohoto typu jsou v naší části světa jen výjimkou, takže -" "Sakra, tak nějaký sežeňte v Petrohradě!" "To jsem ti právě chtěla říct, ptala jsem se ve všech bankách s tkáněmi na celém světě. Seženeme podobné. Hodně podobné. Ale v jejím současném stavu by to bylo pořád ještě riskantní." Podíval jsem se na ni pozorně a zkoušel jsem odhadovat situaci podle zabarvení jejího hlasu. "Myslíš, aby to překonala?" Jemně pokývala hlavou. "Chceš říct, že - umře? Nevěřím ti! K čemu je teda kruci plná lékařská péče?"

"Robine - už jednou při tomhle zemřela, vždyť víš. Museli jsme ji oživovat. Ale může přežít jen určitý počet šoků.

Existuje hranice." "Tak potom se teda vykašlete na operaci! Říkala jsi, že její stav se stabilizoval tak, jak teď je!" Wilma se chvíli dívala na ruce složené v klíně a pak se podívala na mě. "Pacientka je ale ona, ne ty, Robine." "A co to jako znamená?" "Rozhodnutí je na ní. A ona se už rozhodla, že nechce být navždycky závislá na přístrojích pro základní životní funkce. Zítra ráno budeme pokračovat." Seděl jsem tam a zíral jsem na obrazovku ještě dlouho potom, kdy

Wilma Liedermanová zmizela a můj trpělivý sekretářský program se připravil a tiše čekal na mé pokyny. "No, Harriet,"

řekl jsem konečně, "chci letět zpátky ještě dnes večer." "Ano, Robine," řekla. "Už jsem zajistila rezervaci. Dnes večer

bohužel není přímé spojení, ale můžete letět s přestupem v Caracasu, a tak se dostanete do New Yorku asi tak v pět

ráno. Nebudou ji operovat dřív než v osm." "Děkuju." Zase mlčky vyčkávala. Mortonův hloupý obličej byl taky ještě

pořád na obrazovce, maličkej a vyčítavej, v dolním pravém rohu. Neřikal nic, ale občas si odkašlal nebo polkl, aby mi

dal vědět, že čeká. "Mortone," řekl jsem, "neřikal jsem ti, abys zmizel?" "Já nemůžu, Robine. Aspoň dokud nevyřeším

jedno dilema.

Dal jste mi pokyny stran pana Bovera - "To si teda piš, že jo. Jestli to nepůjde takhle, tak ho snad i zabiju." "Nemusíte

se obtěžovat," řekl Morton rychle. "Mám pro vás vzkaz od jeho právníků. Rozhodl se, že váš návrh přijme." Vyjeveně

jsem na něj koukal s pusou dokořán. "Já tomu taky nerozumím, Robine, ani jeho právníci," řekl rychle. "Jsou velmi

rozčilení. Ale mám jeho osobní vzkaz pro vás, jestli to něco vysvětluje." "Jaký ten vzkaz je?" "Cituji 'Možná mu to

nakonec dojde.' Konec citátu." Ve svém zmateném životě, který se rychle stává už dost dlouhým, jsem už zažil spoustu

zmatených dní, ale tenhle byl zvlášť vydařený. Skočil jsem do horký vany a máchal jsem se v ní půl hodiny a pokoušel

jsem se dostat z hlavy všechno ven. To úsilí mi žádné zvláštní uklidnění nepřineslo.

Do startu letadla směr Caracas zbývaly ještě tři hodiny.

Nevěděl jsem, co si s tím časem počít. Nebylo to tím, že bych snad neměl co na práci. Harriet se pořád snažila upoutat

mou pozornost - Morton chtěl sepsat smlouvu pro Bovera, Albert zase probrat bioanalýzu odpadků Heechee, co

někdo nashromáždil, všichni se mnou chtěli mluvit o všem. A já nechtěl mluvit s nikým. Byl jsem uvězněn v dilatačním

čase a díval jsem se, jak se okolní svět řítí. Ale ten svět se neřítí, plazil se. Nevěděl jsem, co s tím mám dělat. Bylo

dobře, že Bover měl pocit, že to nakonec pochopím. Zajímalo by mě, jak by mi vysvětlil, co chápu.

Po chvíli se mi podařilo vyvinout tolik energie, aby mě Harriet mohla spojit, abych vyřídil několik vzkazů, kdy bylo

třeba přijmout nějaké řešení a já se rozhodl tak, jak jsem se domníval, že je třeba. Po další chvíli jsem se nimral v míse

crackerů a mlíku, poslouchal jsem přehled zpráv. Pořád se tam mluvilo o zajetí Herter-Hallových, o všem, co jsem se

mohl přesněji dozvědět od Alberta než od hlasatelů z piezovize.

V tu chvíli jsem si vzpomněl, že se mnou Albert chtěl mluvit, a na chvíli mi bylo líp. To pro mě byl záchranný bod a mělo

to pro můj život smysl. Potřeboval jsem si na někoho zarvat. "Ty idiote," napadl jsem ho, hned jak se objevil,

"magnetické pásky jsou sto let staré. Jak to, že je nedokážeš přečíst?" Díval se na mě klidně zpod svého hustého obočí.

"Mluvíš o tak zvaných modlitebních vějířích, že, Robine? Samozřejmě jsme to zkoušeli. Mockerát. Měli jsme dokonce

podezření, že je to jen kombinace a tak jsme zkoušeli dokonce několik druhů magnetických polí najednou, v klidu i při

oscilaci, při různých stupních a rychlostech. Zkoušeli jsme dokonce i souběžnou mikrovlnnou radiaci, ale všechno to

bylo k ničemu -" Pořád jsem byl ještě zmatenej, ale zase ne tak, abych se nemohl chytit toho, co říkal.

"Myslíš, jako že existuje ten pravý druh?" "Jasně, Robine," smál se. "Jednou jsme z přístrojů Herter-Hallových získali

dobrou stopu, a tak jsme si ji prostě okopírovali.

Tatáž mikrovlnná radiace je v Továrně na potraviny, tok několika mikrowattů elipticky polarizovaných mikrovln. A pak dostaneme signál." "To je sakra výborný, Alberte! A co jste získali?" "No," řekl a natahoval se pro dýmku, "zatím vlastně ještě nic moc. Je to uložený hologram a je závislý na čase, takže jsme získali zatím jenom nějaký potrhaný oblak symbolů. A samozřejmě ani jeden z nich nedokážeme přečíst. Je to jazyk Heechee, víš. Ale teď, tak říkajíc, je to přímo zašifrováno. Jediné, co potřebujeme, je rosettská deska." "Jak dlouho?" Pokrčil rameny, rozhodil rukama a zamrkal. Na chvíli jsem se zamyslel. "Dobře, necháme toho. Další věc.

Chci, abys mému právnímu programu předal celou tu věc, mikrovlnné frekvence, schémata, všechno. Na něco z toho by měl být vydán patent a já ho chci." "Jasně, Robine. Jo. Chtěl by sis poslechnout něco o Mrtvých?" "Co je s Mrtvými?" "No," řekl, "ne všichni jsou lidi. V těch obvodech jsou nějaké moc zvláštní maličké věcičky, Robine. Myslím, že by to mohlo být to, čemu ty říkáš Staří." Bodlo mě za krkem. "Heechee?" "Ne, ne, Robine! Skoro lidi. Ale ne úplně. Nepoužívají správně jazyk, hlavně ti, kteří jsou nejranější z nich a vsadím se, že bys ani neuhádl, kolik času zabere počítačová analýza a zmapování toho všeho, abychom v tom našli vůbec nějaký smysl." "Pane bože! Essie bude nadšená, až -" Zmlkl jsem. Na chvíli jsem na Essie zapomněl.

"No," řekl jsem, "to je - zajímavý. Co mi ještě chceš říct?" Ale ve skutečnosti mi to bylo úplně jedno. Vypotřeboval jsem svou poslední dávku adrenalinu a už mi žádný nezbýval.

Nechal jsem ho, aby mi řekl všechno, co mi říct chce, ale většinu jsem stejně nevnímá. O třech členech skupiny Herter-Hall se vědělo, že jsou v zajetí. Heechee je odvedli na místo ve tvaru větene, kde byl nějaký starý stroj. Kamery pořád předkládaly záběry, v nichž nebylo nic zajímavého. Mrtví přišli o rozum a nechápali ani v nejmenším smysl okolního dění. Kde se nachází Paul Hall nebylo známo; možná byl ještě na svobodě. Možná, že ještě žil. To spojení přes rádio Mrtvých s Továrnou na potraviny pořád fungovalo, ale nebylo jasné, jak dlouho ještě vydrží - i kdyby nám to vůbec něco říkalo. Organická chemie Heecheů byla docela překvapivá, nepodobala se lidské biochemii víc, než by se dalo odhadnout. Nechal jsem ho mluvit, dokud měl o čem, neponoukal jsem ho, aby pokračoval, pak jsem to přepnul na komerční piezovizi. Dávali tam zrovna pořad se dvěma komiky, kteří se navzájem rozesmávali až k pláči. Bohužel, ten pořad byl v portugalské. Nevadilo to. Zbývala mi ještě jedna hodina, kterou jsem potřeboval nějak zabít, tak jsem to nechal puštěné. Když nic jiného, tak jsem mohl obdivovat hezkou Caricu, ovocný salát v jejích vlasech, maličký kostým, který z ní komici svlékali, kdykoli prošli kolem ní, a přitom se hihňali.

Harriet rozsvítila signální světlo, bylo jasné červené.

Než jsem stačil zareagovat, obraz z piezovize se stáhl a mužský hlas říkal cosi nepříjemného v portugalské. Nerozuměl jsem ani slovo, ale pochopil jsem podle obrázku, který téměř současně ukazovali.

Byla to Továrna na potraviny, snímek z archivu, záběr od Herter-Hallových, když se blížili k doku. A ve stručné větě, kterou hlasatel pronesl, byla dvě slova, mohlo to být jméno "Peter Herter".

Mohla to být tato slova.

Byla.

Obraz se nezměnil, ale hlas ano, a byl to hlas starého Hertera, zlobný a pevný. "Tento vzkaz," říkal, "odvysílajte okamžitě na všech komunikačních sítích. Je to dvouhodinové varování. Během dvou hodin vám pošlu minutovou horečku, protože já si lehnu na gauč a provedu nezbytnou projekci. Upozorňuji vás, abyste byli opatrní.

Když nebudete, odpovědnost je pak na vás, ne na mně." Na chvíli ztichl, potom to shrnul: "Pamatujte si, od odpočítané chvíle vám dávám dvě hodiny. Víc ne.

Hned pak s várnou zase budu mluvit, abych vám vysvětlil, proč to dělám, a že žádám jen to, na co mám právo. Pokud nechcete, aby se tohle stalo mnohokrát. Dvě hodiny. Začínáme ... teď." A hlas zmlkl.

Hlasatel se zase objevil, blábolil něco v portugalské, vypadal vyděšeně. Vůbec nevadilo, že jsem nerozuměl tomu, co říká.

Rozuměl jsem tomu, co řekl Peter Herter, a to moc dobře.

Opravit si gauč snů a hodlal ho použít. Ne z neznalosti jako Wan. Ne jen jako krátký experiment jako to děvče, Janine. Hodlal ho použít jako zbraně. Měl v ruce pušku, kterou mířil na hlavy celého lidského pokolení.

A moje první myšlenka byla: O tolik peněz se budu dělit s Boverem. Korporace Gateway to teď docela jistě převezme a já jim to nemohl mít za zlé.

10 Nejstarší.

Nejstarší se pohyboval pomalu, jeden orgán po druhém.

Nejprve to byly vnější piezofonické receptory. Dejme tomu, že to jsou "uši". Stále byly "zapnuté" v tom smyslu, že zvuky se k nim vždycky dostaly. Jejich maličké krystaly byly stlačovány vibrací vzduchu a když ty zvuky odpovídaly šumu, kterým děti Nejstaršího volaly, prošly branou a začaly aktivovat to, co korespondovalo s jeho periferní nervovou soustavou.

V této chvíli ještě Nejstarší nebyl úplně vzhůru, ale věděl, že ho budí. Jeho skutečné uši, vnitřní, co analyzovaly a interpretovaly zvuk, ožily. Jeho poznávací okruhy vzorkovaly signály. Nejstarší slyšel hlasy svých dětí a rozuměl tomu, co říkají. Ale jen nedbale, nepozorně, jako když dřímající člověk vnímá bzukot mouchy. Zatím ještě "neotevřel oči".

V tomto stadiu už mohl přijímat některá rozhodnutí. Měl-li dojem, že by přerušení spánku bylo užitečné, uvedl Nejstarší do činnosti další okruhy. Pokud ne, tak v další aktivizaci nepokračoval.

Lidský spáček by byl v tomto stadiu vzbuzen natolik, aby mouchu zabil.

Když Nejstaršího probudili z nějakých triviálních důvodů, znal způsoby, jak svým dětem "naplácat". Nedal se lehce probudit. Ale když se rozhodl vzbudit se pořádně, buď aby vykonal nějakou činnost nebo aby potrestal svoje děti za to, že ho ruší ve spánku, aktivoval svoji vnější velkou optiku a spolu s ní i řadu systémů pro zpracování informací a krátkodobých pamětí. V tu chvíli byl zcela probuzen - jako člověk, který se dívá do stropu, když se vyspal.

Vnitřní časomíra sdělila Nejstaršímu, že tentokrát nespál moc dlouho. Ani ne deset let. Pokud nebyl pádný důvod k tomu, aby ho budili, tak někomu napláca.

V tu dobu už Nejstarší vnímal celé své okolí. Jeho vnitřní telemetrie přijímala statutární zprávy od všech dálkových čidel, z celé té masy deseti miliónů tun, kde žily jeho děti. Jeho paměť zpracovávala údaje ze sta vstupů současně: slova, která ho vzbudila; podoba tří zajatců, které mu jeho děti právě přivedly; poškození opravných zařízení v sekcích 4700 A; fakt nezvyklé aktivity mezi uloženými mozky; teploty; rezervy; momenty tahu. Dlouhodobá paměť, ač nepoužívaná, byla pro případ potřeby připravena.

Nejmoudřejší z jeho dětí stálo před ním, korálky potu mu stékaly . přes řídké vousy, tváře a rty. Nejstarší pochopil, že je to nový vůdce, menší a mladší než ten, kterého si pamatoval z doby před deseti lety, ale na krku měl náhrdelník z čtecích svitků, což symbolizovalo jeho funkci, když čekal na rozhodnutí. Nejstarší natočil velké vnější čočky směrem na něj, což byl signál k tomu, aby začal mluvit. "Zajali jsme vetřelce a přivedli jsme ti je," řekl vůdce a celý se trásl, když se ptal: "Je to dobře?" Nejstarší obrátil svou pozornost na zajatce. Jeden z nich nebyl žádný vetřelec, bylo to jen mládě, kterému laskavě dovolil, aby se před patnácti lety narodilo, teď už skoro vyrostlo. Ale další dva byli cizí, obě samice. To představovalo možnost, která stála za úvahu.

Když mu předkládali jiné zajatce, nikdy toho nevyužil k založení nového stáda, až už bylo pozdě začít něco takového s těmi jedinci, co měl k dispozici. A pak už nejezdili.

Byla to možnost, kterou Nejstarší propásl a která, na základě jeho strašných zkušeností z minulosti, neměla zůstat nevyužita.

Nejstarší si uvědomoval, že už několik tisíc let nebyla jeho rozhodnutí vždycky správná a jeho názory nebyly úplně vždycky spolehlivé.

Pracoval pomalu. Stal se předmětem omylu. Nejstarší nevěděl, jakou osobní cenu by měl zaplatit za chybu a ani na to nechtěl přijít.

Začal rozhodovat. Zalistoval ve své dlouhodobé paměti, aby vyhledal předchozí případy a šance, a shledal, že existuje docela slušné množství alternativ. Aktivoval mobilitu a ovládací efekty.

Jeho velké kovové tělo se na podstavcích zdvihlo a pohnulo se za vůdcem, k místnosti, kde byli drženi zajatci. Slyšel, jak jeho děti vyjekly, když se začal pohybovat. Všechny se divily. Těch několik mladých, co ho v dospělosti neviděli v pohybu, bylo vyděšených.

"Dobře jste udělali," rozhodl a následoval dlouhý povzdech úlevy.

Nejstarší nemohl vstoupit do místnosti, protože byl příliš rozměrný, ale dlouhým jemným kovovým čidlem sáhl dovnitř a dotkl se zajatců. Vůbec ho nezajímalo, že křičí a bojují ze všech sil. Svůj zájem v tuto chvíli soustředil na jejich fyzický stav. Ten byl velmi uspokojivý: dva z nich, včetně toho samečka, byli docela mladí, a proto bylo možné je využívat mnoho let. Ať už se rozhodne je využít jakkoliv. Všichni se zdáli být v dobrém zdravotním stavu.

Co se týče komunikace s nimi, problém byl v tom, že jejich výkřiky a kletby byly v jednom z těch nepříjemných jazyků, které používali i dřívější vetřelci. Nejstarší nerozuměl ani slovu. Skutečný problém to nebyl, protože kdykoli s nimi mohl mluvit pomocí uložených mozků jejich předchůdců. Dokonce i jeho děti za celá ta staletí rozvinuly svůj jazyk natolik, že byly schopné se s nimi dohovore - uložil si do paměti jeden nebo dva tucty z nich jako překladatele - nic víc než překladatele - protože děti Nejstaršího se, bohužel, jak se zdálo, na nic jiného nehodily. Takže problémy tohoto druhu by mohly být vyřešeny. Dosavadní fakta byla dobrá. Fakt: vzorky byly v dobrém stavu. Fakt: byly jasně inteligentní, používaly nástroje, dokonce i technologické. Fakt: byly vhodné k tomu účelu, který zamýšlel.

"Nakrmte je. Držte je v bezpečí. Vyčkejte na další pokyny," přikázal dětem, které se za ním shromáždily. Potom vnější receptory natočil tak, aby mohl považovat, jak využít tyhle vetřelce při realizaci hlavního účelu celého jeho dlouhého života.

Jako osobnost uložená ve stroji měl Nejstarší normální délku života hodně vysokou - možná i několik tisíc let - ale to nebylo dost na to, aby provedl všechny svoje plány. Prodloužil si délku života zředěním. V pohotovostním režimu skoro vůbec nestárnul. Takže většinu svého času strávil s omezenou energií a nehýbal se. V těch chvílích neodpočíval, dokonce ani neměl sny. Jenom vyčkával, zatímco jeho děti žily své životy a realizovaly jeho přání a astrofyzikální jevy kolem se pomalu odvíjely.

Občas se probudil na pokyn vnitřní časomíry, aby zkontroloval a opravil a zrevidoval. Jindy ho zase budily děti. Měly příkaz budit ho v případě potřeby tak často (i když podle jiných měřítek to vlastně tak často nebylo), jak ta potřeba nastala.

Byly doby, kdy Nejstarší byl stvoření z masa a krve stejně jako zvíře, jako jeho nynější děti nebo zajatci, které mu přivedly. Ten čas byl ale hodně krátký, kratší než jedno zdřímnutí. Bylo to mezidobí od chvíle, kdy se dostal z matčiných upocených a napjatých pohlavních orgánů, až do konce, kdy ležel bezmocně, kdy se do jeho žil vpichovaly podivné jehly a dychtivé nože čekaly, aby mu mohly trepanovat lebku. Když chtěl, tak si na tuhle dobu vzpomínal docela jasně. Pamatoval si všechno - z toho krátkého života nebo z toho dlouhého, dlouhého pseudoživota, který následoval, pokud věděl, do které uložené paměti nahlédnout. A to si právě vždycky přesně nepamatoval. Bylo tam toho uloženo příliš mnoho.

Nejstarší neměl přesné tušení, jak se k němu vlastně všechny tyhle paměti dostaly nebo jak plynul čas tím či oním směrem. Nebo dokonce kde se nacházejí věci. Tohle místo, kde bydlí on a jeho děti, je "Tady". To určité jiné místo, které tak mohutně figuruje v jeho myšlenkách, je "Tam". Všechno ostatní v celém vesmíru je pouhé "Všude jinde" a neobtěžoval se lokalizací bodů, protože byly ve vzájemném vztahu. Odkud jsou vetřelci? Odkudsi nebo odjinud. Bylo jedno, odkud přesně jsou. Kde je ten zdroj potravy, co tam byl ten kluk? Zase v jiném Někde. Odkud přišli jeho lidé před dávnými lety, dlouho před tím, než se narodil? Bylo to jedno. Ústřední Tady existovalo strašně dlouho - déle, než by si kdo dokázal představit, dokonce i sám Nejstarší. Tady plulo vesmírem od té doby, co bylo vybudováno a

vybaveno a osídleno; Tady už bylo svědkem mnoha narození a smrtí - skoro pět milionů - i když současně v něm nebylo víc než několik set živých bytostí a jen málokdy výrazně víc. Tady bylo svědkem neustálých pomalých změn, po celou dobu.

Novorozenci byli větší, měkčí, tlustější a bezmocnější, jak šel čas.

Dospělí byli vyšší, pomalejší a měli pořád méně vlasů. Často ovšem vidělo i prudké změny. V takových dobách, jak dětem dobře radilo, je vhodné vzbudit Nejstaršího.

Někdy se jednalo o změny politické, protože Tady vidělo také tisíce různých sociálních systémů, po čase se vždycky střídaly. Rozpětí bylo tak generace nebo dvě nebo dokonce ke změně došlo až po staletích, když stávající kultura byla plná vzruchu a rozkoší nebo puritánsky upjatá; když se jedinec stal despotickým nebo si hrál na boha nebo když po někom nenastoupil vůbec nikdo. Nikdy tu nebyla demokratická republika, taková, jakou se pokoušeli vytvořit na Zemi - Tady nebylo dost prostorné pro reprezentativní vlády - a jenom jednou se tu vytvořila rasově rozvrstvená společnost. (Skončilo to, když nižší s šedohnědou srstí povstali proti vyšším s čokoládově hnědou srstí a vyhladověli je.) V Tady existovalo mnoho ideologií a různé mravní kodexy, ale jen jedna církev - alespoň v posledních několika tisíciletích. Místo tu bylo jenom pro jednu, když její žijící bůh byl mezi dětmi po celý jejich život a podle libosti zasahovala nebo se domáhala svého.

Už strašně dlouho nebyli v Tady žádní skuteční lidé, jen sbírka podivných polovnímavých stvoření, která byla konfrontována s úkoly, které byly vyvinuty speciálně pro ně, aby byla moudřejší. Proces fungoval. Jenže pomalu. Trvalo sto tisíc let, než první z nich pochopil alespoň základy psaní, téměř další půl milion let uběhl, než bylo možné prvnímu z nich svěřit skutečnou práci. Takle pocta náležela jenom samotnému Nejstaršímu. Nebylo to vítané. Nikomu jinému od té doby taková pocta nenáležela.

A i to krachovalo, to Nejstarší věděl. Nějak selhával. Co udělal špatně? Skutečně dělal, co bylo v jeho silách! Vždycky dělal, co mohl, hlavně v několika prvních stoletích svého po-života ve formě stroje, byl vytrvalý a pečlivý, když sledoval každý počín dětí. Když něco dělaly špatně, potrestal je. Když se jim dařilo, chválil je. Vždycky pečoval o jejich potřeby.

Ale možná právě tady udělal chybu. Byl takový čas, už je to strašně dávno, kdy ho probudila strašná "bolest" na kovovém vrchním krunýři, ve kterém žil. Nebyla to taková bolest, jako když bolí svaly, ale senzory informovaly o nepříjemném fyzikálním poškození; bylo to alarmující. Jeho děti se shromáždily v hrůze, všechny křičely, když mu ukazovaly mrtvolu mladé ženy rozsekanou na kusy. "Byla šílená!" křičely a třáslly se. "Chtěla tě zničit!" Nejstarší rychle zkontroloval svoje systémy a ukázalo se, že poškození bylo minimální. Byl to jakýsi výbuch, při kterém přišel jen o několik efektorů a částečně byly poškozeny i řídicí sítě, nic, co by nebylo možné opravit. Ptal se jich, jestli ví, proč to udělala.

Odpovídaly hodně pomalu, protože se bály, ale odpovídaly: "Chtěla, abysme tě zničili. Řekla, že ty jsi nás poškodil a že bez tebe neporosteme. Prosíme o odpuštění! Víme, že jsme udělali chybu, že jsme ji nezabili dřív!" "Jednali jste špatně," řekl Nejstarší, "ale ne z toho důvodu.

Jestli se mezi vámi ještě vyskytne takový jedinec, hned mě vzbudte.

Mohli jsme ji uvěznit, pokud by to bylo nutné. Třeba jste ji nemuseli zabít." A potom - bylo to o několik století později? Zdálo se, jako by to byl jen mžik. A pak přišel čas, kdy ho nevzbudily dost brzy. Po několik generací nedodržovaly zákony a neplnily reprodukční normy a celkový počet jeho žijících dětí se zredukoval jen na čtyři, než se odvážily obtěžovat ho a vzbudit. No, nakonec to udělali. Skoro už bylo po všem, protože z těch čtyř byla jen jedna žena a ta už měla skoro po svých plodných letech. Několik let života potom strávil tak, že se vždy po několika měsících dychtivě probouzel, usměrňoval svoje děti, učil je - dělal si starosti. Za pomoci biologické nauky uložené hluboko v nejstarších pamětech se mu podařilo docílit toho, že ta žena porodila dvě děti, obě děvčata. Pomocí uložených spermií vyděšených mužů měl genový fond tak různorodý, jak jen si mohl přát. Ale přihodilo se to! A některé věci byly navždycky ztracené.

Žádný další atentátník už proti němu nikdy nevystoupil. Jen kdyby to zkusil! Nikdo takový, jako byl on, se už nikdy neobjevil.

Nejstarší poznal, že nemá reálnou naději, že ještě uvidí některé z jeho dětí. Kdyby to bylo možné, tak se to stane. Měl čas. Deset tisíc generací jeho dětí se od té doby narodilo a zemřelo - za čtvrt milionu let.

Když se Nejstarší zase pohnul, všechny jeho děti také poskočily. Věděly, že teď něco udělá. Jen nevěděly, co to bude. "Opravná zařízení v chodbách 4700 A je třeba přemístit," řekl.

"Tři zbrojní mechanici se na to podívají." Bylo slyšet uklidněné mumlání, jak si víc než sedmdesát dospělých jedinců oddechlo - první byl na řadě vždycky trest a když první pokyny nebyly tresty, bylo jasné, že nebudou žádné.

Tentokrát. Ti tři, které stanovil vůdce k výměně opravných zařízení, si tolik neoddychlí, protože to znamenalo několik dní tvrdé práce při přepravě nových strojů do zelených chodeb a vrácení starých strojů k opravě; ale byla to pro ně omluva, aby se dostali z hrozného přítomnosti Nejstaršího. Této příležitosti okamžitě využili.

"Ten samčí vetřelec a ta starší samice budou spolu v jedné ohradě," řekl. Jestli chtěli, aby se rozmnožili, teď k tomu byla příhodná chvíle, a bylo lepší začít s tou starší samicí. "Je mezi vámi někdo, kdo má zkušenosti se spojením?" Tři děti váhavě postoupily dopředu. "Jeden z vás si vezme na starost mladší samici," rozkázal.

"Je mezi vámi někdo, kdo má zkušenosti s přípravou vetřelců pro uložení?" "Já připravoval ty poslední dva," řekl vůdce. "A je tu ještě pár těch, co mi pomáhali." "Dohlédněte na to, aby se tahle schopnost uchovala," nařídil Nejstarší.

"Než někdo z vás zemře, měl by připravit další, aby se to naučili." Teď byla vhodná chvíle. Aby o tohle nepřišli - a životy těchto stvoření byly tak krátké, že za jeho vlády už mnohé schopnosti vymizely - bude možná nutné, aby někteří z nich na dalších provedli mozkovou operaci, aby byli připraveni, pro případ, že on se rozhodne také tyhle vetřelce uložit. Pokračoval dál podle seznamu priorit a dával dodatečné instrukce. Povadlé a přerostlé rostliny je třeba vyměnit.

Všechny povolené oblasti Tady je třeba projít alespoň jednou za měsíc. A protože nemluvnat a mladých bylo všeho všudy jedenáct, je třeba, aby se v příštích deseti letech rodilo každý rok nejméně pět dětí.

Nejstarší potom vypnul vnější receptory, vrátil se na své místo v centrálních komunikačních terminálech a zapojil se na dlouhodobé paměti. Po celém centrálním vřetenu pobíhaly děti, aby splnily příkazy tak, jak stanovil vůdce. Půl tuctu odešlo vykopávat ovocné keře a víno, aby vyměnily špatné rostliny, další se věnovali vetřelcům a domácím pracem, několik mladých párů bylo odesláno do soukromí, aby se rozmnožovali. Pokud měli jakékoli jiné plány, teď bylo třeba je odložit. Při tomhle probuzení nebyl se svými dětmi nespokojen a jeho ani nenapadlo uvažovat o tom, jestli ony byly spokojeny s ním.

Soustředil se na něco jiného.

S vnějšími obvody ztlumenými na pohotovostní hodnotu klidového režimu Nejstarší neodpočíval. Asimiloval nové faktory do své referenční paměti. Byla tam změna. Změna znamenala nebezpečí.

Změna znamenala také příležitost, pokud se k ní náležitě přistoupilo.

Změnu by bylo také možné využít ve prospěch jeho zájmů a neměl by dopustit, aby je zkřížila. To se týkalo těch okamžitých a taktických plánů. Teď se jeho pozornost soustředila na strategické a konečné.

Ponořil se do své dlouhodobé paměti. V některých pamětech byly události z velmi vzdáleného vesmíru a času a děsily dokonce i Nejstaršího. (Jak si mohl dovolit takovou troufalost!) Některé byly docela blízké a ani trochu nevzbuzovaly hrůzu, například ty, v nichž byly uloženy mozky vetřelců, kterým ten kluk říkal "Mrtví". Nebylo v nich naprosto nic, co by mohlo vyvolávat obavy. Ale, pane bože, jak dokázaly lézt na nervy!

* * *

Když se vetřelci poprvé omylem dostali na území Tady, ztroskotanci vyspaní ze svých mrňavých lodí, Nejstarší prožil chvíli hrůzy. Byli nevysvětlitelní. Kdo byli? Byli to ti páni, kterým se snažil sloužit, co ho přišli vyplísnit za jeho troufalost? Záhy přišel na to, že ne. Byli tedy v tom případě jakási odrůda služebníků pánů, od nichž by se měl naučit novým služebním postupům? Ani to nebyli. Byli to poutníci. Přijeli do Tady náhodou ve starých opuštěných lodích, které ani nedokázali používat. Když se směřovače kursů neutralizovaly, což měly udělat, když doletí do Tady, tak byli celí vyděšení.

Nebyli, jak se ukázalo, ani moc zajímaví. Spotřeboval spoustu dní života, když se objevili; nejdříve jeden, potom další osamělý dobrodruh, potom tříčlenná skupina. Celkem jich bylo skoro dvacet v devíti lodích kromě toho dítěte, co se tu narodilo, a žádný z nich nestál za zájem, který v něm vzbudili. Prvních pár spolu se svými dětmi hned obětoval, aby si jejich mozky mohl uložit do paměti, odkud s nimi mohl nejlépe pracovat. Ty další podle jeho rozkazu nechali, dokonce jim dovolili volně se procházet, když se zdálo, že budou-li žít v nepoužívaných částech Tady, mohli by být zajímavější. Dal jim všechno, co si myslel, že mohou potřebovat. Některým dokonce dal i nesmrtelnost, protože sám byl nesmrtelný - stejně jako méně než jedno jeho dítě ze sta tisíc. Bylo to zbytečné. Živí a vrtošiví nebo uloženi na věčnosti, byli pořád spíš na obtíž než přínosem. Přinesli jeho dětem nemoci a některé z nich i zemřely. Nemoci se od dětí přenesly zase na ně a někteří z vetřelců také zemřeli. A nebylo ani možné je dobře uložit. Fungovali špatně, i přesto, že použil postupy, přesně naprogramované v dlouhodobých pamětech, které používal tisíce staletí a naučil je i své děti. Jejich cit pro čas byl nedostatečný.

Odpovědi v písemném dotazníku byly podivínské. Velké části jejich paměti úplně chyběly. Někteří se nedali vůbec přechíst. Chyba nebyla v postupech; od začátku byli defektní.

Když byl Nejstarší sám učiněn nesmrtelným poté, kdy zemřelo jeho tělo z masa, probral se jako přesné svoje vlastní já. Veškeré jeho znalosti a um byly okopírovány do strojové paměti. Totéž se týkalo i jeho dětí, když si v náhodných intervalech jedno vybíral a ukládal si ho do své paměti. Tak to bylo i s jeho živými předky, a to už tak dávno, že dokonce i jeho obrovský věk je nedokázal s ničím porovnat.

Totéž se týkalo ostatních uložených pamětí, které nechtěl dokonce ani procházet.

S vetřelci to tak nebylo. V jejich chemii bylo něco špatného.

Nahrávali se nepřesně a oprava byla možná jen náhodně a byly i časy, kdy si myslel, že je všechny vymaže. Vyčlenil malé prostory pro ukládání a systémy čtení jejich hodnot na vzdálenou periférii území Tady a jeho děti k nim nikdy nechodily blízko. Rozhodl se, že si je uchová, alespoň ze šetrnosti. Třeba někdy přijde doba, kdy je bude potřebovat. Třeba ten čas přišel právě teď.

S pocitem váhavé nechuti, jako člověk, který musí sáhnout do kanálu, aby odtud vytáhl spadlý drahokam, otevřel Nejstarší cesty, které ho spojovaly s uloženými mozky vetřelců.

A stáhl se.

Tři děti, které popoháněly Janine vřetenem z její ohrady ke spojovací, uviděly, jak se vnější efekty Nejstaršího chvějí a jak se rychle otevřely jeho objektivy. Zaklopýtaly a zastavily se, s hrůzou čekaly, co bude dál.

Dál se nedělo nic. Efekty se zase uvolnily. Čočky se vypnuly do pohotovostního režimu. Po chvíli se děti shromáždily a vlekly Janine k čekajícímu kovovému gauči.

Ale uvnitř, pod kovovou slupkou, utrpěl Nejstarší největší šok za mnoho probuzení. Někdo vstoupil do jeho uložených pamětí! Nebylo to jen tím, že byli blázniví. Blázniví byli vždycky; a co horšího, v jistém smyslu byli teď logičtější nebo aspoň bystřejší, jako kdyby se něco snažilo je přeprogramovat. Byly tam vstupy, které jim nikdy nedával. Obsahovaly paměti, s nimiž nikdy nepracoval. Nebyly tam paměti, které by pocházely z jejich dřívějších životů. Byly nové.

Mluvily o organizovaných vědomostech na stupni dokonce vyšším, než byl jeho vlastní. Lodě a stroje. Živé mozky - desítky miliard.

Strojové mozky, které byly pomalé a podle jeho měřítek skoro hloupé, ale disponovaly obrovskou pamětí, ze které mohly čerpat. Nebylo divu, že reagoval fyzicky jako člověk, který je šokován, a trhne sebou.

Nějakým způsobem se jeho uložení vetřelci dostali do kontaktu s kulturou, z níž pocházeli.

Pro Nejstaršího bylo jednoduché přijít na to, jak se jim to podařilo. Z Tady do potravinového zařízení, dlouho nepoužívanou komunikační síť. Ta byla interpretována a zpracována v potravinovém zařízení žalostně primitivním strojem. Zprávy byly vysílány dlouhými světelnými dny na planety, které obíhaly tu nejbližší hvězdu, pomocí plazicích se elektromagnetických impulsů rádia o rychlosti světla.

Opovrženihodné! Dokud si jeden neuvědomí, kolik informací bylo oběma směry vysíláno. Nejstarší byl jako hydroinženýr přikovaný k vodní elektrárně, který pozoruje slaboučký proud vody tryskající stovky metrů do vzduchu z téměř neviditelné špendlíkové dírky. Kvantita byla nepatrná. Ale tím maličkým otvorem tryskalo tolik vody, že to prozrazovalo, jaké obrovské množství jí za přehradou je.

A protékání bylo oboustranné.

Nejstarší musel uznat, že byl nedbalý. Když kladl uloženým vetřelcům otázky, aby se dozvěděl, co všechno ví, měl jim říct o sobě.

O Tady. O technologii, která Tady řídila.

O jeho zasvěcení a o pánech, jimž má jeho život být k službám.

Alespoň že byl únik informací malý a vysílání byla rušena nedokonalostí samotných uložených mozků. Žádná část této paměti nebyla pro Nejstaršího nedostupná. Otevíral si je pro studium a stopoval každý bit. "Nemluvil" s nimi. Dovolil, aby jejich myšlení vplulo do jeho vlastního myšlení. Mrtví nemohli klást odpor o nic víc než žába roztažená na pitevním stole, když je chirurg připraven se skalpelem.

Když byl hotov, stáhl se a přemýšlel.

Byly jeho plány ohroženy? Aktivoval svoje vnitřní systémy s časovým přepínáním a trojrozměrný obraz Galaxie se rozzářil v jeho "mysli". Reálně to neexistovalo. Neexistoval bod, z něhož by to mohla jakákoliv osoba uvidět. On sám to "neviděl", jenom věděl, že to tam je. Byl to druh trompe-l'oeil. Optický klam, jenomže nebyl optický. Na něm, hodně daleko, se objevil předmět obklopený zářícím haló. Nejstarší si dovolil pozorovat tenhle objekt před mnoha staletími.

Byl čas podívat se na něj znovu.

Nejstarší se ponořil hluboko a aktivoval dlouho netknuté uložené paměti.

Nebylo to jednoduché. Bylo to skoro totéž jako sezení lidského jedince na gauči analytika, protože tak odhaloval myšlenky, vzpomínky, viny, obavy a nejistoty, které se jeho "vědomé" myšlení - logické a problémy řešící obvody - už dávno rozhodlo odložit stranou.

Ty vzpomínky nezmizely. Nebyly nemohoucí. Pořád pro něj znamenaly "stud" a "strach". Dělal dobře? Ze se odvážil jednat na vlastní zodpovědnost? Staré rozvláčné argumenty proudily jeho myšlenkami stejně jako před dvěma tisíci lety a blíž k rozhodnutí se nedostal. Nejstarší se nemohl dostat do stavu hysterie nebo deprese.

To mu jeho obvody nedovolovaly.

Ale možná mohl mít strach.

Po delší době se vynořil ze sebezpozorování. Stále měl obavy.

Ale byl ohrožen. Musel jednat.

Když se Nejstarší znovu probudil, děti se v hrůze rozprchly.

Jeho přední efekторы se chvěly, napjaly se a ukázaly na mladou samici nedaleko na cestě. Kterákoliv jiná by se hodila stejně dobře.

"Pojď se mnou," přikázal jí.

Vzlykala, ale šla za ním. Její partner šel několik kroků za ní, když spěchali do zlatě osvětlené chodby. Ale jemu Nejstarší nevěkl, že má jít s nimi, tak se zastavil a smutně se za nimi díval. Před deseti minutami se v rozkoši a poslušně pářili. Ted' ani nevěděl, jestli ji ještě někdy uvidí.

Nejstarší se nepohyboval příliš rychle, ne rychleji, než když člověk kráčí svižně, ale přesto vzlykající žena musela klusat a lapala po dechu, aby s ním udržela krok. Plazil se dál kolem strojů, které, kam jeho paměť sahala, nepoužil - vyrovnávače stěn, přístávací moduly veliké jako domy a podivná malá šestivrtulová věc, cosi jako helikoptéra, která byla jednou, dokonce ani Nejstarší si to nepamatoval, použita při dopravě andělů na Nebesa Heechee. Zlatá spleť chodeb se změnila v zářící stříbrnou, stříbrná v čisté bílou. Byla před nimi cesta, na kterou žádné z dětí nikdy nevstoupilo, těžké dveře se otevřely dokořán, když k nim Nejstarší přistoupil. Když došli na místo, o jehož existenci ta žena neměla ani zdání, kde se spleť na stěně změnila v orgie mnoha barev a podivné obrazce blikaly všude na panelech kolem veliké šeré komory, byla úplně bez dechu. Nenechal ji odpočinout. "Jdi tam," nařídil jí Nejstarší. "Nastav tamty kola. Dívej se na mě. Dělej to jako já." Na protější straně komory byly ovladače příliš veliké na to, aby s nimi mohl manipulovat jedinec. U každého stála jakási úhlovitá lavička, pro mladou ženu velmi nepohodlná. Proti každé lavičce byla souprava rýhovaných kol, bylo jich deset v řadě a mezi nimi mdle pableskovaly duhové barvy. Nejstarší si lavičky nevšímal, efektořem sáhl na nejbližší kolo a pomalu ho otočil. Světla se roztržila a rozvlnila. Zelená se zjasnila na žlutou, pak na světle oranžovou s řadou trojitých okrových čar uprostřed. "Udělej tentýž vzor!" Mladá žena se snažila splnit jeho pokyn. Kolem se dalo pootočit jen hodně ztuhla, jako by s ním už strašně dávno nikdo nepohnul. (Což byla pravda.) Barvy splývaly a vířily a trvalo jí celou věčnost, než se jí podařilo dosáhnout stejného efektu jako Nejstaršímu. Nepospíchal na ni ani ji nekritizoval. Jenom čekal.

Věděl, že dělá, co je v jejích silách. Když už na všech kolech byl vzor, který Nejstarší zvolil, tekly jí slzy a pot jí štípal do očí a řinul se její prořídilou brádkou.

Barvy nebyly dokonale sladěny. Růžice obrazovek mezi dvojíty, přebývajícími a pojistnými ovladači, co by měla ukazovat koordináty jejich kursu, byla prázdná. Nebylo to nic překvapivého.

Překvapující by mohlo být, že po osmi stech tisících let ovladače vůbec fungovaly.

Ale ovladače fungovaly.

Nejstarší se dotkl něčeho na stěně a světla začala rychle a nádherně žít svůj vlastní život. Rozmazala se a znovu

zaostřila a teď, jako by se automaticky doladily, ty dva vzory byly stejné. Na rozetě obrazovek se objevil vzor svítících teček a čar. Mladá žena zírala vydešeně na obrazovky. Nevěděla, že se dívá na hvězdné pole. Nikdy neviděla jedinou hvězdu a ani o žádné neslyšela.

Cítila, co se stalo pak.

Stejně tak všichni na Tady. Vetřelci ve svých ohradách, skoro sto dětí po celé té konstrukci, ta mladá žena i Nejstarší sám, všichni to cítili, najednou měli pocit, že se jim zvedá žaludek, stálá gravitace zmizela a nahradilo ji šukání, způsobované střídavě stavem beztlaku a zrychlováním.

Po více než třech čtvrtinách miliónu let, kdy artefakt pomalu obíhal kolem velmi vzdáleného Slunce Země, se dostal na novou dráhu a odplouval.

11 S.Ya. Lavorovna.

Přesně v pět patnáct ráno se na monitoru u postele S.Ya.

Lavorovny-Broadheadové jemně rozzářila zelená barva. Nebyla tak pronikavá, aby probudila hluboce spícího člověka, ale ona už skoro nespala. "Dobře," zavolala, "už jsem vzhůru, nemusíte v tomhle programu pokračovat. Ale dejte mi ještě chvíli." "Da, gospoža," řekla její sekretářka, ale zelená barva tam zůstala. Kdyby S.Ya. nevykazovala známky bdělosti, tak by za pár minut sekretářka spustila jemný bzučák bez ohledu na to, co měla podle jejich pokynů dělat; tak jak vepsala do programu, když ho tvořila.

V tomto případě to nebylo třeba. Essie se probudila s docela jasnou myslí. To ráno měla absolvovat další operaci a Robin tu nebyl.

Protože starý Peter Herter varoval, než napadl mozky celého světa, zbyl ještě čas na přípravu. Nebyly zaznamenány skoro žádné škody.

Ne reálné škody; ale mohlo to způsobit šílené rozčilování z důvodu odkladu a nových příprav a když Robin letěl, došlo ke značným komplikacím.

Škoda. Dokonce ještě hůř, dokonce strach. Ale nebyl horší než ty, které už prodělal. Essie tuhle útěchu přijala. Bylo dobré vědět, že se pokusil.

"Můžu jíst?" zeptala se.

"Ne, gospoža Broadheadová. Vůbec nic, dokonce ani vodu pít nesmíte," odpověděla jí sekretářka okamžitě. "Chcete se podívat na vzkazy?" "Třeba. Jaké vzkazy?" Rozhodla se, že jestli budou aspoň trochu zajímavé, tak se na ně podívá; cokoli, co by odvedlo její myšlenky od operace a od pokofení cévkami a trubičkami, které ji poutaly na tohle lůžko.

"Máte tu jeden vzkaz, jenom zvukový, od manžela, gospoža, ale pokud byste chtěla, snad se mi podaří získat přímé spojení. Mám koordináty jeho polohy, jestli ještě platí." "Tak to udělej." Essie se na zkoušku posadila na kraj postele, zatímco čekala na spojení nebo spíš na manžela, než ji zavolá z nějaké tranzitní místnosti. Opatrně vstala a dávala bedlivý pozor, aby se jí nezauslovaly trubičky. Kromě toho, že se cítila slabá, jí bylo docela dobře. Měla strach. Žízeň. Dokonce se i třásla. Ale necítila žádnou bolest. Možná by jí to všechno připadalo vážnější, kdyby to víc bolelo, a možná by to bylo lepší. Ty měsíce, kdy se potíže zhoršovaly, ji značně iritovaly; v Essie bylo dost z Anny Kareniny, aby toužila trpět.

Jak se ten svět zjednodušil! Její život visel na vlásku a jedině, co cítila, byly nepříjemné pocity na přirození.

"Gospoža Broadheadová?" "Ano?" Objevil se vizuální program, tvářil se omluvně. "Spojení s vaším manželem teď, bohužel, není možné. Je na cestě z Mexico City do Dallasu a právě vzlétl; veškeré komunikační kanály jsou teď využívány pro navigaci." "Mexico City? Dallas?" Chudák! Bude poletovat přes celou zeměkouli, aby se k ní dostal!

"Tak mi aspoň dejte ten zvukový vzkaz," přikázala.

"Da, gospoža." Obličej a nazelenalá zář zmizely a ze zvukových obvodů ji oslovil manžel: "Miláčku, mám trochu potíže se spojením. Dostal jsem se linkou do Meridy a myslel jsem, že budu mít spojení do Miami, ale zmeškal jsem let. Teď, jak doufám, se mi podaří dostat se do Dallasu a - V každém případě jsem na cestě." Pauza. Hlas měl rozčilený, nebylo divu, a Essie ho skoro viděla, jak hledá slova, aby řekl něco veselého.

Ale byl tak roztěkaný. Povidal něco o Heechee, kteří nebyli Heechee a - a prostě samé nesmysly. Chudák malá! Snažil se jí dodat odvahy.

Poslouchala spíš jeho srdce než slova, dokud znovu neudělal pauzu a potom řekl: "Sakra, Essie. Já bych chtěl být u tebe. Budu u tebe. Co nejdřív to půjde. A zatím -, Opatruj se. Jestli vyšetříš ještě chvíli, než budeš, no, než se Wilma dá do práce, řekl jsem Albertovi, aby ti nahrál všechny nejdůležitější zprávy. Je to starý dobrý program..." Dlouhá pauza.

"Miluju tě," řekl a zmizel.

S.Ya. ležela na své měkké mohutné posteli a přemýšlela, co udělá s další (a možná poslední) hodinou svého života.

Hodně jí chyběl manžel, hlavně proto, že ho považovala v jistém smyslu za hlupáčka. "Starý dobrý program"! Jak to od něj bylo hloupé zlidšťovat počítačové programy! Jeho program Albert Einstein byl, neměla pro to jiný výraz, roztomilý. A byl to jeho nápad udělat bioanalytickou jednotku jako mazlíčka. A dát jí jméno! "Squiffy". Bylo to jako pojmenovat čistící stroj nebo pušku. Bláznivina. Přestože je to to, co se stará o... a v tom případě to byla spíš věc oblíbenosti.

Ale stroje byly stroje. Na univerzitě v Akademogorsku se mladá S.Ya. Lavorovna velmi podrobně učila o tom, že strojová inteligence není "osobní". Člověk je staví, od sestavování strojů až po "polykače" čísel. Nacpe je po okraj údaji. Do paměti jim ukládá vhodné odpovědi, které je stimulují a vybavují je hierarchickou stupnicí vhodnosti; proto jsou takové, jaké jsou. Sem tam, určitě, byl člověk překvapen tím, co vzešlo z programu, který on sám napsal.

Samozřejmě, že ano; to byla přirozenost vývoje. Nic z toho se netklo existence svobodné volby ze strany počítače nebo osobní identity.

Přesto ale bylo trochu dojemné dívat se, jak se se svými programy pokouší žertovat. Byl to dojemný muž. Dotýkal se jí na místech, kde byla nejotevřenější a nejbezbrannější, protože v jistém smyslu se hodně podobal jednomu jedinému

jinému muži v jejím životě, na kterém jí kdy skutečně záleželo, jejímu otci.

Když byla Semja Yagrodna malá, byl středobodem celého světa její otec - vysoký, hubený starý muž, který hrál na ukulele a na mandolinu a vyučoval na gymnáziu biologii. Těšilo ho, že má bystré a zvidavé dítě. Těšilo by ho mnohem víc, kdyby se její talent trochu víc stácel směrem k vědám o životě spíš než k fyzice a inženýrství, ale měl ji rád takovou, jaká byla. Učil ji poznávat svět, když už ji nemohl učit matematiku, protože byla dál než on. "Musíš si dávat pozor na to, co budeš dělat," vysvětloval jí. "I tady. Dokonce teď. Když jsem byl mladý, za Stalinovy éry, ženské hnutí dohánělo dívky k tomu, aby se stavěly do čela kulometných mužstev a aby řídily traktory. Je to vždycky jedno a totéž, Semko. Je historický fakt, že matematika je pro mladé a že děvčata jsou stejně dobrá jako chlapci až do patnácti let, asi tak, nebo do dvaceti. A potom, když se chlapci mění v Lobačevské a Fermaty, děvčata končí. Proč? Protože mají děti. Protože se vdají.

Protože pán bůh ví proč. Ale my nedopustíme, holubičko moje, aby se to stalo tobě. Studuj! Čti! Uč se! Chápej! Každý den, kolik hodin bude třeba! A já ti budu pomáhat, jak jen budu moci." A pomáhal; a ve věku mezi osmi a osmnácti lety se mladá Semja Yagrodna Lavorovna vracela domů ze školy, odložila aktovku s učením do svého pokoje, vzala jinou a běžela do starého žlutého domu na Něvském prospektu, kde bydlel její soukromý učitel. Nikdy z matematiky nevypadla a za to mohla děkovat svému otci. Nikdy se ani neučila tancovat - ani nezkoušela tisíc druhů vůní a make-upů, nechodila na schůzky - dokud neodjela do Akademogorska, a za to také mohla děkovat otci.

Tam, kde se svět pokoušel vehnat ji do ženské role, bránila se jako lev. Ale doma samozřejmě bylo třeba vařit a šít a čistit zidle z růžového dřeva; a žádnou z těchto prací on nedělal. Po fyzické stránce její otec nevypadal ani trochu jako Robin Broadhead ... ale v jiných věcech mu byl tak podobný! Robin jí nabídl manželství, když se znali ani ne rok.

Trvalo jí celý další rok, než jeho návrh přijala. S každým, koho znala, o tom mluvila. Se svou spolubydlící. S vedoucím katedry. Se svým bývalým milencem, co se oženil s její sousedkou. Drž si ho od těla, S.Ya., radili jí všichni. Na první pohled to byla dobrá rada, protože - kdo to vlastně byl? Nespolehlivý milionář, který se pořád rmoutil kvůli ženě, kterou miloval a nenávratně ztratil, byl posedlý pocitem viny, právě skončil několik let intenzivní psychoanalýzy - což je dokonalý důkaz toho, jak absolutně beznadějně riskantní manželství by to bylo! Ale - na druhé straně - nicméně - Nicméně dotýkal se jí. Jeli do New Orleansu na Mardi Gras v bodavém studeném počasí, skoro celé dny proseděli v Café du Monde, nikdy neviděli ani přehlídku. Po zbylou dobu zůstali v hotelu, chráněni před sněhem s deštěm a před davy lidí a milovali se, vycházeli ven jenom ráno pro smažené sladké vdolečky se závěsemi cukru a na sladkou mléčnou kávu s příchutí cikorky. Robin si dal práci, aby byl galantní. "Projedem se dneska po řece? Půjdeme do galérie? Tančit do nočního klubu?" Ale ona poznala, že ani jednu z těch věcí dělat nechce, tenhle muž dvakrát starší než ona, který sedí před ní, rukama svírá šálek kávy, jako kdyby jenom zahřát se bylo nelehké, aby mohl přemítat o dalším dni. A rozhodla se.

Řekla: "Myslím, že místo toho bychom se nakonec mohli vzít." A tak se vzali. Ne ten den, ale jak nejdříve to bylo možné. Po prvních několika týdnech si vůbec nedělala starosti, jak to dopadne.

Nebyl žárlivý ani podlý. A pokud byl často zabrán do své práce, tak ona také.

Jedinou otázkou zůstávala ta žena, Gelle-Klára Moyniinová, ztracená láska.

Mohla být mrtvá. Jako by byla mrtvá v každém případě, protože byla navždycky a beznadějně mimo dosah lidí. Bylo jasné, že tomu tak je - podle známých fyzikálních zákonů... ale byly chvíle, Essie o tom byla přesvědčená, kdy její manžel nevěřil, že tomu tak je.

A potom si říkala: Kdyby si měl mezi námi vybrat, jak by se rozhodl? A co když, se nakonec ukáže, že fyzikální zákony občas připouštějí výjimku? Byly tu třeba lodi Heechee a jak by se daly fyzikální zákony aplikovat na ně? Stejně jako všechny myslící tvory na světě, zajímali Heechee dlouho i S.Ya. Asteroid Gateway byl objeven, když ještě chodila do školy. Zprávy o nových objevech přicházely vždy po několika týdnech po celou dobu jejího studia na univerzitě. Někteří z jejích spolužáků se vrhli na specializaci teorie řídicích systémů Heechee. Dva teď byli na Gateway. Nejméně tři vyletěli a nikdy se nevrátili.

Lodě Heechee byly neovladatelné. Mechanika procesu byla známá povrchně. V každé lodi bylo pět hlavních řídicích raket a pět pomocných motorů. Určily koordináty ve vesmíru (jak?) a jakmile byly jednou nastaveny, loď se tam vydala. Zase - jak? A pak se neomylně vracela na své původní místo, respektive vracela se tam obvykle, pokud nedošlo palivo nebo pokud neměla smůlu - triumf kybernetiky, který, jak S.Ya. věděla, žádná lidská síla nemůže zopakovat. Potíž byla v tom, že až do tohoto okamžiku nikdo z lidí ovladačům nerozuměl.

Ale co v dalším okamžiku, nebo v tom příštím? S informacemi, které proudí z Továrny na potraviny a Nebes Heechee; z hovorů s Mrtvými; od aspoň jednoho napůl kompetentního lidského pilota, toho chlapce Wana - s tím vším a hlavně s přílivem nových poznatků, které bude možno vyčíst z modlitebních vějířů... Jak dlouho ještě potrvá, než některé záhady budou vyřešeny? Možná to vůbec nebude tak dlouhá doba.

S.Ya. si přála, aby se toho všeho mohla sama účastnit, stejně jako její spolužáci. Jako její manžel. Přála si dokonce ještě víc, protože nevěděla přesně, jakou úlohu v tom především chtěl hrát on.

Ale nějaké podezření přece jen měla. Kdyby Robin přišel na to, jak přimět loď Heechee, aby ho dopravila na nějaké určité místo ve vesmíru, měla pocit, že ví, jaký cíl by zvolil.

Semja Yagrodna Lavorovna-Broadheadová zavolala na svoji sekretářku: "Kolik času mi ještě zbývá?" Program se objevil na obrazovce a řekl jí: "Teď je pět dvacet dva. Doktorka Liedermanová by měla přijít v šest čtyřicet pět. Potom vás připravíme k výkonu, který začne v osm hodin. Zbývá vám víc než hodina a čtvrt. Mohla byste si ještě odpočinout." S.Ya. se pro sebe zasmála. Vždycky ji pobavilo, když jí její vlastní programy radily. Ale neměla potřebu na to odpovídat. "Je připraven jídelníček na dnes a na zítra?" zeptala se.

"Nět, gospoza." Byla to úleva a zároveň zklamání. Aspoň Robin nepředepsal na dnešek žádná jídla na tloustnutí - nebo možná nebyly jeho návrhy provedeny, kvůli operaci? "Vyber něco," přikázala. Program uměl připravit jídelníček. Bylo

to jenom kvůli Robinovi, že si oba mohli kdykoli pohrát s takovými rutinními záležitostmi. Ale Robin byl Robin a byly doby, kdy vaření bylo jeho koníčkem, kdy krájel natenko cibuli do salátu a kdy hodiny míchal guláš. To, co uvařil, bylo někdy příšerné, jindy se to povedlo; Essie nekritizovala, protože jí ani moc nezáleželo na tom, co jí. A taky proto, že jí vyhovovalo, že se nemusela zabývat takovými záležitostmi; alespoň v tomto ohledu Robin předčil jejího otce. "Ne, počkej," dodala, protože dostala nápad.

"Až se Robin vrátí domů, bude mít hlad. Připrav mu svačinu - ty koblihy a neworleanskou kávu. Jako v Café du Monde." "Da, gospoža." Jak jsi nevyzpytatelná, pomyslela si Essie a v duchu se smála. Zbývala hodina dvacet minut. Odpočinek by jí neublížil.

Na druhou stranu se jí ale spát nechtělo.

Mohla by se třeba zeptat znovu na lékařský program. Ale ve skutečnosti vlastně nechtěla slyšet o procedurách, co jí čekají. Takové velké kusy se musí vyjmout z cizího těla, a kvůli ní! Ledvína, ano. Tu může někdo klidně prodat a pořád mu ještě něco zbyde. Za studentských let měla několik kamarádů, co to udělali, a sama by to jistě udělala taky, kdyby byla jen o trochu chudší než ve skutečnosti byla. Ale přesto, že o anatomii věděla jen o málo víc, než ji naučil táta, věděla dost na to, aby si byla jistá, že tomu člověku nebo těm lidem, co jí dali všechny ty další tkáně, už nezbylo dost na to, aby sami žili. Zvedal se jí z toho žaludek.

Byl to skoro stejný pocit jako ten, který se dostavil, když si uvědomila, že i pod plnou lékařskou péčí se z té invaze nožů Wilmy Liedermanové, které se zaboří do jejího těla, nemusí probudit.

Pořád ještě hodina jedenáct minut.

Essie se zase posadila. Ať už měla žít nebo ne, byla poslušná manželka, stejně jako byla poslušná dcera, a jestli si Robin přál, aby věnovala pozornost modlitebním vějřům a Heechee, tak to udělá.

Oslovila počítačový terminál. "Dejte mi program Albert Einstein."

12 Šedesát miliard gigabitů.

Když Essie Broadheadová řekla: "Dejte mi program Albert Einstein," uvedla do pohybu spoustu jevů.

Jen málo z nich se dalo poznat pouhými smysly. Neodehrávaly se v makroskopickém fyzikálním světě, ale v kosmu složeném především z nábojů a drah na úrovni elektronu. Jednotlivé úkony byly nepatrné. Celkově však nikoli, protože se skládaly přibližně ze šedesáti miliard gigabitů informací.

V Akademogorsku učili S.Ya. profesori o tehdejší nejnovější počítačové logice v iontové optice a magnetických bublinách. Naučila se lsti přímět počítače, aby dělaly spoustu skvělých věcí. Dokázaly vyhledat prvočísla, která se skládala z miliónu znaků, nebo vypočítat tendence nánosu bahna za tisíc let. Dokázaly se vypořádat s dětskými klikyháky slov „dům“ a „tátinek“ a ztvárnit je inženýrsky z architektonického hlediska a jako krejčovskou figurínu. Dokázaly dům otáčet a přidávat k němu verandy, nahodit ho štukem nebo pokrýt břechťanem. Uměly oholit bradku a nasadit paruku, obléci figurínu do sportovního oděvu na jachting nebo golf, na zasedání nebo do baru.

Pro devatenáctiletou Semku to byly úžasné programy. Uchvacovaly ji.

Ve srovnání s programy, které teď psala pro svou sekretářku, pro "Alberta Einsteina" a pro mnohé své klienty, byly ty první pomalé a škobrtavé karikatury. Nevyužívaly výhod obvodů z technologie Heechee nebo cirkulující uložené paměti 6x10¹⁹ bitů.

Samozřejmě ani Albert nevyužíval všech šedesát miliard gigabitů současně. Pro jednu záležitost se všechny nevyužívaly.

Dokonce i používané paměti byly obsazeny desítkami tisíc programů stejně bystrých a komplikovaných jako Albert a desítkami miliónů jednodušších. Program nazvaný "Albert Einstein" proklouzl přes tisíce a milióny bez rušení. Provozní signály jej upozorňovaly na obsazené obvody. Řídící znaky jej směřovaly do podprogramů a knihoven potřebných pro plnění jeho funkcí. Jeho cesta nikdy nebyla přímá. Byl to strom s rozhodovacími bloky větvení, úder blesku diagonálních obrátů a reverzí. Vlastně to nebyla ani doopravdivá "cesta"; Albert se nikdy nepohyboval. Nikdy nebyl na specifickém místě, aby se z něj pohnul. Je přinejmenším diskutabilní, jestli Albert vůbec něčím "byl".

Neexistoval pořád. Když s ním byl Robin Broadhead ve spojení a vypnul ho, přestal existovat a jeho podprogramy se vydaly za jinými úkoly. Když byl zase zapnut, tak se znovu vytvořil z jakýchkoli volných obvodů podle programu, který S.Ya. napsala. Nebyl o nic reálnější než rovnice a o nic méně reálný než bůh.

"Chci -" řekla S.Ya. Lavorovna-Broadheadová.

Ještě než její hlas dospěl do poloviny požadavku, zvukově aktivovaný vstup v přijímači monitoru vyvolal její sekretářský program. Sekretářka se neobjevila. Četla první stopu jména, které následovalo.

"- Alberta Einsteina -" - znovu se spojila s příkazovou pamětí, stanovila pravděpodobnost zbytku promluvy a vydala instrukci. To nebylo vše, co sekretářka dělala. Před tím musela rozeznat hlas S.Ya. a stanovit, že se jedná o autorizovanou osobu, která jí vlastně stvořila.

Zkontrolovala paměť s nevyřízenými vzkazy, několik jich našla a považovala nad jejich závažností. Rychle projela Essieiny telemetrické údaje, aby odhadla její fyzickou kondici, oživila paměť pro bezprostřední operaci a ty údaje porovnávala se vzkazy a momentálním rozkazem a rozhodla se, že vzkazy nepředá a že je vlastně mohla vyřídit i Essieina zástupkyně. Tohle všechno trvalo jen velmi krátce a obsadilo to jen malou část celého sekretářského programu. Nepotřebovala si, například, pamatovat nic takového, jak by měla vypadat nebo jaký by měla mít hlas. Takže se tím nezatěžovala.

Její sekretářská instrukce vyvolala "Alberta Einsteina".

Zpočátku nevěděl, že je Albert Einstein. Jak si pročítal svůj program, na několik věcí přišel sám. Za prvé, že je interaktivní program pro vyhledávání informací, hned nato hledal a našel adresy pro základní kategorie informací, které měl poskytovat. Za druhé, že je heuristický a normativní, takže musel dodržovat jistá pravidla v tom smyslu, zda se do

vstupu pouštět či nikoli, což stanovilo meze jeho rozhodování. Za třetí že je majetkem Robina - známého jako Robinette, Rob, Robby, Bob nebo Bobby - Stetley Broadheada a bude na něj kladen požadavek komunikace s ním jako se "známým". To program Albert pobídlo k tomu, aby vyhledal soubory dat o Robinu Broadheadovi a aby si prozkoušel jejich obsah - to byl doposud časově nejnáročnější úkol. Když to všechno provedl, objevil i své jméno a detaily své podoby. Vybral si oděv - pulovr nebo pošpiněnou šedou mikinu; pantofle nebo rozdrbané tenisky, ze kterých mu vyčuhal palec; ponožky nebo bez nich - a objevil se na monitoru v masce skutečného Alberta Einsteina s dýmku v ruce, měkkýma legračně zvědavýma očima - ještě než dozněl poslední zvuk rozkazu.

"- program." Měl spoustu času. Essie trvalo skoro čtyři desetiny sekundy, než vyslovila jeho jméno.

Protože uměla anglicky, tak ji v tom jazyce pozdravil. "Dobr-" rychle si zkontroloval místní čas, "é ráno, -" rychlý odhad Essieiny nálady a kondice, "paní Broadheadová." Kdyby byla oblečena jako do kanceláře, tituloval by ji "Lavorovna". Essie si ho několik sekund znalecky prohlížela. To pro Alberta bylo nekonečně mnoho času. Nepromarnil ho. Byl součástí společného simultánního zpracování a části jeho kapacity, které nebyly aktivně využívány každou pikosekundu, se zaměstnávaly jinak. Ať už se jednalo o cokoli. Zatímco čekal, dovolil některým svým částem, aby pomohly jiným programům připravit předpověď počasí pro sportovní rybářskou loď, která vyplouvala z Long Island Sound, naučit jednu malou holčičku konjugaci francouzských sloves, vytvořit sexuální figurínu pro bohatého a podivínského starého samotáře a zaregistrovat zápis o cenách zlata, který přišel z pekingské burzy. Většinou byly zároveň i další úkoly, které bylo třeba plnit.

Pokud nebyly, čekaly zase soubory dat v dávkovém procesu méně naléhavých problémů - analýzy dráhy jaderné částice, zdokonalení oběžných drah asteroidu, účetní uzávěrka miliónu šekových knížek - tam všude mohla okamžitě pomoci kterákoli ze šedesáti miliard gigabitů.

Albert nebyl stejný jako ostatní Robinovy programy - právník, lékař, sekretářka, psychoanalytik nebo ostatní, co za Robina pracovaly, když byl zaneprázdněn nebo když on sám neměl chuť pracovat. Albert měl s nimi mnoho společných pamětí. Zcela volně měly vzájemný přístup do souborů dat. Každý měl specifickou oblast činnosti, byl určen ke specifickým potřebám, ale nemohly své úkoly plnit, aniž by o tom vzájemně nevěděly.

Kromě toho byly všechny osobním vlastnictvím Robina Broadheada, byly zcela k dispozici jeho přáním. Albert byl tak dokonalý, že dokázal najít v kontextu vodítka a vydedukovat si rozkazy. Ve svých odpovědích nebyl limitován jen tím, co mu Robin řekl. Dokázal číst hlubší kontext ze všeho, co kdy Robin řekl jakémukoli svému programu. Albert nemohl zradit Robinovu důvěru nebo nepoznat, co je důvěrné. Obecně řečeno.

Byly výjimky. Především osoba, která vytvořila Albertův program, mohla docela snadno vydat rozkaz prioritní všem ostatním a udělala to.

"Robin ti dal pokyn, abys mi připravil přehledy," řekla Essie svému výtvoru. "Předlož mi je." Dívala se kriticky a zároveň obdivně, jak program, který ona napsala, kývá hlavou, škrábe se v uchu troubelem dýmky a začíná mluvit.

Albert je docela dobrý program, pomyslela si s hrstí. Na to, že byl sbírkou elektronických impulzů, které žijí v oddělených pamětech - choulolistivých krystalických dichalkogenidech se strukturou mycí houby - byl Albert docela přitažlivá osobnost.

Upravila si trubičky a hadičky a opřela se o polštáře, aby si poslechla, co jí Albert musel říci. Všechno to bylo nesmírně zajímavé.

Dokonce i pro ni, dokonce i teď, kdy ji za - kolik? - za hodinu a necelých deset minut umyjí, svléknou, oholí a připraví na další invaze proti její vnitřní osobnosti. Protože všechno, co chtěla od Albertova programu, bylo tentokrát editováno v konverzačních pamětech, co se už objevily, věděla, že značnou část své kapacity už věnuje jiné práci.

Ale to, co zbývalo, bylo docela dobré, uvažovala kriticky. Přechod od interaktivního Alberta čekajícího na její dotaz k Albertovi z paměti, který mluvil s jejím manželem, byl plynulý a bez skoků - pokud někdo nelpěl na tak malých nedostatecích, jako že dýmka byla najednou zapálená a ponožky natažené až přes kotníky. Essie byla spokojená a věnovala pozornost obsahu dění. Nebyl to jenom jeden rozhovor, pochopila. Byly nejméně tři. Robin musel strávit v Brazílii spoustu času hovory se svým vědeckým programem a zatímco jedna část její mysli poslouchala vzrušující novinky z Nebes Heechee, další její část se sama sobě smála. Jak je to zábavné, že se může těšit z důkazu, že své hotelové apartmá nepoužíval k jiným účelům! (Nebo nejenom pro tyhle účely, dodala.) Nikdo by mu ani v nejmenším nemohl zazlívat, kdyby si místo Alberta vybral živou společnost. I kdyby to byla žena. V situaci, kdy jej i milenec není v kondici, aby nějak příliš reagoval, by určitě měla pocit, že bez skrupulí může udělat totéž. (No, ne určitě. V Essie zůstalo ještě dost z ranné sovětské upjatosti, alespoň na pochybnost.) Ale připustila si, že ji to potěšilo, a pak se přinutila, aby sledovala fascinující fakta, která jí program předkládal. Tolik se toho dělo! Bylo tolik co vstřebávat! Především Heechee. Heechee v Nebesích Heechee nebyli Heechee! Nebo aspoň Staří nebyli. Dokázala to bioanalýza DNA, Albert naléhavě přesvědčoval jejího manžela a své argumenty doprovázel gestikulacemi s dýmku v ruce. Biologická analýza nepřinesla odpověď, ale záhadu; základní chemie nebyla ani lidská ani zatím nadlidská, aby pocházela z bytostí, co žily kolem nějaké další hvězdy. "Také," řekl Albert a bafal z dýmky, "je tu ještě otázka sedadla Heechee. Nevyhovuje lidské bytosti. Ale stejně nevyhovuje ani Starým. Tak pro koho bylo vyrobeno? To, Robine, bohužel nevíme." Rychlá změna, teď je bez ponožek a právě si nacípává dýmku.

Albert hovořil o modlitebních vějířích. Omlouval se, že se ještě nepodařilo je rozluštit. Literatury bylo hodně, ale prošel ji celou.

Neexistovala žádná myslitelná aplikace energie a žádné přístroje, které by nebyly použity. Vějíře zůstávaly pořád němé. "Mohlo by to třeba být i tak," řekl Albert a zapaloval si dýmku, "že všechny vějíře, co nám tu Heechee nechali, jsou přebrané, a že to udělali proto, aby nás mučili. Já tomu nevěřím. Raffiniert ist der Herr Hietschie, aber Boshaf ist er nicht (Ten pan Heechee je rafinovaný, ale zlomyslník není.)" Navzdory všemu se Essie hlasitě rozesmála. Der Herr Hietschie - to je věc! Napsala tuhle komediální větu do svého programu? Přemýšlela o tom, že ho přeruší, aby mu dala

příkaz přehrát na displeji tenhle blok jeho instrukcí, ale tahle část už skončila a už ne tak pomuchlaný Albert hovořil o astrofyzice. Tady Essie skoro neposlouchala, protože už měla dost té podivné kosmologie. Je vesmír nekonečný nebo ne? Nijak zvlášť jí na tom nezáleželo. "Ztratila" se nějaká velká hmotnost v tom smyslu, že nešlo pozorovat ji dostatečně tak, aby bylo možné objasnit známé gravitační efekty? No, dobře, tak ať zmizí. Essie neviděla žádný smysl v jejím hledání. Něčí fantazie o bouřích nezničitelných pionů a fantazie někoho jiného - kohosi, kdo se jmenoval Klube - názor, že hmota může být vytvořena z ničeho, ji zajímaly hodně málo. Ale když se téma hovoru přeneslo na černé díry, věnovala tomu bedlivou pozornost. To ji skutečně zajímalo. Zajímalo ji Robinův zájem o tohle téma.

A to, řekla si prostě, když Albert přeskakoval z předmětu na předmět, bylo od ní malicherné. Robin neměl žádná nečestná tajemství. Rovnou jí řekl o lásce svého života, o ženě jménem Gelle- Klára Moyniinová, kterou nechal v černé díře - a řekl jí vlastně mnohem víc, než chtěla vědět.

Řekla: "Stop." V ten okamžik trojrozměrný obraz přerušil slovo uprostřed slabiky. Koukal se na ni laskavě a očekával příkazy.

"Alberte," řekla opatrně, "proč jsi mi řekl, že se Robin věnoval problému černých děr?" Obraz si odkašlal.

"No, proč, paní Broadheadová," řekl Albert, "přehrával jsem vám záznam připravený speciálně pro vás." "Tentokrát ne. Proč jsi mi ty informace dnes řekl dobrovolně?" Albertův obličej se vyjasnil a řekl pokorně: "Tenhle pokyn nepocházel z mého programu, gospoža." "To jsem si myslela! Ty jsi se setkal s psychoanalytickým programem!" "Ano, gospoža, jak jste mě naprogramovala." "A jaký byl důvod k téhle intervenci z programu Sigfrida von Cvoka?" "Nemohu to s určitostí říci - ale," dodal spěšně, "snad bych se mohl pokusit o odhad. Třeba je to proto, že se Sigfrid domnívá, že by vás manžel k vám měl být upřímnější." "Ten program ale není určen k péči o moje duševní zdraví!" "Ne, gospoža, ne o vaše, ale o duševní zdraví vašeho manžela.

Chcete-li získat podrobnější informace, gospoža, pak si dovolím vám navrhnout, abyste se obrátila na ten program, nikoli na mne." "Můžu udělat mnohem víc!" vzplanula. A taky že mohla.

Mohla říci tři slova - Dajtě gorod Polymat - a Albert, Harriet, Sigfrid von Cvok, všechny Robinovy programy by byly zařazeny do jejího vlastního mohutného programu Polymath, do toho, který především používala, když tyhle tvořila. Byl to hlavní program, který obsahoval všechny jejich instrukce. A pak ať si na ní zkusí mazané výmluvy! Pak se uvidí, jestli si udrží důvěrnost svých pamětí! Pak - "Bože," řekla nahlas, "já fakt připravuju lekci svým vlastním programům!" "Gospoža?" Nadýchla se. Byl to skoro smích, málem vzlyk. "Ne," řekla, "všechno ruším. Neshledávám ve tvém programu žádnou chybu, Alberte, ani ve Cvokově. Jestli Cvokův program soudí, že by Robin měl uvolnit svoje vnitřní napětí, tak to nemůžu změnit a nezačnu se kvůli tomu modlit. Navíc," opravila se čestně.

Zvláštní na Essie Lavorovně-Broadheadové bylo to, že "čestnost" pro ni něco znamenala, dokonce i když jednala se svými konstrukcemi. Program jako Albert Einstein byl obrovský, komplexní, bystrý a mocný. Dokonce ani S.Ya. Lavorovna neuměla napsat takový program sama; na to potřebovala Polymath. Program jako Albert Einstein studoval a rostl a znovu definoval svoje úlohy, jak šel čas.

Dokonce ani jeho autorka nedokázala říct, proč uvedl právě tenhle bit informace a ne jiný. Člověk prostě mohl jenom sledovat, že to funguje, a soudit tak podle toho, jak plnil rozkazy. Bylo by nečestné "obviňovat" program a Essie by tak nečestná být nedokázala.

Ale jak se vrtěla mezi polštáři (zbývaly dvacet dvě minuty!), napadlo ji, že k ní svět tak docela čestný nebyl. Nebyl k ní vůbec čestný! Nebyl čestný v tom, že právě teď se na svět hrnuly takové pohádkové divy. Nebylo čestné, že se mohou objasnit všechna rizika a zmatky, teď, zrovna v tu dobu, kdy asi nebude žít, aby viděla, jak to všechno dopadne. Bude možné jednat s Peterem Herterem? Budou ostatní členové jeho skupiny zachráněni? Bude možné, aby to, co je napsáno v modlitebních vějířích, pomohlo výzkumníkům udělat to, co Robin sliboval? Nakrmit svět, zajistit všem lidem blahobyt a štěstí, umožnit lidstvu zkoumat vesmír? Tolik otázek. A než dneska zapadne slunce, může být mrtvá a nikdy se nedozví odpovědi! To nebylo čestné. Ani trochu. A ještě nečestnější by bylo, kdyby při téhle operaci zemřela a nedozvěděla se, kterou cestu by si Robin vybral, kdyby se jeho ztracená láska nějak znovu objevila.

Byla si vědoma toho, že čas utíká. Albert seděl trpělivě na obrazovce, pohyboval se jen občas, když zabafal z dýmky nebo když se podrbal pod lemem svého volného svetru - aby jí připomněl, že je pořád v pohotovostním režimu.

Essieina duše šetrivého kybernetika jí rozhořčeně nařizovala, aby buď svůj program použila, nebo aby jej vypnula - takové strašlivé plýtvání časem toho stroje! Ale ona váhala. Pořád ještě byly otázky, které položit.

Mezi dveřmi nakukovala sestra. "Dobré ráno, paní Broadheadová," řekla, když viděla, že Essie je úplně vzhůru.

"Už je čas?" zeptala se Essie a její hlas se nejspíše chvěl.

"Ne, ještě pár minut. Můžete si dál povídat s tím strojem, jestli chcete." Essie zavrtěla hlavou. "Nemá to cenu," řekla a vypnula program. Bylo to velmi rychlé rozhodnutí. Nenapadlo ji, že některé nevyřešené otázky by mohly být velmi závažné.

A když Alberta Einsteina vypnula, neodpojis se hned.

"Nic se neříká úplně beze zbytku," řekl Henry James. Albert znal pojem "Henry James" jen jako adresu, informaci, kterou ještě neměl příležitost vyhledávat. Ale rozuměl smyslu tohoto zákona.

Nikdy neřekl úplně všechno o čemkoli, dokonce ani svému mistrovi ne. Kdyby se o to pokusil, mohl by při programování propadnout.

Ale jaké části celku vybrat? Na nejnižší strukturální úrovni byl Albertův program klíčován tak, aby ukládal položky podle určitého měřítka "důležitosti" a aby ostatní nepřijímal. Bylo to docela jednoduché. Ale ten program byl navíc. Některé položky se tam dostaly přes několik vstupů, někdy dokonce až přes stovky; a když některý ze vstupů řekl "go" a ostatní řekly "no go", co měl program dělat? Existovaly algoritmy na testování důležitosti, ale na jistých úrovních byly algoritmy příliš složité a s náročnými požadavky, dokonce i na zdroje o šedesáti miliardách gigabitů - nebo o vesmíru plném bitů; Meyer a Stockmeyer řekli (už je to dávno), že bez ohledu na sílu počítačů existují problémy,

které nebudou vyřešeny za celou existenci vesmíru.

Albertova problematika nebyla tak rozsáhlá. Ale nemohl najít algoritmus, který by mu pomohl rozhodnout se, například, zda má vnést implikace Machova principu, jak jsou aplikovány na historii Heechee. Ještě hůř. Byl speciální program. Bylo by zajímavé sledovat jeho domněnky o subjektu čistě vědecko-výzkumným programem.

Ale to mu jeho základní naprogramování neumožňovalo.

A tak to s Albertem bylo skoro celou milisekundu, kdy znovu promýšlel svoje možnosti. Až ho příště Robin zavolá, tak by mu mohl dobrovolně nabídnout svoji předtuchu o potencionální děsivé pravdě o tom, co je za Nebesy Heechee? Za celou tu dlouhou tisícinu sekundy nedospěl k žádnému závěru a jeho součástí byly zatím třeba na jiných místech.

Takže se Albert rozpadl.

Jedna jeho část se přelila do pomalé paměti, další do problémů řešených podle potřeby a tak dále, až se celý Albert Einstein vsákl do 6x10¹⁹ bitů jako voda do písku, až nezbyla žádná skvrna. Některé z jeho standardních programů se spojily s dalšími v simulované hře na válku ve které byl Key West napaden Grand Caymanem. Další část zase pomáhala řídicímu letovému programu v Dallas-Fort Worthu, když se letadlo Robina Broadheada chystalo k přistávacímu manévru.

Mnohem, mnohem později nějaká jeho část pomáhala při monitorování Essieiných životních funkcí, když doktorka Wilma Liedermanová začala řezat. Další jeho kousek, o hodiny později, pomáhal řešit záhadu modlitebních vějířů. A nejjednodušší, nejnevypracovanější, nejmenší část ze všech zůstala u kontroly programu, který pro Robina připravil, když přijel, kávu Cajun a koblížky a také dohlédl na to, aby byl dům pro Robina přichystán.

Šedesát miliard gigabitů zvládne spoustu věcí. Dokonce i okna.

13 V půli cesty.

Milovat někoho je ctnost. Oženit se s někým je smlouva. Ten kousek mne, co miloval Essie, ji miloval upřímně, propadal se v bolesti a hrůze, když dostala recidivu, vzdouval se úžasnou radostí, když bylo jasné, že se zotavuje. Měl spoustu příležitostí k obojímu.

Než jsem se dostal domů, umřela Essie na operačním sále dvakrát a znovu o dvanáct dní později, když bylo třeba pokračovat v zákroku.

Naposledy to byla klinická smrt, do které ji uvedli záměrně. Zastavili srdce a dýchání, živý nechali jenom mozek. A pokaždé, když ji oživovali, děsil jsem se pomyslet na to, že bude živá - protože jestli přežije, znamená to, že může umřít ještě jednou a já to už nevydržím.

Ale pomalu, bolestně, začala přibývat na váze. A Wilma mi řekla, že došlo ke změně, jako když se v lodi Heechee v bodě čtvrtiny cesty rozsvítí spirála a vy tak poznáte, že celou tu cestu přežijete. Celou tu dobu, byly to týdny, jsem strávil v blízkosti svého domu, aby mě Essie mohla vidět, kdykoli bude chtít.

A celou tu dobu ta část mého vnitřního já, která podepsala svatební smlouvu s Essie, pocíťovala k tomu závazku odpor a přála si, abych byl volný.

Jak si to vysvětlit? Byla to dobrá příležitost, abych zase mohl prožívat svůj pocit viny. A vina je pocit, který se mi snadno dostavuje - jak mi celou dobu říkával můj starý psychoanalytický program. A když jsem se šel podívat na Essie, která vypadala jako vlastní mumie, radost i obavy naplnily moje srdce, a vina a zlost mi svázaly jazyk.

Dal bych život za to, aby jí bylo dobře. Ale to nebyla zrovna moc praktická strategie, nebo aspoň jsem v ní neviděl žádný způsob, jak to takhle zařídit, a další část mého vnitřního já, ta, co měla pocit viny a byla nepřátelská, chtěla být úplně volná, aby se mohla plně soustředit na ztracenou Kláru a na to, jestli existuje způsob, jak ji znovu najít.

Ale Essie se uzdravovala. Rychle. Pokleslé váčky pod očima se vyplnily a už z nich byly jen modřiny. Z nosních dírek ji odstranili trubičky. Jedla s obrovskou chutí. Před očima mi začala přibírat na váze, prsa se jí vyplňovala, boky zase získávaly svou příjemnou oblost. "Blahopřeji lékaři," řekl jsem Wilmě Liedermanové, když jsem ji potkal na cestě k pacientce.

Řekla mi kysele: "Jo, je dobrá." "Nelíbí se mi ten tón, kterým to říkáš. Co se děje?" Trochu couvla.

"Nic, opravdu, Robine. Všechny její testy jsou v pořádku.

Jenže ona strašně pospíchá!" "To je dobře, ne?" "Do určitého momentu ano. Teď," dodala, "se musím jít na pacientku podívat. Už každým dnem vstane a možná za jeden nebo dva týdny bude žít úplně normálně." Jak vynikající to byla zpráva! A jak neochotně jsem tenhle fakt přijímal.

Všechny ty týdny jsem prožil, jako by nade mnou něco viselo.

Někdy mi to připadalo jako poslední soud, jako když starý Peter Herter vydírá svět a ten svět se tomu nemůže nijak bránit, nebo jako když se Heechee rozzlobí, že jsme provedli invazi do jejich složitých a soukromých světů. Někdy to vypadalo jako zlaté dary příležitosti, nové technologie, nové naděje, nové divy pro zkoumání a využívání.

Možná si myslíte, že bych měl rozlišovat naděje a obavy, že? Nemáte pravdu. Obojí mě děsí k smrti. Jak mi říkával starý dobrý Sigfrid, mám veliký talent nejen k vědomí viny, ale i k obavám.

A když se na to podíváte zpřímá, měl jsem se skutečně čeho obávat. Nejen Essie. Když dosáhnete jistého věku, zdá se vám, že máte právo očekávat, že jisté stránky vašeho života už zůstanou beze změn. Jako třeba co? Například peníze. Zvykl jsem si mít spoustu peněz a najednou mi můj právnícký program sdělil, že bych si měl peněz víc hledět. "Ale já slíbil Hansonovi Boverovi milión v hotovosti," řekl jsem "a taky mám v úmyslu mu ho zaplatit. Prodej nějaké akcie."

"Prodal jsem akcie, Robine!" Nezlobil se. Nebyl naprogramován tak, aby se uměl doopravdy zlobit, ale uměl být nešťastný a to tedy byl.

"Tak prodej ještě nějaké další. Kterých bude nejlepší se zbavit?" "Žádná není 'nejlepší', Robine. Potravinové doly zkolabovaly kvůli tomu požáru. Rybí farmy se ještě nevzpamatovaly ze ztráty plůdků. Za měsíc nebo za dva - " "Za měsíc nebo za dva - to není doba, kdy chci peníze.

Prodávěj." A když jsem ho ut'al a zavolaal Boverovi, abych se ho zeptal, kam mám ten milión poslat, vypadal skutečně velmi překvapeně.

"Myslel jsem si," řekl, "že kvůli akci Korporace Gateway tuhle dohodu odvoláte." "Domluva je domluva," řekl jsem. "Zákonná opatření necháme stranou. Neznamenají skoro nic, když si mě Gateway přivlastnila." Hned mě podezřívá. Čím to je, že mě lidi okamžitě podezřívají z nečestnosti? "Proč se chcete stranit zákonných ustanovení?" zeptal se a rozrušeně si mnul temeno hlavy - měl ho zase opálené.

"To 'nechci'," řekl jsem, "jenom to prostě není žádný rozdíl.

Jakmile stáhnete soudní příkaz, Gateway se na mě vrhne." Vedle Boverova zakaboněného obličej se objevil můj sekretářský program. Vypadal jako Dobrý anděl z kreslené pohádky, co šeptá Boverovi do ucha, ale ve skutečnosti to říkal mně: "Zbývá šedesát sekund do chvíle, na kterou upozornil pan Herter." Zapomněl jsem, že starý Peter nám posílá další ze svých čtyřhodinových pozdravů. Řekl jsem Boverovi: "Je čas pevně se připoutat a připravit se na bodnutí Petera Hertera," a zavěsil jsem - bylo mi úplně jedno, jestli si to pamatoval, chtěl jsem jenom ukončit ten rozhovor. Ani jsem se nemusel moc zapínat. Bylo to ohleduplné - ne, bylo to systematické - od starého Petera, že nás vždycky předem upozornil, a pak čas dodržel přesně. Víc to ale vadilo pilotům letadel a automobilistům než nám, co jsme byli doma. Ale byla tu Essie. Podíval jsem se na ni, abych se ubezpečil, že ji zrovna nemyjí, necévkují nebo nekrmí. Nic z toho se nedělo. Spala - normálně spala, tmavě zlaté vlasy rozhozené na polštáři a jemně pochrupovala.

A cestou do své pohodlné židle před konzolou jsem v mysli pocítil Petera.

Už se ze mě stal docela znalec invazí do myšlení. Nebylo to nic světoborného. Všichni lidé se to naučili, za všechny ty roky, kdy to hloupé dítě Wan zahájilo výlety do Továrny na potraviny. Ty jeho útoky byly horší, protože trvaly dlouho a protože s námi sdílel sny.

Sny mají sílu; sny jsou jistý druh uvolněného šílenství. Naproti tomu, když jsme zažili ten lehký dotyk od Janine Herterové, tak to nic nebylo, a přesné dvouminutové dávky Petera Hertera nejsou horší než světla na semaforu - na chvíli se zastavíte a netrpělivě čekáte, až to přejde, a pak zase pokračujete dál v cestě. Všechno, co jsem od Petera cítil, bylo stejné jako to, co cítil on sám - někdy to byly svíravé bolesti v břiše, důsledek stáří, někdy hlad nebo žízeň, jednou zlobnou uvadlou sexuální smyslcnost starého pána. Když jsem si sedal, tak jsem si vzpomněl, jak jsem si říkal, že tentokrát to nebylo vůbec nic. Víc než cokoli jiného to připomínalo závrať, když jste dlouho schouleni v jedné poloze, pak vstanete a chvíli čekáte, než mžítka před vašima očima zmizí. Ale nezmizelo to. Viděl jsem věci rozmazané a jako by dvěma páry očí, neartikuloanou zlobu a neštěstí toho starého člověka - žádná slova; jen takový tón, jako kdyby někdo šeptal, příliš potichu, že jsem to sotva slyšel.

Pokračovalo to pořád dál. Rozostření bylo pořád větší. Začal jsem mít pocit izolovanosti a skoro šílenství. Ta druhá vize, co není nikdy ostrá a čistá, mi začala, ukazovat věci, jaké jsem nikdy předtím neviděl. Nebyly to opravdové věci. Byly to fantastické věci. Ženy, co měly zobáky jako draví ptáci. Velká blýskavá kovová monstra, která přejížděla na vnitřní straně mých očních víček. Fantazie. Sny.

Dvouminutová odměřená dávka se mu vymkla z rukou. Ten čubčí syn na gauči usnul.

Díky bohu za nespavost starých lidí! Netrvalo to osm hodin, jen něco přes hodinu.

Ale bylo to víc než šedesát hodně nepříjemných minut. Když jsem poznal, že nechtěné sny zmizely z mé mysli beze stopy a přesvědčil jsem se o tom, že už je to pryč, běžel jsem do pokoje za Essie. Byla vzhůru, opírala se o polštáře. "Jsem v pořádku, Robine," řekla hned. "Byl to zajímavý sen. Příjemná změna oproti mým vlastním snům." "Já toho starýho bastarda zabiju," řekl jsem.

Essie zavrtěla hlavou a usmívala se na mě.

"To není reálné." No, možná to nebylo reálné. Ale hned, jak jsem se přesvědčil, že Essie je v pořádku, zavolaal jsem Albertu Einsteinovi: "Potřebuji poradit. Existuje něco, co by mohlo zastavit Petera Hertera?" Poškrábal se na nose. "Předpokládám, že máš na mysli přímou akci. Ne, Robine.

Žádným z nám v současné době známých způsobů." "Tohle nechci slyšet! Něco musí existovat!" "Jasně, Robine," řekl pomalu, "ale myslím, že se ptáš špatného programu. Mohly by zapracovat nepřímé akce. A jak já to chápu, máš nedořešené nějaké právnícké otázky. Pokud se ti podaří je vyřešit, pak budeš moci vyhovět Herterovým požadavkům, a tak ho zastavit." "To jsem zkoušel! Je to pořád dokola, sakra! Kdyby se mi podařilo Hertera zastavit, potom by se mi možná podařilo přimět Korporaci Gateway, aby mi vrátila kontrolu. On mezitím zblbne úplně všechny a já tomu chci učinit přítrž! Neexistuje nějaký způsob, kterým bychom rušili jeho vysílání?" Albert cucal dýmku. "Myslím, že ne, Robe," řekl nakonec.

"Nemám se čeho chytit, abych k něčemu došel." To mě překvapilo. "Ty si nepamatuješ ten pocit?" "Robine," řekl trpělivě, "já nemám žádné pocity. Je důležité, aby sis zapamatoval, že jsem jenom počítačový program. A navíc ne ten správný program pro diskusi o skutečné podstatě signálů od pana Hertera - tvůj psychoanalytický program by ti určitě pomohl mnohem víc. Analyticky vím, co se stalo - mám všechna radiační měření, která byla zaznamenána. Ale zkušenost nemám žádnou. Strojová inteligence zasažena není. Každý člověk má nějakou zkušenost, vím to, protože o tom existují zprávy. Existují důkazy i o tom, že vyšší savci - primáti, delfini, sloni - byli rovněž zasaženi; a je možné, že i další savci, i když důkazy jsou jenom v náznacích. Ale já to přímo nezakusil... Co se týče rušení vysílání, ano, možná by to šlo. Ale co to bude mít za smysl, Robine? Měj na paměti, že interferenční signály budou vycházet z nedalekého bodu, ani ne dvacet pět světelných dní odtud; pokud pan Herter může způsobit nějaký zmatek, co by zmohl náhodný signál z blízkého zdroje?" "To by asi bylo špatné." "To je jasné, Robine. Možná ještě horší, než si myslíš, ale já to můžu říct bez jakýchkoli dohadů. Ty subjekty by musely být lidské bytosti a do takových experimentů se já pouštět nemůžu." Za zády jsem uslyšel Essiein hlas, jak říká hrdě: "Ano, to skutečně nemůžeš, protože kdo to může vědět líp než já?" Přišla za mnou úplně neslyšně, byla bosá a zabalená v silné pokrývce. Měla na sobě dlouhé šaty a vlasy v turbanu. "Essie, jak to, že sakra nejsi v posteli?" "Už se v posteli strašně nudím," řekla a mnula mi prsty ucho, "hlavně

když jsem v ní sama. Máš už něco na večer, Robine? Protože, kdybys mě pozval, šla bych s tebou." "Ale -" řekl jsem, "Essie -" a dál jsem chtěl říct buď "Tohle bys ještě dělat neměla!" nebo "Ne před počítačem!" Nedala mi šanci zvolit odpověď. Naklonila se ke mně a přitiskla tvář k mé, možná i proto, abych poznal, jak už má zase tváře oblé a plné. "Robine," řekla radostně, "jsem na tom mnohem líp, než by sis myslel. Můžeš se zeptat doktorky, jestli chceš. Ona ti sama řekne, jak rychle se mi všechno zahojilo." Otočila hlavu, rychle mě políbila a dodala: "Mám ještě něco na pár hodin. Do té doby si klidně povídej se svým programem. Jsem si jistá, že Albert má pro tebe spoustu zajímavých informací, vid, Alberte." "Jasně, paní Broadheadová," souhlasil program a vesele bafal z dýmky.

"Tak zatím. Jsme domluveni." Poplácala mě po tváři a pak se otočila a musím říct, že jak odcházela do svého pokoje, nevypadala ani trochu, že by jí snad mělo něco být. Ty šaty nebyly těsné, ale opisovaly tvar jejího těla, a ten byl opravdu krásný. Nemohl jsem uvěřit, že už nemá ty obvazy po celé levé polovině těla, ale nebylo po nich ani stopy. Můj vědecký program, co byl za mnou, si odkašlal. Otočil jsem se a on bafal z dýmky a mrkal.

"Tvoje žena vypadá moc dobře, Robine," řekl a uznale pokyvoval hlavou.

"Někdy, Alberte, prostě nevím, jak antropomorfní jseš. No. Co je to za zajímavé informace, které pro mě máš?" "Cokoli, co chceš slyšet, Robine. Mám pokračovat v tématu Peter Herter? Jsou tu další možnosti, jako třeba režim přerušení. To znamená na chvíli nevnímat právní komplikace a pak by bylo možné dávat příkazy počítači známému jako 'Věra', a vyhodit do povětří palivové nádrže na orbitálním plavidle." "Jdi do háje! To bysme zničili ten největší poklad, co jsme vůbec kdy našli!" "Jasně, Robine. A vyhlídky jsou ještě horší. Šance, že externí exploze poškodí instalaci pana Hertera, je dost malá. Mohlo by ho to jenom rozzlobit. Nebo by tam zůstal třet a až do konce svého života by si dělal, co chce." "Na to zapomeň! Nemáš něco dobrého?" "Mimochodem, Robine," smál se, "mám. Našli jsme rosettskou desku." Rozplynul se v rozpadající se mlze barevných skvrn a zmizel. Když ho na obrazovce vystřídala větvenovitá skvrna levandulové barvy, řekl: "Tohle je podoba začátku knihy." "Je prázdná!" "Ještě jsem nezačal," vysvětloval mi. Bylo to vyšší než já a zpoloviny tak dlouhé. Před mýma očima se to začalo měnit; barva pořád bledla, až to nebylo pořádně jasně vidět a potom jedna, dvě, tři tečky se objevily uvnitř, jasně červené svítící body, které se začaly svíjet do spirály. Bylo slyšet jakoby povídání, jakoby telemetrie nebo jako slabounké švitoření kosmanů (opice z čeledi kosmanovitých). Potom ten obraz ztuhl. Zvuk ustal. Albertův hlas řekl: "Tady jsem to zastavil, Robine. Je pravděpodobné, že ten zvuk byl jazyk, ale zatím se nám nepodařilo vyčlenit z něj sémantické jednotky. Ale 'text' je jasný. Je tam sto třicet sedm světelných bodů.

Zatím se dívej a já v té knížce popojetu o pár sekund." Spirála 137 malých hvězd se zdvojnásobila. Další prstenec teček se odvinul od původní spirály a vznášel se směrem k vrcholu větveny, kde tiše ustrnul. Zase se ozval ten jazyk a původní spirála se zvětšila a každá z těch teček začala vytvářet svou vlastní spirálu. Když tenhle proces skončil, byla tam jedna velká spirála složená ze 137 menších spirál, každá tvořená 137 tečkami. Pak se celý ten červený vzor změnil na oranžový a znehybněl.

"Chceš, abych se to pokusil přetlumočit, Robine?" zeptal se Albertův hlas.

"No, takhle já to nespočítám. Ale vypadá to na 137 krát 137.

Je to tak?" "Jasně, Robine. 137 na druhou je 18 769 teček. A teď se dívej." Krátké zelené čáry rozřezaly spirálu na deset částí. Jedna z nich se odpojila, klesla na dno spirály a zase zčervenala. "Ale to není přesná desetina toho počtu, Robine," řekl Albert. "Když to spočítáš, tak zjistíš, že na dně je teď 1 840 teček. Pokračujeme." Znovu ten ústřední obrazec změnil barvu, tentokrát zežlutl. "Všimni si vrchní části obrazce." Podíval jsem se pozorně a viděl jsem, že první tečka se změnila na oranžovou, třetí zežlutla. Potom se ústřední obrazec roztočil podél vertikální osy a roztáhl trojrozměrný sloupec spirál a Albert řekl: "Teď už máme v ústředním obrazci 137 teček na čtvrtou.

Dál," řekl laskavě, "je to trochu únavné. Projedu to rychle." A udělal to tak. Obrazce z teček poletovaly okolo a oddělovaly se, barvy se měnily ze žluté na avokádovou, z avokádové na zelenou, ze zelené na akvamarínovou, z akvamarínové na modrou, pak dál po spektru, dvakrát. "Teď vidíš, co máme? Tři čísla, Robine. 137 uprostřed, 1 840 dole na dně. 137 na osmnáctou, což je totéž jako deset na třicátou osmou nahoře. Nebo, popořadě, tři bezrozměrná čísla: konstanta jemné struktury, poměr protonu k elektronu a počet částic ve vesmíru.

Robine, právě jsi absolvoval krátký kurs teorie částic od učitele Heechee!" Řekl jsem: "Pane bože." Albert se znovu objevil na obrazovce, zářil. "Přesně tak, Robine," řekl.

"Ale Alberte! Znamená to, že dokážeš přečíst všechny modlitební vějíře?" Obličej zvážněl. "Jen ty jednoduché," řekl s lítostí v hlase.

"Tohle byl vlastně ten nejjednodušší. Ale teď už to půjde rychle dopředu. Přehráváme každý vějíř a nahráváme ho. Zkoumáme shodné body. Provádíme sémantický výběr a ty vzorky testujeme v pokud možno co největším možném kontextu - Robine, my to zvládnem. Ale chce to čas." "Já nechci, aby to chtělo čas," vztekal jsem se.

"Jasně, Robine, ale nejdřív musíme každý vějíř umístit a přečíst a nahrát a zakódovat pro počítačové porovnání a pak -"

"Já tohle slyšet nechci," řekl jsem. "Prostě to udělej - co se děje?" Výraz jeho tváře se změnil. "To je otázka vstupu, Robine," řekl omluvně. "Ve hře je spousta času, co tomu musí počítače věnovat." "Udělej to! Kam až můžeš. Řeknu Mortonovi, aby prodal další akcie. Co ještě máš?" "Něco moc hezkýho, Robine," usmíval se, stáhl se ke straně, až byl jeho maličký obličej v rohu obrazovky. Barvy pluly uprostřed displeje a rozplývaly se do sady ovladačů Heechee, ukazovaly vzorek barev na pěti z deseti panelů. Ty ostatní byly prázdné. "Víš, co to je, Robine? To jsou nastavení všech známých letů z Gateway, které ztroskotaly v Nebesích Heechee. Všechny vzorky, co vidíš, jsou identické ve všech sedmi známých výpravách. Ty ostatní kolísají, ale lze docela dobře předpokládat, že nejsou přímo zapojeny do nastavení kursu." "Co to povídáš, Alberte?" Hrozně mě to překvapilo. Uctil jsem, že se začínám třást. "Chceš říct, že kdybysme ovládání lodi nastavili na ten vzor, tak bysme se mohli dostat do Nebes Heechee?" "Žádná celá, devadesát pět, ano, Robine," přikývl. "A identifikoval jsem tři lodi, dvě na Gateway a jednu na Měsíci, které by se daly takhle nastavit." Vzal jsem si svetr a šel jsem k vodě. Nechtěl jsem už slyšet nic víc.

Zavlažovací potrubí pracovalo. Sundal jsem si boty, abych cítil vlhkou trávu, měkkou jako polštář, a díval jsem se na chlapce, kteří s větrem v zádech směřovali k vyvýšenině u břehu Nyack a přemýšlel jsem: Pro tohle jsem dával v sázku svůj život na Gateway. A zaplatil jsem za to Klárou.

Chci tohle všechno a svůj život dát v sázku znovu? Ale problém nebyl v tom "chtít". Kdyby jedna z těch lodí mohla letět do Nebes Heechee a já bych si mohl koupit nebo ukrást místo v ní, tak bych letěl.

A pak mě zachránil rozum a uvědomil jsem si, že stejně nemůžu. Ne ve svém věku. A ne za stávajících vztahů mezi mnou a Korporací Gateway. A především ne v téhle době. Asteroid Gateway obíhá vůči ekliptice pravoúhle, přibližně. Dostat se tam ze Země je strašně únavná a dlouhá práce; po Hohmannově křivce dvacet měsíců nebo i víc, při velkém zrychlení víc než šest měsíců. Za šest měsíců doletí ty lodí tam a zpátky.

Pokud se vrátí, samozřejmě.

Ta představa mi přinesla skoro stejné ulehčení jako bolestný a dychtivý pocit ztráty.

Sigfrid von Cvok mi nikdy neřekl, jak bych se mohl zbavit rozpolcenosti (nebo viny). Řekl mi, jak se s nimi vyrovnat.

Jediný recept je prostě nechat je tak. Dříve nebo později samy vyhoří.

(Tvrdí.) Aspoň by mě neměly paralyzovat. Tak zatímco jsem nechal tuhle rozpolcenost doutnat, aby se sama přeměnila na popel, procházel jsem se u vody, užíval jsem si vzduchu pod bublinou a s pýchou jsem se díval na dům, kde žiju, a najedno křídlo, kde teď byla moje drahá, a po dlouhou dobu jenom platonická, manželka. Doufal jsem, že se cítí líp a že odpočívá. Ať dělala cokoliv, nedělala to sama. Dvakrát tam někdo přijel taxíkem od stanice metra. V obou případech se zdálo, že jsou to ženy; a teď přijelo další taxi a z něj vystoupil muž, dost nejistě obcházel kolem, zatímco se taxík otočil a spěchal za dalším zákazníkem. Nějak jsem zapochoyboval, že přijel za Essie; ale nenapadl mě jediný důvod, proč by měl jezdit za mnou; nebo aspoň proč by nemohl jednat s Harriet. Takže jsem byl překvapen, když se reproduktor pod okapem natočil a namířil přímo na mě a Harrietin hlas řekl: "Robine? Je tu pan Haagenbusch. Myslím, že byste se s ním měl setkat." Tohle se Harriet vůbec nepodobalo. Ale obvykle měla pravdu, takže jsem přešel trávník, osušil jsem si nohy u francouzských oken a pozval jsem toho muže do své pracovny. Byl to pěkný starý exemplář, měl růžovou pleš, upravené kotlety a pečlivý americký přízvuk - takový nikdy nemívají lidé, co se ve Státech narodili. "Děkuji vám, pane Broadheade, že mě přijmete," řekl a podal mi navštívenku, na které stálo: Herr Doktor Advokát Wm.J. Haagenbusch "Jsem advokát Petera Hertera," řekl. "Přiletěl jsem dnes ráno z Frankfurtu, protože chci uzavřít dohodu." To je skutečně velice lákavé, pomyslel jsem si; představa, že k vám přijde člověk, aby s vámi uzavřel obchod! Ale jestli Harriet chtěla, abych se s tímhle cvokem sešel, tak už o tom docela určitě mluvila s mým právním programem, takže jsem řekl: "Jaký druh dohody?" Čekal, až mu pokynu, aby se posadil. Udělal jsem to.

Podezíval jsem ho, že taky čeká, až objedná kávu nebo koňak pro dva, ale to se mi nijak zvlášť nechtělo. Sundal si černé kozinkové rukavice, podíval se na své perleťové nehty a řekl: "Můj klient požaduje 250 000 000 dolarů na zvláštní účet a imunitu vůči trestu v jakékoli podobě. Tenhle zakódovaný vzkaz mi byl doručen včera." Rozesmál jsem se nahlas. "Pro Krista, Haagenbuschi, co mi to tu povídáte? Takový peníze já nemám!" "Ne, to nemáte," souhlasil se mnou. "Kromě vaší investice do syndikátu Herter-Hall a nějakých akcií v rybářské farmě nemáte vůbec nic, jen pár míst, kde se dá žít, a nějaký movitý majetek. Myslím, že by to dalo tak šest, sedm miliónů, nepočítám-li investici Herter-Hall. Jen sám bůh ví, jaká je teď její cena, všechno je relativní." Posadil jsem se zpřímá a podíval jsem se na něj. "Víte, že jsem se zbavil těch turistických akcií. Takže jste si mě pěkně proklepl.

Jenže jste ještě zapomněl na potravinové doly." "To bych neřekl, pane Broadheade. Mám informace, že tyhle akcie byly dnes odpoledne prodány." Nebylo nic příjemného zjistit, že o mých finančních záležitostech ví víc než já. Takže tohle Morton taky prodal! V tu chvíli jsem neměl čas promyslet si přesně, co to znamená, protože Haagenbusch si pohladil kotlety a pokračoval: "Taková je situace, pane Broadheade. Říkal jsem svému klientovi, že smlouva uzavřená pod nátlakem je nevymahatelná. Takže nemá žádnou šanci dosáhnout svého ani prostřednictvím dohody s Korporací Gateway nebo dokonce přes váš syndikát. Takže jsem dostal nové instrukce: zajistit okamžité proplacení sumy, o které jsem hovořil. Uložit ty peníze jeho jménem na nezjistitelné účty; a předat mu je až, pokud vůbec, se vrátí." "Gateway nevidí ráda vydírání," řekl jsem. "Ale stejně asi nebudou mít jinou možnost." "To skutečně ne," souhlasil. "Na plánu pana Hertera je špatné to, že nevychází. Jsem si jist, že ty peníze zaplatí. Jsem si také jist, že moje telefonní hovory a má kancelář budou odposlouchávány a že právní úřady všech národů, které mají smlouvu s Gateway, si připraví na pana Hertera obžalobu, jakmile se vrátí. Hrozně nerad bych byl v takových případech uváděn jako spoluviník, pane Broadheade. Víš, co se stane. Najdou peníze a vezmou si je zpátky. Předchozí smlouvu s panem Herterem prohlásí za neplatnou na základě nedodržení z jeho strany. A on půjde - přinejmenším on - do vězení." "Jste ve velmi složité situaci, pane Haagenbuschi," řekl jsem.

Suše se zasmál. Ale jeho oči veselé nebyly. Chvilí si hladil kotlety a pak vybuchl: "Nic nevíte! Každý den od něj dostávám dlouhé pokyny v kódech! Požadujte tohle, zabezpečte tamto, činím vás osobně zodpovědným za ono! A pak odesílám odpověď, která dojde až za dvacet pět dní. Za tu dobu už mi zase poslal padesát dní nových rozkazů a jeho myšlenky jsou strašně daleko a on mě ostře kárá a vyhrožuje mi! Ten člověk určitě není zdravý a není ani mladý. A já si vážně myslím, že se nedožije doby, kdy by z toho svého vydírání něco měl - ale třeba by mohl." "Proč toho nenecháte?" "Kdybych mohl, tak to hned udělám! Ale když toho nechám, tak co se stane? Pak už nebude mít na své straně vůbec nikoho. A co potom bude dělat, pane Broadheade? Taky -, " pokrčil rameny, "je to starý přítel, pane Broadheade. Chodil do školy s mým otcem. Ne.

Nemohu toho nechat. A také nemohu plnit to, co ode mne požaduje.

Ale možná vy byste mohl. Ne tím, že byste mu dal čtvrt miliardy dolarů, protože tolik peněz jste sám nikdy neměl. Ale mohl byste z něj udělat svého rovnoprávního partnera. Myslím, že by mohl - ne.

Myslím, že by to měl přijmout." "Ale já už -" nechal jsem toho. Jestli ještě Haagenbusch nevěděl, že jsem polovinu svého majetku dal Boverovi, neměl jsem v úmyslu mu o tom říkat. "Proč bych já od té smlouvy také neměl ustoupit?"

zeptal jsem se.

Pokrčil rameny. "Mohl byste. Ale myslím, že by to nebylo dobré. Jste pro něj symbol, pane Broadheade, a já předpokládám, že vám důvěřuje. Víte, myslím, že chápu, co od toho všeho očekává.

Chtěl by žít jako vy, po celou dobu, co mu do konce života ještě zbývá." Vstal. "Nepředpokládám, že s tím budete souhlasit hned," řekl.

"Zbývá mi ještě přibližně dvacet čtyři hodin, než budu muset panu Herterovi odpovědět. Prosím vás, zamyslete se nad tím, a já se vám ozvu." Potřásl jsem mu rukou a dal jsem Harriet pokyn, aby mu objednala taxi. Stál jsem s ním ve dveřích, dokud nepřijelo; pak ho rychle odvezlo do začínající noci.

Když jsem se vrátil do svého pokoje, stála u okna Essie, dívala se ven na světla na moři Tappan. Hned mi bylo jasné, co to měla dneska za návštěvy. Aspoň jedna z nich byla kadeřnice, žlutohnědý vodopád jejích vlasů jí zase spadal až k pasu a když se otočila a usmála se na mě, byla to zase tatáž Essie, co odjela do Arizony před dlouhými týdny.

"Byl jsi tak dlouho s tím malým mužem," poznamenala.

"Určitě máš hlad." Dívala se na mě, jak tam stojím, a začala se smát.

Řekl bych, že všechny otázky jsem měl přímo napsané na čele, protože mi na ně odpověděla. "Za prvé, večere je už hotová. Jen něco lehkého, co můžeme sníst kdykoli. Za druhé, prostřeno máme v našem pokoji a kdykoli budeš chtít, můžeme tam spolu odejít. A za třetí, ano, Robine, Wilma mě ubezpečila, že tohle všechno je naprosto v pořádku. A je to mnohem lepší, než si myslíš, Robine, miláčku." "Opravdu vypadáš tak dobře, jak jen člověk může vypadat," a musel jsem se usmívat, protože její světlé dokonalé obočí se zamračilo.

"Líbí se ti tohle divadlo tvojí nadřžené ženy?" "Ale ne! To není proto, vůbec ne," řekl jsem a objal jsem ji.

"Právě před chvílí jsem se divil, že někdo by chtěl žít jako já. Ted' už vím proč." Milovali jsme se opatrně a pomalu, a potom, když jsem zjistil, že opravdu je v pořádku, opakovali jsme to všechno, divoceji a vzrušivěji. Pak jsme snědli většinu jídla ze servírovacího stolku a polehávali jsme a objímali jeden druhého, než jsme se začali znovu milovat.

Potom jsme si jen tak na chvíli zdřímlí v objetí, dokud mi Essie neřekla s ústy u mého zátylku: "Vcelku působivý výkon na starého kocoura, Robine. Dokonce to není moc špatné ani na sedmnáctiletého." Protáhl jsem se a zívnuv jsem, třel jsem si záda o její břicho a prsa. "Dala jsi se do pořádku sakramentsky rychle," řekl jsem jí.

Neodpověděla, jen přitiskla nos k mému krku. Mám takový radar, který není vidět ani slyšet, a ten mi vždycky řekne pravdu.

Chvilí jsem tak ležel, pak jsem se vyprostil a vstal jsem. "Miláčku, Essie, co jsi mi neřekla?" Ležela mi v náruči, hlavu mezi mými žebry. "O čem?" zeptala se nevinně.

"No tak, Essie." Když neodpovídala, řekl jsem: "Mám Wilmu vytáhnout z postele, aby mi to řekla?" Zívla a vstala. To zívnutí na mě jenom hrála; když se na mě dívala, její oči byly úplně bdělé. "Wilma je strašně konzervativní," řekla a pokrčila rameny. "Existují léky, které napomáhají procesu hojení, kortikosteroidy a tak, které mi nechtěla dát. Při jejich použití je malé riziko, že se za několik let dostaví následky - ale než k tomu dojde, tak už si s tím plná lékařská péče určitě bude vědět rady, jsem si naprosto jistá. Takže jsem na tom trvala. A to ji rozzlobilo." "Následky! Máš na mysli leukémii?!" "Ano, možná. Ale s největší pravděpodobností ne. Určitě ne nějak brzy." Vylezl jsem z postele a sedl jsem si na kraj, abych na ni lip viděl. "Essie, proč?" Zabořila prsty do svých dlouhých vlasů a odhodila je z obličeje, aby se na mě mohla taky upřeně zadívat. "Protože jsem pospíchala," řekla. "Protože ty, konec konců, máš nárok na zdravou ženu. Protože je nepohodlné čurat přes cévku, když už nemluví o tom, jak je to neestetické. Protože jsem se rozhodla to udělat a udělala jsem to." Odhodila ze sebe pokrývky a lehla si. "Prohlídni si mě, Robine. Nemám ani jizvy! A uvnitř, pod kůží, funguje všechno naprosto normálně. Můžu jíst, zažívat, vyměšovat, milovat se, počít tvoje dítě, jestli budeš chtít. Ne až na jaře nebo třeba příští rok. Ted'." A tohle všechno byla pravda. Viděl jsem to na vlastní oči. Její štíhlé bledé tělo bylo neposkvrněné - ne, ne úplně; na levé straně byla vidět nepravidelná bledší záplata nové kůže. Ale to se člověk musel bedlivě zadívat, aby ten rozdíl poznal, jinak na ní nebylo vůbec nic, co by napovídalo, že byla zraněná, zohavená a vlastně mrtvá.

Začala mi být zima. Vstal jsem, abych Essie podal něco na sebe, a sám jsem se také oblékl. Na servírovacím stolku bylo ještě trochu kávy, pořád ještě teplé. "Nalij mi taky," řekla mi.

"Neodpočineš si?" "Až budu unavená," řekla rozhodně, "tak to poznáš, protože se překulím a budu spát. Už je to dávno, co jsme spolu takhle byli, Robine. Strašně se mi to líbí." Vzala si ode mne šálek a když upíjela, dívala se na mě přes jeho okraj. "Ale tobě se to moc nelíbí," konstatovala.

"Ale líbí!" A byla to pravda; ale upřímnost mi kázala dodat: "Sám v sobě se někdy nevyznám, Essie. Proč, když mi vždycky ukážeš, jak moc mě máš ráda, mám zase ten pocit viny?" Položila šálek a lehla si. "Chceš mi o tom říct, Robine, miláčku?" "To jsem právě udělal." A pak jsem dodal: "Řek bych, že bych měl zavolat Sigfridovi von Cvok a říct mu to." "Je ti vždycky k dispozici," řekla mi.

"Hm. Jestli s ním začnu, tak jen bůh ví, kdy to skončí. Ale stejně, to není ten program, se kterým bych chtěl mluvit. Děje se tolik věcí, Essie! A všechno se to děje beze mě. Cítím se na vedlejší koleji." "Ano," řekla, "uvědomuji si to. Chtěl bys udělat něco proto, abys tenhle pocit neměl?" "No - možná," řekl jsem. "Třeba s tím Peterem Herterem.

Napadlo mě něco a chtěl bych si o tom promluvit s Albertem Einsteinem." Přikývla. "Dobře, proč ne?" Posadila se na kraj postele. "Podej mi, prosím tě, pantofle. Hned se do toho dáme." "Ted' Vždyť je pozdě. Neměla bys -" "Robine," řekla laskavě. "Já jsem taky mluvila se Sigfridem von Cvok. Je to dobrý program, i když jsem ho nenapsala já. Říká, že jsi dobrý chlap, Robine, přizpůsobivý, čestný a to já můžu jenom potvrdit. A to už nemluví o tom, že jsi vynikající milenec a že je s tebou i legrace. Pojď do studovny." Vzala mě za ruku a šli jsme do velké místnosti s výhledem na moře Tappan a sedli jsme si před mou konzolu do křesla pro dva. "Ale," pokračovala, "Sigfrid říká, že máš veliký talent vymýšlet si důvody, proč něco neudělat. Takže já ti pomůžu hnout se z místa. Dajtě gorod Polymat." Nemluvila na mě, ale na konzolu, která se okamžitě rozžehla. "Dejte mi program Albert společně s programem Sigfrid," přikázala.

"Zpřístupnit oba soubory v interaktivním režimu. Teď, Robine! Projdeme ty tvoje otázky.

Ostatně, mě to taky docela zajímá." Ta moje dlouholetá manželka, tahle S.Ya. LAVOROVNA, kterou jsem si vzal, mě vždycky nejvíc překvapí, když to nejmenším čekám.

Usadila se docela pohodlně vedle mě, držela mě za ruku, když jsem zcela otevřeně mluvil o věcech, které chci udělat ze všeho nejvíce, a které jsem přitom ze všeho nejvíce chtěl zařídit tak, abych je dělat nechtěl. Nebyl to jen problém letět na Nebesa Heechee a k Továrně na potraviny a znemožnit Peteru Herterovi bláznit celý svět. Šlo o to, kam jsem chtěl jet potom.

Ale napřed to nevypadalo, že bych měl někam jet. "Alberte," řekl jsem, "zmiňoval jsi se o tom, že jsi vypracoval nastavení kursu na Nebesa Heechee ze záznamů Gateway. Mohl bys udělat totéž i pro Továrnu na potraviny?" Ti dva tam seděli vedle sebe na obrazovce piezovize, Albert bafal z dýmky, Sigfrid měl ruce v klíně, mlčel a pozorně poslouchal.

Neměl by promluvit, dokud ho k tomu nevyzvu, a já to neudělal.

"Obávám se, že ne," řekl Albert omluvně. "Pro Továrnu na potraviny máme jenom jedno známé nastavení, jaké měla Trish Boverová, a to není dost spolehlivé. Možná nastavení šest by tam mohlo loď dostat.

Ale co dál, Robine? Nemůže se vrátit nazpátek. Nebo alespoň Trish Boverové se to nepodařilo." Usadil se pohodlně a pokračoval: "Samozřejmě, jsou tu jisté alternativy." Podíval se na Sigfrida von Cvoka vedle sebe. "Jedna z nich spočívá v manipulaci Herterova myšlení sugescí, aby změnil svoje plány." "Vyšlo by to?" Pořád jsem mluvil na Alberta Einsteina.

Pokrčil rameny a Sigfrid se pohnul, ale nic neřikal.

"Nebud' jako malej," hubovala Essie. "Sigfride, odpověz." "Gospoža LAVOROVNA," řekl a díval se na mě, "myslím, že by to nešlo. Věřím tomu, že můj kolega tuhle možnost navrhl jen proto, abych ji mohl zamítnout. Studoval jsem záznamy vysílání Petera Hertera. Symbolika je zcela jasná. Andělské ženy se zobáky dravých ptáků - co je to 'zahnutý nos', gospoža? Pomyslete jen na Payterovo dětství a na to, co slyšel o 'očistění' světa od odporných Židů. Je tam také násilí a trestné emoce. Je hodně nemocný, měl srdeční záchvat a už neuvažuje logicky; vrátil se vlastně do stádia dětství. Ani přesvědčování ani prosby, aby dostal rozum, nejsou nic platné, gospoža. Jediná možnost by snad byla dlouhodobá analýza. S tím pravděpodobně nebude souhlasit, ten palubní počítač na to nestačí a v každém případě je málo času. Nemohu vám pomoci, gospoža, ne s nějakou reálnou šancí na úspěch." Je to už strašně dávno, co jsem strávil několik set hodin, většinou hrozně nepříjemných, posloucháním Sigfrida, toho rozumného, k šílenství mě dohánějícího hlasu, a už nikdy jsem ho nechtěl slyšet. Ale, víte, nebylo to zase celé tak špatné.

Essie vedle mě se pohnula: "Polymath," zavolala, "připravte čerstvou kávu." Mně pak řekla: "Myslím, že tu ještě chvíli zůstaneme." "Nevím proč," namítal jsem. "Zdá se, že jsem se dostal do neřešitelné situace." "A jestli jsi se dostal do neřešitelné situace," řekla bezstarostně, "nemusíme pít kávu a můžeme se vrátit do postele.

Zatím se mi to docela líbí, Robine." No, proč ne? Bylo divné, že jsem nebyl ospalejší než Essie.

Vlastně jsme oba byli bdělí a uvolnění a moje mysl nebyla nikdy čistší. "Alberte," zeptal jsem se, "došlo k nějakému pokroku při čtení knih Heechee?" "Ani ne, Robine," omlouval se. "Jsou tam další matematické objemy jako ten, co jsi viděl, ale zatím žádný jazyk - Ano, Robine?" Louskal jsem prsty. Roztěkaná myšlenka, která byla někde hodně hluboko, vyplula na povrch. "Sakra čísla," řekl jsem. "Ta čísla, co nám ta knížka ukázala. Jsou stejný jako ta, co jim Mrtví říkají 'sakra čísla'." "Jasně, Robine," přikývl. "Jsou to základní nezměnné konstanty kosmu nebo alespoň tohoto vesmíru. Ale vyvstává tady ještě problém Machova principu, který naznačuje -" "Teď ne, Alberte. Kde myslíš, že je Mrtví získali?" Zmlkl, zamračil se. Vyklepal dýmku a než odpověděl, podíval se na Sigfrida. "Mohl bych se domnívat, že Mrtví se přizpůsobili strojové inteligenci Heechee. Nepochybně tam došlo k vzájemnému vysílání a ovlivnění." "To si právě myslím! Co ještě, podle tvého úsudku, mohou Mrtví znát?" "To je dost těžko říct. Víš, oni jsou hrozně nedokonalé uloženi do paměti. Komunikace byla strašně těžká, i když to šlo nejlíp, ale teď už je úplně přerušena." Posadil jsem se zpřímá. "A co kdyby se nám podařilo komunikaci znovu navázat? Co kdyby někdo letěl do Nebes Heechee, aby s nimi promluvil?" Odkášlal si. Snažil se, aby odpověď nezněla moc povýšeně: "Robine, několika členům skupiny Herter-Hall a tomu klukovi, Wanovi, se nepodařilo získat od nich jasnou odpověď na tyhle otázky.

Dokonce i naše strojová inteligence byla moc málo úspěšná - i když," řekl docela vliďně, je to především proto, že se s nimi musíme spojit přes palubní počítač, Věru. Jsou špatně uloženi do paměti, Robine.

Jsou posedlí, iracionální a často blábolí." Essie stála za mnou s kávu a šálky na podnose - přeslechl jsem zvonek z kuchyně, co oznamoval, že je připravená. "Zeptej se ho, Robine," přikázala.

Nepředstíral jsem, že nechápu. "Krucí, tak dobře, Sigfride. To je tvoje práce. Jaký máme použít trik, aby s námi mluvili?" Sigfrid se usmíval a uvolnil ruce. "Je velmi příjemné s tebou zase mluvit, Robine," řekl. "Chtěl bych ocenit ten veliký pokrok od té doby, co jsme spolu mluvili naposledy -" "Pokračuj!" "Samozřejmě, Robine. Je jedna možnost. Zdá se, že ta žena, Henrietta, je uložena docela dobře, až na tu její posedlost, což je ta nevěra jejího muže. Myslím, že kdybychom napsali program z toho, co víme o osobě jejího manžela, a přizpůsobili jí ho -" "Udělat jí falešného manžela?" "V podstatě ano, Robine," přikývl. "Nemusel by být úplně přesný, protože Mrtví jsou tak nedbale uloženi, že nějaké nevhodné reakce se dají přehlédnout. Samozřejmě by ten program měl být docela -" "Udělej to, Sigfride. Dokázal bys takový program napsat?" "Ano. S pomocí tvé manželky ano." "A pak, jak se dostaneme do kontaktu s Henriettou?" Díval se stranou na Alberta. "V tom by nám, myslím, mohl pomoci můj kolega." "Jasně, Sigfride," řekl Albert vesele a škrábal se na noze palcem druhé nohy. "Za prvé, napiš program s doplňky. Za druhé, načti ho do flip procesoru PMAL-2 s gigabitem paměti s rychlým výběrem a nezbytnými podjednotkami. Za třetí, polož to do Pětky a odpal to do Nebes Heechee. Potom to přizpůsob Henriettě a začni klást otázky. Já bych to tipoval, no, asi na žádná celá, devět, pravděpodobnost funkce." Zamračil jsem se. "Proč posílat celé to strojní zařízení?" Trpělivě mi řekl: "Je v tom to c, Robine. Rychlost světla. Bez RNS rádia musíme poslat přístroje tam, kde je práce." "Počítač Herter-Hall má RNS rádio."

"Ten počítač je moc hloupý, Robine. Moc pomalý. A ještě jsem ti neřekl to nejhorší. Celý ten hardware je pěkně veliký, víš.

Akorát tak zaplní Pětku. To znamená, že do Nebes Heechee doletí holý a naprosto nechráněný. A my nevíme, kdo tam po přistání bude čekat." Essie už zase seděla vedle mně, vypadala krásně a soustředěně, podávala mi šálek kávy. Automaticky jsem si ho vzal a napil jsem se.

"Říkal jsi 'akorát'. Znamená to, že by mohl letět i pilot?" "Bohužel ne, Robine. Je tam místo jenom na dalších asi tak sto padesát kilo." "Já vážím jen polovinu!" pocítil jsem, jak je Essie vedle mě napjatá. Teď jsme se dostávali až k bodu zlomu. Měl jsem pocit, že mám naprosto čistou hlavu a byl jsem mnohem sebejistější než během několika uplynulých týdnů. Paralyza z nicnedělání se každou minutou vytrácela. Byl jsem si vědom toho, co říkám, a bylo mi úplně jasné, co to znamená pro Essie - a nechtěl jsem přestat.

"To je pravda, Robine," připustil Albert, "ale ty bys tam chtěl doletět mrtvý? Musí tam přece být jídlo, voda, vzduch. Běžné standardní vybavení pro výpravu s veškerým zabezpečením regenerace váží víc než tři sta kilo a tam prostě není -" "Nech toho, Alberte," řekl jsem. "Víš stejně dobře jako já, že nemluvíme o výpravě. Mluvíme o - kolika? Dvaceti dvou dnech. To byla doba letu Henrietty. Všechno, co potřebuju, je to, co stačí na dvacet dva dní. Pak budu v Nebesích Heechee a bude to jedno." Sigfrid vypadal, jako když ho to zajímá, ale mlčel. Albert vypadal soustředěně. Připustil: "No, to je pravda, Robine. Ale je to dost riskantní. Nesmí tam dojít k jedinému omylu." Potřásl jsem hlavou. Byl jsem na cestě před ním - na cestě, v každém případě tam, kam chtěl letět sám. "Říkal jsi, že na Měsíci je Pětka, která by ten cíl zvládla. Je tam taky to, čemu ty říkáš PMAL?" "Ne, Robine," řekl a dodal smutně: "Ale jeden je na Kourou, schopný letět na Venuši." "Díky, Alberte," řekl jsem, napůl jsem zavrčel, protože dostat to z něj bylo jako vytrhnout mu zub. Pak jsem se opřel a uvažoval o tom, co jsem se právě dozvěděl.

Nebyl jsem jediný, kdo napjatě poslouchal. Vedle mě Essie položila svůj šálek kávy. "Polymath," přikázala, "zpřístupněte a na displej promítněte program Morton, ve vzájemném režimu. Pokračuj, Robine. Udělej, co udělat musíš." Z obrazovky zazněl zvuk otevírajících se dveří a vstoupil Morton, potřásl si rukou se Sigfridem a Albertem a díval se přes jeho rameno na mě. Když vstupoval, dostával informace, a podle jeho výrazu bych řekl, že se mu ani trochu nelíbí. Bylo mi to jedno. Řekl jsem: "Mortone! Na základně v Guyaně je informační procesor PMAL-2. Kup ho pro mě." Otočil se a postavil se čelem ke mně.

"Robine," řekl tvrdohlavě. "Myslím, že si neuvědomujete, jak velká sousta odtrháváte ze svého kapitálu! Jenom minuta tohoto programu vás stojí tisíc dolarů. Budu muset prodat akcie-" "Tak prodej!" "Nejen to. Plánujete si výlet s tím počítačem do Nebes Heechee -Ne! Ani na to nepomyslete! Především, Boverův soudní příkaz to pořád nepřipouští. A dál, když se vám podaří tenhle příkaz obejít, budete pak podroben ponižujícímu předvolání a škody, které -" "Na to jsem se tě neptal, Mortone. Myslím, že jsem Bovera přiměl, aby ten soudní příkaz stáhl. Mohli by mě potom nějak zastavit?" "Ano! Ale," dodal už mírněji, "i kdyby mohli, je jedna možnost, kdy ne. Alespoň ne v nejbližší době. Ale jako váš právní poradce vám musím říci-" "Nemusíš říkat nic. Kup ten počítač. Alberte a Sigfride, vy udělejte ten program, jak jsme se dohodli. A teď zmizte z obrazovky, chci Harriet. Harriet? Zaříd' mi let z Kourou na Měsíc, toutéž lodí, kde bude i počítač, co mi ho Morton koupí, jak nejdřív to půjde. A zatímco to budeš vyřizovat, podívej se, jestli bys mi mohla zjistit, kde je Hanson Bover. Chci s ním mluvit." Když přikývla a zmizela z obrazovky, otočil jsem se k Essie. Oči měla mokré, ale usmívala se.

"Víš co?" řekl jsem. "Sigfrid mi nikdy neřikal 'Robe' nebo 'Bobby' zároveň." Objala mě a pevně mě sevřela v náručí. "Třeba si myslí, že teď není třeba s tebou jednat jako s dítětem," řekla. "A já si to myslím taky, Robine. Myslíš, že jsem se chtěla uzdravit jen proto, abychom se narychlo pomilovali? Bylo to proto, abys tady nebyl jako vězeň vlastní manželky, když by ti připadalo podlé od ní odjet. Takže se s tím dokážu docela dobře vyrovnat," dodala, "když budeš muset odjet." Přistáli jsme v Cayenne v hluboké tmě a prudkém dešti. Bover na mě čekal, když jsem si nechával proclít zavazadla, napůl spal v pěnovém křesle u místa, kde se odbavovala zavazadla. Několikrát jsem mu poděkoval za to, že mi přišel naproti, ale on mě odbyl pokrčením ramen.

"Máme jenom dvě hodiny," řekl mi. "Jdem na to." Harriet pro nás najala vrtulník. Vznegli jsme se nad palmy, zrovna když slunce vycházelo nad Atlantikem. Když jsme dorazili do Kourou, byl už den a lunární modul se tyčil na rampě. Ve srovnání s giganty z Kennedy nebo Kalifornie byl maličký, ale Kosmické centrum Guyanais má se svými raketami o šestinu lepší výsledky, a protože je skoro na rovníku, nemusí být tak veliké. Počítač už byl naložen a instalován a Bover a já jsme hned nasedli. Vchod uzavřen.

Start. Zvedání žaludku a chuť snídaně z letadla, kterou jsem neměl jíst, postupuje do krku; a potom jsme se dali do pohybu.

Trvá to tři dny lunárního letu. Celou dobu jsem pokud to šlo spal, po zbytek času jsem si povídal s Boverem. Byla to nejdelší doba, kterou jsem za poslední deset let strávil bez svých komunikačních prostředků a myslel jsem, že mi už doslova přirostly k rukám. Uteklo to strašně rychle. Vzbudil jsem se, když záchvěvy zrychlení zmizely, a pozoroval jsem, jak se k nám blíží mosazný Měsíc - a pak už jsme tam byli.

Když jsem si uvědomil, jak daleko jsem byl, divil jsem se, že jsem ještě nikdy předtím nebyl na Měsíci. Nevěděl jsem, co nás čeká.

Všechno mě to překvapilo: pocit, jako bych tanečně poskakoval, nevážil jsem víc než nafukovací gumová panenka, ostrý tenor, který vycházel z mých úst ve dvacetiprocentní heliové atmosféře. Už nedýchali směs Heechee, ani na Měsíci.

Lunární vřeteno Heechee je blízko základny raketoplánu - nebo, řečeno naopak, základna raketoplánu byla tam kde je, blízko Fra Mauro, protože tam bylo to místo, kde Heechee před téměř miliónem let kopali. Všechno bylo pod zemí, dokonce i přistávací rampy byly ukryté za ochranným zlomem. Pár amerických astronautů, kteří se jmenovali Shepard a Mitchell, strávil jednou víkend tak, že se procházeli v okruhu dvou set kilometrů, a nikdy si toho nevšimli.

Dnes ve vřetenu žila komunita více než tisíce lidí a nově hloubené tunely se rozbíhaly na všechny strany a povrch byl pokrytý výrážkou mikrovlnných parabol a solárních kolektorů a vedení. "Ahoj," řekl jsem prvnímu slušně vyhlížejícímu chlápku, co vypadal, jako že nemá co na práci. "Jak se jmenuješ?" Lehce ke mně doklusal, v puse žmoulal nezapálenou cigaretu.

"Proč tě to zajímá?" "Táhnle v tom raketoplánu je náklad a já bych ho potřebovat přenést do Pětky, co je teď v doku. Budeš k tomu potřebovat asi tak půl tuctu pomocníků a nejspíš i nějaký stroje pro manipulaci s nákladem. A spěchá to." "Hm, máš na to povolení?" "To ti ukážu, až ti budu platit. A dám ti tisíc dolarů pro každého a ty dostaneš odměnu deset tisíc dolarů, když to bude během tří hodin hotový." "Hm. Tak se na ten náklad podíváme." Právě ho vykládali z rakety. Pečlivě si ho prohlídnul, chvíli se drbal, chvíli přemýšlel. Ne, že by vůbec nepromluvil. Občas něco řekl a z toho vyplynulo, že se jmenuje A.T. Walthers, Jr. a že se narodil v tunelech na Venuši. Ale podle náramku jsem poznal, že zkusil štěstí na Gateway a podle toho, že na Měsíci vykonával i pomocné práce, jsem poznal, že zrovna moc se to asi nepovedlo. No, já taky nijak zvlášť velký štěstí neměl, při prvních dvou cestách; pak se to změnilo. Na kterou stranu, to je těžko říct. "To by šlo, Broadheade," řekl nakonec, "ale nemáme na to tři hodiny. Ten strandista Herter to za devadesát minut zase spustí.

Budeme to tam muset šoupnout ještě před tím." "O to líp," řekl jsem. "A teď mi řekni, kterým směrem je úřad Korporace Gateway." "Severní strana vřetene," řekl mi. "Zavírají asi tak za půl hodiny." O to líp, pomyslel jsem si znovu, ale neřekl jsem to. Táhnul jsem za sebou Bovera a skákavě jsem tančil zpátky tunelem k velké jeskyni ve tvaru vřetene, kde bylo centrum všeho, a prorážel jsem si cestu do pracovny ředitelky letů. "Budete chtít otevřený obvod na Zem pro identifikaci," řekl jsem jí. "Jsem Robin Broadhead a tady je můj otisk palce. Tohle je Hanson Bover - račte, Bovere -" Obtiskl palec na desku vedle mého. "Teď něco řekni," vyzval jsem ho.

"Já, Allen Bover," řekl mechanicky, "tímto ruším soudní příkaz namířený proti Robinu Broadheadovi, Korporaci Gateway a dalším." "Děkuji," řekl jsem. "A teď, vážená ředitelko, zatímco si to budete ověřovat, tady máte podepsanou kopii toho, co právě teď Bover říkal, pro vaše záznamy, a plán výpravy. Podle smlouvy, kterou jsem s Korporací Gateway uzavřel, což vám mohou vaše počítače potvrdit, mám právo používat zařízení Gateway v souvislosti s expedicí Herter-Hall. K tomu se chystám, a proto potřebuji Pětku, která je právě teď u vás v doku.

Podle plánu výpravy poznáte, že se chystám letět na Nebesa Heechee a odtud do Továrny na potraviny, kde chci Peterovi Herterovi zabránit v dalším poškozování Země a také chci osvobodit skupinu Herter-Hall a vrátit Gateway hodnotné informace pro zpracování a využití. A na cestu chci vyrazit během hodiny," ukončil jsem ostře.

No, tak asi minutu to vypadalo, že to zabere. Ředitelka letů se dívala na otisky palců na registrační tabuli, vzala disketu s plánem výpravy a potěžkala ji v ruce, pak se na mě chvíli upřeně a v tichosti dívala s otevřenou pusou. Skoro jsem slyšel hvízdání nějakého prchavého plynu, který používali do tepelných motorů Carnotova cyklu zpod Fresnelových čoček do reflektorů se stínidlem ve tvaru artyčoku, co byly přímo nad námi. Nic jiného jsem neslyšel. Pak si povzddechla a řekla: "Senátore Praggiere, máte to všechno?" A ze vzduchu za jejím stolem se ozvalo Praggierovo zavrčení: "Na to vem jed, Milly. Řekni Broadheadovi, že to nepůjde. Tu loď nemůže dostat." Ty tři dny cesty mě vyřídily. Veškeré údaje z cestovních pasů byly automaticky předem oznámeny rádiem a úřady věděly, kam letím, ještě dřív, než raketoplán odletěl z Francouzské Guyany. Byla jen náhoda, že tam na mě čekal Praggier; a i kdyby tam nebyl, měly spoustu času získat informace z hlavního stanu v Brazílii. Chvilí jsem měl pocit, že právě proto, že je to Praggier, ho můžu ukecat. Nepodařilo se to. Rval jsem na něj půl hodiny a žebral další půl hodinu. Bez výsledku. "Na tvém plánu výpravy není nic špatného," připustil. "Jen ty. Nemáš právo využívat zařízení Gateway, protože Korporace Gateway tě včera předkoupila, v době, kdy jsi byl na oběžné dráze. A stejně, i tak bych ti let nepovolil. Jsi na tom příliš osobně zainteresován. A to už ani nemluvím o tom, že jsi na takovéhle věci moc starý." "Já jsem zkušený pilot z Gateway!" "Jsi zkušený hovno, Robine. A možná i trochu cvok. Co si myslíš, že asi jeden člověk zmůže v Nebesích Heechee? Ne.

Využijeme tvůj plán. Dokonce ti za něj zaplatíme i honorář - když to vyjde. Ale uděláme to tak, jak se to udělat má; přímo z Gateway, poletí nejmíň tři lodě, ve dvou budou samý mladý lidi, zdravý a dobře vyzbrojený odvážlivci."

"Senátore," prosil jsem ho, "nech mě letět! Jestli pošleš ten počítač na Gateway, bude to trvat měsíce - roky!" "Ale ne, když ho pošleme rovnou tam v Pětce," řekl. "Šest dní.

Potom zase může letět v konvoji. Ale ne s tebou. Přesto," řekl mírně, "ti určitě zaplatím počítač a ten program. Nech to tak, Robine. Ať na sebe to riziko vezme někdo jiný. Mluvím s tebou jako přítel." No, byl můj přítel a to jsme věděli oba, ale možná už ne takový jako dřív, když jsem mu řekl, co může s tím svým přátelstvím udělat. Nakonec mě Bover odtáhl pryč. Naposled jsem zahlédl senátora, jak sedí na kraji stolu a upřeně se za mnou dívá, obličej měl ještě rudý vztekem a jeho oči vypadaly, jako by se mu chtělo brečet.

"To je pech, pane Broadheade," řekl Bover soucitně.

Nadechl jsem se, abych se taky uklidnil a zastavil jsem se právě včas. Nebyl v tom žádný záměr. "Seženu ti lístek zpátky do Kourou," řekl jsem.

Usmíval se, ukázal perfektně cizelované Chiclets - něco z těch peněz už do sebe investoval. "Udělal jste ze mě boháče, pane Broadheade. Lístek si můžu zaplatit sám. A taky, ještě nikdy jsem tu nebyl a moc se mi zpátky nechce, tak tu asi ještě chvíli pobudu." "Jak myslíš." "A vy, pane Broadhead? Co máte v plánu?" "Nic." Ani jsem o ničem nepřemýšlel. Už mě nenapadal žádný program. Nemůžu ani vyjádřit, jak strašný je ten pocit prázdnoty.

Duševně jsem už byl připraven na další let záhadnou lodí Heechee - no, zase ne na takovou záhadu, jako když jsem byl prospektorem a letěl jsem z Gateway. Ale stejně hodně děsivou vyhlídku. S Essie jsem učinil krok, který jsem se strašně dlouho bál udělat. A bylo to k ničemu.

Melancholicky jsem se díval do dlouhého prázdného tunelu, co vedl k dokům. "Mohl bych si prostřít cestu," řekl jsem.

"Pane Broadheade! To - to -" "Ale neboj se, já to neudělám, hlavně proto, že všechny pušky, o kterých něco vím, jsou

už naložený do tý Pětky. A pochybuju, že by mě pro nějakou pustili dovnitř." Zíral mi do tváře. "No," řekl pochybovačně, "třeba byste taky mohl strávit pár dní -" A pak se výraz jeho tváře změnil.

Stěží jsem to postřehl; cítil jsem totéž co on a to si vyžádalo celou moji pozornost. Starý Peter byl zase na gauči. Bylo to horší než kdy jindy. To, co jsem zakoušel, nebyly jen jeho sny a fantazie - což cítili všichni živí tvorové. Byla to bolest. Zoufalství. Silenství. Byl to příšerný tlak kolem spánků, bolest vystřelující z paží a hrudníku. Měl jsem sucho v krku, pak mě pálił kyselými chuchvalci, když jsem zvracel.

Nikdy před tím nic takového z Továrny na potraviny nepřišlo.

Ale dosud taky nikdo na tom gauči nezemřel. Nepřestalo to ani za minutu, ani za deset. Moje plíce dychtivě vsály vzduch. Bover udělal totéž. Udělali to všichni ostatní, kdo byli v dosahu jeho přenosu. Bolest přetrvávala a vždycky, když se zdálo, že se už stabilizovala, nastala exploze nové bolesti; a celou tu dobu to byl teror, zuřivost, strašlivé trápení člověka, který věděl, že umírá a nenáviděl to pomýšlení.

Ale já věděl, co to je.

Já věděl, co to je a taky jsem věděl, co bych mohl dělat - co by aspoň mohlo udělat moje tělo, kdybych jen byl schopen dát svoje smysly dohromady natolik, aby se mi to podařilo. Přinutil jsem se udělat krok a pak další. Přinutil jsem se klusat tou širokou unavující chodbou, když se Bover za mnou na zemi svíjel a když se hlídky úplně bezmocně potácely, pořád dál. Klopýtal jsem kolem nich a určitě mě ani neviděli, dostal jsem se do úzkého poklopu přístávacího modulu, házel jsem sebou, byl jsem samá modřina a třásl jsem se, nutil jsem se silou vůle ten poklop nad hlavou zavřít.

A byl jsem tam, v tom katastrofálně známém mřínavém kumbálku, obklopen tmavými lisovanými předměty z plastiku. Walthers odvedl dobrou práci. Neměl jsem příležitost mu zaplatit, ale kdyby natáhl ruku do poklopu, dal bych mu milión.

V některém okamžiku starý Peter Herter zemřel. Jeho smrt tu mizérii neukončila. Jen se to začalo utišovat. Nedokázal jsem si vůbec představit, jaký je to pocit, když člověk umírá, cítí, že se mu zastavuje srdce a ochabují vnitřnosti a jistota smrti bodá do mozku. Trvá to mnohem déle, než bych kdy uvěřil. Trvalo to celou dobu, než jsem zavřel poklop a než jsem se pomocí malých vodíkových motorů dostal tam, kde pohon Heechee začne fungovat. Mačkal jsem a zvedal vodící kola kursu, dokud mi neukázala ten vzor, co mě tak dobře naučil Albert.

A pak jsem stiskl startovací tlačítko a byl jsem na cestě. Lod sebou škubala, jak nabírala nepravidelné zrychlení.

Hvězdné vzory, které jsem sotva viděl, když jsem se natahoval k jednotce paměti, se začaly spojovat. Ted už mě nemohl nikdo zastavit. Ani já jsem nemohl zastavit sám sebe.

Podle údajů, které byl Albert schopen shromáždit, by měla cesta trvat přesně dvacet dva dny. To není moc dlouho - pokud není člověk nacpán do lodi, co už je úplně plná. Bylo tam pro mě místo - více méně. Mohl jsem se postavit. Mohl jsem si dokonce i lehnout, pokud mi tékavý pohyb lodi určil, kde je "dole" a pokud mi nevadilo, že budu ležet mezi kusy kovu. Po celých těch dvacet dva dní jsem neměl větší prostor k pohybu než půl metru do všech stran - nemohl jsem jíst, spát, koupat se a vyměšovat; nebylo kde a nebylo co.

Měl jsem spoustu času, abych si vzpomínal na to, jakou hrůzu naháněl let s lodí Heechee a taky na to, abych to všechno pocítil na vlastní kůži.

Měl jsem taky spoustu času na to, abych se učil. Albert mi pečlivě nahrál veškeré údaje, o které jsem si neřekl, protože jsem na to neměl dost důvtipu, a ty disky jsem si mohl přehrávat. Nebylo to moc zajímavě ani složitě podáno. PMAL-2 měl obrovskou paměť: byl hodně inteligentní, ale moc toho ukázat nesvedl. Neměl trojrozměrnou obrazovku, jenom stereo monitor s plochým obrazem, pokud bych měl sílu se na to dívat, nebo obrazovku o velikosti dlaně, kdybych se na tu desku dívat nevydržel.

Napřed jsem ho nepoužíval. Jen jsem tam ležel a spal jsem, co to šlo nejvíc. Částečně jsem se dal do kupy z Peterovy smrti, stejně úděsné jako mé vlastní. Částečně jsem také experimentoval se svým myšlením - dovolil jsem si cítit strach (pokud jsem k tomu měl důvod!), dodával jsem si odvahy pociťovat vinu. Jsou takové druhy viny, o kterých vím, že je mám rád, úvahy o nesplněných povinnostech a závazcích. Měl jsem spoustu věcí k přemýšlení, počínaje Peterem (který by s největší pravděpodobností žil, kdybych ho na tu expedici nepřijal) a konče, nebo snad ne tak docela, Klárou v nehybné černé díře - tím to nekončilo, protože pořád jsem mohl ještě přemýšlet o něčem dalším. Tohle potěšení už dávno ochablo. Ke svému překvapení jsem shledal, že vina mě nakonec příliš nezdolávala, když jsem si už jednou dovolil ji pocítit; a tak jsem strávil první den.

Pak jsem se vrhnul na informace. Semi-Alberta jsem nechal v nehybném stavu, napůl vymalovaná karikatura programu, co jsem znal a měl rád, mě poučila o Machově principu a sakra číslech a mnohem podivnějších formách astrofyzikálních spekulací, o kterých se mi ani nesnilo. Vlastně jsem ho tak docela neposlouchal, ale nechal jsem ten hlas znít, a tak jsem strávil druhý den.

Pak, z téhož zdroje, jsem do sebe absorboval všechno o Mrtvých.

Skoro všechno jsem už předtím slyšel. Poslechl jsem si to znovu. Nic lepšího jsem na práci neměl, a tak mi uplynul třetí den.

Pak tam byly různé přednášky o Nebesích Heechee a o původu Starých a možné strategie jednání s Henriettou a možná rizika při jednání se Starými, kterých je třeba se vystříhat. Tak tohle byl čtvrtý den a pátý a šestý.

Začal jsem si říkat, jak asi vyplním celých dvacet dva, takže jsem se vrátil na začátek a znovu jsem poslouchal ty pásky. A tak uplynul sedmý den a osmý a devátý a desátý. A jedenáctý den - Jedenáctý den jsem se od počítače odpoutal a sám pro sebe jsem se usmíval v očekávání radosti.

To byl den na polovině cesty. Visel jsem tam v pojistných řemenech, čekal jsem na satisfakci, kterou by mi tahle křečovitá a prokletá cesta měla nabídnout: jiskřící erupce zlatých jisker světla v křišťálové spirále, která znamenala čas otočky. Nevěděl jsem přesně, kdy k tomu má dojít. Pravděpodobně ne v první hodině toho dne (a taky se tak nestalo). Pravděpodobně ani ve druhé ani ve třetí... a taky se to nestalo. Ani v těchto hodinách, ani ve čtvrté, páté, ani v žádné z

dalších. Jedenáctý den se to vůbec nestalo.

Ani dvanáctý.

Ani třináctý.

Ani čtrnáctý; a když jsem se nakonec dostal k údajům, abych si překontroloval výpočty, což se mi nechtělo dělat z hlavy, řekl mi počítač, co jsem vědět nechtěl.

Bylo moc pozdě.

I kdyby se ten bod obratu objevil teď někdy - i kdyby to bylo v příští minutě - nebudu mít dost vody, jídla a vzduchu abych to vydržel až do konce.

Dá se šetřit. Já tedy začal šetřit. Místo pití jsem si jen svlažoval rty, spal jsem, jak to šlo, dýchal jsem, jak jsem mohl nejméně. A bod obratu nakonec přišel - devatenáctý den. O osm dní později.

Když jsem zadával údaje do počítače, ukázal mi chladné a jasné výsledky.

Do bodu obratu jsem přiletěl pozdě. Za devatenáct dní by tahle loď mohla doletět do Nebes Heechee, ale ne s živým pilotem. V tu dobu už budu nejmiň šest dní mrtvý.

14 Dlouhá noc snů.

Když už mohla se Starými mluvit, začali ji připadat víc jako lidi. Ani nebyli tak staří. Nebo aspoň ti tři, co ji nejčastěji hlídali a vodili ji na lekce v té dlouhé noci snů. Naučili se ji oslovovat Janine, nebo to, co říkali, se tomu podobalo. Oni sami měli složitá jména, ale všechna byla krátká - Tar nebo Tor nebo Hooay - a reagovali na ně, když bylo třeba nebo když si prostě hráli. Byli hraví jako štěňata a stejně tak snaživí. Když se dostala z jasně modrého kokonu, celá rozlámaná a zpocená z dalšího života a další smrti - z další lekce toho kursu, co jí Nejstarší předepsal - jeden z nich s ní vždycky cukroval a šeptal jí a hladil.

Ale to nebylo dost! Nebylo to dostatečně útěšné, aby to vynahradilo to, co se dělo ve snech pořád dokola.

Každý den byl stejný. Několik hodin nelehkého a neklidného spánku. Možnost najíst se. Snad si zahrát na honěnou nebo se lechtat s Hooayem nebo Torem. Snad i možnost projít se po Nebesích, vždycky pod dozorem. Potom ji Tar nebo Hooay nebo někdo z ostatních jemně zatáhl zase do kokonu a položili ji tam a pak několik hodin, někdy se zdálo, jako by to trvalo celý život, byla Janine někdo jiný. A jak podivný někdo jiný! Muž. Zena. Mladý. Starý. Bláznivý. Invalidní - všichni se od sebe lišili. Nikdo z nich nebyl úplně člověk. Většinou to lidé vůbec nebyli, hlavně ti nejstarší. Životy, které "snila", a co byly nejbližší stávajícímu času, se hodně podobaly jejímu vlastnímu. Přinejmenším to byly životy stvoření, která se nepodobala Torovi ani Tare nebo Hooayemu.

Obvykle nebyly nijak děsivé, i když všechny končily smrtí. Žila v nich jen náhodné a chaotické zlomky jejich uložených pamětí, krátkých a neuspořádaných nebo tupých a řízených, takové životy, které tyhle bytosti znaly. Když začala rozumět jazyku svých uchvatitelů, přišla na to, že životy, které žila, byly speciálně vybrané pro uložení do paměti (podle jakého klíče?) Takže v každém z nich byla speciální lekce. Všechny ty sny ji učily novým zkušenostem a ona se samozřejmě učila. Naučila se, jak mluvit s živými, porozumět jejich zastíněné existenci; chápat jejich posedlou touhu podrobovat se.

Byli to otroci! Nebo domácí zvířátka? Když dělali, co jim Nejstarší přikázal, byli poslušní, a tedy hodní. Když ne, což bylo málokdy, byli potrestáni.

Občas vidávala Wana a někdy i svoji sestru. Jejich politika byla taková, že je od sebe oddělili. Nejdřív nechápala proč, potom to pochopila a v duchu se smála. Bylo to příliš tajné na to, aby to vyrazila dováděnému Torovi. Lurvy a Wan se také učili a nešlo jim to o nic lip než jí.

Koncem prvních šesti "snů" už uměla se Starými mluvit. Rty a hrdlem nedokázala přesně tvořit jejich švitořivé, mumlavé hlásky, ale rozuměla jim. Co bylo důležitější, plnila jejich pokyny. To zabránilo potížím. Když se měla vrátit do své kobky, nemuseli ji strkat a když se měla vykoupat, nemuseli ji svlékat. U desáté lekce se už docela spřátelili. U patnácté věděla (stejně jako Lurvy a Wan) všechno, co mohla vědět o Nebesích Heechee, včetně toho, že Staří nejsou a nikdy nebyli Heechee.

Ani Nejstarší.

A kdo byl ten Nejstarší? To se v těch lekcích nenaučila. Tar a Hooay jí vysvětlovali, jak nejlíp to dokázali, že Nejstarší je Bůh. Ale taková odpověď jí nestačila. Byl bohem až příliš tak, jak jeho vyznavači vybudovali Nebesa Heechee nebo jakoukoli jejich část včetně jeho samého. Ne. Nebesa vytvořili Heechee, proč, to věděli jen oni, a Nejstarší Heechee nebyl.

Po celou dobu byl ten velký stroj nehybný, skoro mrtvý, udržoval si svůj ubíhající konec života. Když Janine přecházela ústřední vřetenem, viděla ho tam, byl jako socha. Sem tam pomalu pableskovala bledá barva na jeho externích senzorech, jako by se už už chtěl probudit, možná je sledoval přivřenýma očima. Když se to stalo, Hooay a Tar zrychlili krok. V tu chvíli se ani nelechtali ani nedováděli. Většinou byl ten stroj naprosto nehybný. Jednou v jeho stínu mýjela Wana, šla do kokonu a on z něho odcházel a Hooayje nechal, aby spolu chvíličku mluvili. "Vypadá děsivě," řekla Janine.

"Jestli chceš, tak ho kvůli tobě zničím," naparoval se Wan a nervózně se přes rameno díval na stroj. Ale řekl to anglicky a byl dost moudrý na to, aby to netlumočil svým hlídačům. Ale i tón jeho hlasu Hooaye znepokojil a popohnal Janine pryč.

Janine už začala mít svoje uchvatitele docela ráda; asi tak, jak člověk může mít rád velkého něžného malamuta, který umí mluvit.

Dlouho jí trvalo, než začala mladou ženu Tar chápat buď jako mladou nebo jako ženu. Všichni měli na obličejích řídký porost vlasů a velké nadočnicové oblouky charakteristické pro dospělé samce primátů. Ale začali se jí zdát spíš jako individuality než individua z třídy "žalářníků". Těžší a tmavší z obou samců se jmenoval "Tor", ale to byla jenom jedna

slabika z jeho dlouhého a tajuplného jména, ze kterého Janine rozuměla jen jedno slovo "tmavý". Nemělo to ale vztah k jeho zbarvení. Byl světlejší než jeho kamarádi. Mělo to něco společného s nějakou příhodou z jeho dětství v části Nebes tak divné a tak málo navštěvované, že tam dokonce i věčné světlo ze stěn z kovu Heechee bylo slabé. Tor si zastříhával vousy tak, že mu dolů trčely jako obrácené rohy. Tor dělal největší legrácky a snažil se, aby z nich měla potěšení i jejich zajatkyňe. Tor byl právě ten, co s Janine žertoval a říkal jí, že jestli ten její sameček, Wan, je neplodný, (a vypadalo to tak podle toho, jak se v ohradě k Lurvy chová), tak poprosí Nejstaršího o dovolu, aby ji mohl oplodnit sám. Janine, která opatrovala svoje legrační tajemství o jejich neplodnosti, se nebála. Ani ji to neodpuzovalo, protože Tor byl takový milý typ satyra a ona věřila, že tu legraci pochopí. Zároveň však začala sama o sobě uvažovat v tom smyslu, že už není usmrkané dítě. Každý dlouhý sen jí přidal na věku. Ve snech získávala sexuální zkušenosti, jaké nikdy v životě nezažila - někdy jako žena, někdy ne - a často bolest, a na konci vždycky byla smrt. Ty záznamy nemohly být pořízeny od živých lidí v jednom nebolestivém okamžiku, vysvětloval jí Hooay; a nebyl ani trochu hravý, když jí popisoval, jak se otevírá mozek a dává se do stroje, který provádí záznamy. Trochu zestárla, jak jí to říkal. Jak sny pokračovaly, byly pořád podivnější a časově vzdálenější. "Teď se dostaneš do hodně starých časů," řekl jí Tor.

"Tenhleten -" vedl ji ke kokonu "- je nejstarší, a proto i poslední.

Možná." Na chvíli se zastavila u svítícího gauče. "To je další vtip, Tore, nebo hádanka?" "Ne." Oběma rukama si popotahoval vidlice svých vousů.

"Tenhle se ti nebude líbit, Danine." "Díky." Usmál se a v koutcích jeho smutných něžných očí se objevily vrásky. "Ale to je poslední, co ti můžu dát. Možná - možná, že Nejstarší ti dá svůj vlastní sen. Prý to kdysi udělal, ale já nevím kdy. Nikdo si to nepamatuje." Janine polkla. "Zní to děsivě," řekla.

Řekl jí laskavě: "Já se toho bál, když jsem to musel snít, ale, Danine, uvědom si, že je to jenom sen." Zavřel nad ní kokon a Janine chvíli bojovala se spánkem a prohrála jako vždycky... a byla někdo jiný.

Kdysi žilo stvoření. Bylo samice; ale nebylo to "to", pokud lze věřit Descartesovi, protože si to uvědomovalo svoji existenci, tak to bylo "ona".

Neměla žádné jméno. Ale v tlupě se dala poznat podle velké jizvy od ucha k nosu, na místě, kde ji uhodila a skoro zabila kopytem umírající bestie. Na té straně její zhojené oční víčko změnilo tvar, takže se jí mohlo říkat "Šilhavá".

Šilhavá měla domov. Ne nějak zvlášť upravený. Nebylo to nic než udusané hnízdo z kupy čehosi, co se podobalo papyru, částečně zastřešené násypem zeminy. Ale ona a její příbuzní se do těch hnízd vraceli každý den a v tom se nepodobali žádnému z živočichů, kteří žili kolem nich. Z jiného hlediska se zase vůbec nepodobali ostatním příslušníkům svého druhu. Používali totiž předměty, které nebyly součástí jejich těla, aby s nimi pracovali. Šilhavá nebyla krásná. Ve vzpřímené poloze nebyla o moc vyšší než jeden metr. Neměla žádné obočí - vlasy jí na temeni rostly od nadočnicových oblouků a spojily se s ním a holý měla jen nos a lícni kosti - a neměla bradu, aby mohla mluvit. Na rukou měla prsty, ale obvykle byly sevřené, takže na vnější straně je měla zjizvené a mozolnaté a nedaly se dobře roztáhnout - o nic lépe než prsty na nohou; těmi mohla předměty uchopovat stejně dobře a mohla jimi stisknout libovolné části nešťastníka, kterého chytla za krk, když chtěl utéct. Šilhavá byla těhotná, i když netušila, co to s ní je. Dorostla plné výšky a ve svém pátém období dešťů byla plodná. Ve třinácti letech byla těhotná devětkrát nebo desetkrát a nikdy to nevěděla, až když poznala, že už nemůže běhat dost rychle a že jí vyboulené břicho ztěžuje vyjímání střev z těl šelem a když se jí struky začaly znovu nalévat mlékem. Z padesáti příslušníků její komunity byli nejmní čtyři její děti. Víc než tucet samců mohlo být, a možná i byli, otci jejich dětí. Šilhavá si uvědomovala svoje dřívější vztahy, ale ne ty poslední. Přinejmenším jeden z mladých samců, o kterém věděla, že je její dítě, mohl být docela dobře otcem dalšího - to byla věc, která Šilhavé nijak nevadila, dokonce i když byla schopná brát to v úvahu. To, co dělala se samci, když její maso pod kostnatým zadkem vlhlo a červenalo, nebylo v jejím myšlení spojeno s porodem. Nebylo to spojeno ani s potěšením. Svrbělo ji to a když se to stalo, musela se poškrábat. Šilhavá nedokázala nijak popsat "potěšení", snad jenom jako absenci bolesti. Dokonce i v tomto ohledu toho za život poznala málo.

Když přistávací modul Heechee rachotil a blýskal nad mraky, Šilhavá se s celou svou komunitou utíkala schovat. Nikdo z nich neviděl, jak modul přistál na zemi.

Když je hvězdice na dně moře ulovena do sítě, lopatkou vytažena z vědra plného bahna a vhozena do nádržky, když ji biolog připíchne a vypitvá její nervovou soustavu - uvědomuje si ta hvězdice, co se s ní děje? Šilhavá si sama sebe uvědomovala víc než hvězdice. Měla trochu víc zkušeností, aby toho byla schopná. Nic, co se s ní stalo od chvíle, kdy jí jasné světlo svítlo do očí, jí nedávalo smysl. Necítla anesteziologický bodec, který ji uspal. Nevěděla, že ji odnesli do přistávacího modulu a dali ji do ohrady společně s dalšími dvanácti jejími kamarády. Necítla drtivé zrychlení při startu ani stav beztlíže po dlouhou dobu tranzitu. Nevěděla vůbec nic, dokud jí nedovolili, aby se zase probudila, a nechápala to, co se dělo dál.

Všechno bylo úplně neznámé! Voda. Voda, kterou pila, už nebyla z blátivého kraje řeky. Byla ve svítivém, tvrdém žlabu. Když se naklonila, aby si ji nabrala, nic na ni pod hladinou nečíhalo, aby to na ni vyskočilo.

Slunce a obloha. Tam nebylo žádné slunce! Nebyly žádné mraky a nepršelo. Byly jen tvrdé modře svítící stěny a nad hlavou modře svítící střeška.

Jídlo. Nic živého, co by se dalo chytit a roztrhat. Byly tam placaté, tvrdé hroudy čehosi, co se dalo žvýkat, bez chuti. Vždycky jí naplnily žaludek a vždycky byly k dispozici. Bez ohledu na to, kolik toho se svými kamarády snědla, vždycky ještě zbylo.

Co viděla, ty zvuky a zápachy - všechno bylo děsivé! Byl tam zápach, který nikdy předtím necítla, byl ostrý a naháněl ji strach. Byl to zápach něčeho živého, ale nikdy neviděla tvora, co by byl takhle cítit. Necítla ty běžné pachy, skoro stejně ošklivé. Žádný zápach zvěře. Žádný zápach antilopy. Žádný zápach kočky (té zatracené).

Dokonce ani zápach jejich výkalů nebo aspoň ne moc, protože kvůli téhle záležitosti nemuseli chodit na určité místo a

kout, kde se tísnil ve spánku, byl vždycky splaven, hned jak odtud odešli. Narodilo se jí tam dítě, a ostatní příslušníci jejího kmene si stěžovali na to, že je ruší svým mručením, když chtějí spát. Chtěla si to dítě vzít, aby se zbavila horkého tlaku v prsou, ale už tam nebylo. Nikdy ho už neviděla.

Její novorozeně bylo první, co hned po porodu zmizelo.

Nebylo poslední. Patnáct let tahle malá australopithecantopická rodina jedla a kopulovala a rodila a stárla, počet jejich členů se snižoval, protože novorozenci jim byli odebírání hned po porodu.

Samice si sedla do dřepu a namáhala se a skučela a porodila. Pak všichni usnuli a když se probudili, dítě bylo pryč.

Občas zemřel někdo z dospělých nebo když skoro umíral, ležel zkroutený a nařikal, takže všichni pochopili, že už nevstane. Pak zase všichni usnuli; a když se vzbudili, ten dospělý, nebo jeho tělo, bylo pryč. Bylo jich třicet, pak dvacet, pak deset - pak už jen jeden. Poslední zbyla Šilhavá, v devěťadvaceti hodně, hodně stará samice. Věděla, že je stará.

Nevěděla, že umírá, jen cítila strašnou palčivou bolest v břiše, prudce dýchala a vzlykala. Nevěděla, kdy umřela. Věděla jen, že ta bolest ustala, a pak si uvědomovala jinou bolest. Nebyla to tak úplně bolest.

Podivnost. Otupělost. Viděla, ale viděla divně ploše, divně blikavě, divně zkřivenou skupinu barev. Její oči si nepřivykly a nepoznala, co vidí. Zkoušela pohnout očima, ale nešlo to. Zkoušela pohnout hlavou nebo pažemi nebo nohama - a nemohla, protože nic z toho neměla.

Takhle zůstala po dlouhou dobu.

Šilhavá nebyla preparát. V tom smyslu, že živá, ale odhalená nervová soustava biologovy chladné hvězdice je preparát.

Byla experiment.

Ale nebyla moc velikým úspěchem. Pokus uchovat její identitu v paměti stroje neztroskotal z důvodů, které zmařily předcházející experimenty s ostatními příslušníky jejího kmene: chybné napojení chemických vlastností na receptory; nedokonalý přenos informací; špatné kódování.

Postupně se při všech experimentech Heechee se všemi těmito problémy vyrovnali a vyřešili je. Experiment s ní se nepodařil, nebo vyšel jen částečně, z jiného důvodu. V tvorovi "Šilhavá" nebyla dostatečná identita, kterou by bylo možno uchovat. Nepředstavovala biografii, dokonce ani časopis. Byla něco jako údaj ze sčítání lidu přerušovaný bolestí a doprovázený strachem.

Ale tohle nebyl jediný pokus, který měli Heechee rozpracovaný.

V jiné sekci obrovského stroje, který obíhal slunce Země ve vzdálenosti půl světelného roku, prospívaly ty ukradené děti. Žily úplně jinak než Šilhavá - dostávalo se jim automatické péče, heuristických testů a programovaných výzev.

Heechee poznali, že i když tihle australopithecantopové byli strašně málo inteligentní, měli v sobě semena moudřejších potomků. Rozhodli se, že celý ten proces popoženou.

Za patnáct let od přemístění kolonie z jejího prehistorického domova v Africe do smrti Šilhavé nedošlo k žádnému významnému pokroku. Heechee nebyli znechuceni. Patnáct let, příliš toho neočekávali. Měli mnohem dlouhodobější plány než jen tenhle.

Protože jejich plány od nich od všech vyžadovaly, aby byli někde jinde dlouho předtím, než z očí jednoho z potomků Šilhavé bude patrná inteligence, zařídili se podle toho. Postavili a naprogramovali prozatímní artefakt. Připravili to tak, aby tam byly dodávány potraviny CHON z vhodného procesoru, který zpracovává hmotu komety, který už byl v provozu a zásoboval další jejich zařízení a jehož potenciální životnost byla poměrně dlouhá. Postavili stroje na testování dovedností potomků novorozenců tak, aby se podle potřeby opakovalo. Byl to pokus uložit soubory jejich identit do strojové paměti pro pozdější pozorování - jestli se ještě někdo z nich vrátí, aby se podíval, jak tenhle pokus vyšel. S ohledem na své další plány to považovali za nepravděpodobné.

Přesto v jejich plánech bylo mnoho alternativ, všechny probíhaly současně; protože na objektu svých plánů měli velký zájem.

Je možné, že se nikdo z nich nikdy nevrátí. Ale třeba se to někomu podaří.

Protože Šilhavá nedokázala komunikovat nebo jednat jakkoli použitelně, vymazali experimentátoři Heechee z její uložené paměti emoce a uložili ji na police jako knížku do knihovny pro eventuální nahlédnutí někoho dalšího, ať už to bude kdokoli. (Právě tohle byla Janine nucena udělat tím, že znovu prožila všechno, co Šilhavá před všemi těmi stovkami tisíciletí.) Zanechali vodítka a údaje, aby je mohla použít jakákoli generace, která by je mohla pochopit. Uklidili po sobě jako vždy. Potom odjeli a nechali zbytek toho specifického pokusu, kromě všech svých dalších experimentů, pokračovat.

Na osm set tisíc let.

"Danine," zasténal Hooay, "Danine, jsi mrtvá?" Podívala se mu do obličeje, zpočátku nemohla zaostřit, takže vypadal jako rozmazaný veliký měsíc s třepotavým dvojitým ohonem komety. "Pomoz mi vstát, Hooay," zavzlykala. "Vezmi mě zpátky." Tenhle byl ze všech nejhorší. Cítila se znásilněná, zneuctěná, zvětšená, změněná. Její svět už nebude nikdy jako dřív. Janine neznala slovo "australopithecantop", ale věděla, že život, který právě dožila, byl zvířecí. Horší než zvířecí, protože někde v Šilhavé byla jiskřička myšlení, a tedy i nechtěný pocit strachu.

Janine byla vyčerpaná a cítila se starší než Nejstarší. Sotva jí bylo patnáct, už nebyla dítě. Učet byl přečerpan. Žádné dětství už pro ni nezbylo. Komora s nakloněnými stěnami byla její ohrada, kde její dětství skončilo. Hooay řekl s obavou: "Danine? Co je s tebou?" "Chci ti říct jeden vtip," odpověděla mu.

"Nevypadáš, že by sis chtěla dělat legraci." "Ale stejně je to legrační vtip. Poslouchej. Nejstarší dal do jedné ohrady Wana s mojí sestrou, aby se spářili. Ale moje sestra je neplodná. Měla operaci, aby nikdy dítě neměla." "To není dobrý vtip," protestoval. "Takovouhle věc nesmí nikdo udělat!" "Ona to udělala, Hooay." Rychle dodala: "Neboj se, nebudeš potrestán. Jen mi sem teď přiveď toho kluka." Do jeho něžných očí stouply slzy. "Jak se nemám bát? Možná

bych měl vzbudit Nejstaršího a říct mu -" Potom slzy vyhrkly; byl vyděšený.

Uklidňovala ho a přemlouvala ho, dokud nepřišli další Staří a on jim ten strašný žert prozradil. Janine si lehla na matraci a zacpala si uši, aby neslyšela jejich vzrušené žalostné štěbetání. Nespala, jen ležela se zavřenýma očima, když slyšela, že do dveří vstoupil Wan a Tor. Když chlapce strčili dovnitř, vstala, aby ho přivítala.

"Wane, chci, abys mě obejmul." Díval se na ni nevrle. Nikdo mu neřekl, o co se jedná, a také strávil hodinu na gauči se Šilhavou.

Vypadal strašně. Nikdy vlastně neměl možnost doléčit si chřipku, neodpočinul si a nepřivykl těm velkým změnám ve svém životě, ke kterým došlo od té doby, co potkal Herter-Hallovy. Pod očima měl kruhy a také měl popraskané koutky úst. Nohy měl špinavé, stejně tak jako roztrhané šaty.

"Bojiš se, že upadneš?" zaječel.

"Nebojím se pádu a chci ti říct, abys se mnou mluvil pořádně.

Nepišť. Vypadal, že ho to překvapilo, ale hlas o tóninu snížil, jak ho to učila. "Tak proč?" "Ale, Wane." Potřásla netrpělivě hlavou a přiblížila se k němu.

Nebylo třeba říkat mu, co má udělat. Automaticky ji objal - na obou stranách ve stejné výši, jako kdyby byla sud, který musí zvednout, dlaně jí tiskl na lopatky. Přitiskla rty k jeho ústům, tvrdým, suchým a zavřeným a pak se odtáhla.

"Pamatuješ si, co to je, Wane?" "Samozřejmě! To je 'líbaní'." "Ale děláme to špatně, Wane. Počkej. Udělej to znova, když já budu dělat tohle." Vsunula špičku jazyka mezi jeho skoro zavřené rty a přejížděla sem tam. "Myslím," řekla, když odtáhla hlavu, "že je to lepší způsob, co myslíš? Mám z toho pocit - mám z toho pocit - jako bych se vznášela." Byl vyplašený, pokusil se ustoupit, ale ona opět přistoupila těsně k němu. "Ne doopravdy, je to fakt jen legrace." Stál napjatě blízko ní, držel obličej dál od ní, ale měl s tím problémy. Pečlivě držel hlas v nižší tónině a řekl: "Tiny Jim říká, že tohle dělají lidé před tím, než kopulují. Nebo jeden to dělá druhému, aby poznal, jestli je v říji." "V říji, Wane! To je hnusný. Řekni 'zamilovaný'." "Myslím, že 'zamilovaný' je jinak," řekl tvrdohlavě, "ale stejně je líbání spojeno s kopulováním. Tiny Jim říká -" Položila mu ruce na ramena. "Tiny Jim tu není." "Ne, ale Paul nechce, abysme my dva -" "Paul tu není," řekla a hladila jeho útlý krk konečky prstů, aby věděla, co to s ním udělá. "Lurvy tu taky není. A navíc, je úplně jedno, co si myslí." Ten pocit, řekla si, je docela zvláštní. Nebylo to, jako kdyby se měla vznášet, ale jako by se jí v břiše nějak přeskupovala kapalina, bylo to něco, co předtím nikdy neznala. A ani trochu to nebylo nepříjemné. "Já tě svlíknu, Wane, a pak svlíkneš ty mě." Když se zase políbili, řekla: "Myslím, že teď bysme neměli stát." A o něco později, když leželi, otevřela oči a upřeně se dívala do jeho očí.

Když se zvedal, aby se dostal do lepší polohy, zaváhal. "Když to udělám," řekl, "tak třeba otěhotníš." "Jestli to neuděláš," řekla, "myslím, že umřu." Když se Janine po několika hodinách probudila, Wan už byl vzhůru, byl oblečený, seděl stranou v místnosti a opíral se o zeď se zlatou spleť. Dala mu celé svoje srdce. Vypadal, jako by on sám byl o padesát let starší. Zdálo se, že jeho mladý obličej je zbrzděn vráskami za celá desetiletí potíží a bolesti.

"Miluju tě, Wane," řekla mu.

Pohnul se a zapištěl: "Jo -" Potom ovládl svůj hlas. "Jo, Janine.

Já tě taky miluju. Ale nevím, co teď udělají." "Asi ti neublíží, Wane." Pohrdavě. "Mně? Já se bojím o tebe, Janine. Já tady žil celý život a dřív nebo později se to stane. Ale ty - bojím se o tebe." Sklesle dodal: "A taky tam venku dělaj pěkný rámus. Něco se děje." "Myslím, že nám neublíží - chci říct, už ne," opravila se Janine a měla na mysli gauč snů. Vzdálený štěbetavý křik se blížil.

Rychle se oblékla a rozhlížela se kolem, když Torův hlas zdravil Hooaye před dveřmi.

Po tom, co se stalo, nezůstala žádná stopa. Ani jediná kapka krve. Ale když Tor otevřel dveře, znervóznělý a podrážděný, díval se na ně podezřívavě přivřenýma očima, potom nasál vzduch. "Možná tě nakonec neoplodním, Danine," řekl, laskavě, ale vyděšeně. "Ale, Danine! O, Wane! Stala se strašná věc! Tar usnula a ta stará žena utekla!" Wana a Janine dotáhli do vřeten, kde už byli skoro všichni Staří. Chodili v panice dokola. Tři z nich leželi roztažení a chrápali na tom místě, kam je hodili - Tar a další dva strážci Lurvy, nesplnili svůj úkol, našli je v hlubokém spánku a ve strachu, aby se nedostali do nemilosti, kdyby je sami odsoudili, přivlekli je k Nejstaršímu. Ten byl na svém podstavci sice nehybný, ale bdělý, kaskády barev se čerily po jeho obvodu.

Tvorům z masa a krve Nejstarší svoje myšlenky nevěnoval.

Byl kovový. Budil úctu. Nemuseli by ho pochopit, nevyznali se v něm. Ani Wan ani Janine, stejně jako žádné z téměř stovky dětí, nechápali strach a zlobu, které se rozletěly jeho cyklickými pamětmi.

Strach, že plány jsou ohroženy. Vztek nad tím, že děti nesplnily jeho rozkazy.

Ty tři, co zklamali, bude muset potrestat, pro výstrahu. Těch zbývajících víc než sto bude taky třeba potrestat - ne moc přísně, aby rasa nevymřela - za to, že nedávali pozor, jak ti tři plní svoji povinnost. Co se týče vetřelců - žádný trest pro ně nebyl dost tvrdý! Možná by je měl odstranit jako kterýkoli jiný organismus, který vyhrožoval, že svého hostitele zničí. Možná i něco horšího. Možná nic, co bylo v jeho silách, nebylo dost přísné.

Ale měl pořád ještě sílu? Donutil se vstát. Janine viděla proměny mihotavých světél a jejich ustrnutí v určitém vzoru, když se Nejstarší postavil v celé své výši a promluvil. "Tu ženu musíte znovu zajmout a uchovat. To musíte udělat okamžitě." Stál tam a ztěžka se kolébal; efekty jeho údů fungovaly nevyzpytatelně. Ještě poklekl a přemýšlel o svých možnostech.

Námaha dojít do řídicí místnosti, aby nastavil kurs - zmatek v jeho mysli, který jej přiměl to udělat - půl miliónu let existence, všechno si bralo svou daň. Potřeboval čas, aby si "odpočinul": - čas objet znovu své autonomní systémy a opravit škodu, kterou by mohly způsobit, a na to už možná nebude dost času. "Nebudte mě, dokud to neuděláte," řekl a světla zase začala neuspořádaně blikat a pomalu mizela, dokud zcela nezhasla.

Janine ve Wanově objetí - tělo měl nasměrované napolovic k Nejstaršímu, napůl ji chránil a celý se trásl strachy - věděla, aniž by jí to někdo řekl, že "uchovat" znamená zabít. Byla vyděšená.

Ale byla také zmatená.

Staří, co leželi a chrápali i při vlastním soudu a odsouzení, neusnuli náhodou. Janine rozpoznala následky uspávací pistole.

Věděla také, že z jejich výpravy nikdo takovou pistoli nemá.

Proto ji ani moc nepřekvapilo, když za hodinu, kdy už zase byla ve své ohradě, slyšela zvenku tlumené brblání.

Nebyla překvapená, když její sestra vběhla dovnitř, mávala pistolí a volala na ně; nebyla překvapená, že za Lurvy přešel přes spící Taru Paul, celý otrhaný. Nebyla dokonce ani překvapená, nebo aspoň ani ne moc, když viděla, že s nimi přišel další ozbrojený muž, co ho skoro poznala. Nebyla si jistá. Setkala se s ním, jenom když byla ještě dítě. Ale vypadal jako člověk, co ho viděla ve vysílání piezovize ze Země, když vesele hovořil při příležitosti výročí a svátků: byl to Robin Broadhead.

15 Starší než Nejstarší.

Ani když mu bylo nejhůř - dokonce ani když si připadal starší než sám Nejstarší a mrtvý jako mrtvý Payter - nevypadal Paul tak strašně jako to žalostné stvoření, které na něj mávalo pistolí z poklopu jeho vlastní lodi. Pod měsíc nebolenou bradou vypadal obličej toho muže jako mumie. Smrděl.

"Měl by ses radši umejt!" vyštěkl na něj Paul. "A dej tu pitomou pistoli pryč." Mumie se zhroutila na poklop.

"Ty ses Paul Hall," řekla a dívala se na něj. "Proboha, máš něco k jídlu?" Paul se díval za něj. "Není tam toho ještě dost?" Nasoukal se do lodi a zjistil, samozřejmě, že tam byla hromada balíčků s potravinami CHON, přesně jak je tam nechali. Mumie se dostala k sáčkům s vodou a nejmíň tři rozpárala; podlaha lodi byla samá kaluž a celá upatlaná. Paul mu nabídl potraviny. "A nemluv nahlas," nařídil mu. "A mimochodem, kdo jseš?" "Jsem Robin Broadhead. Co mám s tímhle dělat?" "Kousat do toho," vyštěkl Paul, byl podrážděný - ani ne tak kvůli tomu člověku samotnému nebo dokonce proto, jak zapáchal, ale spíš proto, že se pořad třásl. Děsil se, že by to mohl být Starý, který sem náhodou zabloudil. Ale - Robin Broadhead! Co tady dělá? Ale v tu chvíli se ho ještě zeptat nemohl. Broadhead byl skoro doslova mrtvý hladem. Obrátil placku jídla v rukách, zamračil se, třásl se a pak se do toho zakousl. Hned jak zjistil, že se to dá žvýkat, zhltl to, od rtů mu padaly drobky. Upřeně se díval na Paula, když si do plných úst cpal jídlo rychleji, než jak ho jeho zuby vůbec mohly zpracovat.

"Nepřežeň to," řekl Paul znepokojeně. Ale už bylo pozdě.

Neznámé jídlo po tak dlouhém půstu s jeho zažívacím traktem udělalo to, co se dalo očekávat. Broadhead se dusil, zvedl se mu žaludek a všechno vyzvracel. "Do prdele!" vztekal se Paul. "Ucítí tě až do vřetene!" Broadhead se natáhl a prudce oddechoval. "Promiň," zamumlal. "Já - myslel jsem, že umřu. A byl jsem k tomu sakra blízko. Můžeš mi dát vodu?" Paul mu ji dal, vždycky jen pár doušků, a pak mu dovolil sníst jen růžek jednoho z hnědých a žlutých balíčků, aby jeho vnitřnosti byly co nejmíň drážděné. "Pomalů!" nařídil mu. "Později ti ještě dám." Ale začal si uvědomovat, jak je dobře, že má vedle sebe zase lidskou bytost po - jak to je dlouho? - určitě nejmíň dva měsíce, co se tu osamoceně plíží a schovává a vymýšlí, co dál. "Nevím, co tu děláš," řekl nakonec, "ale jsem rád, že tě vidím." Broadhead olízl poslední drobčky a podařilo se mu i usmát se.

"Proč. To je jednoduchý," řekl, oči dychtivě upřené na zbytek jídla, co Paul držel v ruce. "Přijel jsem, abych vás zachránil." Broadhead byl dehydrovaný a skoro udušený, ale hlady tak docela nepadal. Sebral drobčky, co mu Paul dovolil sníst, a chtěl další; ty další si taky vzal a byl dokonce i schopen Paulovi pomoci uklidit ten nepořádek, co tu nadělal. Paul mu z chabých Wanových zásob v lodi vybral čisté oblečení - jednotlivé kusy byly moc dlouhé a moc úzké, ale kalhotová sukně mu přece nemusela v pase sedět úplně dokonale - a odvedl ho k největšímu vodnímu korytu, aby se umyl.

Nebyla to přehnaná péče. Byl to strach. Staří neslyšeli o nic lip než lidi a dokonce neviděli ani tak dobře. Ale nosy měli neuvěřitelně citlivé. Po dvou týdnech, kdy jen tak tak unikali, po prvním strašném tápání po Nebesích Heechee, když byli Wan a Lurvy zajati, se Paul naučil koupat se třikrát denně.

A ještě mnohem víc.

Hlídal v místě, kde se sbíhaly tři chodby, zatímco Broadhead se snažil vydrhnout z kůže celých těch třicet dní v lodi Heechee.

Zachránit je! Za prvé to nebyla pravda - Broadheadovy záměry byly mnohem delikátnější a komplikovanější. Za druhé Broadheadovy plány nebyly stejné jako Paulovy, které tady promýšlel dva měsíce.

Od Mrtvých věděl, jakým úskokem získat informace a měl jen mlhavou představu o tom, co dělat s informacemi, které získá. A čekal, že mu Paul pomůže roznosit po Nebesích Heechee dva nebo tři metraky strojů, bez ohledu na riziko a bez ohledu na to, že Paul měl svoje vlastní představy. Problém spočíval v tom, že od osvoboditelů se čekalo, že budou mít situaci pod kontrolou. A čekal, že Paul bude vděčný! No, připustil si Paul, a pomalu se otáčel, aby měl pod dohledem každou chodbu - i když Staří už nehlídali tak bedlivě jako zpočátku - byl by Broadheadovi vděčný, kdyby se tu objevil především v těch dnech, kdy ho zachvátila panika, kdy prchal a schovával se a nedokázal ani zůstat ani odletět; nebo i o pár týdnů později, když začal vypracovávat svůj plán, když se odvážil vstoupit do místnosti Mrtvých, aby se spojil s Továrnou na potraviny - a dozvěděl se, že Peter Herter je mrtvý. Palubní počítač mu nebyl k ničemu, byl příliš jednoduchý a přetížený, nemohl dokonce ani vysílat vzkazy na Zem. Mrtví byli šíleně - no, jednoduše byli šílení. Byl naprosto sám. A pomalu se uklidňoval a začal plánovat. Dokonce i něco dělat. Když přišel na to, že si může dovolit přijít docela blízko ke Starým, pokud je pečlivě umytý, aby nebyl cítit, začal se svým plánem. Slídl. Spekuloval.

Studoval. Zaznamenával - to byla jedna z nejobtížnějších částí jeho plánu. Je neobyčejně těžké uchovat si záznamy o chování nepřátel, například které cesty jsou často používány a při jakých příležitostech tam pravděpodobně nikdo z nich nebude, když nemáte čím psát. Nebo hodinky. Když ani nepoznáte, kdy je den a kdy noc, v tom stále stejném modrém světle, které vychází ze stěn z kovu Heechee. Nakonec ho napadlo, aby chování Starých použil jako svůj

chronometr. Když viděl, že se skupinka Starých vrací do vřetene, kde je umístěn nehybný Nejstarší, připravovali se ke spánku. Když viděl skupinku vycházet, znamenalo to, že začíná nový den. Všichni spali najednou, nebo skoro všichni, bylo to jakési pravidlo, které nechápal. A byly i chvíle, kdy se odvážil přiblížit se k místu, kde byli drženi Wan, Janine a Lurvy. Dokonce je jednou nebo dvakrát zahlédl, když měl tu odvalu, aby se schoval za ovocným keřem. Když pak Staří přicházeli, protáhl se mezi větvemi a bez dechu prechal pryč. Všechno měl odpozorované. Nebylo tam víc než asi tak sto Starých a obvykle se pohybovali ve skupinách ve dvou nebo po třech.

Zbývala otázka, co si s nimi počít, i když budou třeba jen dva nebo tři.

Paul Hall, vyhublejší a rozzlobenější než kdy v životě vůbec byl, se domníval, že ví, jak to udělat. V těch prvních dnech plných paniky a schovávání, když ti ostatní byli zajati, chodil hluboko do zelených a červených chodeb v Nebesích Heechee. V některých světlo pohasínalo a bylo mdlé. V jiných měl vzduch kyselou a nezdravou příchut' a když tam spal, po probuzení mu hlavě dunělo a měl ji těžkou. Ve všech těch chodbách byly objekty, stroje, důmyslné přístroje - věci; některé dosud tiše bzučely nebo tikaly, některé blikaly nepřetržitě celou světelnou duhou.

V těch místech nemohl zůstat, protože tam nebylo jídlo ani voda a nemohl najít to, co hledal nejvíc. Nebyly tam žádné opravdové zbraně. Heechee je asi nepotřebovali. Ale byl tam jeden stroj, který měl dveře na jedné straně pobité kovovými pásy. Když je vypáčil, tak to ani nevybouchlo ani ho nezabil elektrický proud, jak si původně myslel. A našel kopí. A viděl asi tak šestkrát něco, co vypadalo jako menší a složitější verze stroje na hloubení tunelů Heechee.

A některé ty přístroje pořád ještě fungovaly. Když Heechee něco postavili, tak to stavěli na věčnost.

Paul prožil tři dny plné strachu, žízně a zklamání, když se pokoušel uvést některý z nich do chodu a pak je zase zastavit, aby se odplazil zpátky do zlaté chodby nebo do lodi pro jídlo a vodu; vždycky byl přesvědčen o tom, že ten stroj začne strašně rámusit a přivolá Staré ještě dřív, než bude hotov. Ale nic takového se nestalo.

Poznal, že když stiskne výstupek, z kterého visel dolů brzdný popruh, rozsvítí se světla na znamení, že stroj je připraven k práci, když postrčí hodně těžké boulovité kolo dopředu nebo dozadu, podle toho, kam se má stroj pohybovat a zároveň stoupne na oválné místo na podlaze, objeví se před strojem fialový výboj a ten svým dotekem dokáže změkčit dokonce i kov Heechee. To pak ovšem dělalo hluk.

Paul se strašně bál, že zničí něco, co by mohlo poškodit celá Nebesa Heechee, pokud nepřivolá skupinu hledačů. Když se rozhodl s tím strojem dojet na místo, které si zvolil, jeho chod byl skoro tichý, pohyboval se po rologonech. A zastavil, aby si to promyslel.

Věděl, kam Staří chodí, a kdy.

Měl kopí, kterým mohl jednotlivce zabít, možná by se ubránil i dvěma nebo třem, kdyby ho překvapili.

Měl stroj, kterým by mohl zničit jakýkoli počet Starých, kdyby se mu je podařilo shromáždit na jednom místě.

Tohle byla jeho strategie, která by snad mohla i vyjít. Bylo to riskantní - pane bože, jak to bylo riskantní! Úspěch závisel aspoň na tuctu podmínek. I když se nezdálo pravděpodobné, že by ho Staří mohli překvapit neozbrojeného, kdo mohl říct, že se o něm nedozví? A jaké zbraně by mohli mít oni? Znamenalo to zabít jich několik, jednoho po druhém, tak šikovně, aby si toho nevšiml celý jejich kmen, dokud na ně nebude úplně připraven - a potom přilákat pozornost všech najednou nebo většiny z nich tak, aby si to s těmi zbylými mohl vyřídít kopím. Byl to docela dobrý hazard! A především to znamenalo, že Nejstarší, ten obrovský stroj, který Paul zahlédl jednou nebo dvakrát z dálky a o jehož síle nevěděl vůbec nic, nesmí zasáhnout. A nakolik tohle mohlo vyjít? Neměl jasné odpovědi na tyto otázky. Měl naděje. Nejstarší byl příliš rozměrný na to, aby se lehce pohyboval chodbami, kromě těch zlatých. A ani to nevypadalo, že by se hýbal nějak zvlášť často. A možná, že přijde taky na nějaký trik, než něco podnikne s tím šířavým výbojem ze stroje na ražení tunelů - což tady nebyl stroj k ražení tunelů, ale zdálo se, že by mohl pracovat stejně. Ale nic nebylo jisté. Měl mizerné vyhlídky na každém kroku.

Ale na každém kroku čekala alespoň malá šance na úspěch.

To, co ho nakonec zastavilo, ale nebylo riziko.

Ten Paul Hall, který ukradl a udělal si schéma tunelů na Nebesích Heechee, napůl zblázněný zlobou a strachem a obavami o svou ženu a ty ostatní, nebyl úplně blázen. Byl to tentýž Paul Hall, jehož mírumilovnost a trpělivost ho přivedla ke sňatku s Doremou Herterovou. Zároveň tímto sňatkem získal i hubatou, někdy až spratkovitou malou sestřičku Doremy a jejího neomaleného otce.

Strašně je chtěl zachránit a osvobodit. I za cenu rizika. Vždycky tu byla možnost, jak se toho rizika zbavit, stačilo jenom nasoukat se do Wanovy lodi a vrátit se k Továrně na potraviny a tak - pomalu, o samotě a ve smutku, ale bezpečně - se nakonec dostat na Zem a k bohatství.

Ale nehledě na riziko, jaká by byla cena? Ta cena byla vyhlazení možná celé populace živých a inteligentních tvorů. Vzali mu ženu, ale ve skutečnosti jí vůbec neublížili. A ať se Paul snažil, jak chtěl, nemohl sám sebe přesvědčit, že má právo je vyvraždit.

A teď je tady jeho "osvoboditel", ten skoro mrtvej ztroskotanec, co se jmenuje Robin Broadhead, který spíš jen symbolicky poslouchá, jaký má Paul plán. Povzneseně se usmál a řekl, docela slušně: "Pořád ještě pracuješ pro mě, Halle. Uděláme to tak, jak řeknu já." "Hovno uděláme!" Broadhead zůstal pořád docela slušný a dokonce i rozumně uvažoval - bylo úžasné, co s ním udělala jedna koupel a trochu jídla.

"Důležité je," řekl, "uvědomit si, proti čemu jdeme. Pomoz mi odvléct to zařízení pro zpracování informací tam, kde jsou Mrtví, a pak se o to postaráme. To je první, co musíme udělat." "První věc je osvobodit moji ženu!" "Ale proč, Halle? Je jí docela dobře tam, kde je - sám jsi to říkal. Nemluv o tom, že tam nezůstane navždycky. Tak asi jeden den.

Zjistíme, co budemoci, od Mrtvých. Nahrajeme to všechno. Úplně je vycucneme, jestli se nám to povede. Pak vezmeme diskety a dáme je do mé lodi a pak -" "Ne." "Ano!" "Ne a už mlč!" Chovali se jako děti na školním dvoře. Oba byli červení a rozlícení, oči zaslepené. Dokud se Robin Broadhead neušklíbl. Pak pokýval hlavou a řekl: "Sakra. Paule? Myslíš na to, na co myslím já?" Paul se uvolnil. Po chvíli řekl: "No, vlastně si myslím, že my dva bysme se měli spíš

zamyslet nad tím, jak to nejlíp udělat, než abysme se dohadovali, kdo tu bude rozhodovat." Broadhead se zašklebil: "Na to jsem zrovna myslel. Víš, jaký mám problém? Já jsem celý vedle z toho, že pořád žiju, že ani nevím, jak se s tím mám vypořádat." Trvalo jim šest hodin, než dopravili a sestavili procesor PMAL-2 tam, kde ho chtěli mít, ale bylo to šest hodin těžké práce.

Oba byli na pokraji vyčerpání a asi by v tuhle chvíli bylo rozumné pořádně se vyspat, jenže oni byli strašně netrpěliví, oba. Když už se jim podařilo hlavní zdroj energie spojit s programovými bankami, Albertův předem nahraný hlas je krok za krokem informoval o tom, jak mají udělat ten zbytek - procesor se sám rozprostřel přes chodbu, hlasové terminály uvnitř komory Mrtvých, vedle radiového spojení.

Robin se podíval na Paula, Paul pokrčil rameny, Robin spustil program. Hned za dveřmi byl slyšet plochý, vmlouvavý hlas z terminálu: "Henrietto? Henrietto, miláčku, ozvi se mi!" Pauza. Žádná odpověď. Program, který Albert napsal s pomocí Sigfrida von Cvoka, to zkusil znovu: "Henrietto, já jsem Tom. Prosím tě, promluv!" Bylo by rychlejší navolit Henriettin kód, a tak upoutat její pozornost; pak by ale bylo mnohem těžší seřadit aparaturu tak, aby podlehla klamu, že slyší hlas dávno ztraceného manžela, který se s ní spojí z hodně vzdáleného místa rádiem.

Hlas to zkusil znovu a ještě jednou. Paul se zamračil a zašeptal: "Nefunguje to." "Vydrž, dej jí čas," řekl Robin, ale moc přesvědčivé to nebylo.

Stáli tam celí nervózní, když ten mrtvý počítačový hlas žadonil. A pak nakonec uslyšeli váhavý šepot: "Tome? Tomasino, jsi to ty?" Paul Hall byl normální člověk, snad ho maličko ovlivnily ty čtyři roky uvěznění a stovky dní letu a strachu. Přesto byl normální natolik, aby byl schopen pociťovat přirozenou dychtivost; ale to, co slyšel, bylo víc, než slyšet chtěl. Rozpačitě se usmíval na Broadheada a ten znepokojeně krčil rameny. Je ponížující slyšet cizí zraněnou něhu a záľudnou žárlivost a lze se uvolnit jenom smíchem; rozvodový detektiv chodí kolem mikrofonu tajně instalovaného na drátěnku v posteli, aby bylo aspoň čemu se zasmát, když je den v práci tak nekonečně dlouhý. Ale tohle komické nebylo! Henrietta, jakákoli Henrietta, dokonce i přízrak stroje, co se mu říká Henrietta, nebyla v momentě touhy srdce směšná ani trochu, když byla podvedena a zrazena. Program, který s ní cukroval a nadbíhal jí, byl sestaven velmi šikovně. Omlouval se a žadonil, dokonce i škal, zrezavělým syčivým vzlykem ze záznamu, když Henriettin vlastní hlas z pásky začal vzlykat a prožívat smutnou a beznadějnou radost. A potom, tak jak byl naprogramován, zaútočil. Mohla bys - drahá Henrietto, šlo by - Mohla bys mi, prosím tě, říct, jak funguje loď Heechee? Pauza. Zaváhání. Potom hlas mrtvé ženy řekl: "Ale - ano, Tomasino." Další pauza. Ta se pořád natahovala, dokud se ten naprogramovaný podvodník nerozhýbal, aby tu mezeru vyplnil: "Protože, kdybys mi to mohla říct, miláčku, myslím, že bych se k tobě dostal. Jsem v nějaké lodi. A v ní je řídící kabina. Kdybych věděl, jak to funguje -" Paulovi bylo nepochopitelné, že i špatně uložená umělá inteligence může podlehnout takhle průhledným svodům. Oddaná Henrietta jim podlehla. Bylo mu proti srsti účastnit se takového podvodu, ale účastnil se ho a jak Henrietta spustila, nešlo ji zastavit.

Tajemství ovládnutí lodí Heechee? Ale samozřejmě, drahý Tomasino.

A mrtvá žena upozorňovala svého falešného manžela, aby byl připraven na praskání při přenosu a pak se začal ozývat pískavý praskot strojového jazyka, z něhož Paul nerozuměl jedinému zvuku a v němž nemohl rozpoznat ani slova. Ale Robin Broadhead, který poslouchal přes sluchátka, se usmál a pokýval hlavou. Udělal z ukazováčku a palce kolečko na znamení úspěchu. Protože Paul neslyšel nic, šel k němu chodbou. "Jestli to máš," šeptal, "tak jdeme odtud!" "No, mám to!" radoval se Robin. "Sežrala to dokonale! Spojila se se všemi druhy strojů, které o tom něco vědí, ty si braly její rozumy a ona zase jejich a všechno to řekla." "Bezvadný. A teď jdeme najít Lurvy!" Broadhead se na něj podíval, ne rozzlobeně, ale s prosbou.

"Ještě pár minut. Kdo ví, co nám ještě řekne." "Ne!" "Ano!" - a pak se jeden na druhého podívali a potřásli si rukama.

"Kompromis," řekl Robin Broadhead. "Patnáct minut, jo? A pak půjdeme osvobodit tvou ženu." Pomalu kráčeli zpátky chodbou, s úsměvy smutného uspokojení ve tvářích; ale uspokojení povolovalo. Hlasy už teď nebyly trapně důvěrné. Bylo to horší. Skoro se hádaly. Jakési dohadování a vztekání znělo z plochého kovového hlasu, který říkal: "Ty jsi prase, Tome." Program byl přehnaně rozumný: "Ale, Henrietto, miláčku, snažím se jenom přijít na to -" "To, na co chceš přijít," skřípal ten hlas, "záleží na tvé studijní kapacitě. Pokouším se říct ti něco důležitějšího! Snažila jsem se říct ti to už předtím. Chtěla jsem ti to říct, po celou dobu, co jsme sem letěli, ale ty ne, tys to slyšet nechtěl, jediný, co jsi chtěl bylo, abys moh vlézt do přistávacího modulu s tou tlustou děvkou -" Program věděl, kdy má být smířlivý.

"Promiň, Henrietto, miláčku. Jestli chceš, abych se naučil něco z astrofyziky, tak se to naučím." "To teda jo!" Pauza. "Je to strašně důležité, Tome!" Pauza. A pak: "Vrátíme se k Velkému třesku. Posloucháš mě, Tome?" "Samozřejmě, miláčku," řekl program, jak nejpokojněji a nejroztomileji to dokázal.

"Dobře. Jedná se o to, jak začal existovat vesmír a to my víme sakra dobře - jedním malým mlhavým přechodovým bodem, který je docela nenápadný. Budeme mu říkat bod X." "Řekneš mi, miláčku, co je to bod X?" "Mlč, Tome! Poslouchej! Před bodem X byl vlastně celý vesmír zaobalený v malické skvrně, měřila pouhých několik kilometrů, byla super hustá, super horká a tak stlačená, že neměla žádnou strukturu. Potom explodovala. Začala se roztahovat - až k bodu X. Tady je to všechno jasné. Zatím tomu rozumíš, Tome?" "Ano, miláčku. To je základní jednoduchá kosmologie, že jo?" Pauza. "Jen dávej pozor," řekl Henriettin hlas nakonec.

"Potom, za bodem X, se dál roztahovala. Jak se rozpínala, kousky 'hmoty' se začaly tvořit kondenzací této skvrny. Nejprve to byly jaderné částice, hadrony a piony, elektrony a protony, neutrony a kvarky. Potom 'skutečná' hmota. Doopravdické atomy vodíku, po nich dokonce atomy hélia. Rychlost expanze se začala snižovat.

Turbulence atomy rozvířily do obrovských mraků. Ty pak gravitace stáhla ve shluky. Jak se srážely, teplo, které tak vznikalo, umožňovalo pokračování jaderných reakcí. Vzplanuly. Zrodily se první hvězdy. To ostatní," ukončila, "je to, co teď vidíme na vlastní oči." Program zareagoval na narážku. "Vidím to, Henrietto, ano. Jak dlouho trvalo to, o čem mluvíme?" "No, to je dobrá otázka," řekla hlasem, který nezněl ani trochu lichotivě. "Od začátku Velkého třesku k bodu X tři sekundy. Od bodu X až doteď asi tak osmnáct miliard let. A tak jsme v tom." Ten program nebyl vytvořen tak, aby

dokázal reagovat na sarkastické poznámky, ale dokonce i v tom plochém kovovém hlase sarkasmus slyšet byl. Ale dělal, co mohl. "Díky, miláčku," řekl, "a teď mi řekneš, co je zvláštního na bodu X?" "Řeknu ti to v minutce, můj milovanej Tomasino," řekla oslnivě, "akorát že ty nejsi můj milovanej Tomasino. Ten osel by nepochopil ani slovo z toho, co jsem teď říkala, a já nemám ráda, když mi někdo lže." A ať se program snažil sebevíc, dokonce ani když se Broadhead pokoušel místo té atrapy o přímé spojení, Henrietta se už neozvala. "Do háje," řekl nakonec Broadhead. "Máme toho dost na několik dalších hodin. Nemusíme se pro to vracet o osmnáct miliard let zpátky." Zmáčkl tlačítko na straně procesoru a vzal si to, co vypadlo: pásek, na kterém bylo zaznamenáno všechno, co Henrietta řekla. Zamával s tím. "Pro tohle jsem si přijel," řekl a smál se. "A teď, Paule, se budeme věnovat tvému maličkému problému - a pak letíme domů utrácet svoje milióny!" V hlubokém neklidném spánku Nejstarší neměl sny, ale cítil dráždění. Přicházelo znovu a znovu a bylo stále naléhavější. Od té doby, kdy dorazili první prospektoři z Gateway, až do chvíle, kdy je (myslel si) všechny odepsal, to bylo jen mrknutí okem - vlastně to netrvalo víc než pár let. A než byli chyceni ti cizinci a ten kluk, stěží to byla doba delší než jeden úder srdce a než ho vzbudili znovu, aby mu řekli, že ta žena utekla, neuplynul naprosto žádný čas! Nestačilo to ani na to, aby utlumil senzory a efektory a aby se pořádně usadil; a dokonce ani teď tu nebyl klid. Děti panikařily a hádaly se. Ale to, co slyšel, nebyly jenom jejich hlasy. Hluk nemohl Nejstaršího probudit; jenom fyzický útok nebo přímé oslovení. Co ho nejvíc rozladilo na téhle směsici zvuků bylo to, že nebyly určeny přímo jemu, ale zas tak docela přesně to taky nebylo. Byla to diskuse - hádka; několik vylekaných hlasů chtělo říci něco najednou, několik dalších, ještě vyděšenějších, to ostatním rozmlouvalo. A to bylo nesprávné. Půl miliónu let Nejstarší učil své děti slušnému chování. Pokud ho potřebovaly, měly ho přímo oslovit.

Nesměly ho budit kvůli zbytečnosti a už vůbec ne náhodou. Zvlášť teď. Hlavně teď, když úsilí vstát odčerpávalo jeho letité síly a čas, kdy už se vůbec nezvedne, byl na dohled.

Dráždivý rachot pokračoval.

Nejstarší uvedl do provozu své externí senzory a hleděl na svoje děti. Proč jich tam bylo tak málo? Proč skoro polovina z nich ležela na podlaze a evidentně spala? Namáhavě aktivoval svůj komunikační systém a řekl: "Co se děje?" Když se, celí vystrašení, pokusili odpovědět a Nejstarší pochopil, co mu říkají, po jeho plášti se rozletěla a rozmazala pásma barev. Žena nebyla znovu polapena. Mladší žena a chlapec také utekli.

Dalších dvacet svých dětí našel v hlubokém spánku a desítky těch, co šli hledat artefakt, se nehlásily.

Něco bylo strašně špatné.

I na konci svého užitečného života byl Nejstarší vynikající stroj. Existovaly málo používané zdroje energie, které nebyly zapnuté po stovky tisíc let. Vztýčil se na rologonech nad svými rozřtesenými dětmi a sáhl do nejméně používaných pamětí, nejlouběji uložených, aby se poradil a něco se dozvěděl. Na přední desce, mezi vnějšími vizuálními receptory začala dvě nablýskaná modrá tlačítka slabě bzučet a mělká parabola nahoře na vnějším krunýři svítila světle fialově. Už to bylo tisíce let, co Nejstarší použil některý ze svých přísnějších efektorů, ale jak se sbíhaly informace z pamětí, začal věřit tomu, že přišel čas, aby je znovu využil. Dostal se dokonce i k uloženým osobám a Henrietta mu byla k dispozici; věděl, co řekla a na co se ti noví vetřelci ptali. Pochopil (což se Henriettě nepodařilo), co způsobují ruční zbraně, kterými Robin Broadhead kolem sebe mává. V pamětech uložených nejlouběji, z doby ještě před jeho životem, ve kterém byl z masa a kostí, nalezl bodec, který uspal jeho předky, a tohle bylo jasně úplně totéž.

Měl totiž s jedním systémem, který před tím neznal, byl podivný, nedokázal s ním zacházet. Kdyby se k nim dostal - ale to nešlo. Jeho velké masivní tělo nemohlo procházet chodby artefaktu, jen ty potažené zlatem; zbraně, co byly připravené k ničení, neměly žádný terč. Děti? Ano, snad. Možná by mohly vyrazit a předběhnout ostatní; určitě to stalo za úsilí nařídít jim, aby to udělaly, těm pár, co přežilo, a taky jim to nařídil. Ale v racionální mechanické mysli Nejstaršího byla kapacita pro výpočet netknutá. Mohl si přechíst, jaké jsou jejich šance. Nebyly dobré.

Otázkou bylo, zda je jeho velký plán ohrožen? Odpověď zněla ano.

Ale bylo aspoň něco, co mohl udělat. Srdce plánu bylo v místě, kde byl artefakt řízen. Bylo to nervové centrum celé konstrukce; právě tam se odvíjel rozjet konečné fáze svého plánu.

Ještě než se definitivně rozhodl, už konal. Kovové masivní tělo se přesunulo a otočilo, potom se přemístilo přes vřetenou a vydalo se do širokého tunelu, který vedl k ovladačům. Když se tam dostane, tak už bude v bezpečí. Jen ať si přijdou, jestli budou mít chuť! Zbraně měl připravené. Obrovská spotřeba ubývajících sil způsobila, že se pohyboval pomalu a nejistě, ale ještě pořád měl síly dost. Mohl se zablokovat a nechat ty věci z masa a kostí, ať si to zařídí podle svého a pak - Zastavil se. Před ním stál jeden z přístrojů na zaměřování stěn, nebyl na svém místě. Byl uprostřed chodby a za ním - Kdyby nebyl tolik vyčerpán, jen o zlomek sekundy rychleji... Ale nešlo to. Světlo z toho stroje přes něj přeběhlo. Byl slepý. Byl hluchý. Cítil, jak protuberance zvenčí spaluj i jeho plášť, cítil, jak se veliké měkké válce, na kterých se pohyboval, roztavují a lepí.

Nejstarší neuměl pociťovat bolest. Neuměl cítit duševní muka.

Prohrál.

Věci z masa a krve ovládly jeho artefakty, a tak jeho plány byly navždycky ztraceny.

16 Nejbohatší člověk.

Jmenuji se Robin Broadhead a jsem nejbohatší člověk v celé sluneční soustavě. Jediný, kdo se mi v tomhle blíží, je starý Bover; a byl by mi ještě blíž, kdyby polovinu svého kapitálu nevěnoval na vyčištění a opravu slumů a ten zbytek krůček po krůčku do pozorování transplutonského vesmíru, jak hledal loď s tím, co zbylo z jeho ženy Trish. (Co s ní udělá, až ji najde, to nemám představu.) Ti z Herter-Hallových, kteří přežili, jsou taky pěkně napakovaný penězma. To je dobře, hlavně pro Wana a Janine, kteří musí řešit svůj komplikovaný vztah v komplikovaně nehostinném světě. Moje žena Essie je v nejlepším zdravotním stavu. Až umřu, až ani plná lékařská péče nebude schopná mě dát do kupy,

mám plán, jak se setkat s někým, koho miluju a to mě uspokojuje. Uspokojuje mě skoro všechno. Jedinou výjimkou je můj vědecký poradce, Albert, co na mně pořád zkouší Machův princip.

Když jsme zabrali Nebesa Heechee, získali jsme všechno.

Způsob, jak řídit lodi Heechee. Způsob, jak stavět lodi Heechee včetně teorie, která umožňuje létat rychleji než světlo. Ne, netýká se to "hyperkosmu" nebo "čtvrté dimenze". Je to strašně jednoduché.

Akcelerace se násobí hmotou, jak říká Einstein - ten doopravdický, ne Albert. Ale pokud je zůstatková hmota nulová, je úplně jedno, kolikrát ji násobíte. Pořád to bude nula. Albert říká, že hmotu lze stvořit a dokazuje to základním principem logiky: existuje, proto je možné ji vytvořit. Takže může být zničena, protože když se dá něco stvořit, aby to existovalo, tak lze taky zařadit, aby to neexistovalo. Tohle je tajemství Heechee. Vyzkoušeli jsme to. S Albertovou pomocí jsme uskutečnili tenhle experiment a s Mortonovou pomocí přiměli Korporaci Gateway, aby nám dala lodě k dispozici. Nestálo mě to ani cent. Jedna z výhod velkého bohatství je v tom, že ho nemusíte utrácet. Jediné, co musíte dělat, je získat jiné lidi, aby ho utráceli místo vás, a k tomu jsou určeny právníkové programy.

Na Gateway jsme poslali dvě Pětky zároveň. Jednu jen na pohon přistávacího modulu, byli v ní dva lidi a válec tuhého hliníku s připojenými napěťovými detektory. Ve druhé lodi byla celá posádka připravená na skutečnou výpravu.

Kamera na lodi s přístroji snímala gravitační měřítka, druhou loď a digitální hodiny připojené na cíziový etalon.

V mých očích ten experiment nedokázal vůbec nic. Ta druhá loď zmizela a gravitační měřítka ukazovala úbytek. A pořádny! Ale Albert byl v povznesené náladě. "Hmota začala mizet dřív, Robine! Pane bože. Kdokoli mohl tenhle experiment zkusit kdykoli v posledních několika letech! Za tohle bude vědecká odměna nejmenší deset miliónů dolarů!" "Dej to k drobným," řekl jsem, natáhl jsem se a překulil, abych políbil Essie, protože jsme v tu chvíli zrovna byli v posteli.

"To je strašně zajímavý, Robine," řekla ospale a taky mě políbila. Albert se napřed díval a pak odvrátil oči. Zčásti proto, že Essie se trochu povrtala v jeho programu a částečně proto, že věděl, stejně jako já, že právě společensky lhal.

Astrofyzika Essie příliš nezajímala. Co ji ale zajímalo, byla možnost hrát si s fungující umělou inteligencí Heechee - a to ji zajímalo hodně. Pracovala déle než osmnáct hodin, než se dostala na stopu celým velkým systémům, které zbyly po Nejstarším, po Mrtvých, i po těch, co nebyli mrtví lidé, ale byli to ti, jejichž paměť se vracela na africkou savanu do doby před miliónem let. Nebála se toho, co v těch pamětech je, ale zajímalo ji, jak je to v těch pamětech uloženo, to byl přesně její obor a v tom byla zatraceně dobrá. Nové rozdělení funkcí mého programu Albert bylo to nejmenší, co Essie z Nebes Heechee získala. Všichni jsme toho získali moc. Velké mapy Galaxie, na nichž je zakresleno, kde všude Heechee byli. Podrobné mapy černých děr, na nichž byla zakreslena jejich momentální poloha. Dokonce i ta, kde byla Klára. Já jsem dostal odpověď na otázku, která mě na čistě subjektivní rovině hodně zajímala: proč jsem pořád naživu? Loď, která mě unášela do Nebes Heechee, po devatenácti dnech změnila režim na snižování rychlosti.

Podle všech zákonů parity a zdravého rozumu to znamenalo, že dřív než za dalších devatenáct dní na místo nedorazí a v tu dobu já už budu docela určitě po smrti; ale ve skutečnosti loď přistála za pět dní. A já vůbec nebyl mrtvý, nebo aspoň ne tak docela; ale proč? Albert mi odpověděl. Každý úspěšný let v lodích Heechee proběhl mezi dvěma tělesy, která byla relativně více či méně nehybná - rozdíl mezi jejich relativními rychlostmi byl několik desítek, maximálně několik set kilometrů za sekundu. Ne víc. To bylo málo na to, aby to znamenalo nějaký rozdíl. Ale když jsem letěl já, tak jsem se držel objektu, který se sám rychle pohyboval. To byla skoro celá akcelerace. Zpomalení probíhalo jen ve zlomku zrychlení. A tak jsem to přežil.

A tak to bylo všechno uspokojivé a stejně - A stejně se za všechno musí platit.

Vždycky to tak bylo. Každý velký skok vpřed s sebou nesl skrytou cenu, kterou bylo třeba zaplatit, po celou historii. Znamenalo to, že někdo musel pěstovat bavlnu a někdo musel okopávat kukuřici.

A tak se zrodilo otroctví. Člověk vynalezl automobil a za to zaplatil znečištěným ovzduším a smrtelnými úrazy na silnicích. Člověk byl zvědavý, jak svítí slunce, a ze zvědavosti byla vytvořena vodíková bomba. Člověk našel artefakty Heechee a vystopoval některá jejich tajemství. A co jsme získali my? Jednu věc, získali jsme Paytera, co skoro zabil celý svět mocí, kterou před ním nikdy nikdo neměl. Pak jsme došli ještě k nějakým úplně novým otázkám, ale zatím jsem se duševně nepřipravil na to, abych se s nimi dokázal vypořádat. Otázky, na které se Albert pokouší odpovědět, o Machově principu. A pak se nám taky podařilo, že Henrietta nás posunula dopředu, jak mluvila o bodu X a "mizení hmoty". A já měl v hlavě jednu velkánskou otázku.

Když Nejstarší vychýlil Nebesa Heechee z jejich oběžné dráhy a nechal je letět vesmírem k jádru Galaxie, tak kam vlastně přesně směřovala? Řekl bych, že nejděsivější, a vím, že i nejspokojivější okamžik v mém životě byla chvíle, kdy jsem spálil čidla Nejstaršího a vyzbrojen instrukcemi od Henrietty jsem si sedl před ovládací panel Nebes Heechee. Vzal jsem si ještě dva, abych to dostal do pohybu.

Lurvy Herter-Hallová a já jsme byli nejzkušenější piloti - nepočítáme-li Wana, ale ten byl teď s Janine pryč, obcházel a budili Staré, aby jim řekl, že v jejich vedení došlo ke změně. Lurvy si sedla na pravé sedadlo, já na levé (strašně jsem se divil, jak zvláště tvarovaný zadek tam musel dřív sedět). A letěli jsme. Trvalo nám víc než čtyři týdny, než jsme obletěli Měsíc, to byl bod, který jsem vybral. Ten čas nebyl ztracený, měli jsme spoustu práce s Nebesy Heechee; ale mě to zdržovalo, protože jsem hrozně spěchal domů.

Všechny moje nervy vyčerpalo mačkání toho vodícího čepu, ale víte, nic tak moc těžkého to nebylo. Když jsme už pochopili, že hlavní banka ovladačů obsahovala všechny kódy pro všechny stávající cíle - je jich více než patnáct tisíc, po celé Galaxii i mimo ni - zbývalo jen si uvědomit, který kód je který. Potom jsme byli všichni na sebe pyšní a rozhodli jsme se ukázat. Na vzdálenější straně naší cirkumlunární oběžné dráhy jsme to slízlí v rádiu od radioastronomů pokaždé, když jsme se dostali do dráhy jejich parabol. Tak jsme se odsunuli. To se dělá s druhotnými panely, jsou to ty, na které se nikdo na výpravě neodvážil uprostřed letu ani sáhnout a přitom se nezdá, že by manipulace s nimi nějak zvlášť zacvičila s původním cílem. Hlavní panely - předem naprogramované cíle; druhotné panely - bod dle vlastní

úvahy; za předpokladu, že můžete změnit galaktické koordináty. Vtip je v tom, že druhotné panely se nedají použít, pokud nevynulujete primární nastavení na nulu - tak se vždycky objeví jasná temně červená barva - a pokud to někdy nějaký prospektor zkusil, zrušil si naprogramování lodi zpět na Gateway. Jak je to všechno jednoduché, když se to jednou dozvíte. A tak jsme dostali ten obrovské zatracené artefakt, půl miliónu metrických tun, na oběžnou dráhu blízko Země a pozvali jsme si společnost.

Společnost, po které jsem nejvíce toužil, byla moje žena. Pak jsem chtěl svůj vědecký program Alberta Einsteina - to není znevážení Essie, víte, protože ho napsala. Nebyl jsem si jist, jestli já půjdu k ní dolů nebo jestli ona přijde nahoru ke mně, ale ona o tom vůbec neuvažovala. Chtěla si sáhnout na umělou inteligenci z Nebes Heechee, asi tak jako já se chtěl dotýkat jí. Na sto minutové oběžné dráze Země není zpoždění signálu velké. Jakmile jsme se dostali do dosahu, Albert se na nás napojil a veškeré informace přečerpal do sebe a v době, kdy jsem s ním už mohl mluvit, byl schopen mi odpovídat.

Samozřejmě, že nebyl stejný. S Albertem, trojrozměrným a barevným na obrazovce doma se mnohem líp klábosilo než s tím černobílým Albertem na ploché obrazovce v Nebesích Heechee. Ale dokud ze Země nebylo dopraveno nové vybavení, bylo tohle jediné, které jsem měl, a stejně to byl tentýž Albert. "To jsem rád, že tě zase vidím, Robine," řekl mi benevolentně a lehce na mě mával dýmkou.

"Řek bych, že ti je jasné, že tady máš asi tak milión vzkazů." "To počká." Stejně jsem jich už asi milión vyřídil, aspoň mi to tak připadalo. Většinou v těch vzkazech bylo, že jsou všichni znepokojení, ale nakonec, že jsou potěšení. A já byl zase hodně bohatý. "Nejdřív ze všeho," řekl jsem, "chci slyšet to, co mi chceš říct ty sám." "Jasně, Robine." Vyklepal si dýmku a díval se při tom na mě.

"Takže," řekl, "nejdřív technologie. Známe obecnou teorii řízení Heechee a dostali jsme se k ovládání RNS rádia. Co se týče informací o zacházení se soubory s obvody Mrtvých a tak dále - to určitě víš sám," zamrkal, "gospoža Lavorovna-Broadheadová se k tobě připojí.

Myslím, že s velkou pravděpodobností můžeme očekávat v této oblasti rychlý pokrok. Za několik dní poletí skupina dobrovolníků k Továrně na potraviny. Jsme si docela jisti, že i tu bude možné řídit a jestli to vyjde, tak ji přemístíme na nějakou bližší oběžnou dráhu, abychom ji mohli studovat a myslím, že můžu docela i slíbit, že ji budeme umět i okopírovat. Nepředpokládám, že bys teď měl chuť slyšet podrobnosti o technologii." "No, ani ne," řekl jsem. "Nebo ne zrovna teď." "Pak," řekl, pokýval hlavou a znovu si cpal dýmku, "mi dovol, abych přistoupil k několika teoretickým úvahám. Za prvé je to otázka černých děr. Jednoznačně se nám podařilo určit, ve které je tvoje přítelkyně Gelle-Klára Moyiniinová. Věřím, že by bylo možné poslat tam loď s tím, že mám dost důvodů domnívat se, že dorazí bez vážnějšího poškození. Návrat je ale jiná otázka. Zdá se, že v análech Heechee není žádný kuchařský předpis, jak cokoliv vylovit z černé díry. Teorie ano. Pokud se někdo odváží přeměnit teorii v praxi, bude to vyžadovat výzkum a vývoj. Hodně. Váhal bych, pokud bych měl slíbit výsledky za období kratší než, řekněme, několik let. Spíš to bude trvat desetiletí. Já vím," řekl a s napětím se předklonil, "že je to pro tebe osobně, Robine, hodně důležité. Možná, že to bude hodně důležité pro nás všechny, tím myslím lidi i stroje." Nikdy jsem ho neviděl takhle vážného. "Víš," řekl, "vzdálenost artefaktu Nebes Heechee, je také určitě stanovena. Můžu ti ukázat jeden obrázek?" Byla to, samozřejmě, jen řečnická otázka. Neodpověděl jsem a on na to ani nečekal. Scvrkl se do rohu ploché obrazovky a objevil se hlavní obraz. Byla to záplava bílé ve tvaru amatérsky nakresleného tureckého půlměsíce. Nebyl symetrický. Půlměsíc na jedné straně ubíhal. Zbytek obrazu byl černý, až na nepravdělně poházené světelné body, které jako by dokončovaly rohy půlměsíce a natahovaly ho do tvaru nepravidelné elipsy.

"Je škoda, že to nemůžeš vidět v barvách, Robine," řekl Albert a díval se přivřenými očima z rohu obrazovky. "Je to spíš modré než bílé. Mám ti říct, co tam vidíš? Je to látka obíhající kolem nějakého hodně velkého objektu. Ta látka po tvé levé ruce, co se k nám přibližuje, se pohybuje dost rychle, aby mohla vydávat světlo. Látka po tvé pravé ruce, která směřuje od nás, se pohybuje v relaci k nám pomaleji. To, co vidíme, je přeměna té látky v radiaci, jak je vtahována do hodně veliké černé díry uprostřed naší galaxie." "Myslel jsem, že rychlost světla není relativní!" vyštěkl jsem.

Zvětšil se a zase vyplnil celou obrazovku. "Není, Robine, ale rychlost oběhu té látky, která jej vysílá, ano. Ten obrázek je ze souboru Gateway a ještě donedávna ve vesmíru nebyl. Ale teď je jasné, že je, alespoň takový pocit vyvolává, v galaktické kůře." Udělal pauzu, zatímco si zapaloval dýmku a díval se upřeně na mě. No, není to tak docela pravda. Bylo tam maličké zdržení, jen na necelou vteřinu, a dokonce ani Albertovy obvody s tím nemohly nic dělat; když jsem se pohnul, jeho dlouhý pohled se pomalu otáčel na místo, kde jsem byl, akorát tak dlouho, aby ho to vyvedlo z rovnováhy. Nijak ho to nepopohnalo a když dobíhal a měl dýmku zapálenou, řekl: "Robine, nikdy si nejsem úplně jist, jakou informaci ti mám sdělit. Když mi položíš otázku, je to něco jiného. Když se zeptáš na jakýkoli subjekt, řeknu ti všechno, co o něm vím, a budu mluvit tak dlouho, dokud mě budeš poslouchat. Taky ti řeknu, jak by to mohlo být, pokud po mně budeš chtít hypotézy; a hypotézy ti řeknu pokud, podle předtisků zapsaných do mého programu, se to bude nějak vztahovat k tématu. Gospoža Lavorovna-Broadheadová napsala vcelku komplexní normativní pokyny pro takový druh rozhodování, ale, abych to zjednodušil, jsou si rovné. Dejme tomu, že H představuje 'hodnotu' hypotézy. Dejme tomu, že M představuje možnost její pravdivosti. Pokud mohu dát dohromady hodnotu HM tak, že se bude rovnat alespoň jedné, potom bych měl, a já to udělám, vytvořit hypotézu. Ale, Robine, je moc těžké přiřadit správné numerické hodnoty M i H! Ve stávajícím případě si nemůžu být nijak jist žádnou hodnotou, které bych mohl stanovit její pravděpodobnost. Ale její důležitost je značná. Všichni zainteresovaní ji mohou pokládat za nekonečnou." V té době už jsem byl celý zpocený. Co vím o Albertově programování docela jistě je, že čím déle mu trvá mi něco říct, tím méně předpokládá, že ho budu poslouchat. "Alberte," řekl jsem, "vybodni se na to." "Jasně, Robine," řekl, pokýval hlavou, ale nechtěl, abych na něj spěchal, "ale dovol, abych ti nejdřív řekl, že tahle domněnka uspokojuje nejen známé astrofyziky, i když na poněkud komplexnější rovině, ale odpovídá i na některé jiné otázky, například kam se dostala Nebesa Heechee, když jsi je otočil, a proč sami Heechee zmizeli. Než ti řeknu tu domněnku, musím nejprve projít čtyři

základní body, a to následující.

Za prvé. Hodnoty, kterým Tiny Jim říkal 'sakra čísla'. Jedná se o numerické hodnoty, většinou druh zvaný 'nezměrné', protože jsou stejné ve všech jednotkách, které při měření používáš. Poměr hmoty mezi elektronem a protonem. Diracovo číslo pro vyjádření rozdílu mezi elektromagnetickou a gravitační silou. Eddingtonova konstanta jemné struktury. A tak dále. Známe tato čísla se značnou přesností. Co nevíme je, proč jsou taková, jaká jsou. Proč nemůže být řečneme konstanta jemné struktury 150 místo 137 a něco? Pokud bychom rozuměli astrofyzice - pokud bychom měli celou teorii - mohli bychom tato čísla z teorie vydedukovat. Máme dobrou teorii, ale sakra čísla z ní nemůžeme vydedukovat. Proč? Je možné," zeptal se smutně, "že tahle čísla jsou nějakým způsobem náhodná?" Udělal pauzu, bafal z dýmky a pak zvedl dva prsty. "Za druhé.

Machův princip. To se taky mění v otázku, ale snad už jednodušší.

Můj zesnulý předchůdce," řekl a trochu zamrkal - řekl bych, že proto, aby mě ujistil, že se s ní bylo možné vypořádat mnohem jednodušeji - "můj zesnulý předchůdce nám dal teorii relativity, která je obecně chápána tak, že všechno je relativní ke všemu ostatnímu s výjimkou rychlosti světla. Když jsi doma, Robine, u moře Tappan, vážíš asi osmdesát pět kilo. Řekneme, že takhle se dá změřit, do jaké míry se ty a planeta Země přitahujete navzájem; je tedy tvoje hmotnost relativní vůči Zemi. Známe rovněž kvalitu, které říkáme 'hmota'. Nejlepší způsob měření 'hmoty' je síla potřebná ke zrychlení objektu, řekneme tebe, z klidového stavu. Obvykle 'hmotu' a 'hmotnost' považujeme za jedno a totéž a na povrchu Země tomu tak skutečně je, ale o hmotě se předpokládá, že má nějakou vnitřní vlastnost látky, zatímco hmotnost je vždycky relativní k něčemu jinému. Ale," znovu zamrkal, "pojď, uděláme spolu gedankeexperiment, Robine. Předpokládejme, že jsi jediný předmět v celém vesmíru. Žádná jiná látka není. Kolik budeš vážit? Nic. Jaká by byla tvoje hmota? No, to už je otázka.

Předpokládejme, že máš na opasku malou raketku a že ses rozhodl uvést se do pohybu. Potom změníš akceleraci a vypočítáš sílu, která tebou pohne a vyjde ti tvoje hmota - ano? Ne, Robine, nevypočítáš.

Protože není proti čemu ten pohyb měřit! 'Pohybování' jako pojem nemá žádný smysl. Tak jako hmota sama - podle Machova principu - závisí na jakémsi vnějším systému, Mach se domníval, že by to bylo možné nazvat 'celkové pozadí vesmíru', aby to dostalo smysl. A podle Machova principu, jak ho dále rozvedl můj předchůdce a další, tak činí i všechny ostatní 'vnitřní' vlastnosti látky, energie a prostor... včetně 'sakra čísel'. Unavuji tě, Robine?" "To bych řekl, že jo, Alberte," vyštěkl jsem, "ale pokračuj!" Usmál se a zvedl tři prsty. "Za třetí. Čemu Henrietta říkala 'bod X'. Jak si jistě pamatuješ, Henrietta neobhájila svoji rigorózní práci a já prostudoval její dizertaci a vím, co chtěla vyjádřit. První tři vteřiny po Velkém třesku, o kterém se říká, že je začátkem vesmíru tak, jak jej dnes známe, byl celý vesmír relativně kompaktní, nesmírně horký a zcela symetrický. Henrietta ve své dizertaci citovala dlouhé pasáže starého matematika z Cambridge jménem Tong B. Tang a dalších, kteří tvrdili, že po této době, po tom, čemu Henrietta říkala 'bod X', symetrie 'ustrnula'. Všechny konstanty, s nimiž se dnes setkáváme, se v tom bodě zafixovaly. Všechna sakra čísla. Před 'bodem X' neexistovala. Od té doby existují a jsou neměnná.

Takže v bodě X, v čase tři vteřiny po začátku Velkého třesku, se něco stalo. Mohla to být úplná náhoda - nějaká turbulence v explodujícím oblaku. Nebo to mohlo být schválně." Přestal mluvit, chvíli kouřil a díval se na mě. Když jsem nereagoval, povzdychl si a zdvihl čtyři prsty. "Za čtvrté, Robine, to je poslední bod. Omlouvám se za tenhle dlouhý úvod. Poslední bod v Henriettině domněnce se týkal 'mizení hmoty'. Ve vesmíru prostě neexistuje dostatečné množství hmoty, aby to vyhovovalo jinak velmi úspěšné teorii Velkého třesku. Ve své dizertační práci tady Henrietta udělala významný krok vpřed. Domnívala se, že Heechee se naučili, jak vytvářet hmotu a jak ji ničit - a v tom, jak víme, měla pravdu, i když vlastně jenom hádala a ti staří pánové, před nimiž obhajovala svoji práci, k tomu měli hned spoustu výhrad. Potom udělala další velký krok. Domnívala se, že Heechee vlastně způsobili zmizení nějaké hmoty. Ne na lodi, i když si myslela, že by mohla mít pravdu.

V hodně velikém měřítku. Vlastně v celovesmírném měřítku. Měla za to, že studovali 'sakra čísla' jako my a dospěli k určitým závěrům, které vypadaly vcelku pravděpodobně. Tady je to, Robine, trochu složitější, takže mi věnuj bedlivou pozornost - ale už jsme skoro doma.

Viš, tyhle základní konstanty jako 'sakra čísla' určují, zda ve vesmíru existuje nebo neexistuje život. Kromě mnoha jiných věcí, abych to uvedl na pravou míru. Ale když některá z nich je trochu větší nebo trochu menší, život existovat nemůže. Vidiš logický závěr toho výroku? Myslím, že ano. Je to jednoduchá dedukce. Hlavní předpoklad: 'sakra čísla' nejsou určena přírodním zákonem, ale mohou být různá, pokud se v místě 'bodu X' staly jiné jevy. Vedlejší předpoklad: pokud by se lišily v určitých směrech, byl by vesmír méně vhodný pro život. Závěr? To je to hlavní. Závěr: Kdyby byly různé v jiných směrech, byl by vesmír pro život vhodnější." A přestal mluvit, seděl a díval se na mě, sehnul se, uchopil pantofel a škrábal si s ním chodidlo.

Nevím, kdo z nás by vydržel čekat déle. Já jsem se snažil roztřídit spoustu nestravitelných myšlenek a starý Albert byl naprogramován tak, aby mi na to nechal dost času. Než k tomu obojímu vůbec mohlo dojít, vletěl do kóje, kterou jsem si sám udělal, Paul a křičel: "Společnost! Hele, Robine! Máme návštěvu!" Nejdřív jsem si samozřejmě myslel, že je to Essie; věděl jsem, že je na cestě na Kennedyho mys, aspoň, pokud už tam nečeká na naši dráhu, aby se usadila a byla vypuštěna. Zíral jsem na Paula a pak jsem se podíval na hodinky. "Ještě není čas," řekl jsem, protože ještě čas nebyl. Smál se. "Pojď se na ty chudáčky podívat," říkal se smíchem.

A to fakt byli. Šest, nacpaný v Pětce. Vyletěli z Gateway necelých dvacet čtyři hodin po tom, co já odletěl z Měsíce, s dostatečnou výzbrojí, abych vyhledal celou divizi Starých, připraven na záchranou akci a vítězství. Letěli na Nebesa Heechee a nevěděli, že se polovinu cesty vracejí po našich stopách. Někde cestou jsme se museli minout, aniž bychom o tom věděli. Chudáci! Ale byli to docela příjemní chlápkové, dobrovolníci, co se vydali na výpravu, která se i podle standardů na Gateway musela zdát nebezpečná. Slíbil jsem jim podíl z našeho zisku - peněz bylo dost. Nebyla to jejich chyba, že jsme je nepotřebovali, hlavně když pomyslí, jak moc bychom je potřebovali, kdyby tam byli.

Takže jsme je přivítali. Janine je pyšně provázela, Wan se smál a mával kolem sebe uspávací puškou, představil je slušným Starým; při téhle nové invazi měl ve tváři klid. A než se to všechno uklidnilo, uvědomil jsem si, že ze všeho nejvíc se potřebuju najíst a vyspat, takže jsem si dopřál obojí.

První, co jsem se dozvěděl, když jsem se probudil bylo, že Essie je na cestě. Chvilí jsem nervózně pobíhal kolem a snažil jsem se vzpomenout si na všechno, co Albert říkal, pokoušel jsem se vytvořit si představu Velkého třesku a ten kritický okamžik třetí vteřiny, kdy všechno znehybnělo... a moc se mi to nedařilo. Tak jsem Alberta zavolał znovu a řekl jsem: "Jak vhodnější?" "Jo, Robine," řekl - nikdy ho nic nepřekvapilo - "to je otázka, na kterou ti nemůžu odpovédět.

Dokonce ani nevíme, jak všechny ty máchovské události ve vesmíru vypadají, ale možná - Možná," řekl a v koutcích očí se mu ukázaly vrásky na znamení, že mě chce jenom pobavit, "možná nesmrtelnost? Možná vyšší synaptická rychlost organického mozku, t.j. vyšší inteligence? Možná jenom víc planet vhodných pro vývoj života? Cokoli z toho. Všechno. Důležité je, že umíme teoretizovat o tom, že taková 'příznivější' místa mohou existovat a že by bylo možné vydedukovat je ze správné teoretické báze. Henrietta takhle daleko došla. Potom došla ještě o kousek dál.

Předpokládám, že Heechee (domnívala se) o astrofyzice věděli o trochu víc než my a zvolili si, jaká by ta nejsprávnější místa mohla být - a pustili se do jejich budování! Jak to mohli udělat? No, jeden způsob by byl zase stlačit vesmír do původního stavu a začít znovu novým Velkým třeskem! Jak by to šlo? Když umíš vytvořit a zničit hmotu, pak snadno! Pohazovat ji kolem. Zastavit expanzi. Začít to znovu stlačovat. Potom někdo zůstane mimo bod koncentrace, počká na další explozi - a pak z vnější strany monobloku dělá všechno, co je možné, aby změnil, aby změnil základní nezměnná čísla vesmíru tak, aby se zrodilo něco nového, co by mohlo být - no, řekněme nebesa." Oči jsem měl navrch hlavy. "Je to možné?" "Pro tebe nebo pro mne? Ted? Ne. Naprosto nemožné.

Nemáme jediný bod, kde začít." "Ne pro mě nebo pro tebe, ty blbouně! Pro Heechee!" "Jo, Robine," řekl smutně, "kdo by ti to mohl říct? Já nevím jak, ale to ještě nemusí znamenat, že by to nedokázali. Nemám dokonce ani ponětí o tom, jak naložit s vesmírem tak, aby to vyšlo dobře. Ale třeba to není nutné. Musíš vyjít z předpokladu, že by měli v nějaké formě existovat navzdýcky. To je nezbytné dokonce i pro to, aby to udělali jednou. A jestli navzdýcky, tak potom můžeš zkoušet jen náhodné změny a pozorovat, co se stalo, dokud nezískáš vesmír podle svých představ." Chvilí si pečlivě prohlížel svou vyhaslou dýmku a pak ji uložil do kapsy mikiny. "Až sem se dostala Henrietta ve své dizertační práci, než se do ní opravdu pustili. Protože tehdy řekla, že 'mizející hmota' by ve skutečnosti mohla být důkazem, že Heechee skutečně začali narušovat systematický rozvoj vesmíru - říkala, že odstraňovali hmotu z vnějších galaxií, aby se rychleji propadaly zpátky. Myslela si také, že přidávali hmotu do středu - pokud nějaký existuje. A říkala, že to by mohlo vysvětlit, proč Heechee utekli. Dohadovala se, že započali proces a pak se odešli někam schovat, do jistého druhu nadčasové stagnace, možná do něčeho jako je velká černá díra, dokud neoběhne svou trasu a pak byli připraveni vyjít z ní ven a začít všechno znovu.

A to byl právě konec! Není divu. Dovedeš si představit skupinu profesorů fyziky, co se snaží chápat něco takového? Řekli jí, že by se mohla pokusit získat hodnost v psychologii Heechee, ne v astrofyzice.

Sdělili, že nemá co nabídnout - jen dohady a domněnky - žádnou možnost, jak teorii aplikovat, pouze dohady. A měli za to, že ta práce je špatná. Takže její dizertaci odmítli a tak odletěla na Gateway, aby se stala prospektorem a skončila tam, kde je teď. Mrtvá. A," řekl zamyšleně a znovu vytáhl dýmku, "a já si, Robine, vážně myslím, že se mýlila nebo aspoň, že byla nedbalá. Máme jen strašně málo důkazů o tom, že by Heechee jakýmkoli možným způsobem ovlivňovali látky v kterékoli galaxii, třeba v té naší, a ona mluvila o celém vesmíru." "Ale jistý si nejseš?" "Ani trochu, Robine." Zařval jsem: "Nenapadá tě ani žádný podělaný odhad?" "Jasně, Robine," řekl bezútešně, "ale nic víc. Prosím tě, uklidni se. Podívej, to měřítko je špatné. Vesmír je mnohem větší než cokoli, co známe. Heechee tu byli před necelým miliónem let a vesmírný čas je asi tak dvacet tisíc krát delší než to, co my dokážeme datovat - couvnutí v čase by jen stěží mohlo být menší. Matematicky není moc velká pravděpodobnost, že by si vybrali zrovna tu dobu na to, aby se ukázali."

"Ukázali?" Zakašlal. "Vynechal jsem jeden krok, Robine. Mám ještě jeden odhad a obávám se, že je můj.

Předpokládejme, že tohle je vesmír, který postavili Heechee. Předpokládejme, že se to vyvinulo tak, že tenhle vesmír nebyl příliš vhodný, to se jim nelíbilo a tak to zase všechno stiskli a vytvořili nový vesmír, kde jsme teď my. Docela to vychází, víš? Mohli někam odletět, aby se porozhlédli kolem, a třeba zjistili, že to je přesně to, co chtěli. A teď si možná ti, co dělali průzkum, přijeli pro ostatní." "Alberte! Pro kristapána!" Řekl jenně: "Robine, neříkal bych takové věci, ale nemůžu si pomoci. Je to jenom domněnka. Myslím, že si vůbec nedovedeš představit, jak je pro mě těžké dobrat se k domněnce tímhle způsobem a nedokázal bych to, nebýt - jsme u toho. Existuje jeden možný způsob, jak něco může přežít kontrakci a nový Velký třesk, a to by mělo být místo, kde se čas skutečně zastaví. A co je to za místo? No, černá díra. Velká. Jedna dost velká na to, aby neztratila svou hmotu nadměrným hloubením tunelů, a tak může vydržet neomezeně. Já vím, kde taková díra je, Robine. Hmota asi tak o velikosti patnácti tisíc sluncí. Umístění - uprostřed naší galaxie." Podíval se na hodinky a jeho výraz se změnil. "Pokud jsou moje výpočty přesné, Robine," řekl, "ted' někdy by měla přijet tvoje žena." "Einstein! První věc, kterou udělá bude, že tě přepíše!" Zamrkal. "To už udělala, Robine, a první, co mě naučila, bylo uvolňovat napětí, pokud se to hodí, nějakým vtipným nebo osobně hodnotícím komentářem." "Chceš mi říct, že bych měl bejt celej napnutý?" "No, ne tak docela, Robine. To všechno je jenom teorie. A v pojmech lidského života je to možná i daleko. Ale možná ne. Ta černá díra uprostřed naší galaxie je přinejmenším jedním z možných míst, kam Heechee odešli, a v terminologii času letu v lodi Heechee to už vůbec není tak daleko. A - říkal jsem, že jsme určili cílový kurs Starých? To bylo ono, Robine. Mířilo to přesně do té černé díry, když jsi to otočil." Byl jsem unaven tím, že jsem byl na Nebesích Heechee několik týdnů před Essie. Žila si svůj život s umělou inteligencí. Ale já nebyl unaven z Essie, takže jsem čekal, až nakonec sama uznala, že má na pásku všechno, co tam mít může, a za čtyřicet osm hodin jsme byli zase zpátky u moře Tappan. A devadesát minut po našem příjezdu přišla Wilma Liedermanová s veškerým svým nádobíčkem a prohlídla Essie zatraceně důkladně. Neměl jsem žádné obavy. Sám jsem viděl, že je Essie v pořádku, a když se pak Wilma nechala přemluvit na drink, tak to připustila sama. Pak si chtěla

promluvit o lékařském přístroji, který používali Mrtví, aby udržovali Wana v kondici po celou dobu, kdy rostl, a než odešla, tak jsme založili společnost pro výzkum a vývoj za milión dolarů - Wilma byla prezidentkou - abychom zkusili, co z toho vzejde. Takhle jednoduché to bylo. Takhle jednoduché je to všechno, když jde všechno tak, jak má jít. Nebo skoro všechno. Pořád mám takový podivný pocit, když myslím na Heechee (jestli to byli Heechee) v tom místě uprostřed galaxie (pokud je to to místo, kde byli). Víte, hrozně mě to znepokojuje. Jestli se Albert domníval, že Heechee přijdou s ohněm a mečem (nebo vůbec přijdou) během příštího roku, tak proč bych si z toho, sakra, měl dělat vrásky. Kdyby mluvil o deseti nebo stovce let, tak bych se měl dopracovat aspoň k vážnosti a pravděpodobně taky k naprostému strachu. Ale když dojdete k astronomickým časům - no, tak co! Je tak jednoduché nebát se něčeho, co by se mohlo stát za další miliardu let.

Ale stejně mě ta představa neopouštěla.

Celou dobu při večeři jsem byl popudlivý, a když Wilma odešla a já přinesl kávu, Essie byla stočená do klubíčka před krbem, ve strečových kalhotách vypadala velmi elegantně. Kartáčovala si svoje dlouhé vlasy. Podívala se na mě a řekla: "Viš, Robine, asi se to nestane." "Jak si můžeš být tak jistá? V těch lodích mají Heechee naprogramovaných patnáct tisíc cílů. Kolik jsme jich prohlídli? Míň než sto padesát a jeden z nich byla Nebesa Heechee. Zákon o průměru říká, že někde jsou stovky takových dalších a kdo může říct, že jeden z nich teď nespěchá sdělit Heechee, co teď právě děláme?" "Miláčku," řekla a otočila se tak, aby si třela nos přátelsky o mé koleno, "dej si kávu. Nevíš nic o statistické matematice a i tak, kdo řekl, že nám budou chtít ubližovat?" "Nemusí chtít! Já vím, co se stane, pro kristapána. Je to jasné.

Totéž, co se stalo Tahit'ánům, Tasmáncům, Eskymákům, americkým Indiánům - to, co se dělo po celou historii. Národ, který se střetne s vyšší kulturou, je zničen. Nikdo si to nepřeje. Oni prostě nemohou přežít!" "Vždycky, Robine?" "Ale, nech toho!" "Ne. Dám ti opačný příklad: Co se stalo, když Římané objevili Galy?" "Dobyli naprosto všechno, co měli, tohle se stalo!" "To je pravda. Ne, skoro pravda. Ale jindy, o několik set let později, kdo koho dobyl, Robine? Barbaři dobyli Řím, Robine." "Nemluví o dobývání! Mluví o komplexu rasové podřízenosti. Co se stane s jakoukoli rasou, která je v kontaktu s rasou inteligentnější, než je sama?" "To jsou různé věci za různých okolností, Robine. Řekové byli chytřejší než Římané, Robine. Římany za celý život nikdy nic nového nenapadlo. Jen dokázali stavět a vymýšlet, čím zabíjet lidi. Římanům to nevadilo. Do svých domovů vodili Řeky, aby je učili všechno o poezii, historii a vědě. Jako otroci. Milý Robine," řekla, odložila šálek kávy a sedla si blíž ke mně, "moudrost je jakýsi zdroj. Řekni mi. Když se chceš něco dozvědět, koho se zeptáš?" Chvilku jsem nad tím přemýšlel. "No, většinou Alberta," připustil jsem. "Chápu, co chceš říct, ale to je něco jiného. To je práce počítače, aby věděl víc a myslel rychleji než já, v určitém smyslu. Pro to je máme." "Přesně tak, Robine. Pokud mohu posoudit, nejsi zničený." Třela si tvář o moji a pak se posadila zpřímá.

"Nemáš stání. Co chceš dělat?" zeptala se.

"Z čeho si můžu vybrat?" ptal jsem se a naklonil jsem se k ní, ale ona potřásla hlavou.

"Tohle jsem neměla na mysli, aspoň ne v tuhle chvíli. Chceš se dívat na piezovizi? Mám nahranou část večerních zpráv, když jste s Wilmou kuli plány, a je tam relace o tom, jak tvoji dobří přátelé navštěvují i domov svých předků." "Staří v Africe? To jsem viděl dneska odpoledne." Nějaký místní propagátor se domníval, že to bude dobrá reklama, když Starým ukáže Olduvai. Měl pravdu. Starým se to moc nelíbilo - nesnášeli horko, mrzutě navzájem švitořili o záběrech, které museli udělat, let vzduchem je moc nezajímal. Ale byly to zprávy. Byli tam taky Paul a Lurvy v Dortmundu při zřizování mauzolea pro Lurvyina otce, hned jak se jeho pozůstatky z Továrny na potraviny dostanou zpátky sem. Byl tam i Wan, který zbohatl tak, že v piezovizi vystupoval jako Ten Kluk z Nebes Heechee; Janine taky, ta prožívala krásné chvíle, kdy se aspoň krátce setkávala s hvězdami, se kterými si dříve psala jako jejich obdivovatelka. Já taky. Všichni jsme byli bohatí na peníze i na slávu.

Co z toho nakonec bude, jsem nedovedl odhadnout. Ale nakonec bylo jasné, co chci já. "Vem si svetr, Essie," řekl jsem. "Pojď se projít." Šli jsme po břehu ledové vody, drželi jsme se za ruce.

"Vždyť sněží," řekla Essie, dívala se nahoru na bublinu sedm set metrů nad našimi hlavami. Obvykle není vidět úplně jasně, ale dneska večer byla ostře osvětlená ohříváči, které zabráňovaly usazování sněhu či ledu, byla mléčně matná, s odrazy světla na zemi, roztažená od horizontu k horizontu.

"Je ti zima?" "Asi jen tady, u té vody," odpověděla. Šli jsme zpátky do svahu k malému palmovému hájku u fontány a sedli jsme si na lavičku. Dívali jsme se na světla nad mořem Tappan. Bylo tam moc hezky. Pod bublinou vzduch není vždycky docela studený, ale ta voda je Hudson, nekrytá protéká tak asi sedm nebo osm set kilometrů, než se vlije do přehrady Palisades a v zimě se sem tam kusy ledu zarazí pod bariérami a tloučou v doku do naší lodě.

"Essie, přemýšlel jsem." "Já vím, Robine." "O Nejstarším. O tom stroji." "Opravdu?" Vykročila z trávy, která byla vlhká, jak vítr odnášel vodu z fontány. "Moc pěkný stroj," řekla. "Jak jsi mu sáhl na zoubek, tak je docela krotký. Pokud nemá vnější efekty nebo se nepohybuje nebo nemá přístup k jakýmkoli řídicím obvodům - ano, docela krotký." "A já bych chtěl vědět, jestli bys dokázala postavit takový stroj místo člověka." "Hm, myslím, že jo. Trvalo by to nějakou tu chvíli a samozřejmě by to stálo spoustu peněz, ale dokázala bych to." "A mohla bys do toho uložit lidskou bytost - myslím, když ten člověk zemře? Stejně jako byli uloženi Mrtví?" "Takže o trochu dokonalejší. To bude složitější. Jedná se o biochemii, ne o moji sekci." Opřela se, dívala se nad sebe na duhovou bublinu a zamyšleně řekla: "Když napíšu počítačový program, Robine, mluví s počítačem libovolným jazykem. Říkám mu, co je a k čemu je. Programování Heechee není stejné. Je založeno na přímých chemických údajích mozku. Mozek Starých nemá stejné chemické složení jako třeba tvůj a můj, proto jejich uložení není ani zdaleka dokonalé. Ale Staří musí být od skutečných Heechee, pro které byl tenhle proces vyvinut, hodně vzdálení. Heechee se podařilo změnit proces bez viditelných potíží, takže to udělat jde. Ano. Když zemřeš, Robine, je možné načíst tvůj mozek do stroje, potom ten stroj naložit do lodi Heechee a poslat ho do černé díry ke Střelci YY, tam, kde můžeš pozdravit svoji přítelkyni Gelle-Kláru Moyniinovou a vysvětlit jí, že celá ta věc nebyla tvoje chyba. Na to ti dávám svoje slovo, jenom nesmíš zemřít, řekněme, během příštích pěti až

osmi let, abych měla dost času na nezbytný výzkum. Slíbíš mi to, prosím tě?" Jsou chvíle, kdy mě něco tak strašně překvapí, že nevím, jestli mám brečet, naštvat se nebo se smát. Ted' jsem rychle vstal a zíral jsem na svoji ženu. A pak jsem se rozhodl, co udělám a rozesmál jsem se. "Někdy mě překvapuješ, Essie," řekl jsem.

"Ale proč, Robine?" Natáhla se ke mně a chytila mě za ruku.

"Asi jsem to vzala z druhé strany. Řekněme, že bych to byla já, kdo před mnoha a mnoha lety prožil velikou osobní tragédii. Přesně takovou jako ty, Robine. Kdy někdo, koho jsem měla moc ráda, byl surově zraněn a to tak, že bych už toho člověka nikdy neviděla, abych mu mohla vysvětlit, co se stalo. Myslíš, že bych nechtěla strašně moc s ním aspoň nějak promluvit, abych mu vysvětlila, jak mi bylo?" Byl jsem až příliš překvapen na to, abych dokázal odpovědět, ale ona vstala a položila mi prsty na rty. "To byla jen řečnická otázka, Robine. Oba známe odpověď. Jestli tvoje Klára ještě pořád žije, tak by o tobě chtěla určitě slyšet. O tom není pochyb. Takže," řekla, "mám takovýhle plán. Zemřeš - doufám, že ne brzo. Mozek vložíme do stroje. Možná si udělám i kopii pro sebe, jestli mi to dovolíš. Ale jeden exemplář odletí do černé díry za Klárou, vyhledá ji a řekne: 'Kláro, miláčku, to, co se stalo, bylo nevyhnutelné, ale já chci, abys věděla, že bych za tebe obětoval i svůj život.' A pak, Robine, víš, co Klára odpoví tomuhle podivnému stroji, co se objeví odnikud, možná jen několik hodin jejího času po tom neštěstí?" To jsem nevěděl! Celej problém byl v tom, že to jsem nevěděl! Ale neřekl jsem to, protože mi k tomu Essie nedala příležitost. Řekla: "Potom Klára odpoví: 'Ale, miláčku, Robine, já vím, že ano. Protože ze všech mužů, co se kdy narodili, jsi ty jediný, kterému nejvíc důvěřuji a kterého si nejvíc vážím a miluju.' Já vím, že by tohle řekla, Robine, protože pro ni je to pravda. Stejně jako pro mne."

17 Místo, kam odešli Heechee.

V den, kdy měl Robin Broadhead desáté narozeniny, začínala v šest hodin večer oslava. Sousedka mu dala ponožky a stolní hru a jeden takový legrační dárek, knížku s názvem Všechno, co víme o Heechee. Jejich tunely byly teprve nedávno objeveny a neexistovalo ani moc domněnek o místě, kam Heechee odešli, o tom jak vypadají, ani jaké jsou jejich úmysly. Legrační na té knížce bylo, že všech jejich sto šedesát stránek bylo prázdných.

V tutéž dobu a v tentýž den - nebo aspoň přibližně, v místním čase, který byl hodně odlišný - se jeden člověk procházel pod hvězdami, než se uložil ke spaní. Měl také jisté výročí, ale bez oslavy.

Byl hodně daleko od dortu se svíčkami Robina Broadheada, víc než čtyřicet tisíc světelných let; a měl hodně daleko od vizáže lidského jedince. Měl jméno, ale z úcty a s ohledem na práci, kterou vykonával, byl vždycky osločován tím, co by se dalo přeložit jako "Kapitán".

Nad jeho hranatou, srstí obrostlou hlavou byly hodně jasné a hodně blízké hvězdy. Když se na ně podíval, bolely ho z toho oči, i přes kryt, který fungoval jako brýle a klenul se nad místem, kde žil, a nad většinou celé jeho planety. Temně červené, typu M, jasnější než Měsíc viditelný ze Země. Tři zlaté G. Jedna horká F slámové barvy, která bolela do očí. Na jeho obloze nebyla žádná O ani B. Nebyly tam také vůbec žádné mdlé hvězdy. Kapitán dovedl určit všechny hvězdy, které viděl, protože jich bylo jenom asi deset tisíc nebo tak přibližně, skoro všechny chladné a staré a dokonce ty nejmatnější byly jasně vidět pouhým okem. A za těmi tisíci známými - no, on za ně neviděl, ne z toho místa, kde se toulal, ale ze svých mnoha letů věděl, že za nimi je celá turbulentní, téměř neviditelná, modře zbarvená skořápka, která obklopuje všechno, co on a jeho lidé ve vesmíru vlastní. Byla to obloha, která by člověka mohla děsit. Té noci, kdy si v duchu opakoval, co se stane, až se probudí, skoro děsila i samotného Kapitána.

Byl široký v ramenou a bocích, vzadu se jeho tělo zužovalo.

Kolébavou chůzí šel k pásu, který mu pomůže do spacího kokonu.

Byla to krátká cesta. Podle jeho vjemů jen několik minut. (Čtyřicet tisíc světelných let od místa, kde Robin Broadhead jedl, spal, chodil do školy, vykouřil svoji první dávku, zlomil si kost v zápěstí a ta srostla, a přibral skoro deset kilo, než se Kapitán vyprostil z pásu.) Kapitán popřál dobrou noc svým ospalým spolubydlicím (dva z nich byli občas také jeho sexuální partneři), sundal si z ramen prýmký, které označovaly jeho hodnotu, odepjal zařízení pro udržení života a komunikační zařízení mezi svými široce rozkročenými nohama, zdvihl poklop kokonu a vklouzl dovnitř. Osmkrát nebo desetkrát se převrátil, přikryl se měkkou a hustou pěnovou pokrývkou. Kapitánovi lidé pocházeli spíš z doupat než ze skokanů na planinách. Spali stejně výborně jako jejich prehistoričtí předkové. Když se Kapitán uvelebil, vystrčil jednu kostnatou ruku přes stelivo, aby vršek kokonu zavřel.

Tak jako to dělal celý život. Jak to dělali všichni jeho lidé, aby se jim dobře spalo. Stejně jako přitáhli hvězdy, aby se přikryli, když si mysleli, že je to nutné k dlouhému a nerušenému spánku jich všech.

Vtip té knížky, kterou dostal Robin k narozeninám, nebyl tak docela dobrý, protože to nebyla úplně pravda. Některé věci o Heechee už byly známy. V některých směrech bylo jasné, že se lidským bytostem nepodobají, ale ve velmi specifických záležitostech byli naprosto stejní! Ve zvědavosti. Jen zvědavost je vedla k tomu, aby navštívili tolik podivných míst a tak daleko. V technice. Věda Heechee nebyla stejná jako věda lidská, ale byla založena na stejné termodynamice, na stejných zákonech pohybu, na stejném manipulování s myšlenkami od titěrnosti k obrovitostem, od jaderné částice k samotnému vesmíru. V základní chemii těla. Dýchali hodně podobný vzduch. Jedli hodně podobné jídlo.

Co bylo to hlavní, co každý o Heechee věděl - nebo doufal nebo se dohadoval - bylo, že nebyli tak docela, když se to vezme kolem a kolem, odlišní od lidí. Snad byli o několik tisíc let napřed, možná, v civilizaci a vědě. Možná, že ani tolik ne. A v tom, jak se všichni dohadovali (nebo jak doufali), se nemýlili. Necelých osm set let uplynulo od doby, kdy si první primitivní loď Heechee troufla využít likvidaci hmoty jako prostředek pro přepravu a od času, kdy jejich expedice probrousily skoro celou galaxii. (V roklině Olduvai jeden z předků Šilhavé přišel na to, co se dá dělat s kostí antilopy, kterou mu dala jeho matka.) Osm set let - ale jakých! Heechee explodovali. Napřed jich byla miliarda. Potom deset.

Potom sto. Postavili kolová a pásová vozidla, aby dobyli neznámý povrch své planety a za dobu života necelých dvou generací vyletěli do vesmíru v raketách; po dalších několika generacích hledali planety u nedalekých hvězd. A celou

dobu se učili. Vyvinuli obrovské a šikovní nástroje -neutronovou hvězdu pro detekci gravitace; interferometr se základnou jeden světelný rok, který mohl zachytit a měřit radiové vlny z galaxií, jejichž rudý posuv se blížil limitu. Hvězdy, které navštěvovali, a galaxie, které pozorovali, byly většinou téměř identické s těmi, které lze pozorovat ze Země - astronomický čas několika stovek tisíc let nebyl žádný problém - ale oni je viděli mnohem ostřeji a lépe jim rozuměli.

A to, co viděli a čemu rozuměli, nakonec překonalo to, co potřebovali vědět. Albert měl ve své domněnce pravdu - skoro pravdu - pravdu v každé podrobnosti, až do bodu, kdy se hluboce mýlil.

Výsledkem toho, co Heechee pochopili, bylo, že sami sobě nepřípadali nejlepší.

Připomínali si všechny svoje rozsáhlé expedice, uklízeli za sebou a odnášeli si všechno, co se dalo ještě použít a co se dalo odstěhovat.

Zkoumali asi tak milión hvězd a z nich si vybrali několik tisíc - některé oddělili, protože byly nebezpečné, jiné přidali. Nebylo pro ně těžké to udělat. Schopnost zrušit hmotu nebo ji vytvořit znamenalo, že gravitační síly využívali ve svůj prospěch. Vybrali si obyvatele stabilních hvězd, kteří žijí dlouho, zbavili se těch nebezpečných a svedli je dohromady nebo tak blízko k sobě, aby z nich udělali, co chtěli. Černé díry byly všech velikostí. Jistá koncentrace hmoty v jistém objemu vesmíru - a gravitace ho uzavře. Černá díra může být velká jako galaxie, i se svými jednotlivými hvězdami, které jsou sotva bližší než naše vlastní. Plány Heechee tak velké nebyly. Hledali objem vesmíru přes několik tuctů světelných let, plnili jej hvězdami, cestovali tam ve svých lodích... A pozorovali všechno, co je obklopovalo.

Od té doby, kdy se Heechee oddělili od zbytku vesmíru, zavrtali se do svého hvězdného hnízda. Čas prováděl změny za ně. V černé díře se plynoucí čas zpomál - hodně zpomál. A ve vnějším vesmíru uběhlo víc než tři čtvrti miliónu let. To Kapitánovi nepřípadalo jako doba delší než několik desítek let. Zatímco si udupávali svoje hnízda tak, aby je měli dost pohodlná, na planetách, které obsadili (dlouho poté, kdy si je vytesali tak, aby v nich mohli žít; byla to práce skoro na dobu jednoho století), ustoupila mírná epocha pliocénu bouřím a širokým (teplejší vítr v oblasti Středozemního moře) období pleistocénu. Led Günz, naplavený ze severu, ustoupil, potom nadešel Mindel, Riss a Würm. Australopithecký kmen byl unesen - možná, aby pomohl nebo aspoň byl studován s cílem najít v něm naději - zmizel, nepodařený experiment. Pithecanthropus se objevil a zmizel; heidelbergský člověk; neandrtálci. Belhali se na sever a na jih, podle toho, jak je směřovaly ledy, vynalézali nástroje, učili se pohrůžovat svoje mrtvé a obepínat je kruhem z rohů kozorožce, učili se - začínali se učit - mluvit. Pevné mosty překlenuly kontinenty a byly splaveny. Za některými z nich živořily vyděšené a hladovějící primitivní kmeny, vlna z Asie, která nakonec z Aljašky dosáhla Hornova mysu, další vlna, která zůstala tam, kde byla. Tyhle kmeny si tu pěstovaly tukové polštáře na těle místo štítů jako obranu před bodavým arktickým chladem. Děti, které Kapitán zplodil na Venuši a které vzal s sebou, když s ostatními pozoroval Zemi a vybíral si nejslibnější primáty, kteří tam žili, aby je získal pro sebe, zatím ještě docela nevyspěly, když se homo sapiens učil užívat oheň a kolo.

A čas ubíhal.

Každý úder Kapitánova dvojitého srdce trval půl dne podle času měřeného v okolním vesmíru. Když Sumerové sešli ze svých hor, aby založili město na Perské plošině, byl Kapitán pozván na rozhovory o nadcházejícím výročí. Když si připravoval seznam hostů, Sargon vystavěl svoji říši. Když vybavoval své stroje programem na setkání, malí třesoucí se muži tesali modrým kamenem do menhirů, aby vytvořili Stonehenge. Kolumbus objevil Ameriku, když se Kapitán rozčiloval nad změnami na poslední chvíli; svoji večeri dojedl, když se první lidské rakety dostaly na oběžnou dráhu a rozhodl se protáhnout si nohy, než si odpočine, jako lidský výzkumník, co se zdívočelý a překvapený dostane do prvního tunelu Heechee na Venuši. Prospal celou dobu, než Robin Broadhead vyrostl, než prodělal pubertu, odejel na Gateway a zase z Gateway, byla objevena Továrna na potraviny a padlo rozhodnutí o jejím prozkoumání. Napůl se probudil zrovna ve chvíli, kdy Herter-Halloví vyráželi na svou čtyřletou cestu, a znovu usnul - pro něj to nebyla ani hodina - na celou dobu jejich únavné cesty. Po tom všem byl Kapitán pořád relativně mladý. Měl před sebou ještě deset let aktivního energického života - okolní vesmír to vnímal jako čtvrt miliónu let.

Smyslem výroční schůze bylo zrevidovat rozhodnutí Heechee stáhnout se k černé díře a popřemýšlet, co ještě dalšího by bylo třeba udělat.

Bylo to jen krátké setkání. Všechna setkání Heechee byla krátká, pokud nebyla sociální a nebyla prodlužována jen pro požitky, který poskytovala; diskuse prostřednictvím strojů vyloučila možnost hazardování s osudem lidstva, který mohl být rozhodnut v několika minutách.

Vyřídili spoustu věcí. Objevilo se několik znepokojivých zpráv. Hvězda typu F, kterou poněkud váhavě zahrnuli do svého hnízda, vykazovala známky, podle kterých ji bylo možné klasifikovat jako nestabilní. Nebylo to brzy. Ale dalo se stejně tak dobře uvažovat o jejím vyloučení ze sousedství. Některé zprávy přinášely neštěstí, ale to bylo očekávané. Poslední kurýrní loď zvenku neobjevila žádnou stopu jiné civilizace křižující vesmír, která by mohla začít nový život.

Některé zprávy byly předem očekávány a předem jim nebyl přikládán nijak zvláštní význam. Nejpfesnější teoretické testy ukázaly, že teorie oscilujících vesmírů byla správná; a také to, že hypotézy Machova principu (nenazývali je takhle), které naznačovaly, že v časném bodě Velkého třesku by mohla být nezměrná čísla změněna, byly opodstatněné. Nakonec možnost ukrýt se tak, že okolní čas ubíhá čtyřicet tisíc krát rychleji než v jejich uzavřené sféře, se znovu stala předmětem diskuse. Bylo 40 000 ku 1 dostačující? Mohlo by to být víc - tolik, kolik by si kdo jenom přál - jednoduše zmenšením velikosti díry a možná i souběžným vyloučením té obtížné F. Byly nařizeny studie. Výměňovány gratulace. Schůze skončila.

Kapitán, protože svoji práci pro tentokrát završil, se šel znovu projít.

Teď už byl den. Průhledné obrazovky se podle toho zatemnily.

I tak patnáct nebo dvacet jasných hvězd svítilo na zelenomodré obloze a vzpíralo se slunci. Kapitán si zešíroka zívln, přestože byl teprve čas snídaně, a rozhodl se odpočívat. Celý ospalý si sedl na hnědožluté slunce, přemýšlel o schůzce

a o všem, co ji doprovázelo. Povaha Heechee a lidí byla dost podobná na to, aby byl Kapitán tak trochu zklamán, docela osobně, protože ti jedinci, které sám vybral a přivedl do artefaktu, nepřinesli nijak zvláštní výsledky. Samozřejmě, ještě měli možnost. Kurýrní rakety přilétaly jen jednou za rok nebo za dva, aspoň tak to odhadovali - spíš každých padesát tisíc let, měřeno podle lidského času na Zemi - a hvězdná civilizace mohla v mezidobí docela snadno proklouznout. I kdyby jeho vlastní projekt selhal, zbývalo ještě patnáct nebo šestnáct jiných míst v celé galaxii, kde mohly být patrné alespoň nadějně stopy kdysi inteligentního života.

Ale jejich obyvatelé většinou nebyli ani tak vyspělí jako australopithekové.

Kapitán se posadil do své vidlicovité židle, jeho pouzdro pro udržení života spočívalo pohodlně v úhlu sedadla pod ním a díval se na oblohu. Kdyby přišli, říkal si, jak by mohli vědět, kdy přišli? Otevřela by se obloha? (To je hloupost, plánil sám sebe.) Mohla by se ta slabá Schwarz-child slupka jejich černé díry prostě vypařit a mohl by hvězdný vesmír zasvítit dovnitř? Pravděpodobně nic víc.

Ale, pokud by se to stalo, věděli by, kdy. Tím si byl jist.

Důkaz byl jasný.

Nebyl to ten typ důkazu, který mohou rozluštit jenom Heechee. Pokud jakýkoli z jejich experimentů dosáhl civilizace a vědecké úrovně, viděli by to také. Anizotropie, přirozená vlastnost reliktního záření v hodnotě tří kelviny ukazuje na nevysvětlitelný "záměr". (Lidské bytosti se naučily to přechíst, i když to nepochopily.) Fyzikální teorie, která uváděla, že základní čísla, která umožňovala život, lze změnit. (Lidské bytosti se naučily to chápat, ale nebyly si jisté, že je to pravda.) Nenápadné stopy ze vzdálených galaxií, které ukazovaly míru své zpomalující se expanze, se pro některé z nich už začaly obracet na opačnou stranu. To bylo za bodem lidské schopnosti pozorování - zatím; ale možná to byla otázka pouhých desetiletí.

Když Heechee pochopili, že je možné vesmír zničit proto, aby byl znovu vybudován - a že to Někdo někde skutečně dělá - byli konsternováni. Ať se snažili sebevíc, nemohli přijít na to, Kdo to je.

Jasně bylo jenom to, že s Nimi se Heechee dostat do konfrontace nechtěli.

Tak Kapitán a další Heechee přáli svým experimentům mnoho moudrosti a úspěchu. Z křesťanské lásky a laskavosti. Ze zvědavosti.

A ještě pro něco jiného. Pokusy byly víc než pokusy. Byly něčím jako nárazníkovým státem.

Pokud jakékoli experimenty, do kterých se Heechee pustili, byly úspěšné, mohly už teď být vskutku na značné technické úrovni.

Mohli teď už nalézt stopy Heechee samotných a Kapitán si pomyslel, že jim to, co po sobě Heechee zanechali, může nahánět hrůzu. Když si to všechno srovnával v mysli, pokusil se usmát: "Experimenty" (mají) "Heechee" (jako) "Heechee" (mají)... "Je".

Ať už "Oni" jsou kdokoli.

Aspoň, pomyslel si Kapitán, jestli se Oni vrátí, aby znovu obýdleli vesmír, který předělali tak, aby vyhovoval Jejich chvilkovému rozmaru, budou muset projít všemi těmi ostatními vesmíry, než se dostanou k nám.